Notulen van de raadsvergadering van 10 april 2025

Notulen van de raadsvergadering van 10 april 2025 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 5

Voorzitter: mevrouw drs. C.J. Schouten

Tegenwoordig zijn 42 leden, namelijk de heer T.S.J. Coşkun, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, mevrouw M.S. Abrahamse, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer M.R. van Campenhout, de heer M. Crielaard, de heer M. Verhoef, de heer J.M.D. de Waard, de heer E.P.J. Verweij, de heer G.F.E. Koster, de heer S. Ceulemans, de heer J. Vicario, de heer R.T.J. van der Velden, de heer T. Roskam, de heer D.P.A. Tak, de heer T. de Haan, mevrouw S. van de Peppel, de heer N. Akhatab, de heer S. Soytekin, de heer R.N. Dahoe, mevrouw I. van Wifferen, mevrouw S. Reitema, de heer S.M. Bonte, mevrouw M.E. Vogelaar, mevrouw J.M. Nunnely, mevrouw A. Kockelkoren, mevrouw A.J.A. Maassen, de heer T.J. Vonk, de heer B. van Schaik, de heer S.J.C. Becker, mevrouw D.A. van Groningen, mevrouw V.A. Bruin, de heer D.J. van Dommelen, de heer G.J. Engberts, de heer M.H. Biljoen, mevrouw L.S. Vlieger, de heer F. Elbay, mevrouw J. Bokhove, mevrouw E. Rehim Zadeh, mevrouw M.Y. Morkoç, de heer L.P.A. Dekkers en de heer T. Kind

Afwezig zijn: mevrouw M.S.S. de Jong, mevrouw C. Aafjes-van Aalst de heer A.R. Oostdijk

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer R.A.C.J. Simons en mevrouw C.M. Zeegers

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 11.39 uur tot 11.47 uur is waargenomen door de heer W. de Bel

1.1 Opening

De **VOORZITTER**: Fijn dat iedereen weer aanwezig is. En ik open deze vergadering. En ik heet u allen van harte welkom. Ook de mensen die op afstand deze vergadering volgen, de vertegenwoordigers van de media, de medewerkers en de mensen op de publieke tribune, goedemorgen. Jullie zien het dan niet allemaal, maar misschien even zwaaien naar boven, want daar zitten allemaal jongeren die hier gewoon helemaal naartoe zijn gekomen. Superleuk. Er zijn een aantal berichten van verhindering. Mevrouw De Jong is afwezig, mevrouw Aafjes-van Aalst is afwezig en de heer Oostdijk is afwezig. Wethouder Lansink-Bastemeijer is van 10.00 uur tot en met 12:30 uur afwezig, in verband met een bestuurlijk overleg met de minister van I&W. Dat is ook een geldige reden. En de klas, hoor ik net, dat dat het Rudolf Steiner College is, havo 3. Klopt dat? Superleuk. Helemaal goed.

1.2 Onderzoek geloofsbrieven van een burgercommissielid

De **VOORZITTER**: Ik kom bij agendapunt 1.2. En dat is het onderzoek van de geloofsbrieven van een burgercommissielid. Mevrouw Ellen Verouden is door de fractie van het CDA aangewezen als burgercommissielid voor de commissie WIOSSAN. En ik heb de Commissie tot Onderzoek van de Geloofsbrieven gevraagd een onderzoek in te stellen naar de geloofsbrieven van mevrouw Ellen Verouden. En ik neem aan dat de commissie haar werkzaamheden al heeft verricht. En ik zie de heer Coşkun ook al naar voren lopen. En hij krijgt het woord.

De heer **COŞKUN** (sp): Dank u wel, voorzitter. Goedemorgen, collega's van de gemeenteraad van Rotterdam. Ik deel u mee dat de commissie de geloofsbrieven heeft onderzocht van mevrouw E.M., Ellen, Verouden, die door de fractie van het CDA is aangewezen als burgercommissielid. De commissie heeft de geloofsbrieven, en de daarbij behorende bescheiden, onderzocht en in orde bevonden. De commissie adviseert mevrouw E.M. Verouden toe te laten als burgercommissielid voor de raadsperiode 2022-2026, voor zover het lidmaatschap van de commissies zonder onderbreking voortduurt. Dat was het, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Ik stel u voor het advies van de Commissie tot Onderzoek van de Geloofsbrieven over te nemen en mevrouw Verouden toe te laten als burgercommissielid van uw raad.

1.3 Beëdiging van een burgercommissielid

De **VOORZITTER**: En dan gaan we nu over tot de beëdiging. En mag ik de griffier verzoeken mevrouw Verouden binnen te leiden door de hoofdingang van deze Raadzaal. U gaat allemaal al staan. Het is inderdaad gebruikelijk dat we gaan staan, ook de aanwezigen op de publieke tribune, voor zover dat mogelijk is. Dank u wel. Mevrouw Verouden, u heeft aangegeven de verklaring en belofte af te willen leggen. Dat klopt? De raad heeft besloten tot uw toelating als burgercommissielid. Alvorens uw functie te kunnen uitoefenen legt u overeenkomstig artikel 4, 9e lid van de Commissieverordening de eed of de verklaring en belofte af. U heeft aangegeven de verklaring en belofte af te leggen. En na het voorlezen van de tekst door mij verzoek ik u uit te spreken 'Dat verklaar en beloof ik'. "Ik verklaar dat ik, om tot burgercommissielid benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als burgercommissielid van een commissie naar eer en geweten zal vervullen."

Mevrouw **VEROUDEN** (cda): Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**: Dan mag ik u hartelijk feliciteren, namens de hele raad. En welkom in ons midden. (*Applaus.)* Er mag een bloemetje gegeven worden. Wij gaan zo schorsen, ook voor de felicitaties, maar ik wil u ook heel veel succes toewensen bij uw commissiewerkzaamheden in de commissie WIOSSAN. Dan schors ik even voor de felicitaties.

(De vergadering is geschorst)

Heropening

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering.

1.4 Mededelingen

De **VOORZITTER**: En wij zijn bij de mededelingen aangekomen. We hebben een hele rij initiatiefvoorstellen. U bent hard aan het werk geweest. En mevrouw Verkoelen heeft aangegeven dat zij een initiatiefvoorstel wil indienen. En het woord is aan mevrouw Verkoelen. En u krijgt maximaal 5 minuten om uw voorstel toe te lichten.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus): Bijzonder, voorzitter, ik heb al aan vele meegedaan, maar dit is de eerste die ik zelf indien, in 7 jaar tijd. Ik vind het zeer bijzonder. Voorzitter, toen mijn moeder met mijn vader trouwde, verloor ze niet alleen haar naam, maar ook haar werk. Ze

was 22 jaar en heette ineens geen Peerlings meer, maar Verkoelen. Ze verhuisde van België naar Nederland, kende hier vrijwel niemand en mocht als getrouwde vrouw niet werken. Daarmee kwam ze in 1 klap aan het aanrecht vast te zitten. Voorbehoedsmiddelen waren in die tijd uit den boze. Voor haar 30e had ze al 4 kinderen aan haar rokken hangen. Voorzitter, tegen dat soort ongelijkheid ging ik de barricade op toen ik opgroeide. Maar ondanks mijn wiskundeknobbel moest ik toch als meisje nog een lange weg afleggen via mavo, mbo, hbo, hts. Wel mocht ik al mijn eigen naam en werk behouden toen ik trouwde, maar ik heb wel altijd veel minder verdiend als mijn mannelijke collega's. En moest steevast de baas beloven geen kinderen te krijgen als ik van baan veranderde. Voorzitter, het is het Jaar van de Vrouw. En ondanks dat er vooruitgang is geboekt, is de strijd om gelijke rechten nog lang niet geslecht. Voorzitter, met groot genoegen dien ik daarom het initiatiefvoorstel 'Vrouw in beeld' in. Een initiatief waarin wij opteren voor een standbeeld van een vrouw, die daadwerkelijk bij naam wordt genoemd. In Rotterdam zijn er zo'n 550 standbeelden, maar nog geen 5 daarvan eren een vrouw bij naam. En van die 5 zijn er ook nog 2 van koningin Wilhelmina. Daartegenover staan er meer dan 50 beelden van mannen bij naam, van Piet Hein tot Bep van Klaveren en alles ertussenin. Maar eerst, voorzitter, wil ik graag mijn geweldige team bedanken, Gemma, Jeroen, Anne, Malou en Elicio. Want ik sta wel met veel enthousiasme voortdurend in de schijnwerpers, maar achter mij staat een team dat keihard werkt om mij zichtbaar te maken. Voorzitter, op 8 maart, Internationale Vrouwendag, lanceerden we een opiniestuk in het AD, ons initiatief 'Vrouw in beeld'. Tegelijk met de website www.vrouwinbeeld.nl. Daar kon iedereen een Rotterdamse vrouw nomineren. En via social media hebben we mensen ook opgeroepen tot nominatie. En er is massaal gereageerd. We ontvingen zo'n 90 unieke vrouwennamen en meer dan 390 mensen namen de moeite om iemand te nomineren. Voor een bliksemactie is dat natuurlijk een fantastisch resultaat. Maar voorzitter, daarnaast zijn we ook de straat op gegaan en hebben mensen geïnterviewd over het standbeeldenbeleid en hun nominatie voor vrouwenstandbeelden. We hebben gesproken met het Centrum Beeldende Kunst over het proces, de Rotterdamse beelden en de financiering van standbeelden. En ten slotte, voorzitter, hebben we uiteraard nauw geschakeld met wethouder Kasmi en zijn staf, en onze initiatiefnota al in een vroegtijdig stadium afgestemd. We zijn met dit initiatief niet over een nacht ijs gegaan. En dat is ook nodig. Want we kregen weleens de vraag tijdens ons onderzoek, en ik moet zeggen, veelal van mannen helaas, wat een flauwekul om vrouwen zo te promoten. Waarom moet dat? Voorzitter, eeuwenlang strijden vrouwen al voor gelijke rechten. En er is al veel bereikt, maar nog altijd staan vrouwen op allerlei terreinen achter ten opzichte van mannen. Van de loonkloof en economische ongelijkheid tot ondervertegenwoordiging in leiderschapsposities. De last van onbetaalde zorgtaken en beperkingen van hun vrijheid, veiligheid en welzijn. Vrouwenongelijkheid is nog steeds een urgent probleem. Voorzitter, de openbare ruimte vertelt een verhaal over wie we als samenleving belangrijk vinden, wie we eren en welke waarden we willen uitdragen. In Nederland, en ook zeker in Rotterdam, is dat verhaal scheef. De meeste standbeelden en straatnamen zijn voorbehouden aan mannen. Vrouwen die een impact hebben gehad op de geschiedenis, wetenschap, kunst of politiek blijven grotendeels onzichtbaar. Dat is niet zomaar een gemiste kans, maar een structureel probleem. Door vrouwen zichtbaar te eren met standbeelden en hun een prominente plek in de openbare ruimte te geven, maken we er een krachtig statement van. Vrouwen doen ertoe. Dat is symbolisch, educatief en van grote maatschappelijke waarde. Het draagt bij aan echte vrouwengelijkheid. Voorzitter, als ouderenpartij hebben we daarom het initiatief genomen tot deze nominatie. In dit Jaar van de Vrouw, precies 50 jaar nadat in Mexico besloten is om de Internationale Vrouwendag jaarlijks te gaan vieren, is dat gebeurd. Voorzitter, met het voorstel dat voorligt, willen we een standbeeld van een Rotterdamse vrouw in 2026 realiseren. Daarnaast doen wij voorstellen om bij toekomstige kunstprojecten, straatnaamgeving en andere symbolische uitingen structureel te sturen op vrouwengelijkheid. Dit initiatief draagt niet alleen bij aan een historisch bewustzijn, maar inspireert ook toekomstige generaties, daarboven zitten ze, om mannen en vrouwen gelijk te

behandelen. Voorzitter, via u wil ik graag dit voorstel, namens mijn fractie, aanbieden aan het college. *(Applaus.)*

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank, mevrouw Verkoelen, voor het initiatiefvoorstel 'Vrouw in beeld'. En met uw bevlogenheid kan het soms misschien weleens zijn dat u zelf een standbeeld een keer gaat krijgen hier in Rotterdam. Wij gaan hem doorgeleiden. Dank u wel. Dan heeft de heer Segers-Hoogendoorn aangegeven een initiatiefnota in te willen dienen. Het woord is aan de heer Segers-Hogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Dank, voorzitter. Ik sta hier vandaag om een initiatiefnotitie in te dienen ter realisatie van een extra metrohalte bij de toekomstige locatie van het Oogziekenhuis Rotterdam. En dat is naast het Sint Franciscus Gasthuis. En waarom vinden wij dit zo van belang? Het Oogziekenhuis is een toonaangevend specialistisch centrum, dat jaarlijks meer dan 125.000 patiëntbezoeken telt. En dat zijn mensen door het hele land. En de geplande verhuizing naar het Franciscus Gasthuis, gepland voor na 2030, biedt een kans om nu al vooruit te denken. Want op die locatie is de bereikbaarheid met het openbaar vervoer op dit moment verre van ideaal, en zeker voor mensen die naar het Oogziekenhuis komen. Een nieuwe metrohalte op deze locatie zou wat ons betreft, voorzitter, 3 hele grote voordelen hebben. Ten eerste, het verbetert de bereikbaarheid van het ziekenhuis aanzienlijk. En voor patiënten met een visuele beperking is een metrohalte, met duidelijke geleiding, vele malen beter dan een lange loopafstand vanaf een bushalte of een tram. En ten tweede, het helpt de verkeers- en parkeerdruk rondom het ziekenhuis te verlagen. Nu is de auto vaak nog de enige praktische en passende oplossing, en dat kan zorgen voor drukte en is niet duurzaam. En ten slotte, voorzitter, het past in de bredere visie van onze stad. Een stad die inzet op een duurzaam, toekomstbestendig vervoer. En meer mensen in de metro betekent minder mensen in de auto, en dat het goed voor onze stad. We begrijpen, voorzitter, dat de aanleg van een metrohalte een complexe opgave is. Het heeft financiële, technische en ruimtelijke implicaties. En daarom vragen wij niet om morgen al te gaan bouwen. Wat we vragen in deze initiatiefnotitie is, neem dit idee serieus en expliciet mee in de langetermijnplannen van de RET, de MRDH en de gemeente. Begin met een haalbaarheidsonderzoek en verken de mogelijkheden, samen met betrokken partijen. Wij willen dat de zorg voor iedereen bereikbaar blijft, en zien nu een moment om vooruit te kijken. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank voor de initiatiefnotitie 'Metrohalte bij het toekomstige Oogziekenhuis Rotterdam'. Wij zullen hem ook doorgeleiden. En dan is nu het woord aan de heer Verweij, want die heeft ook aangegeven een initiatiefvoorstel in te willen dienen.

De heer **VERWEIJ** (vvd): Voorzitter, ik heb haar zelf nog nooit ontmoet, ik heb haar nog niet gesproken en ik weet ook niet hoe ze eruitziet. Ik ken haar eigenlijk alleen maar van het nieuws. En toch gaat er eigenlijk geen week voorbij dat ik niet een paar keer aan haar moet denken, en hoe het nu toch met haar zou gaan? Het meisje dat vorig jaar in Vlaardingen in het ziekenhuis is beland, nadat ze ernstig is verwaarloosd en mishandeld door haar pleegouders, dat laat me niet meer los. Zij is zo ernstig mishandeld dat ze niet meer zelfstandig kan lopen, kan praten of kan zitten. En voorzitter, door dit soort verhalen ben ik mij gaan realiseren dat huiselijk geweld nog geen fractie van de aandacht krijgt die het verdient. Duizenden Rotterdammers worden ieder jaar weer thuis mishandeld, verwaarloosd of getreiterd. Ieder 1,5 uur gaat er in Rotterdam een politieagent op weg om bij huiselijk geweld in te grijpen. En de politie komt pas in actie, gemiddeld na 70 geweldsincidenten. Het is verbijsterend hoe groot dit probleem is, voorzitter, hoe weinig we het erover hebben en eigenlijk hoe voorzichtig en soms hoe slap we zijn in de aanpak ervan. En met dit initiatiefvoorstel 'Veiliger thuis in Rotterdam' gaan we daar verandering in brengen. Dit initiatiefvoorstel gaat ervoor zorgen dat slachtoffers geen enkele drempel meer ervaren om hulp te vragen, en dat ze zich gezien voelen. We leggen de consequenties waar ze horen en we zorgen dat niet de

slachtoffers, maar juist de daders degenen zijn die uit huis worden geplaatst. We vragen niet langer of dat daders wellicht hulp willen accepteren, maar we eisen van ze dat ze hulp gaan aannemen. De crisisopvang wordt niet langer slechts een plek waar je kunt schuilen, maar een plek voor een nieuw begin, met een vliegende start, zonder angst, isolatie en afhankelijkheid van een ander. De Rotterdamse succesformule van Filomena krijgt van ons de positie die ze verdient en de middelen om de verwachtingen, en wat we van haar vragen, ook waar te maken. Voorzitter, de gemeente moet meer durf laten zien. We moeten bereid zijn om de grenzen op te zoeken van wat juridisch eigenlijk mogelijk is. We moeten niet steeds in de Pavlovreactie blijven hangen, dat zal we niet mogen en dat zal we niet kunnen. We gaan het probleem van huiselijk geweld niet oplossen door te blijven doen wat we al deden. Dan krijgen we wat we altijd al kregen. Om huiselijk geweld echt aan te pakken, hebben we ambitie en daadkracht nodig. Voorzitter, het initiatiefvoorstel heb ik gebaseerd op een lange reeks van gesprekken en bezoeken die ik niet meer ga vergeten, van mijn leven niet meer. Ik heb bij Filomena gezien in welke grote behandelkamer slachtoffers van seksueel geweld worden gefotografeerd en gemonsterd. En ik heb bij Filomena geleerd dat er aparte soa-testen bestaan voor kinderen. Ik heb bij reclassering aan tafel gezeten bij daders die eigenlijk wel graag wilden stoppen, maar gewoon niet wisten hoe ze een conflict anders moesten oplossen dan met geweld. Ik heb slachtoffers gesproken die eerst heel sterk en heel weerbaar leken, maar bij mij op de kamer volkomen verkrampten als ik de deur in het slot deed. Onverwerkte trauma's, vertelden ze me. Voorzitter, al deze werkbezoeken hebben mij tot op het bot gemotiveerd om de aanpak van huiselijk geweld bovenaan de politieke agenda te zetten. En het initiatiefvoorstel staat vol met inhoudelijke voorstellen en suggesties om toe te werken naar een effectievere aanpak, afgestemd met de mensen die er iedere dag mee te maken hebben. En tot slot, voorzitter, wil ik me nog even persoonlijk tot u richten. Na uw honderddagentermijn, toen heeft u bij een interview bij Eva Jinek aan tafel gezeten. En u kreeg toen de vraag, wat is nou eigenlijk het onderwerp, mevrouw de burgemeester, wat u als eerste en belangrijkste op de agenda wil zetten, de komende periode? En u heeft toen uit uzelf gezegd, huiselijk geweld. En het heeft mij een gevoel van trots en opluchting gegeven dat u dat toen zei. En dat heeft me best wel geraakt. Ik hoop dan ook dat u dit initiatiefvoorstel vanuit mij ziet als een steun in de rug en een uitgereikte hand, om er ook daadwerkelijk mee aan het werk te gaan. Want voorzitter, die woorden zijn denk ik heel belangrijk en goed, maar we zeggen in Rotterdam ook, geen woorden, maar daden. En het initiatiefvoorstel is ervoor bedoeld om handen en voeten te geven aan die goed bedoelde wens. Voorzitter, wij moeten als overheid echt meer doen om mensen veilig te houden, ook achter de voordeur. Als u het mij vraagt, is dat misschien wel de allerbelangrijkste taak van de overheid, om mensen te beschermen. Voor sommige mensen, voorzitter, komt dit voorstel helaas te laat. Maar ik wil mij in de toekomst niet nog een keer hoeven afvragen hoe het met andere kinderen gaat die ik niet ken, die ik niet heb gesproken, die ik niet heb ontmoet, maar die ik alleen nog maar ken van het nieuws. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Heel veel dank, de heer Verweij, voor het initiatiefvoorstel ‘Veiliger thuis in Rotterdam’, en de aandacht die u ook vraagt hiermee voor het o zo belangrijke onderwerp. Dank. We zullen hem doorgeleiden. Dan heeft de heer De Haan aangegeven ook een initiatiefnota in te willen dienen. En hij heeft het woord.

De heer **DE HAAN** (d66): Voorzitter, Rotterdam telt meer dan 100.000 woningen die onderdeel zijn van een vereniging van eigenaren, VvE. En het zijn maar liefst 13.200 VvE’s waar we in Rotterdam mee te maken hebben. Terwijl kleine VvE’s ernstig achterlopen met verduurzaming van hun woning. En dan is het simpele antwoord op de vraag, waarom? Het is enorm lastig om als VvE te kunnen verduurzamen. VvE's ervaren obstakels in organisatie, kennis, financiering en besluitvorming, terwijl we als gemeente al actieplannen, subsidies en programma's hebben om dit te ondersteunen. En dit betekent dat D66 de conclusie heeft getrokken dat we het verduurzamen voor VvE’s makkelijker en leuker moeten maken. En dat denken we niet alleen, want we hebben ook signalen opgehaald om de raad mee te nemen.

Een korte bloemlezing. “In onze VvE hebben we veel gedoe gehad met verduurzaming. Drie van onze totaal 6 eigenaren in mijn portiek zijn tegen verduurzaming, want ze zijn bang voor hogere kosten. De rest wil wel graag. Nou, het heeft echt gezorgd voor ruzie. Ik denk dat dat ook weleens kwam doordat de helft geen idee heeft hoe je moet verduurzamen. Als er gewoon een onafhankelijke partij bij zou komen die het uit zou leggen aan die andere buren, denk ik dat het zou lukken.” Dat is Sjoerd uit het Liskwartier. Of “4 jaar geleden heb ik mijn appartement in het Oude Westen gekocht. En toen heb ik altijd gedacht, ik wil zonnepanelen op ons dak. Wel altijd een beetje onderzoek gedaan, maar nooit echt tijd gehad om het serieus met mijn buren door te pakken. En dat is eigenlijk zonde, want iedereen wil wel, maar niemand besteedt er echt genoeg tijd aan om het te fiksen. En dat vind ik echt zonde.” Dat is Anne uit het Oude Westen. Voorzitter, dit zijn problemen die we moeten oplossen in de stad, want het is jammer dat VvE’s wel willen, maar simpelweg niet kunnen. En deze voorbeelden zijn maar een paar van de velen die bestaan in Rotterdam. Het roer moet om en we moeten ons inzetten voor de VvE’s die willen, in plaats van inzetten op alle VvE's. In deze notitie hebben we dan ook een aantal voorstellen gedaan. We willen beheerders stimuleren en de cowboys aanpakken. Dus willen we ook een meldpunt voor nalatige beheerders, waarbij bewustwording en transparantie wordt nagestreefd, en tegelijkertijd kennis bij beheerders wordt versterkt door te doen aan kennisdeling. We willen dat VvE’s meer gaan samenwerken en dat we als gemeente niet alleen deze samenwerking versterken, maar ook dat we ondersteuning geven bij gezamenlijke offertes en projectbegeleider. D66 ziet VvE-010 als een van de belangrijkste partners in de stad om de VvE’s van Rotterdam te versterken. Dus willen wij ook een grote versterking van de naamsbekendheid van het werk van VvE-010. Dat levert al mooi werk en ze stimuleren ook het advies op maat. Financieel willen we meer toegankelijke opties beschikbaar stellen, we willen bestaande rentevrije leningen in heldere behapbare pakketten aanbieden en een passend aanbod, gericht op een specifieke VvE, kan soms voor maar 20 euro per maand zorgen voor verduurzaming. Het lijkt allemaal ontzettend duur, maar in sommige gevallen valt het best wel mee. Dat willen we supermakkelijk maken, met een langere doorlooptijd voor VvE's, zodat ze niet misgrijpen op subsidies. En tot slot, slapende VvE’s vormen een lastig obstakel. Daarom verschuiven we de focus op welwillende en financieel capabele VvE’s, in plaats van het vasthouden aan de moeilijkste gevallen. We kiezen voor het activeren van VvE’s die willen en kunnen. Deze notitie biedt concrete handvaten voor een gezamenlijke energietransitie, waarin ook kleine VvE's kunnen verduurzamen. Met een gerichte gemeentelijke aanpak en samenwerking kunnen we actieve potentiële VvE’s helpen om de eerste duurzame stappen te zetten. Daar gaan we dan ook graag het gesprek over aan. Het potentieel van de VvE’s willen we dan gaan benutten. En D66 vindt het tijd om alle zeilen bij te zetten. En tot slot zou ik ook heel graag ons burgerraadslid Pelle Meurink willen benoemen en bedanken voor het vele werk dat hij in dit initiatief heeft gestoken. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank, mijnheer De Haan voor de initiatiefnota ‘Versnel verduurzaming bij kleine VvE’s’. En ook deze geleiden wij door. Dan hebben we nog een initiatiefvoorstel. U bent actief allemaal. De heer Biljoen heeft nog een initiatiefvoorstel. En hij krijgt het woord.

De heer **BILJOEN** (gl): Voorzitter, toen ik laatst weer eens voor de zoveelste keer werd gevraagd om akkoord te gaan met de nieuwe gebruikersvoorwaarden van een app, die ik al jarenlang gebruik, merkte ik hoe weinig controle ik eigenlijk heb over mijn digitale leven. Want als ik op het rode kruisje druk, dan heb ik geen acces meer tot die app. En ik ben daarin niet de enige, want veel mensen klikken op akkoord, zonder echt te weten waarom en waarvoor. En dat is geen onwetendheid. Het is een gebrek aan keus. En dat gebrek aan keuzevrijheid raakt ook onze publieke instellingen. Als gemeente zijn we steeds afhankelijker geworden van digitale diensten van grote commerciële aanbieders. Maar dit zijn aanbieders die niet transparant zijn over hoe ze omgaan met onze gegevens en geen publieke waarde hebben als uitgangspunt. Want als bijvoorbeeld een miljardair via een social media platform,

ik noem geen naam, maar we kennen hem allemaal, zomaar de toon kan zetten in politieke discussies, dan is het duidelijk dat we allemaal te afhankelijk zijn geworden van een paar spelers, en daarmee ook kwetsbaar zijn. Als het gaat om software, infrastructuur en dataopslag is onze publieke sector in toenemende mate uitgeleverd aan bedrijven die andere belangen dienen dan het publieke belang. En internationaal groeit het besef dat dit een probleem is. Want de Franse president Macron stelde al in 2021 dat digitale soevereiniteit essentieel is voor de strategische autonomie van Europa. En in Duitsland zijn ze op federaal niveau en op deelstaatniveau al allemaal stappen aan het zetten om over te schakelen op opensourcesoftware. En in Nederland was het oud-staatssecretaris Van Huffelen die stelde, we moeten af van onze afhankelijkheid van een paar grote techreuzen. Maar op lokaal niveau blijft het vaak stil. Maar toch raakt dit thema ook onze stad. Hoe zorgen we ervoor dat onze digitale infrastructuur toekomstbestendig en betrouwbaar is? Hoe garanderen we dat Rotterdammers kunnen vertrouwen op digitale diensten die eerlijk, veilig en transparant zijn? En hoe beschermen we de digitale autonomie van onze eigen gemeentelijke organisatie? In dit initiatiefvoorstel doen we concrete voorstellen om als gemeente werk te maken van digitale onafhankelijkheid. Niet vanuit een wantrouwen tegen de technologie, maar juist omdat we willen dat de technologie in dienst staat van publieke waarden, zodat we zelf regie kunnen houden over onze data, onze software, onze infrastructuur en uiteindelijk ook over onze democratie. Maar het begint bij een keuze. En met dit initiatiefvoorstel leggen wij die keuze voor. Voorzitter, tot slot, dit voorstel was er niet gekomen zonder de hulp van anderen. En ik dank met name Julia Werkhoven, die hier achter in de zaal zit, voor al haar zorg en inzicht, want die is ook de ruggengraat van dit voorstel. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank, mijnheer Biljoen. En het initiatiefvoorstel 'Rotterdam digitaal onafhankelijk' zullen wij doorgeleiden. En dan komt er vast een reactie op. Dan zijn we daarmee aan het einde gekomen van agendapunt 1.

2. Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 10 april 2025

De **VOORZITTER**: En dan gaan we nu naar agendapunt 2. De vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 10 april 2025. Ik zal de agenda met u doornemen. En aan het eind zal ik ook nog de gelegenheid geven om aanvullende opmerkingen te maken. Er zijn vanuit de raad 2 verzoeken ontvangen voor een regulier debat. Ten eerste 'Een onzekere toekomst Mariniersmuseum Rotterdam'. En ten tweede een regulier debat voor 'Aanpak overlast De Esch'. Ik stel voor deze te agenderen als agendapunten 6.2 en 6.3. Excuus, ik was te vroeg. U heeft het woord.

Mevrouw **REITEMA** (pvda): Voorzitter, dat ging heel snel. Ik wil wel een opmerking maken over De Esch. De PvdA is niet zozeer voorstander om dat nu in de raad te bespreken, want wij willen het graag in de commissie bespreken. We hebben namelijk ook een bewoner daar gesproken die criminoloog is en aangeeft, om echt tot effectief beleid te komen, heb ik allemaal adviezen. Die wil ik graag komen inspreken bij jullie. Ik vind het heel erg voorbarig om nu in een raadsvergadering gelijk dit te behandelen. Ik wil het gewoon zorgvuldig behandelen. Dat doet ook recht aan het onderwerp. Ik zou het liever eerst in de commissie willen behandelen, met het inspreken van de bewoner.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. De heer Kind.

De heer **KIND** (volt): Ook een verzoek vanuit ons om het Tweeminutendebat ...

De **VOORZITTER**: Moment, mijnheer Kind. Want er ligt nu een verzoek van mevrouw Reitema om even dit debat nu niet een regulier debat te maken.

De heer **KIND** (volt): Laten we dat eerst doen.

De **VOORZITTER**: Ik wil graag hier even eerst een reactie op. Dan ga ik eerst naar mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, het is een hele bewuste keuze geweest om een regulier debat aan te vragen. We hadden dat als actualiteitendebat staan. We wilden initieel daar een Regeling van Werkzaamheden van maken. Overigens, dat was de heer Ceulemans zijn idee. Maar omdat de situatie zo acuut is, vonden we het toch beter om vandaag dit debat te voeren. Dat neemt niet weg dat we altijd nog een keertje later in de commissie over dit soort ontwikkelingen, die we in de stad breed zien, te spreken met elkaar. Want dat delen wij wel, dat dat goed is om überhaupt te doen.

De **VOORZITTER**: Ik geef nog even de heer Ceulemans het woord, als mede-indiener, maar ik ga nu niet een debat voeren. Ik ga gewoon stemmen zo meteen. Dan weet u gewoon dat we daar niet dat gaan doen. De heer Ceulemans nog, als indiener.

De heer **CEULEMANS** (lr): Ik sluit me daarbij aan. Ik vrees ook dat dit niet de laatste keer is dat het over De Esch zal gaan in deze raad. Er zijn nu echt acuut maatregelen nodig, gelet op de overlast die echt elke dag verder aan het escaleren is. Ik spreek ook heel veel bewoners die zeggen, er kan geen minuut langer gewacht worden. Het is echt heel noodzakelijk om het debat nu te houden. En prima om het daarna nog een keer erover te hebben met de inspreker. Daar ben ik helemaal voor.

De **VOORZITTER**: Dan stel ik voor dat we nu gaan stemmen. Eerst over het voorstel om het regulier debat doorgang te laten vinden. Als u wilt dat dit doorgaat, dan bent u voor. U kunt nu gaan stemmen. Er is nog een deel niet. Ik heb 1 iemand die nog niet gestemd heeft, maar die is er net niet. Er zijn 29 stemmen voor, 11 stemmen tegen. Dat betekent dat het regulier debat doorgang zal vinden. Dan gaan wij door. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): U hamerde volgens mij de reguliere debatten af. Want ik had aan het einde iets willen zeggen over een regulier debat, maar dit is het moment kennelijk. Want ik wil namelijk voorstellen om 6.1, NOVEX, niet als debat vandaag te behandelen, omdat er een week geleden een landelijk uitvoeringsplan is gekomen, waarvan we zeker weten dat het veel impact heeft op de plannen die nu voorliggen. En dat vereist dus commissiebehandeling. Als wij vooraf al weten dat we hier een regulier debat hebben over een onderwerp waarvan we eigenlijk weten dat we betere en meer informatie hebben over afzienbare tijd dan zou ik zeggen, laten we dit alsjeblieft niet 2 keer doen, en 1 keer goed. Met de nieuwe informatie terug naar de commissie en dan naar de raad.

De **VOORZITTER**: Het dreigt weer een debat overal te gaan worden. Ik ga nog even kijken hoor. Ik stel voor dat we gewoon gaan stemmen over het voorstel, want we hebben echt best veel voorstellen die we ook nog moeten behandelen. Het verzoek is om agendapunt 6.1, 'ontwikkelperspectief NOVEX-haven' niet te agenderen regulier en dat op een ander moment te doen. Moet het echt, mevrouw Maassen? Want als ik u het woord geef, dan gaat de rest ook weer. Ik wil eigenlijk het liefste gewoon gaan stemmen nu over het voorstel, om dit onderwerp, op verzoek van de heer Segers-Hoogendoorn, die wil dat nu niet behandelen op de agenda, en dan dat door te schuiven. U blijft volharden, dan moet het iets heel belangrijks zijn.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Ik wil een verduidelijking vragen, dat als het vandaag wel wordt behandeld, dat dat niet betekent dat we het niet ook nog op een later moment kunnen behandelen?

De **VOORZITTER**: De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Ik vind gewoon dat we ons raadsinstrumentarium stomp maken, als we van tevoren al weten dat we eigenlijk een echt goed regulier debat kunnen hebben. Regulier, dat is met alle toeters en bellen eraan. Als je nu al weet dat er informatie ligt wat daar cruciaal voor is, dan hoort het gewoon in ons huis, volgens mij, zo te zijn dat we dat inhoudelijk bespreken in de commissie en daarna in de raad. We weten nu al zeker dat we het er 2 keer over gaan hebben. En daarom stel ik voor om het vandaag van de agenda te halen.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we met deze toelichting hierover stemmen. Als u het eens bent, let op, u bent het eens om het van de agenda af te halen, dan moet u voorstemmen. Dan gaan we het niet behandelen vandaag. Eens als u het van de agenda wil halen. Het voorstel om het niet te behandelen, er zijn 10 stemmen voor, 30 stemmen tegen. Dat betekent dat wij gaan behandelen vandaag. Aldus besloten. Even denken. Dan ga ik weer even terug, want de heer Kind had ook een verzoek. Die stond net.

De heer **KIND** (volt): Dank u wel, voorzitter. We hebben vorige week in de commissie het 'Actieplan Buitenslapers' besproken. Wat ons inziens nog onvoldoende tot zijn recht kwam in het debat, was het mogelijke spanningsveld tussen een aantal op zorg en hulpverlening gerichte interventies en op handhaving en repressie gerichte interventies in het actieplan. Daarover zouden we toch wel graag nog even wat nader met de wethouder over in gesprek willen gaan. Daarom het verzoek om 7.12 van het Tweeminutendebat om te vormen tot een regulier debat.

De **VOORZITTER**: We gaan stemmen, de heer Ceulemans, want anders krijgen we echt weer allerlei discussies hier. De heer Ceulemans mag als enige even nog wat zeggen dan. En dan gaan we daarna gelijk stemmen.

De heer **CEULEMANS** (lr): Voorzitter, maar ik kijk hier gewoon heel erg van op. We hebben het in de commissie 3,5, 4 uur erover gehad. We hebben het in de actua erover gehad. En nu komt de heer Kind gewoon, vanwege een politiek standpunt, met het verhaal om het om te zetten. We hebben besloten om er een Tweeminutendebat van te maken. Als we dit zo doen, kunnen we elk agendapunt hier voortaan als een regulier debat gaan behandelen, ook op het laatste moment. Ik vind het ook vreemd richting de raad, eerlijk gezegd.

De **VOORZITTER**: Dat laatste kan gewoon. Dat mag. Als u dat niet meer wilt, dan gaat u uw eigen mogelijkheden beperken, schat ik zo in. We gaan er weer eens over stemmen. Als u wilt dat het Tweeminutendebat wordt omgezet naar een regulier debat, bent u voor. Tweeminutendebat naar regulier debat is voor. Ik constateer dat 22 stemmen voor hebben gestemd, 18 stemmen tegen. Dat betekent dat het Tweeminutendebat, 7.12, wordt omgezet naar een regulier debat. Aldus besloten. Even zien. Ik moet even mijn administratie op orde hebben. Er zijn vanuit de raad geen nadere verzoeken ontvangen voor een Tweeminutendebat. Dat klopt? Dan houden we dat zo. Dan op agendapunt 9. Er zijn 2 verzoeken vanuit de raad ontvangen voor een motie vreemd aan de orde van de dag. De eerste is 'Meivakantie voor alle kinderen gelijk', van GroenLinks. En de tweede 'De Rotterdamse Dag van de Arbeid', van PvdA. Ik stel voor het eerste verzoek te behandelen als agendapunt 9.1. Ten aanzien van het tweede verzoek geldt een negatief behandeladvies, vanwege de financiële consequenties. Wil mevrouw Vogelaar hier nog wat over zeggen? Dat is het geval.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Ja, voorzitter, want in mijn motie vraag ik om op 1 mei, de Dag van de Arbeid, iedereen die in dienst is van de gemeente op taart te trakteren. Een klein gebaar, als waardering voor de inzet van iedereen in dienst van de gemeente. En zoveel geld kost dat volgens mij niet. En dat kan ook uit de bestaande potjes van bijvoorbeeld

afdelingsbudget, lief en leed pot. Dat kan gewoon vanuit de bestaande financiële middelen. Mijn verzoek is om deze motie vreemd alsnog in behandeling te nemen.

De **VOORZITTER**: Ik hoor wat diverse geluiden. Dan stel ik voor dat we hier ook op gaan stemmen. Als u voor de behandeling van deze motie vreemd aan de orde van de dag bent, dan bent u voor. En als u dat niet wil, dan bent u tegen. Mevrouw Morkoç heeft nog niet gestemd. Dan constateer ik dat 26 stemmen tegen behandeling van deze motie vreemd aan de orde van de dag zijn en 14 stemmen voor. Dat betekent dat deze motie vreemd aan de orde dag van de dag niet behandeld gaat worden vandaag. Zijn er nog andere leden die iets willen opmerken met betrekking tot de agenda? Is niet het geval. Dan wordt hij nu zo vastgesteld. Dan kom ik nu bij de spreektijd voor vandaag. Het voorstel is om 3 uur spreektijd op de klok te zetten. Ik zie mevrouw Van Groningen al staan. U heeft het woord?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, ik besef me heel goed dat ik in het presidium nogal resoluut was in dat 3 uur, 3 uur zou zijn. Tegelijkertijd ben ik ook een van de aanvragers van een regulier debat. Is er nog 1 bijgekomen. Zie hier ook een stukje barmhartigheid richting alle andere partijen, dat ik gewoon graag wil voorstellen aan de raad om op te plussen naar 3,5 uur. Dan heeft iedereen gewoon net iets meer ruimte. En ik denk dat we dan met elkaar er ook echt wel uit moeten kunnen komen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Verkoelen, u wordt gewoon overtoept door mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus): Ik word gewoon overtoept.

De **VOORZITTER**: Dat is gewoon nieuw.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus): Ik wilde ook alleen maar even melden, precies zoals ik in het presidium zei, het zal elke keer zo gaan, ik ben uitermate tevreden over deze inbreng van mevrouw Van Groningen.

De **VOORZITTER**: Dat belooft een constructieve dag te worden. Dan, is iedereen het eens met 3,5 uur? Dat is het geval. Dan stel ik de spreektijd vast op 3,5 uur. En ik ga daar ook streng op handhaven. Dat heb ik ook toegezegd in het presidium. Dat ga ik ook echt doen. Als u afgekapt wordt, dan is dat uw eigen regel die ik ga handhaven. Het stemvenster is aan het einde van de vergadering. En indien nodig zullen we ook voor het stemvenster kort schorsen voor het fractieoverleg. Rond 12.45 uur is er een lunch beschikbaar op De Omloop. En er is ook een diner voorzien. Dat zal zo ongeveer rond 18.30 uur zijn, op de gebruikelijke locatie.

3. Vaststelling van de notulen van de openbare raadsvergadering van 20 maart 2025

De **VOORZITTER**: Dan kom ik nu bij agendapunt 3, vaststellen van de notulen van de openbare raadsvergadering van 20 maart 2025. Wenst iemand nog het woord, naar aanleiding van deze notulen? Dat is niet het geval. Dan stel ik voor die vast te stellen.

4. Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2025 week 12 tot en met 14

De **VOORZITTER**: Dan kom ik bij de mededelingen van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2025 week 12 tot met 14. Ik stel nu voor om de behandelwijze, zoals vermeld bij het desbetreffende stuk, vast te stellen. Als u een opmerking heeft met betrekking tot een bepaald stuk, dan verzoek ik u ook het bijbehorende BB-nummer te benoemen dat bij het stuk staat. Wenst iemand hierover het

woord? Ik kijk altijd even naar de heer Biljoen, want die is hier altijd heel actief op, maar hij doet dat vandaag niet. Dan constateer ik dat dat niet het geval is. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl): Toch GroenLinks natuurlijk. 25bb002457, 'Rapport Stichting Armoedefonds', zou ik graag willen laten betrekken bij bespreking in de commissie. Graag naar de commissie.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Anderen nog? Dat is niet het geval. Dan met deze aanvulling stel ik de lijst van ingekomen stukken vast.

5. HAMERSTUKKEN

De **VOORZITTER**: Dan komen we bij de hamerstukken.

5.1 Het voorstel tot wijziging van het bestemmingsplan 'Feijenoord', m.b.t. de locatie Nijverheidstraat 53

De **VOORZITTER**: 5,1, het voorstel tot wijziging van het bestemmingsplan 'Feijenoord', met betrekking tot de locatie Nijverheidstraat 53. Dat is akkoord.

5.2 Het voorstel tot wijziging van de 'Beleidsregel luchtkwaliteit bij scholen en kinderdagverblijven 2025'

De **VOORZITTER**: 5.2, het voorstel tot vaststelling van de 'Beleidsregel luchtkwaliteit bij scholen en kinderdagverblijven 2025'. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Dank u. Daar zullen we tegenstemmen. Niet omdat wij tegen goede kwaliteit van de lucht op scholen zijn, maar omdat de afstand wordt aangepast, die wordt nog kleiner. En dan verslechtert de luchtkwaliteit. Vandaar dat wij tegenstemmen.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Voorzitter, dat geldt ook voor de fractie van GroenLinks. We hebben dat aangegeven, wij zijn het niet eens met deze verruiming.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan stel ik voor om met deze 2 aantekeningen dit agendapunt vast te stellen.

5.3 Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Politielocatie Veilingweg-Boezembocht'

De **VOORZITTER**: Dan agendapunt 5.3, het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Politielocatie Veilingweg-Boesembocht. Niemand? Dan stel ik hierbij het besluit vast.

5.4 Het voorstel tot intrekking van diverse verordeningen voor bedrijveninvesteringszones

De **VOORZITTER**: Dan agendapunt 5.4, het voorstel tot intrekking van diverse verordeningen voor bedrijveninvesteringszones. Niemand? Dan stel ik dit besluit hierbij vast.

6. REGULIERE DEBATTEN

De **VOORZITTER**: Dan komen we bij de reguliere debatten.

6.1 Ontwikkelperspectief NOVEX-haven

De **VOORZITTER**: En het eerste debat is het debat ontwikkelperspectief NOVEX-haven. En degene die als eerste het woord voert, is de heer Tak.

De heer **TAK** (pvda): Voorzitter, de PvdA is trots op onze haven. Onze haven is niet alleen de motor van onze economie, maar ook een plek waar vele Rotterdammers dagelijks met trots hun brood verdienen. De PvdA heeft altijd schouder aan schouder gestaan met de mensen in onze haven, en zal dat altijd blijven doen. Het is voor deze mensen en de toekomst van onze stad dat ik onze wethouder en het kabinet vraag om de mouwen op te stropen. Na bijna 4 jaar vergaderen is de Uitvoeringsagenda NOVEX-haven eindelijk klaar. En ik weet dat de Uitvoeringsagenda in detail nog in de commissie besproken gaat worden, maar ik deel alvast even mijn afdronk op hoofdlijnen. En ter herinnering, de NOVEX had als belangrijkste doelen het versnellen van de uitvoering van de Nationale Omgevingsvisie en het versterken van de ruimtelijke regierol van het Rijk. Met een uitvoeringsagenda in de hand moeten we de ruimtelijke puzzel in Rotterdam kunnen oplossen, was mijn verwachting. Maar voorzitter, wat schetst mijn verbazing, in plaats van dat het Rijk met een set van maatregelen komt om jarenlange discussie en procedures over te slaan, gaan ze op hun dode gemakje nog meer onderzoek doen. Onder de noemer sleutelafspraak is een manier gevonden om echte besluiten nog even voor zich uit te schuiven. Vorige week tijdens de inputsessie over de Havenvisie werd al pijnlijk duidelijk dat we van onze havenwethouder en zijn partij, Leefbaar Rotterdam, in ieder geval geen visie op onze haven hoeven te verwachten, nu blijkt dat de Haagse vriendjes van Leefbaar Rotterdam niet verder komen dan holle procestaal, waar de honden nog geen brood van lusten. Bij maar liefst 13 van de 26 sleutelafspraken is eerst nog aanvullend onderzoek nodig. We gaan de details in de commissie bespreken. Maar om jullie alvast een idee te geven, hoe kan het dat er nog aanvullend onderzoek gedaan moet worden over de klimaatneutrale en circulaire haven, het versterken van onderwijsinnovatie en onze strategische autonomie? Is dit de oogst van 4 jaar vergaderen? Het is eigenlijk niet te geloven. Het is schrijnend dat onze havenwethouder op nationale televisie een grote mond heeft, maar Rotterdam als onderdeel van het bestuurlijk overleg NOVEX-haven ogenschijnlijk met lege handen achterblijft. We kunnen de noodkreet van dit college simpelweg niet rijmen met het totale gebrek aan urgentie in de Uitvoeringsagenda. Dat brengt ons tot de eerste vraag. Hoe rijmt onze havenwethouder deze sleutelafspraken met de noodkreet die hij samen met de provincie richting Den Haag stuurde? Nog jaren onderzoek doen, straalt toch totaal geen urgentie uit.

De **VOORZITTER**: De heer Bonte.

De heer **BONTE** (lr): Dank, voorzitter. Ik hoor de heer Tak vertellen dat er geen urgentie zou zijn bij onze havenwethouder. Dat is er wel degelijk. Er zijn meerdere brandbrieven uitgegaan. Het is zo dat de bevoegdheden en beslissingen liggen in Den Haag. En wij hier in Rotterdam, en zeker onze wethouder die wij hier hebben, komt sterk op voor het Rotterdamse bedrijfsleven, geeft heel duidelijk aan wat er moet gebeuren en is aan het lobbyen, stuurt brandbrieven en vertelt precies het goede verhaal. Maar de sleutel ligt in Den Haag. Daar moet u uw pijlen op richten en niet hier aan onze wethouder in Rotterdam.

De heer **TAK** (pvda): Voorzitter, ik heb een vraag aan de heer Bonte. Want volgens mij is de gemeente Rotterdam toch een onderdeel van het bestuurlijk overleg over de NOVEX-haven?

De heer **BONTE** (lr): Ja, dat is uiteraard het geval. Het is een overlegorgaan. Het is een gespreksagenda. Maar de beslissingen en de bevoegdheden liggen gewoon hier in de raad, inderdaad, in de provincie en in de Tweede Kamer. Gewoon de normale besluitvormingsorganen gaan erover, en daar wordt ook de inhoudelijke discussie gevoerd.

De heer **TAK** (pvda): En wat mijn verbazing dan schetst, dan komt er na 4 jaar vergaderen, dat zult u toch met me eens zijn, een uitvoeringsagenda. Dan staat er bij de 13 van de 26 sleutelafspraken, we gaan eerst nog meer onderzoek doen. Ik snap dan niet, dit college zit in dat bestuurlijk overleg, dat we akkoord zijn gegaan met deze Uitvoeringsagenda. U zou toch dezelfde verbazing dan moeten hebben, vraag ik aan de heer Bonte.

De **VOORZITTER**: De heer Bonte.

De heer **BONTE** (lr): Even als laatste op dit punt. Kijk, die Uitvoeringsagenda staat niet op dit moment in marmer gebeiteld. Het is 1.0 versie, aan het begin van een traject wat loopt tot en met 2050, misschien wel 2100. Die energietransitie is niet morgen geregeld. We blijven daarover zorgvuldig in gesprek.

De heer **TAK** (pvda): Voorzitter, kijk, in dit tempo zijn we in 2100 nog aan het vergaderen. In 2021 is vanuit de ministeries het initiatief gekomen voor NOVEX. In 2022 is het in de Tweede Kamer besproken. In 2025 ligt er een uitvoeringsagenda. We zijn bijna 4 jaar verder. En bij 13 van de 26 sleutelafspraken, ik zeg het nog maar een keer, wordt er eerst nader onderzoek gedaan. Ik vind het niet te geloven. En ik hoor graag de reactie van het college. En wij vroegen ons ook gewoon oprecht af hoe deze sleutelafspraken eigenlijk het gebiedsproces gaan versnellen? Ik grijp even terug naar de originele doelen van de NOVEX.

De **VOORZITTER**: De heer Bonte, afrondend.

De heer **BONTE** (lr): Afrondend op dit punt. We hebben alleen een ontwikkelperspectief als we ook nog bedrijven hebben in Rotterdam. En nu worden ze weggepest, onder andere door een CO_2-taks, onder andere door een plasticheffing. En gaat de PvdA die dan in Den Haag afschaffen? Hoor ik dat goed?

De heer **TAK** (pvda): Die bedrijven worden weggepest door een gebrek aan visie. Weet je wat we nodig hebben in Rotterdam? Is een college dat gaat staan voor die groene haven, dat gaat staan voor onze maakindustrie. Wat we nodig hebben in Rotterdam, is een college dat doorpakt. En dat niet een uitvoeringsagenda naar deze gemeenteraad stuurt, waarbij bij 13 van de 26 sleutelafspraken eerst nog nader onderzoek moet worden gedaan. Het is heel makkelijk om een noodbrief naar Den Haag te sturen, maar het is veel moeilijker om concrete afspraken te maken, die echt het verschil maken voor de bedrijven. Bedrijven in de haven hebben helemaal niks aan deze sleutelafspraken, zeg ik tegen de heer Bonte.

De **VOORZITTER**: De heer Coşkun heeft ook een vraag.

De heer **COŞKUN** (sp): Voorzitter, wat zich net voor onze ogen afspeelt, is precies de reden waarom de heer Segers-Hoogendoorn had voorgesteld om het vandaag niet te behandelen. Want die hele Uitgangspuntennota, die wel getekend is, moet nog besproken worden in de commissie. We hebben commissies ter voorbereiding op het raadsdebat. Nu zie ik 2 mensen vol vuur en passie opkomen voor de haven, die ons allemaal na aan het hart ligt. Maar dat is echt een voortijdig debat. Doe dat eerst goed voorbereiden in de commissie, is mijn advies, zowel aan de heer Tak als aan de heer Bonte. Wat stelt de PvdA voor, zou ik vragen aan de heer Tak? En dan zegt hij, dat hoort u volgende week in de commissie. Laten we gewoon stoppen met dit debat, op deze manier.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Verkoelen, aansluitend.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus): Niet aansluitend. Dit is precies wat de heer Coşkun zegt, als hij in alle commissies was geweest, had hij gezien dat dit het voortdurende debat is, en dat dat eens een keer beslecht moet worden. Daarom moest het vandaag wel eens een keer aan

de orde komen. Kunnen we van nu af aan hierover ophouden en het echt over de zaak hebben? Want het is traineren, traineren, traineren.

De **VOORZITTER**: Maar ik constateer dat we een debat hebben. Ik stel ook voor dat we die voortzetten. Ik had de heer Bonte gezegd, afrondend. Hij zei afrondend, maar echt tot slot dan, want anders blijven we inderdaad heen en weer takken, zou ik bijna willen zeggen, maar dat is ook een beetje een flauwe woordgrap. De heer Bonte, echt afrondend.

De heer **BONTE** (lr): Dank, voorzitter. Ook omdat ik daar persoonlijk op werd aangesproken uiteraard. Laten we heel simpel vaststellen dat we in Rotterdam te maken hebben met bedrijven die vertrekken. En dat doen zij vanwege extra CO_2-heffingen, extra plasticheffingen, boven op de Europese regelgeving. Dat komt onder andere door stikstofruimte, die er niet is. Het komt door de netcongestie. Het komt door de hoge energietarieven. Al die aspecten spelen mee. Dat is urgent. Dat is belangrijk. Dat is waar we op moeten inzetten. En dat doet onze wethouder.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl): Dank, voorzitter. Ik wil even benadrukken dat vooral voor GroenLinks het belangrijk is dat we hier niet staan voor chantage. Bedrijven vertrekken. Laat ze vertrekken. Soms is dat helemaal niet zo erg. Dat opent ontzettend veel ruimte voor vernieuwing, voor innovatie, voor verduurzaming. We zijn hier niet om gechanteerd te worden.

De **VOORZITTER**: Hier wil mevrouw Abrahamse vast op reageren.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd): Voorzitter, ik zou dan toch wel aan mevrouw Morkoç willen vragen, natuurlijk, je hoeft niet ieder bedrijf koste wat het kost te behouden. Maar er zitten heel veel bedrijven tussen die nu dreigen te vertrekken, die wel belangrijk zijn voor de onafhankelijkheid van Nederland in deze geopolitiek.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl): Dat is heel simpel. U heeft daar een motie over. Daar gaan we over nadenken, over hoe die motie is ingestoken. En inderdaad, er zijn clusters die we zouden moeten willen beschermen, die ook bijdragen aan Rotterdam stad en aan onze Nederlandse economie. Welke clusters dat zijn, heb ik meermaals ook in onze meest recente schriftelijke vragen, samen met PvdA, gevraagd om te onderzoeken, welke clusters zijn dan zo belangrijk, welke moeten we behouden en van welke zouden we kunnen zeggen ... Ik ga ze niet quoten, maar Leefbaarheid zei er ook heel interessant over, over vertrekkende dingen.

De **VOORZITTER**: Ik ga nu echt het woord aan de heer Tak geven, want ik had de heer Bonte al heel vaak gezegd, afrondend, en het begint nu weer. Ik denk dat het punt helder is. En de heer Tak vervolgt zijn betoog.

De heer **TAK** (pvda): Dank u wel. Ik wilde graag nog op de heer Bonte reageren. Er lag 25 miljard euro klaar om het stikstofprobleem in Nederland op te lossen. En Leefbaar Rotterdam hees de vlag toen dit nieuwe kabinet werd geïnstalleerd. Het eerste wat dit kabinet heeft gedaan, hoppa, is al die stikstofplannen naar de prullenbak verwijzen. En dan zegt u nu, de industrie vertrekt, omdat het stikstofprobleem niet is opgelost. Het is dit kabinet dat 1 van de medeveroorzakers is dat dit probleem nog niet is opgelost. Ik vervolg mijn betoog. Of we het nu hebben over het Integrale Zorgakkoord, de Regionale Energiestrategie of NOVEX, als gemeente hollen we van overlegtafel naar het overlegcircus. Want bij de Regionale Energiestrategie hebben we op regionaal niveau afspraken met elkaar gemaakt over de

energievoorziening. Maar wat gebeurt er? Iedere keer als er een windmolen moet worden geplaatst, is hier in Rotterdam en in Barendrecht een debat. Deelt de wethouder onze kritiek, dat het idee van NOVEX en de RES juist minder discussie op lokaal niveau zou moeten zijn, ten faveure van snellere besluitvorming? En voorzitter, alvast voorsorterende op de discussie in de commissie moet er ook eigenlijk iets van mijn hart. Leefbaar Rotterdam sprong vast een gat in de lucht toen zij lazen in de Uitvoeringsagenda dat er wordt ingezet op low-carbon waterstof. Noem het beestje gewoon bij de naam. Het gaat hier over blauwe waterstof. Je weet wel, op basis van aardgas, met een pijp eraan die de grond in gaat. Is dit de visie waar het college met trots haar handtekening onder zet? Afsluitend, voorzitter, wil ik het nog even hebben over onze havendorpen. Het zijn de mensen in onze havendorpen die met noeste arbeid de haven nog iedere dag laten draaien. We missen in de Uitvoeringsagenda aandacht voor Hoogvliet, Pernis, Rozenburg, Heijplaat, Hoek van Holland. Zij hebben te maken met de lasten van de industrie en helaas weinig lusten. Voorzieningen verdwijnen, de infrastructuur rammelt en de woningbouw ligt op zijn gat. Met onze motie, die ik zo ga indienen, willen we dat de wethouder ervoor zorgt dat de omliggende gebieden goed worden meegenomen in de herijking. En afsluitend, voorzitter, Jan Schaefer zei ooit, “In gelul kan je niet wonen”. Ik voeg er vandaag aan toe, je kan er ook niet in werken. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan de heer Bonte.

De **VOORZITTER**: De heer Tak dient de volgende motie in.

Motie 1. Kansen voor de haven, kansen voor de kernen

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van 'ontwikkelperspectief NOVEX-haven';

constaterende dat:
- de ontwikkelingen die onderdeel zijn van NOVEX-haven een grote invloed zullen hebben op
  onze kleine kernen en omliggende gebieden;
- in hoofdstuk 4.5 van de Uitvoeringsagenda gekeken wordt naar hoe opgaven en projecten
  geografisch neerslaan en geschetst wordt wat de vraagstukken in de deelgebieden zijn;
- in dit hoofdstuk een goede weergave van de vraagstukken, kansen en uitdagingen in en rondom Hoogvliet, Pernis, Rozenburg, Heijplaat en Hoek van Holland ontbreekt;

overwegende dat:
- deze ontwikkelingen een grote invloed zullen hebben op de leefomgeving als het gaat om lucht, geluid en stank;
- de kleine kernen niet alleen de lasten maar ook de lusten van de ontwikkelingen in de haven
  moeten krijgen;
- er bij de ontwikkelingen in de haven ook kansen liggen voor de kleine kernen en omliggende
  gebieden;
- er een eerlijke balans moet worden gecreëerd tussen economische groei en leef kwaliteit;

verzoekt het college:
- bij de herijking van de Uitvoeringsagenda te pleiten voor een nadrukkelijke positie in de Uitvoeringsagenda voor de omliggende gebieden: Hoogvliet, Pernis, Rozenburg, Heijplaat en Hoek van Holland;

o Waarin een heldere weergave wordt geschetst van de kansen en uitdagingen voor deze gebieden;
o En die gedragen wordt door de betreffende wijk- en dorpsraden;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.P.A. Tak, M.Y. Morkoç, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **BONTE** (lr): Voorzitter, hoe kunnen we de schaarse ruimte in de Rotterdamse haven goed benutten? NOVEX is de samenwerking tussen de 3 bestuurslagen van de overheid. Een gespreksagenda die input levert voor beleid, voor onder andere onze Havenvisie. Maar hier in de gemeenteraad gaan wij erover. En wat Leefbaar Rotterdam betreft zou het vandaag, hier in deze raad, moeten gaan om de urgente vraagstukken, namelijk stikstofproblematiek, netcongestie. Die zijn niet alleen urgent, die zijn ook belangrijk. Want we zien dat industriële bedrijven vertrekken en hun groene investeringen uitstellen. Bedrijven willen wel vergroenen, maar kunnen niet. Er is geen stikstofruimte en er is geen ruimte op het elektriciteitsnet. En bedrijven krijgen vervolgens wel boetes met een extra CO_2-heffing en een extra plasticheffing. Ik heb het eerder ook gezegd. En daarnaast zijn de energiekosten vele malen hoger dan in andere landen. En de rijksoverheid investeert onvoldoende in de industrie. Dat gebeurt wel in andere landen. Kortom, er is geen level playing field, voorzitter. Ons vestigingsklimaat staat onder druk. En je hebt alleen ontwikkelperspectief in de Rotterdamse haven als er wordt geïnvesteerd. En als bedrijven vertrekken, dan wordt er niet meer geïnvesteerd, dan wordt er niks meer ontwikkeld, dan staan havenbanen en toekomstig verdienvermogen onder druk.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Abrahamse heeft een vraag.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd): Voorzitter, ik heb wel een vraag aan de heer Bonte. Want hij noemt nu alle problemen, en die zijn urgent en er wordt ook aan gewerkt. Maar zelfs bijvoorbeeld bij een netcongestie zal dat een aantal jaren duren, en dan moeten we ook keuzes gaan maken. We willen ook bouwen. En inderdaad, er zijn een heleboel bedrijven die willen verduurzamen. Hoe gaat de heer Bonte dan keuzes maken? Want de problemen zijn wel heel duidelijk, maar zelfs met die problemen en met de zaken die u noemt, zullen we alsnog in dat ontwikkelperspectief een richting moeten kiezen. En welke richting kiest Leefbaar Rotterdam dan? Of hebben we het echt alleen maar op korte termijn denken?

De **VOORZITTER**: De heer Bonte.

De heer **BONTE** (lr): De richting die Leefbaar Rotterdam kiest, is het behoud van banen, havenbanen, werkgelegenheid. Dat is de prioriteit. Dat staat op 1. De rest is secundair. Zonder die bedrijven heb je niks te ontwikkelen, heb je ook geen grondstoffen en energietransitie, en zit je hier in Rotterdam klimaatneutraal op een houtje te bijten. Daar heb je helemaal niets aan. Wij moeten die bedrijven meenemen. We moeten samen die energietransitie door. En dat is nu belangrijk. Dat is nu urgent.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd): Ik snap natuurlijk dat u banen wilt behouden, maar dan moet daar ook wel iets achter zitten van, waar willen we dan heen? Want we hebben ook gezien in Detroit, je kunt alles behouden wat er is, maar dan op een gegeven moment win je het niet

meer. Hoe gaan we dan in de toekomst ook die haven ontwikkelen? Welke kant gaat u dan op?

De **VOORZITTER**: De heer Bonte.

De heer **BONTE** (lr): Dat doe je in samenwerking met die bedrijven. Zij investeren, zij innoveren. En natuurlijk ga je vergroenen. Je gaat naar groene waterstof uiteindelijk, met als tussenstap blauwe waterstof. Je gaat naar kernenergie, wat ons betreft. Je gaat naar de elektrificatie. Maar dan moet je nu meer gaan investeren in die vergroting. Kortom, alle zaken die in die Uitvoeringsagenda staan, die kant gaan we op met zijn allen. Dat is het ontwikkelperspectief. Maar in samenspraak met de omgeving. En als je gaat prioriteren, dan zegt Leefbaar Rotterdam, behoud van de industrie is belangrijker dan het behalen van de klimaatdoelen in 2030, want de wereld leeft daarna ook nog. We moeten doorkijken naar 2050. En we moeten niet nu de bedrijven wegpesten.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd): Dan een laatste vraag, voorzitter. Want er staan 5 mogelijkheden in het ontwikkelperspectief, 5 richtingen. En we kunnen ze niet alle 5 kiezen. Waar gaat Leefbaar Rotterdam dan voor kiezen?

De **VOORZITTER**: De heer Bonte.

De heer **BONTE** (lr): Ik voel er weinig voor om mezelf te blijven herhalen. Kijk, die ontwikkelperspectieven kunt u allemaal nalezen in die Uitvoeringsagenda. Bij ons, bij Leefbaar Rotterdam ligt de prioriteit bij het behoud van de industrie, behoud van de banen. We hebben een prachtige haven opgebouwd in 50, 60 jaar tijd. We hebben een energiecluster. We hebben een chemiecluster. We hebben een logistieke cluster. Hangt allemaal samen. Moet allemaal behouden worden. Als je bedrijven wegpest, dan trek je dat ertussenuit, krijg je een domino-effect, valt alles om. Waak daarvoor, en let op uw zaak.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Abrahamse, echt afrondend, want ik wil naar mevrouw Morkoç.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd): Gewoon een constatering, dat het echt een beetje kortetermijndenken is, want volgens mij moeten we inderdaad gewoon kiezen. We hebben daar 5 richtingen. Als VVD Rotterdam zeggen we duidelijk, we gaan richting die groene haven. Daar hoort ook de omgeving bij. We gaan richting die Derde Maasvlakte. Maar ik hoor bij Leefbaar Rotterdam echt nog te veel, wat moet er nu gebeuren? En dat moeten we ook gaan doen. Maar juist bij zo'n NOVEX moeten we denk ik naar de lange termijn gaan kijken.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl): Dank, voorzitter. En ik vind het mooi dat de VVD hierop aansluit, of afsluit, want ik kan me daar eigenlijk best in vinden. Want wat Leefbaar Rotterdam doet, is niet vooruit willen gaan, maar juist stilstand met schade. Het behoudt, het volledige willen behouden van industrie dat we nu hebben, zonder hen te stimuleren om te verduurzamen, zonder meteen naar blauwe waterstof te gaan als transitie, want dat is niet gebleken een volwaardige transitie te zijn, is dat stilstand met schade. U zorgt niet voor meer werkgelegenheid. U gaat zorgen voor minder werkgelegenheid, via de voorzitter, excuses. Het gaat ervoor zorgen dat wij niet een haven zijn die innoveert, maar achterblijft. Zelfs uw eigen wethouder, de wethouder van Leefbaar Rotterdam, wethouder van ons allemaal, pleit in de krant, we moeten verduurzamen, we moeten een groene haven hebben, we moeten ervoor zorgen dat die baangelegenheid, die werkgelegenheid van die Rotterdammer ook in

de toekomst nog bestendig is. Met het behoud van de industrie, zoals we die nu hebben, is dat schade.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66): Dank u wel, voorzitter. En ik ben het ontzettend met u eens dat we het behouden van banen moeten stimuleren. Maar ik vind ook het belangrijk dat u nadenkt en vraagt en kijkt, wat voor soort banen? Want als we de mensen behouden in de banen van nu en niet ontwikkelen in de banen van de toekomst, waar zijn we dan mee bezig? Ik sluit wel aan van, in welke banen voor de toekomst u dit zelf dan ook ziet?

De **VOORZITTER**: De heer Bonte.

De heer **BONTE** (lr): Dank, voorzitter. Wat onvoldoende begrepen wordt helaas, moet ik constateren, is dat je bedrijven nodig hebt om te investeren, juist te investeren in die vergroening. En we hebben nu in het Rotterdamse al de meest schone productie wereldwijd. Als je bedrijven hier wegpest, wordt dezelfde productie elders op de wereld gemaakt met meer CO_2-uitstoot. Tel uit je winst. Dat is niet voordelig voor het klimaat. Het is juist zaak bedrijven hier te houden, hier in Rotterdam. De investeringscapaciteit, de innovatie, het hele ecosysteem ook wat je hebt opgebouwd met zijn allen, behoud dat, en gaan we samen met die bedrijven die energietransitie door.

De **VOORZITTER**: U vervolgt uw betoog.

De heer **BONTE** (lr): Dank, voorzitter. De rijksoverheid moet ook mee-investeren met maatwerksubsidies per bedrijf. En dat helpt bedrijven om die energie- en grondstoffentransitie door te maken. En biedt ook stikstofruimte aan groene projecten, zoals de nieuwe biofuels fabriek. En stop inderdaad met die extra CO_2-heffingen en met die extra plasticheffingen, bovenop Europese regels. Zorg voor een level playing field en verlaag de energiekosten in Nederland. Versnel en verbreed die Delta Rhine Corridor. Maak haast met CCS-projecten. Begin met de ontwikkeling van waterstof. Begin nu blauw, groen, paars, maakt niet uit, begin nu. En ondersteun de markten voor onder andere recycled plastics. Oproep aan de wethouder, om door te gaan met zijn goede werk voor het Rotterdamse bedrijfsleven en te blijven pleiten voor noodmaatregelen, in het hier en nu. En tegen de minister van Klimaat en Groene Groei zeg ik, word wakker en kom in actie, voordat het te laat is. Voorzitter, het ontwikkelperspectief is de beweging naar de meest duurzame haven en industriecomplex wereldwijd, krachtige en toekomstbestendige Metropoolregio, in een goede balans met de leefomgeving. Dat is het ontwikkelperspectief. Maar start nu met een investerings- en subsidieagenda, in samenwerking met het bedrijfsleven. En dan kun je duidelijke voorwaarden stellen. Want voor wat, hoort wat. En als je dan niet meegaat, dan vindt u mij aan uw zijde, dan moet je doorpakken. Maar daarvoor is het nog te vroeg. Wat vinden de bedrijven namelijk zelf belangrijk? Wat hebben zij nodig? Wat moet er gebeuren om die verduurzaming samen door te maken? En dan kan de overheid de randvoorwaarden scheppen. Maar betrek ook de bewoners van de kleine kernen, de havenkernen. En betrek ook het NPRZ. En tot slot, voorzitter, de klimaatactivisten van Extinction Rebellion zorgen voor terreur in onze haven. En ze zorgen voor veel maatschappelijke onrust. Ze hebben een goederenvervoerterrein geblokkeerd en eerder ook bezoekers van een Cruiseterminal aangevallen hier in Rotterdam. En voor het aanstaande weekend staan er weer acties gepland, dit keer met boterzuur. Het is al eerder geprobeerd en gedaan in Naaldwijk. Daar werden winkeliers en bezoekers onwel. Mijn vraag aan de burgemeester, wat gaat u doen om dit te voorkomen en wat gaat u doen tegen de maatschappelijke onrust?

De **VOORZITTER**: Mijnheer Bonte, dit is een klein beetje off topic, als ik zo vrij mag zijn. Er is hier niet een debat over demonstraties. Overigens is de aangekondigde demonstratie van

aankomend weekend niet in de haven. Dat hoort al helemaal niet bij het onderwerp. Ik zou toch willen dat we dit even netjes behandelen en niet hier even halverwege een debat nog inbrengen.

De heer **BONTE** (lr): Dank, voorzitter. Ik vind het wel degelijk relevant, omdat dit alles te maken heeft met het ontwikkelperspectief van de haven, het imago van de haven en het behoud van een goed vestigingsklimaat.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl): Voorzitter, punt van orde.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl): Voorzitter, ik denk dat de voorzitter heeft gemeld dat dit buiten de scope van het debat valt. Dat is ook gewoon zo. Leefbaar Rotterdam probeert het overal tussendoor te fietsen. Geheel ongepast voor de orde van het debat. Ik zou willen zeggen, hou daar alsjeblieft mee op.

De **VOORZITTER**: U vervolgt uw betoog.

De heer **BONTE** (lr): Ik vind het geheel ongepast van Extinction Rebellion om boterzuur te gebruiken in een demonstratie. Maar dit even terzijde. Voorzitter, het behoud van de industrie en investeringscapaciteit, het behoud van banen, dat staat, wat Leefbaar Rotterdam betreft, op de eerste plaats. Dank, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan heeft de heer Vonk het woord.

De heer **VONK** (cu): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, soms vraag je je af, waar houden wij ons als gemeenteraad allemaal mee bezig? We zijn ontzettend druk met onszelf, maar zijn we ook druk met de belangrijke dingen? Neem bijvoorbeeld de Rotterdamse haven. Het is evident, en elk raadslid spreekt dat ook wel uit in zijn bijdrage, hoe ongelooflijk belangrijk die haven voor ons is, voor de economie en voor de banen, voor de energietransitie en de energielevering, de huisvesting niet te vergeten, maar ook onze strategische positie in een wereld vol geopolitieke spanningen, komt allemaal terug op die Rotterdamse haven. Onze Rotterdamse haven. Maar voorzitter, wat ons dan opvalt in dit debat, en dit is eigenlijk wat ons betreft een gemankeerd debat, wat ons betreft had dit debat nu ook niet gevoerd moeten worden, is dat wij eigenlijk als raad te veel buitenspel staan. Er wordt op een te versnipperde manier met dit onderwerp omgegaan. We hebben een NOVEX. We hebben een Havenvisie. Die raken elkaar niet. En voorzitter, wij als gemeenteraad hebben het nakijken, net als de mensen die wij vertegenwoordigen, de Rotterdammer. Wethouder Simons werkt aan een nieuwe Havenvisie. Wethouder Zeegers is druk met de NOVEX Rotterdamse haven. En dat leidt er dan toe dat we in een commissie allemaal input kunnen leveren op een Havenvisie, om vervolgens de volgende dag verrast te worden met een wethouder op de socials die een NOVEX Uitvoeringsagenda presenteert, die wij niet kennen. En nadat wij in de media hiervan hebben vernomen, ook de volgende dag dat stuk krijgen toegestuurd. Hoe moet de raad, hoe moeten de Rotterdammers op deze manier het gevoel krijgen dat ze serieus worden genomen als het gaat om hun positie, hun inbreng en ideeën over de toekomst van onze haven? Hoe kan de gemeenteraad haar sturende en kaderstellende rol dan uitoefenen? Of kunnen we beter constateren dat we over de haven feitelijk niks meer te zeggen hebben? Voorzitter, wij zien het nut van zowel de Havenvisie als NOVEX. Zeker als het gaat om toekomstige investeringen en de keuzes die daarvoor gemaakt moeten worden. Mijn vraag aan het college is, hoe gaat u ervoor zorgen dat richting de toekomst we dat anders gaan doen? Dat NOVEX en Havenvisie een tandem gaan worden, die elkaar gaat versterken, zodat de raad meer grip krijgt op die toekomst. Voorzitter, laat ik dan afronden met mijn punt. Wij hadden dit graag namelijk concreet willen maken, als het gaat over meer huisvesting in de

haven. Wij vinden het belangrijk dat er ook goed wordt gekeken naar, kunnen wij meer huisvesting gaan realiseren, dicht bij die haven? Een soort tweede Heijplaat, die volgens ons van meer belang is dan een Derde Maasvlakte. De minister heeft tot ons grote genoegen onlangs in een debat aangegeven dat zij bereid is om ook een gesprek daarover aan te gaan, als ze daarvoor wordt uitgenodigd. En we hadden eigenlijk nu ook een motie willen indienen om daar het college toe op te roepen. Maar we hebben begrepen achter de schermen dat er nog onvoldoende draagvlak voor is. En dan kun je misschien soms even beter niet indienen. En daarom laat ik het bij een oproep. Laten wij de oproep hierbij doen om dit college aan het werk te zetten, om te zorgen dat huisvesting echt op de agenda komt. Dat we gaan zoeken naar een publiek-private deal, waarin die huisvesting ook gerealiseerd gaat worden. En voorzitter, afsluitend, voorts zijn wij van mening dat de Uitvoeringsagenda NOVEX op korte termijn moet worden behandeld in de commissie MHEK. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd): Dank u wel, voorzitter. De Rotterdamse haven staat voor grote uitdagingen. En de haven heeft grote ambities. En dat is goed, want alleen zo blijven we concurrerend. En dat is ook in het belang van de Rotterdammers. Want een gezonde economie helpt de Rotterdammer in zijn of haar portemonnee. De VVD mist alleen wel de basis. We zien oorlog op het Europese continent, in de vorm van Poetin die Oekraïne is binnengevallen. Maar ook Trump heeft een wereldwijde handelsoorlog ingeluid met zijn verhoogde tarieven. En dat brengt kansen en uitdagingen mee voor onze haven. En dat betekent dat de haven niet alleen onze economische motor is, maar ook cruciaal voor onze veiligheid. De haven is een belangrijke aanlandingsplek voor de manschappen en het materieel van onze Defensie, maar het is ook de plek waar producten worden gemaakt die ons minder afhankelijk maken van landen als Rusland, China en ook de VS inmiddels. En alhoewel we het eerste nu redelijk een kaart hebben, daar hebben we ook een geheime brief over ontvangen, mis ik dat tweede. En we hebben al 3 jaar oorlog in Oekraïne. En ook corona maakte ons in 2020 al duidelijk hoe afhankelijk we zijn van landen als China, als het gaat om zaken als medicijnen. En we zagen ook deze week hoe onze afhankelijkheid van Amerika wordt ingezet door Trump, door te onderhandelen of we niet 350 miljard aan lng willen uitgeven, om die importtarieven te verlagen. Het is al een realiteit. En dat betekent voor de VVD dat we ons in moeten zetten op een groene haven. En een haven die bijdraagt aan onze strategische onafhankelijkheid van Nederland. En daarom willen wij als VVD dat er zo snel mogelijk in kaart wordt gebracht welke bedrijven in onze haven essentieel zijn voor de productie van die strategische goederen. En op die manier weten we de basis van dit ontwikkelperspectief, dat nu voor ons ligt. Want die bedrijven willen we behouden. En ze moeten wel mee verduurzamen, maar we mogen ze met die opdracht niet kapot maken. En we moeten ze juist helpen om bijvoorbeeld netcongestie op te lossen en het stikstofprobleem. En daarnaast uiteraard ook de nettarieven moeten dan verlaagd worden. En u vraagt zich misschien af, waarom begint die Marike weer over die onafhankelijkheid? En zoals u misschien weet, werk ik ook bij Buitenlandse Zaken, naast mijn raadslidmaatschap. En ik werk specifiek met landen als Oekraïne, Georgië en de westelijke Balkan. Ik zie dagelijks hoe de VS en China 10 stappen vooruit zijn in hun denken en hun economie beschermen, en hoe landen die dat niet doen kwetsbaar zijn. En dan zie ik stukken, zoals de NOVEX, het ontwikkelperspectief, maar ook de Havenvisie. En dan zie ik dat wij nog steeds niet weten welke goederen en producten uit onze haven cruciaal zijn. En wij vinden dat we daar zo snel mogelijk mee aan de slag moeten. Want we zijn in Nederland al 80 jaar vrij, maar we zijn niet zo veilig als we denken. En ik maak me daarom ontzettend zorgen om het feit dat bijvoorbeeld chemische bedrijven de deuren sluiten of overwegen weg te gaan uit onze haven, omdat zij ook dit soort cruciale producten voor onze zorg, Defensie en energietransitie maken. En daarom dien ik ook de motie in 'Red de cruciale industrie'. Dat doe ik overigens samen met D66 en de PvdA. En dan wil ik ook nog even ingaan op het ruimtegebrek. Want we willen in onze haven een heleboel. Dat hebben we al gehoord. En zoals gezegd, er is ruimte

voor Defensie nodig, maar we willen ook een groene haven en het liefst, wat de VVD betreft, een kerncentrale en ook de productie van groene waterstof. En we hebben een enorme woonopgave. En op een gegeven moment is dan het land op. En dat zien we ook terug in de ruimtevraagstukken die de NOVEX weergeeft. En wat de Rotterdamse VVD betreft is de oplossing simpel. Bouw een Derde Maasvlakte en start dit proces ook zo snel mogelijk. En ik vind het een gemiste kans dat we in het ontwikkelperspectief nu zo voorzichtig zijn. En als ik dan kijk naar de Uitvoeringsagenda, dat we ook daar nog geen urgentie laten zien om hiermee aan de slag te gaan. En ik vind het daarom belangrijk dat wij als gemeenteraad een duidelijke uitspraak doen en wellicht, zoals de heer Tak het zou noemen, een visie geven. En daarom dien ik samen met D66, raadslid Verkoelen en DENK een motie in 'Realiseer de Derde Maasvlakte'. Overigens ook met mijn collega-raadslid Diederik van Dommelen.

De **VOORZITTER**: De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda): Dank u wel, voorzitter. Ik had even een vraag. Want de provincie is al een onderzoek gestart. Ik begrijp dat het ook op de radar van het kabinet staat. Waarom dan toch deze motie?

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd): Als ik naar de stukken kijk, dan zie ik gewoon niet de urgentie. Dan gaan we eerst onderzoeken of er wel ruimtegebrek is. En als we dat constateren, dan gaan we weer de volgende stap zetten. En dan pas komt de Derde Maasvlakte in beeld. En we zien nu al in die NOVEX dat het ruimtegebrek er is. Wat ons betreft moet je dan nu alvast starten, en is het ook belangrijk om als Rotterdam te laten zien dat er draagvlak is voor deze Derde Maasvlakte. En dat is dan alleen maar ter ondersteuning van het onderzoek, wat ons betreft.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl): Dank, voorzitter. Zonder te weten welke clusters noodzakelijk zijn, wat voor haven we gaan zijn, wat het onderzoek gaat brengen en of we wel of niet ruimtegebrek hebben, zouden we dit als raad moeten uitspreken? Dat lijkt mij compleet voorbarig.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd): Wat mij betreft is het evident dat er ruimtegebrek is. En als ik ook zie dat we die groene waterstof willen produceren, dan hebben we ruimte voor elektrolysers nodig. We willen extra woningbouw. Op termijn betekent dat ook dat sommige bedrijven wellicht willen verhuizen, om dat ook te realiseren. Er is al ruimtegebrek, juist voor de opgaves die ik hier weergeef.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl): Voorzitter, in die zin is het onverstandig om zonder te weten hoe zo'n Derde Maasvlakte of een uitbreiding van de Tweede Maasvlakte eruit zou zien, wat voor industrie je erop zou kunnen vestigen en hoe het zou kunnen bijdragen aan de toekomstige haven, waar ook de VVD van droomt, de groene haven. Het is compleet onverstandig om hier nu als raad iets op uit te spreken.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd): Volgens mij weet alleen GroenLinks het nog niet, maar voor de VVD is het heel duidelijk wat er moet komen. En wij willen bijvoorbeeld een kerncentrale. Iedereen die we dan vragen of dit mogelijk is, dan zeggen ze, maar we hebben extra ruimte nodig. Dat zegt ook een PvdA of een GroenLinks in het debat. Dan gaan we een Derde Maasvlakte bouwen. En dan kunnen we het wel realiseren. Hetzelfde geldt voor die hele

waterstoftransitie. Er is gewoon ontzettend veel ruimte nodig. En dan moeten ook nog eens al die mensen die daar gaan werken ergens wonen. Wat ons betreft is het evident. En dan nog als laatste, als ik kijk naar het stuk, is er nog een ander probleem wat we moeten oplossen, overigens ook als je gewoon kijkt naar wat nu de problemen zijn in de haven, dat is de stikstofruimte. En het is belangrijk voor de verduurzaming van de haven, maar ook voor het bouwen van huizen in Hoek van Holland of Rozenburg. Want met die huizen kunnen we jongeren in de omgeving van de haven behouden en de verdere tekorten aan personeel voorkomen. En wat de VVD betreft gaan we dit niet tegen beter weten doen, zoals een Leefbaar Rotterdam voorstelt, om dan maar te roepen, we moeten de stikstofregels met een toverstaf gaan afschaffen. En ook niet zoals GroenLinks en de PvdA suggereren, dat we boeren zomaar gaan uitkopen als gemeente. Maar wat de VVD betreft gaan we vooral vaart maken nu met natuurherstel. Want we hebben eigenlijk niet eens genoeg boeren of kassen in de buurt om die hele stikstofruimte op te kopen. We moeten dit vooral als haven gezamenlijk gaan doen.

De **VOORZITTER**: De heer Bonte.

De heer **BONTE** (lr): Dank, voorzitter. Leefbaar Rotterdam vindt inderdaad dat je prioriteit moet geven aan vergroening, groene projecten ten opzichte van het handhaven op stikstofregels, die in veel gevallen ook nog eens overdreven zijn en op modellen zijn gebaseerd die niet kloppen. Dat vooropgesteld. Maar ik snap niet waarom u de pijlen richt op Leefbaar, want wat hebben wij ermee te maken? Kijk naar uzelf. Er wordt in de Tweede Kamer, uw partij, de VVD, een motie weggestemd die CO_2-heffingen zou afschaffen. Waar blijft u dan met uw hele verhaal om de industrie te beschermen?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd): Dat kaart ik regelmatig aan binnen onze partij richting de minister. En daar worden ook stappen op gemaakt. De VVD is degene die investeert in ons hoogspanningsnet. Dat zijn moties vanuit ons. En daarnaast, er is nu ook een motie ingediend om een versnellingsgebied te creëren in de haven. En ik denk dat dat juist een hele belangrijke stap is om dit allemaal te realiseren. En de stikstofregels zijn er, ook in België, in Antwerpen in de haven hebben ze daar last van. Het is onrealistisch om te zeggen dat we die dan maar niet meer moeten volgen. De provincie zegt, natuurherstel heeft voorrang. Laten we dan die natuur herstellen. En dan is er de ruimte om vervolgens ook die haven te verduurzamen. En de haven zegt zelf, in ieder geval als ik met bedrijven spreek, wij willen daar best wel een rol in spelen. Laat ze die rol pakken. En laten we niet doordebatteren over wat wel en niet klopt in de wetenschap, maar gewoon het probleem oplossen.

De **VOORZITTER**: De heer Bonte.

De heer **BONTE** (lr): We hebben ons gecommitteerd aan natuurbehoud. En wij hebben zelf stikstof gekozen als maatstaf. En we hebben dat bovendien veel te streng gedaan. We hebben onszelf klemgezet. Dat moeten we erkennen. Voortschrijdend inzicht. Dat betekent, geef prioriteit aan ontwikkeling van de industrie, aan vergroening en blijf niet hangen in modellen. Dat is de boodschap. En als we iets kunnen doen, want dat is dan die CO_2-taks, om dat eraf te halen en de plastictaks, dan hoop ik de VVD aan die kant ook te vinden, dat ze daar ook voor gaan strijden. Want anders is het alleen maar praten voor de bühne. En als het erop aankomt, stem je precies de andere kant op.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd): De heer Bonte weet heel goed dat ik ook bij ons landelijk de nationale koppen en deze heffingen aankaart. En los daarvan, als we het hebben over stikstof,

kunt u wel blijven roepen, het moet ergens anders worden opgelost of het klopt allemaal niet. Maar ik zie nu concreet een probleem. En de snelste manier dat we dat gaan oplossen, is door gewoon dat natuurherstel te realiseren. En wat ons betreft gaan we daar ook nu mee aan de slag. Kijken we of er een fonds opgericht kan worden om dat natuurherstel te realiseren, in samenwerking met de bedrijven in de haven, die er dan ook een bijdrage aan kunnen geven. En dan pakken we het gewoon als Rotterdam aan. En dan hoeven we niet meer te kijken naar het Rijk, naar Europa of wat dan ook. En dat was mijn bijdrage, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda): Voorzitter, ik begrijp alleen niet waarom het uitkopen van boeren, wat u betreft, geen optie is.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd): Ik heb er ook met de stikstofexpert van de gemeente over gesproken. Blijkbaar zijn er gewoon veel te weinig in de buurt om dit voor elkaar te krijgen. Het is natuurlijk een goed idee, maar als je als bedrijf dit allemaal individueel moet gaan regelen, dan komen we er niet. We kunnen veel beter gezamenlijk op die natuurherstel in gaan zetten, en op die manier het oplossen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Abrahamse heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Red de cruciale industrie

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 10 april 2025 ter bespreking van agendapunt 6.1 ontwikkelperspectief NOVEX Haven;

constaterende dat:
- in de NOVEX-haven niet wordt stilgestaan bij de rol die bedrijven in de Rotterdamse haven
  vervullen in de strategische onafhankelijkheid van Nederland.
- het kabinet momenteel een risicoanalyse uitvoert van de strategische afhankelijkheden van
  Nederland[1].
- de 'Taskforce Strategische Afhankelijkheden' in aanloop naar het voorjaar 2025 een lijst uitbrengt van risicovolle strategische afhankelijkheden onder andere op het gebied van chemie en kritieke grondstoffen, die bijvoorbeeld nodig zijn voor de energietransitie en de zorg;

overwegende dat:
- het vergroten van strategische onafhankelijkheid belangrijker dan ooit is in een wereld met
  geopolitieke spanningen, oorlog op het Europese continent en verstoringen van internationale handelsstromen;
- bedrijven in de Rotterdamse haven, bijvoorbeeld in de chemie of de verwerking van kritieke
  grondstoffen, een cruciale rol vervullen in de strategische onafhankelijkheid van Nederland;
- deze onafhankelijkheid bijdraagt aan de veiligheid van Nederland;
- inzicht in welke bedrijven en waardeketens hiervoor van strategisch belang zijn, noodzakelijk is om gericht beleid te voeren;

verzoekt het college om:
- aan de hand van de risicoanalyse die het kabinet in het voorjaar van 2025 zal publiceren samen met het Havenbedrijf en Deltalinqs in kaart te brengen welke bedrijvenclusters/sectoren uit de Rotterdamse haven risicovolle strategische afhankelijkheden van Nederland verkleinen;
- deze lijst en de analyse van het belang van de Rotterdamse haven voor de strategische autonomie van Nederland mee te nemen in de Uitvoeringsagenda van de NOVEX-haven en andere strategiedocumenten over de Rotterdamse haven zoals de havenvisie.

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.S. Abrahamse, J.M. Nunnely en D.P.A. Tak

[1] https://open.overheid.nl/documenten/18329adb-dac7-45ab-bba4-0ç777758528f/file

Motie 3. Realiseer de Derde Maasvlakte

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 10 april 2025 ter bespreking van agendapunt 6.1 'ontwikkelperspectief NOVEX Haven';

constaterende dat:
- het 'ontwikkelperspectief NOVEX-haven' stelt dat vrijwel alle kavels in de Rotterdamse haven zijn uitgegeven of gereserveerd;
- een uitbreiding zeewaarts volgens het ontwikkelperspectief pas een optie wordt na herstructurering, intensivering en krimp van bedrijvigheid in de haven;

overwegende dat:
- de concurrentie om ruimte in Rotterdam groot is;
- uitbreiding zeewaarts in de vorm van een Derde Maasvlakte in zowel het stedelijk gebied als de haven van Rotterdam ontwikkelruimte kan bieden voor de energietransitie, defensie, woningbouw en bedrijvigheid;
- de eerste Maasvlakte al gerealiseerd werd terwijl de Europoort nog lang niet vol was;
- als we over 10 jaar een Derde Maasvlakte willen, we nu actie zullen moeten ondernemen;
- een uitbreiding zeewaarts als laatste redmiddel niet past bij een stad met de ambities van Rotterdam;

spreekt uit:
- een voorstander van de Derde Maasvlakte te zijn;
- deze zo snel mogelijk gerealiseerd te willen zien worden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.S. Abrahamse, D.J. van Dommelen, P.J.H.D. Verkoelen, J.M. Nunnely en E. Rehim Zadeh

De moties zijn voldoende ondersteund en maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl): Voorzitter, het bespreken van het ontwikkelperspectief NOVEX, terwijl de Uitvoeringsagenda al vastgesteld is, voelt als achter de feiten aanlopen. En helaas, voorzitter, dat hebben we vaker gevoeld. We hebben het namelijk pas over onconventionele maatregelen als het lang en breed duidelijk is dat onze klimaatplannen gigantische

vertraging oplopen. We hebben het pas over veranderen van de haven als de eerste bedrijven al vertrekken. We hebben het pas over onafhankelijkheid van lng als dat nodig is voor onze strategische onafhankelijkheid. En voorzitter, GroenLinks roept op om niet meer achter de feiten aan te lopen, zodat we in 2030 en 2050 niet zeggen, jammer dat het niet gelukt is, maar we hebben het geprobeerd. Dat is simpelweg niet genoeg. Zolang de kern van onze haven fossiel blijft, hebben we straks niet een haven die draait op fossiel, maar een haven die zelf fossiel is geworden. Daarvoor hebben we een visie nodig en lef om moeilijke keuzes te maken. Voor GroenLinks is het duidelijk dat we radicaal voor de groene haven moeten kiezen. Dat betekent groene waterstof, geen blauwe, geen grijze, geen paarse. En dat betekent CO_2-reductie en niet alleen CO_2-afvang. Dat betekent geen eindeloze groei en misschien zelfs een krimp, want dat is nooit onderzocht. Daarom is het niet een doemscenario waarin de haven verdwijnt, maar een kans op juist een betere haven. Gisteren zat ik in een panelgesprek over de documentaire 'Een Kano naar Zee', beveel ik ten harte aan, over de toekomst van de haven. En er wordt ons gevraagd om onze ogen te sluiten en na te denken over hoe de haven eruit zou zien in 2040. Ik deed mijn oog dicht en ik zei, een betere haven waar de economie dienstbaar is aan mens en natuur. Waar energie opgewekt wordt met zon en wind. Waar Rotterdammers niet wakker liggen of ziek worden van uitstoot en lawaai, maar juist meeprofiteren van werk en eigenaarschap. En daadwerkelijk met het ov naar de haven toekunnen, dat zou ook nog eens fijn zijn. Een overheid met visie en daadkracht en leiderschap om te verduurzamen. En misschien loopt daar dan op den duur ook de grutto weer rond, op een hersteld natuurgebied op de Maasvlakte. En die grutto, daar maak ik me zorgen om. Daarom dien ik namens GroenLinks een motie in die het college oproept om in het lopende onderzoek naar een mogelijke Derde Maasvlakte het uitgangpunt te hanteren dat deze alleen ten dienste mag staan van een duurzame, fossielvrije en de energietransitie. Ook zullen wij een aantal moties rondom de kleine kernen, die we ook hebben betrokken bij de Havenvisie overigens, natuur en DCMR, van onder andere PvdA, ChristenUnie en D66. Voorzitter, wat nodig is, is politieke moed om keuzes te maken. En wij kunnen dat brengen. En voor nu is het een groot gemis. Het oude systeem moet plaatsmaken voor iets beters, want vasthouden aan fossiel is geen vooruitgang, het is stilstand met schade. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Morkoç heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Bij onderzoek Derde Maasvlakte: alleen duurzaam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van agendapunt 6.1 ontwikkelperspectief NOVEX-haven;

constaterende dat:
- vanuit de Provinciale Staten een onderzoek geïnitieerd is naar de mogelijke aanleg van een Derde Maasvlakte (ofwel uitbreiding van de Tweede Maasvlakte);

overwegende dat:
- het nog onduidelijk is hoe een eventuele uitbreiding eruit zal zien, wat de impact zal zijn op natuur, milieu en leefomgeving, en welke invulling eraan gegeven wordt;
- de vraag óf uitbreiding wenselijk is, afhangt van diverse factoren, waaronder natuurbehoud en het type industrie dat zich daar zou vestigen;
  een mogelijke uitbreiding enkel verantwoord is binnen duidelijke, duurzame kaders;
- het college gehouden is aan nationale en internationale klimaatdoelen, wat impliceert dat de haven geen ruimte meer mag bieden aan nieuwe fossiele activiteiten;
- de wethouder Haven heeft benadrukt dat voor het slagen van de klimaattransitie onconventionele keuzes nodig zijn, waaronder het uitsluitend bestemmen van een eventuele Derde Maasvlakte voor duurzame bedrijvigheid;

verzoekt het college:
- in het lopende onderzoek het uitgangspunt te hanteren dat een eventuele Derde Maasvlakte volledig ten dienste moet staan van een duurzame, fossielvrije groene haven en de energietransitie;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, D.P.A. Tak en L.P.A. Dekkers

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: En dan geef ik het woord aan mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus): Voorzitter, de Rotterdamse haven staat op een cruciaal kruispunt. Enerzijds is er de wens om te verduurzamen via groene waterstof en andere nieuwe technieken. Anderzijds is er de harde realiteit van ruimtegebrek, netcongestie en de vraag wie nu werkelijk bepaalt wat in balans is. Uit de recente plannen en het Havenakkoord klinkt volop ambitie, maar ook enorm grote woorden als uitvoeringsagenda en strategische keuzes. En die dreigen eigenlijk een moeizaam bestuurlijk traject van nietsdoen in. Voorzitter, de kern van de zaak is dat we nu moeten handelen om onze energieonafhankelijkheid en onze concurrentiepositie te versterken en te garanderen. Wij mogen niet aan de leiband blijven lopen van een Trump, die elke dag een handelsoorlog dreigt te starten. En dat, voorzitter, vereist lef. Niet eindeloos soebatten over ruimtegebruik, maar nu inzetten op een Derde Maasvlakte. Zonder uitbreiding geen ruimte en toekomst. Een Derde Maasvlakte is nodig om de steeds grotere ruimteclaims voor groene waterstofproductie, offshore windaanlandingen en eventuele nieuwe kernenergieprojecten op te vangen. Zonder uitbreiding lopen we het risico dat cruciale investeringen naar andere havens zullen verhuizen. Vandaar dat wij de motie van de VVD over de Derde Maasvlakte ook mee hebben ondertekend. En voorzitter, dat vraagt ook om de aanleg van de Delta Rhine Corridor, een vitale infrastructuur voor groene waterstof. Deze infra is onmisbaar om met Duitsland en andere Europese regio's samen te werken. Hiermee kan de Rotterdamse haven echt het kloppend hart van de waterstofeconomie worden. En ten slotte, voorzitter, de gigantische netcongestie moeten we natuurlijk niet wegpraten, maar doortastend aanpakken. Alleen met voldoende transportcapaciteit voor elektriciteit en warmte krijgt de industrie de kans om te elektrificeren en kunnen inwoners meeprofiteren met nieuwe woningen in hun regio. Maar voorzitter, in een drukbevolkt gebied als de Rijnmondregio moeten we natuurlijk wel zorgen dat de lokale gemeenschap geen overlast ondervindt. Balans brengen betekent dan ook dat inwoners van bijvoorbeeld Rozenburg, Pernis, Vlaardingen serieus worden meegenomen in de veiligheids- en milieuafwegingen. Gebrekkige participatie leidt juist tot wantrouwen en kan elke voortgang blokkeren. Laten we ons dat goed beseffen, worden we jarenlang teruggezet. Voorzitter, de transitie naar een groene circulaire haven vraagt om keuzes, voldoende ruimte, snellere vergunningen regelen, daadkracht in Den Haag en echte invloed voor de regio. Anders riskeren we dat we verzanden in papieren akkoorden en een haven die piepend en krakend haar concurrentiepositie zal verliezen. Dat is niet de wens. Tot zover.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En dan is nu het woord aan mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66): Dank u wel, voorzitter. Ik ben maar 1,56 meter, en anders zie je me dan niet. Ik heb hem. De haven van Rotterdam. In de afgelopen decennia is deze groot geworden in diverse sectoren. Maar de vraag is, welke toekomst gaat de haven tegemoet en zijn de huidige sectoren ook de sectoren van de toekomst? Het kraakt. Daar waar het water dient te stromen, waar ooit plannen lagen voor groei en innovatie, zien we nu bedrijven

vertrekken, investeringen stilvallen en ambities vastlopen. De energietransitie is geen verrassing, maar de uitvoering stokt. En de realiteit is, we kunnen het ons niet permitteren dat de motor van onze economie op de handrem blijft staan. Te vaak is de reflex wijzen naar de ander, naar de stikstofregels, het vergunningenbeleid, het trage tempo van Den Haag. En het zijn reële obstakels. Maar als gemeente hebben we ook een verantwoordelijkheid. Juist hier waar de toekomst van de haven en de stad samenkomen, moeten wij het initiatief nemen. Het is tijd dat we als stadsbestuur daar ook in actie komen. En nogmaals, we zien de wethouder in actie komen. Maar laten we vooral niet achteroverleunen. Voor D66 is het dan ook noodzaak dat we een transitie ingaan. En dat betekent soms dat bedrijven zullen verdwijnen. Dat hoort ook bij ondernemerschap. En dat betekent dat we in de NOVEX ook slim daarbij moeten aansluiten. Let op de banen voor de toekomst, vraag om de investering in human capital, ontwikkelen naar de banen van de toekomst. Voorzitter, ook is het belangrijk dat we de versnelling creëren. Daarom is het nodig dat de DCMR ingericht is voor de nieuwe materialen, zodat vergunningen snel verleend kunnen worden. Wij dienen daarvoor ook een motie in. Verder wil D66 ook ruimte voor deze nieuwe bedrijvigheid, waarin het makkelijk is om met zulke nieuwe materialen te werken. Daarom een motie om ook dit te faciliteren. En natuurlijk, al wordt er gepraat over uitbreiding van de haven, maar wij vinden het als D66 dat het cruciaal is dat we eerst een oude belofte gaan inlossen. De oude belofte over natuur. Daarom hebben we een motie waarin we het college vragen om de natuurcompensatie van de Tweede Maasvlakte eindelijk vlot te trekken. Maar we mogen niet achterblijven met ontwikkelen van de haven. We moeten een signaal geven aan het Rijk. En daarvoor zien we in een NOVEX ruimte om dit stevig aan te kaarten. We hebben 2 moties, die we hierbij in willen dienen, samen met collega's VVD, GroenLinks en Partij van de Arbeid. De motie 'Natuur is geen loze belofte' en de motie 'Minder kabaal, nieuw materiaal', samen met GroenLinks en de Partij van de Arbeid. Dank je wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog andere leden die het woord wensen? Mevrouw Rehim Zadeh.

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk): Voorzitter, dank u wel. De haven moet vergroenen, verduurzamen, verdichten, versnellen, versterken, verbinden, en dan het liefst nog voor 17.00 uur. Geen ambitie te groot, geen kaarten vol, geen risico te lastig. Dat is de ambitie van de Rotterdamse haven. Maar geopolitieke ontwikkelingen en problematiek als netcongestie vertragen ons. En het NOVEX ontwikkelperspectief geeft ons nu een domeinoverstijgende visie voor onze haven, met de Uitvoeringsagenda daaraan gekoppeld. Maar daar ga ik het vandaag even bewust niet over hebben. Een duurzamere, groenere haven, dat is waar we als haven naartoe moeten, want dat is de enige manier om de haven ook te kunnen behouden met een sterk vestigingsklimaat. Zeewaartse uitbreiding kan daarin helpen. Misschien zelfs kernenergie of de grutto's uit mevrouw Morkoç haar dromen. Maar bij zulke grote en kleine besluiten stelt DENK altijd een fundamentele vraag, wat levert het de Rotterdammer op? Want wethouder, wie trekt hier straks aan het kortste eind? Welke bewoners, functies, wijken, doelgroepen verdwijnen stilletjes tussen de pagina's van dit verhaal. Want daar zit onze prioriteit, de sociale doelstelling, de binding tussen de bewoner en de haven, van een monsteropgave aan vacatures tot aan de bereikbaarheid van de haven, het omscholen van personeel en het behouden van de banen, om te zorgen dat de Uitvoeringsagenda niet alleen ruimte creëert voor ambities, maar ook voor mensen. De verweving van de haven en de stad wordt gepresenteerd als een kans. En dat is het ook. Maar dan moeten we dat wel waarmaken. En voor DENK is het helder, als deze stad inzet op een wereldhaven van de toekomst, dan moet hij ook draaien op de mankracht van haar omgeving, namelijk de Rotterdammer. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Ik weet uw voornaam, maar ik ben uw achternaam vergeten. Luuc weet ik dat u heet, maar ... Dekkers. U heeft het woord.

De heer **DEKKERS** (volt): Dank u, voorzitter. Luuc Dekkers is het hier, van Volt Rotterdam. Ook Volt Rotterdam ziet natuurlijk een grote en complexe opgave in onze haven. Een grote transitie waar we voor staan. We moeten duurzaam naar de toekomst kijken. We willen veilig blijven. Kortom, we moeten toekomstbestendig zijn en worden. Daarmee vinden we ook NOVEX enorm van belang. Wat we wel opvallend vinden, is natuurlijk dat de Uitvoeringsagenda versie 1.0 nu al beschikbaar is. We zijn daarom ook wel benieuwd hoe het college de input van de raad mee gaat nemen, en ook hoe we worden betrokken bij de herijking van de agenda. Als we kijken naar de keuzes, dan zien we dat er belangrijke besluiten gemaakt moeten worden. Wat ons wel zorgen baart, is dat we op veel zaken zien dat er nog aanvullend onderzoek nodig is en zaken uitgesteld worden. Het is echt belangrijk dat we de urgentie voelen en daar ook naar handelen. In een van de sleutelafspraken zien we bijvoorbeeld dat we in '25, '26 in beeld gaan brengen welke rol de Rotterdamse haven kan spelen in de Europese industrie en de Strategische Autonome Agenda. Onze vraag is, ziet het college ook mogelijkheid om dit soort zaken te versnellen. Tevens is ook nog onduidelijk of we in gaan zetten op een Derde Maasvlakte, waarbij het onderzoek nog loopt natuurlijk. En als Volt Rotterdam zijn we niet per definitie tegen. Wel zien we een aantal voorwaarden. We willen geen uitbreiding van fossiel en we willen echt inzetten op een duurzame industrie, en ook op natuurcompensatie. Onze vraag is, wil het college zich ook committeren aan deze voorwaarden? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mijnheer Dekkers. En volgens mij was dit ook uw maidenspeech. (*Applaus.)* En nogmaals, excuus. Ik moest even wennen aan de naam, maar het komt er goed in. Ik weet het zeker nu. Zijn er nog anderen die het woord wensen? Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd): Voorzitter, de ontwikkeling van het havengebied is voor ons een exemplarisch voorbeeld van mens centraal denken. We willen gebieden ons toe-eigenen voor eigen doeleinden. Maar voorzitter, het havengebied heeft ook bewoners waar we rekening mee moeten houden. Het is misschien wel het grootste natuurgebied van Rotterdam. En niet alleen op het land, niet alleen in de lucht, als wel juist in het water. Iedere vorm van ingrijpen door de mens, zoals bijvoorbeeld een Derde Maasvlakte, heeft directe invloed op de leefomgeving van de zeehonden, de vissen en andere waterdieren. En niet alleen in het gebied, maar ook ver daarbuiten. Stromingen veranderen, de zee trekt zich terug en Voorne aan Zee wordt Voorne. We hebben een morele plicht om ook de bewoners van het havengebied te beschermen. De Partij voor de Dieren zal altijd tegen elk menscentrale ontwikkeling van het havengebied zijn.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): Voorzitter, in LantarenVenster draait de film 'Een Kano naar Zee', mevrouw Morkoç had het er al over. En de inleiding daarvan is, dat is een ode aan de helden die de Rotterdamse haven gemaakt hebben tot wat die is, en tegelijkertijd een afrekening. De toekomstdroom van groot, groter, grootst is hoe langer, hoe meer in een nachtmerrie veranderd. Kunnen we in de zoektocht naar een leefbaardere rivierdelta, desondanks nog iets leren van de verhalen over de wording en verwording van de Rotterdamse haven? Ik denk het wel, voorzitter. Ik zou iedereen aanraden, ga die film zien. De heer Van Beuningen komt erin voor, maar ook heel veel mensen die de echte motor van onze economie en industrie zijn. Dat zijn de werkers in de haven. Voorzitter, daar moet het debat over gaan. En de SP is wel voor dat er nagedacht wordt en dat zo'n NOVEX er is, maar het is allemaal papier, papier, papier. En uiteindelijk gaat het er toch om, wat gaan wij dan doen als Rotterdamse gemeenteraad met die haven? En dat gaan we vaststellen in de Havenvisie, die binnenkort ook ter discussie komt in de commissie, en uiteindelijk hier in de gemeenteraad, na de zomer. Daar zullen we spijkers met koppen kunnen slaan. Daar kunnen we woorden omzetten in daden. Wij zijn daar heel erg voor. Rekeninghoudend met die havenwerkers, de echte motor van de haven, maar

ook naar de toekomst kijken. We kunnen wel weer een paar miljard, miljarden in zee gooien voor een Derde Maasvlakte, met alle consequenties voor het ecosysteem wat er al daar is. We kunnen ook denken, hoe kunnen we de natuur weer zijn gang laten gaan in de haven? Ga daarvoor de film zien 'Wild Port of Europe', ook een fantastische film. De zeespiegel stijgt. Moeten we dan land in zee gaan gooien? Wij zijn daar niet zo voor. Zeker niet als de huidige situatie, waarbij ontzettend veel mensen werken voor internationale concerns, dat die hier al dan niet beslissen of ze wel of niet investeren, de winst afromen over de ruggen toch van al die mensen die hier in die haven werken, van verre, soms als een soort trekarbeiders uit Oost-Europa of verder vandaan en na 6 maanden weer worden afgedankt. Wij willen daar een fundamenteel debat over. Geen havenuitbreidingen, maar wel een haven van de toekomst. En niet langer over de ruggen van onze mensen en onze natuur. Wij zien uit naar het debat daarover in deze gemeenteraad, over de Havenvisie. En dat gaan we dit jaar nog hebben.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Nunnely en mevrouw Van Wifferen hebben de volgende moties ingediend.

Motie 5. Minder kabaal, nieuw materiaal

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025, ter bespreking van agendapunt 6.1: *Ontwikkelperspectief NOVEX-haven*;

constaterende dat:
- innovatie gepaard gaat met nieuwe stromen aan materialen;
- nieuwe materialen niet altijd beschreven bekend zijn binnen de bestaande kaders;
- de kaders essentieel zijn voor de verlening van vergunningen voor nieuwe duurzame bedrijvigheid;

overwegende dat:
- de verlening van vergunningen bijzonder lang duurt en hierdoor bedrijven niet aan de slag kunnen;
- de DCMR deze vergunningen moet verlenen en daarvoor de bestaande kaders moet gebruiken terwijl daarin nieuwe materialen niet altijd bekend zijn;
- ten behoeve van snelle verlening van vergunningen het goed is dat de DCMR tests doet voor nieuwe materiaalstromen om zo op nieuwe behoefte van bedrijven in te spelen;
- er behoefte is aan ruimte om te experimenteren met nieuwe materialen en nieuwe vormen van duurzame industrie om zo de economie van de toekomst vorm te geven;

verzoekt het college:
- in gesprek te gaan met DCMR over de capaciteit en kennis voor nieuwe materiaalstromen en bedrijvigheid en aanbevelingen oppakken samen met DCMR, provincie, HbR en Deltalinqs;
- samen met het Havenbedrijf te onderzoeken hoe ruimte kan worden gevonden voor nieuwe industrie en hier in het kader van Havenvisie en Novex haven over te rapporteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely, M.Y. Morkoç en D.P.A. Tak

Motie 6. Natuur is geen loze belofte

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025, ter bespreking van agendapunt *6.1: Ontwikkelperspectief NOVEX-haven*;

constaterende dat:
- dat een van de scenario's van de Novex zicht richt op de "schone haven in de delta";
- dat bij de aanleg van de 2e Maasvlakte aan natuur compensatie gedaan zou worden;
- dat na 15 jaar deze natuurcompensatie nog altijd niet gerealiseerd is;
- dat er in de integrale rapportage van de haven zelfs verslechtering is geconstateerd rondom de beloofde natuurcompensatie;

overwegende dat:
- in de roep om ruimte in de haven ook eerst voldaan moet worden aan bestaande afspraken;
- het nodig is dat nu eindelijk de natuurcompensatie geregeld wordt in de haven;
- het feit dat het na 15 jaar nog steeds niet gerealiseerd is, niet past bij een overheid die doet wat ze beloofd, en dat je na 15 jaar bijna kan spreken van onbehoorlijk bestuur;

verzoekt het college:
- aan te dringen bij het ministerie van LVVN voor een spoedige oplossing voor deze natuurcompensatie, waaronder in de vorm van een brief namens het college en de raad;
- binnen de NOVEX deze natuurcompensatie stevig op de agenda te zetten met als doel om samen op te trekken richting het rijk om een snelle oplossing voor deze natuurcompensatie te creëren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen, M.S. Abrahamse, M.Y. Morkoç, D.P.A. Tak en J.M. Nunnely

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van het debat.

De **VOORZITTER**: Zijn er nog anderen die het woord wensen? Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl): Voorzitter, ik had net geluisterd naar mijn collega's. En ik merkte op dat bij het indienen van de motie van D66, over natuurcompensatie, de VVD heeft meegetekend, waar zelfs wordt gesproken in de motie, rondom natuurcompensatie, over een mogelijk onbehoorlijk bestuur. En tegelijkertijd wil de VVD dat wij ons nu al uitspreken over een mogelijke Derde Maasvlakte. Voordat wij 1, weten wat uit het onderzoek komt, 2, hoe groot de uitbreiding zou moeten zijn, 3, wat voor industrie er zou moeten vestigen, en 4, hoe de natuurcompensatie van het beheer eindelijk gerealiseerd wordt, en 5, hoe de natuur hierin wordt geschaad bij een mogelijke uitbreiding, wil de VVD sowieso dat wij als raad ons uitspreken voor een Derde Maasvlakte. En dat vind ik niet alleen onverantwoord, onbedacht, ondoordacht, maar ook onbehoorlijk. En dat wil ik nog even kwijt voor de eerste termijn.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Het was niet een vraag aan mevrouw Abrahamse. Het was meer een statement. Maar mevrouw Abrahamse mag erop reageren. Dat is aan haar.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd): Kijk, ik snap het niet helemaal, mevrouw Morkoç heeft het de hele tijd ook over de groene toekomst. En die hebben we nodig. En die kunnen we alleen creëren met die Derde Maasvlakte. Wat mij betreft is het gewoon heel evident. Die natuurcompensatie van de Tweede Maasvlakte is nog niet gerealiseerd, is ook belangrijk. Wij steunen dan een motie die daar om vraagt. Volgens mij is het niet zo ingewikkeld als mevrouw Morkoç het nu schetst.

De **VOORZITTER**: Zijn er nog anderen die het woord wensen? Dat is niet het geval. En dan kijk ik even naar de wethouders. Wie gaat er eerst? Wethouders Zeegers gaat eerst.

Mevrouw **ZEEGERS** (wethouder): Dank u wel, voorzitter. En we hebben het hier over het ontwikkelperspectief NOVEX. En de NOVEX is eigenlijk een instrument waarmee wij samenwerken met het Rijk en de provincie, in dit geval voor de haven. Maar er zijn nog 16 andere NOVEX-gebieden in Nederland. En daar komt denk ik ook wel een beetje de verwarring die we her en der wel proefden in het debat ook naar voren. Dat is een instrument vanuit ruimtelijke ordening bezien. Vandaar ook dat hij in mijn portefeuille ligt. Tegelijkertijd, omdat ruimtelijke ordeningsinstrumenten bij de portefeuille Ruimtelijke Ordening zitten. Tegelijkertijd hebben we bij de NOVEX-haven een heel bijzonder construct ontworpen met elkaar, en doe ik dat natuurlijk ook samen met de wethouder Haven. Los van de andere NOVEX-en die in Nederland worden gemaakt, die onderdeel zullen zijn van de Nota Ruimte, waar het kabinet dit jaar nog mee komt, over de hele ordening van Nederland, is die NOVEX-haven iets wat we echt heel erg nauw samen doen, Rijk, provincie, gemeente Rotterdam, maar ook de omliggende gemeenten. Maassluis, Schiedam, Voorne aan Zee zitten erbij, en ook de kleine kernen. We hebben allemaal werkgroepen, waarin iedereen deelneemt. De samenwerking is sinds de lancering van het ontwikkelperspectief, en dat is 1,5 jaar geleden, in dit NOVEX-verband op ambtelijk niveau, maar ook bestuurlijk echt goed vormgegeven. Dat is misschien een beetje moeilijk om dat van je eigen actieplan te zeggen, maar ik heb wel de indruk dat die samenwerking goed verloopt met de omliggende gemeentes en het Rijk en de provincie. Het is ook een integrale agenda, echt domeinoverschrijdend, zoals ook werd gezegd. Dat we echt kijken naar, wat betekent die dubbele doelstelling? Want dat is denk ik het belangrijkste uitgangspunt van deze NOVEX-haven. We willen een vitale haven in een vitale omgeving, in een leefbare omgeving. En dat je werkt aan de vitaliteit van de haven, maar tegelijkertijd ook de impact op de leefomgeving en een goed woon- en leefklimaat daarin meeneemt. Die dubbele doelstelling is echt het belangrijkste uitgangspunt die hiervoor geldt. We hebben 1,5 jaar geleden een aantal perspectieven geformuleerd met elkaar. Welke kant zou die haven eigenlijk op kunnen gaan? Dat zijn er dan zo'n 5, van maakindustrie tot waterstofhub tot, nou verschillende soorten. En we hebben eigenlijk met elkaar afgesproken, laat dit een agenda zijn waarin we met elkaar blijven bestuderen de kant die het opgaat en welke maatregelen we dan moeten nemen. Daar horen urgente vraagstukken bij, zoals netcongestie, stikstof, natuurcompensatie, woningbouw, waar ook naar gevraagd werd, mobiliteit. Dat zijn eigenlijk alle zaken die we gestructureerd in een agenda met elkaar hebben gezet. En dat is die NOVEX ontwikkelperspectief, plus die Uitvoeringsagenda. Die Uitvoeringsagenda is recentelijk vastgesteld, en komen wij nog over te spreken. Maar het leek ons goed om wel even dat kader neer te zetten, omdat als het gaat om beleid, visie en uitgangspunten, en ik denk dat de heer Coşkun het ook heel goed zei, dat is aan de bevoegde gezagen. Dat is bijvoorbeeld, waar gaat die haven naartoe? Die Havenvisie stelt u vast. Dat is input voor de NOVEX. Er wordt rekening gehouden met alle bevoegdheden, zoals ze zijn georganiseerd. Daar treedt deze samenwerkingsagenda niet in.

De **VOORZITTER**: De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu): Eigenlijk een verhelderende vraag. Want u schetst even de kaders en ook een stukje geschiedenis, en u heeft het over we. En misschien ben ik even abuis, omdat ik niet alle informatie heb. Maar hoe is dan de raad daarin meegenomen, om die kaders te stellen?

Kaders waarvan u terecht zegt, de Havenvisie stelt in feite de kaders voor dat plan. Maar die Havenvisie zijn we volgens mij nu mee bezig, of hebben we dat voor 1,5 jaar ook met u gedeeld?

Mevrouw **ZEEGERS** (wethouder): Nee, het is natuurlijk, de documenten die er zijn, die zijn de basis voor dit programma. Wij hebben 1,5 jaar geleden dat ontwikkelperspectief naar uw raad toegestuurd. Dat is 1,5 jaar geleden gebeurd. Dat is pas een maand geleden in de commissie behandeld. En dat is ook waar we tegenaan lopen. Maar het is wel degelijk uw kant op gekomen. Op het moment dat het beleidsmatige of kaderstellende uitgangspunten zijn, dan bent u gewoon aan zet. Daar is niks in veranderd. We werken nu met een Havenvisie. Daar bent u druk mee bezig. Op het moment wat daar uitkomt, zal van invloed zijn op de agenda van de NOVEX. Ik kan me haast niet voorstellen dat dat daar geen invloed op heeft. Tenzij u zegt, we doen helemaal niks. Maar dat werkt op elkaar in. In die zin ook een levendig traject die we met elkaar doen. U moet het vooral zien als een inventarisatie van punten waar we met elkaar mee bezig zijn. Je wil een coherente transitie vormgeven. En daar is dit een document voor, waarin we alle beleidsmatige uitgangspunten van het Rijk, de provincie en uw raad gewoon een doorvertaling maken in die samenwerkingsagenda. Zo is het hoe het werkt.

De **VOORZITTER**: De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu): Maar kunt u dan wel voorstellen dat op het moment als je een avond praat over input voor de Havenvisie en dan vervolgens de volgende dag hoort dat er een uitvoeringsagenda al ligt, dat dat toch op zijn minst de raadsleden een beetje in verwarring brengt?

Mevrouw **ZEEGERS** (wethouder): De Havenvisie is echt de inhoud van wat je wil met de haven. Dus dat. En ik snap wel dat de complexiteit van NOVEX, hoe moet je dat precies positioneren? Normaal gesproken sturen we beleidsstukken. Dat is dit eigenlijk niet. Dit is een samenwerkingsagenda. Ik kan me voorstellen dat dat even wel wat toelichting vraagt. Dat begrijp ik heel goed. Dat probeer ik hier ook te doen, die toelichting geven. Laat ik een ander voorbeeld geven, meer op mijn eigen terrein. We hebben ook een Woondeal gesloten met de minister, het Rijk en onze omliggende gemeenten. De uitgangspunten van die Woondeal zijn gewoon ook kaderstellend. En daar verandert deze agenda ook niks aan. Terwijl we toch ook hebben gezegd, in deze agenda zien we wel dat woningen een belangrijk onderwerp is. Maar het is meer een samenvatting van alle afspraken die we al hebben gemaakt in een samenwerkingsagenda, zo noem ik het maar, zodat we op een gestructureerde manier het gesprek met elkaar hierover kunnen voeren. En dat leidt tot een aantal trajecten die we dan in gang gaan zetten. Maar goed, ik val een beetje in herhaling, merk ik aan mezelf. Eigenlijk kortweg, het is een samenwerkingsagenda. En u bent gewoon aan zet voor de zaken waar u bevoegd voor bent. Dan even de vragen verder. De heer Tak, u vroeg ook dat er kritiek is op de RES en op de NOVEX. Deze NOVEX-agenda, ik heb echt de stellige indruk dat wij daar met alle partijen die eraan werken goed aan boord zitten. Ik herken wel de kritiek op de Regionale Energiestrategie. Windenergie-opgaves werden daar neergelegd. Dat schiet niet echt vreselijk op. Maar hier proberen we juist echt zij aan zij ... En merk ik ook bij de omliggende gemeenten, met wie we er ook over spreken, ook met het Rijk en met de provincie, eigenlijk de onderschrijving van die dubbele doelstelling. We willen die goede haven in een goede leefomgeving. Vooralsnog denk ik dat alleen ga je snel, samen kom je verder hier van toepassing is.

De **VOORZITTER**: De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda): Voorzitter, kijk, mijn vraag had te maken met de EX van NOVEX. Die staat voor Executie. En dan zie ik 26 sleutelafspraken, waarvan er 13 nog meer onderzoek zijn. Dan zie ik geen executie en alleen onderzoek.

Mevrouw **ZEEGERS** (wethouder): Een beetje semantiek, onderzoek moet ook uitgevoerd worden. En ik denk dat het belangrijk is dat sommige zaken gewoon goed onderzocht worden. Dat lijkt mij evident. Het is een complexe opgave om te zeggen, we gaan maar gewoon wat doen en rennen. Laten we goed onderzoeken hoe bepaalde zaken ... Zo is bijvoorbeeld die uitbreiding van de zee. Maar goed, daar zal mijn collega zo verder over spreken. Dat je eerst onderzoekt hoe dat precies zit, dat lijkt mij verstandig.

De **VOORZITTER**: De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda): Voorzitter, kijk, ik kan niet anders dan vaststellen dat het gewoon heel mager is. Het college stuurt een noodbrief. Er is haast geboden. Ik zie hier niet de urgentie in terugkomen. U zegt, die Havenvisie is .... Prima, die is er ook al. Die wordt herijkt. Ik mis dan gewoon de doortastendheid in die Uitvoeringsagenda.

Mevrouw **ZEEGERS** (wethouder): Dat zal dan taal zijn. Mijn collega zal zo ingaan over de visie op de haven en de urgentie die daar speelt. Dit is een samenvatting van alle problemen. Daar staat als urgente vraagstukken netcongestie, stikstof. Dat zijn zaken die urgent opgepakt moeten worden. Maar ik laat even de beantwoording verder over aan mijn collega. Dan de heer Vonk.

De **VOORZITTER**: De heer Tak, tot slot.

De heer **TAK** (pvda): Voorzitter, toch nog heel even kort. Kijk, in het NOVEX-document, wat ook aan de Tweede Kamer is gestuurd, daar staan de instrumenten in die het Rijk kan inzetten om die ruimtelijke opgave te versnellen. Ik zie daar, in alle eerlijkheid, gewoon veel te weinig van terugkomen in die Uitvoeringsagenda.

Mevrouw **ZEEGERS** (wethouder): Ik blijf erbij, volgens mij gaan we de Uitvoeringsagenda nog met uw commissie bespreken. Dat lijkt me goed om dat dan te doen. Anders ga ik in herhaling. Dit is gewoon een lijst van zaken waar we met elkaar over spreken.

De **VOORZITTER**: De heer De Haan, Tak, excuus.

De heer **TAK** (pvda): Maakt niet uit, voorzitter. Dank u wel. Even heel kort. En u heeft gelijk, we gaan het inderdaad in de commissie nog bespreken.

De **VOORZITTER**: Maar dan moeten we er ook echt een punt van orde van maken.

De heer **TAK** (pvda): Punt van orde.

De **VOORZITTER**: U mag.

De heer **TAK** (pvda): Dank u wel. Het punt was, ik had even geverifieerd welke punten ik dan nu in het debat ... Ik heb me juist bewust een beetje geprobeerd te houden op de hoofdlijnen. De hoofdlijn is mijn afdronk. Ik zou wel graag daar uw appreciatie op willen. Want ik heb het document gewoon van voor tot achter gelezen. En u heeft dat ongetwijfeld ook gedaan. Ik dacht, het is in ieder geval wel zinvol dat de conclusie en de afdronk die ik daaruit haal, dat we daar in ieder geval kort even bij elkaar bij stil kunnen staan. En mijn vraag heeft ermee maken dat ik het instrumentarium, wat in het NOVEX-document van het Rijk staat, daar zie ik heel weinig van terugkomen in die sleutelafspraken.

Mevrouw **ZEEGERS** (wethouder): Ik probeer eventjes te achterhalen wat u precies bedoelt. Laat ik zeggen, inhoud bespreek dat met mijn collega-wethouder Simons als het gaat over de haven en de urgentie die daar speelt. Dit is een lijst van onderwerpen waar iedereen met zeer veel urgentie aan werkt. Maar hoe dat beleidsmatig precies in elkaar zit, dat staat dan weer wat minder in die Uitvoeringsagenda.

De **VOORZITTER**: Mijnheer Tak, daarom is het soms ook fijn om een commissiedebat te hebben over sommige onderdelen. Dat was net ook. Ik wil u 1 kans maar geven. Volgens mij heeft de wethouder gezegd wat ze kan zeggen. Verwezen ook naar de andere wethouder voor een inhoudelijk debat over de haven. En als het nog meer technisch wordt, gaat u dat alsjeblieft in een commissiedebat doen, want anders gaan we hier 2 dingen dubbel doen. En dat was al de vraag, volgens mij. U mag een hele korte toelichting, maar kort, want het was net ook niet echt een punt van orde.

De heer **TAK** (pvda): Voorzitter, ik ga me daar heel streng aan houden. Ik wil de suggestie doen om het document, waar ik namelijk naar verwijs, gewoon te betrekken bij de commissiebespreking. Dat gaat namelijk over het document Programma NOVEX. Daar staan de rijksinstrumenten benoemd. En die wil ik graag betrekken bij de commissiebespreking, want daar komt mijn vraag vandaan.

De **VOORZITTER**: Wat u in een commissie bespreekt, dat staat u vrij. Dat mag u helemaal zelf bepalen. Daar hoeft u geen toestemming voor te vragen aan de wethouder. Zou ik zeker ook niet doen, want dan denk ik dat u nee krijgt. En ik stel voor dat de wethouder gewoon doorgaat met de beantwoording.

Mevrouw **ZEEGERS** (wethouder): Dank u wel. Even kijken. De heer Vonk, u vroeg ook ... Nee, dat is ook nog een vraag van de heer Tak, over de omliggende gebieden. Die worden echt heel goed meegenomen. Het belang van deze agenda, zeg ik toch maar, is ook het feit dat we op deze manier heel goed omgevingsmanagement met elkaar kunnen organiseren, omdat je alle onderwerpen bij elkaar hebt en goed met bewoners daarover kunt spreken. Maar ook met alle gemeentes en de kleine kernen waarmee we samenwerken, die hele agenda met hen in werkgroepen uitwerken. Die worden daarin meegenomen. Dan de heer Vonk. U zegt ook, huisvesting goed op de agenda te zetten. Dan ga ik zelf gewoon even naar de Uitvoeringsagenda verwijzen. Dat staat op 2 pagina’s vernoemd, dat we ook werken aan die woonopgave, juist in relatie met de transitie van de haven. Staat op 2 pagina's in de Uitvoeringsagenda, de bladzijden 32 en 37, zonder bril gezegd. Even kijken, 32 en 37. Die staat daarin. En even kijken, dan de heer Dekkers van Volt. De gemeenteraad, u zegt ook, hoe betrekken we die er goed bij? Dat is wat ik, denk ik, net ook uitvoerig heb betoogd. Op het moment dat het uw bevoegdheden zijn, een Havenvisie, woonprogrammering, de aanpak van geluid of stikstof, dat zijn allemaal zaken waar u kaderstellend in bent. Dat stelt u vast. En dat nemen we dan gewoon mee naar die NOVEX uitvoering. En u kijkt ook nog naar de Europese agenda, de relatie met Europa daarin. Dat doen we echt samen met onze partners. Daar waar Europese haakjes te slaan zijn, doen we dat. Een mooi voorbeeld is natuurlijk de Just Transition Fund, waar wij beheerder ook van zijn en waar wij heel veel projecten al mee financieren die die transitie van de haven mogelijk maakt, echt naar de nieuwe economie toe. Dat is een voorbeeld waarin we dat ook al samen doen.

De **VOORZITTER**: Wethouder Simons heeft het woord.

De heer **SIMONS** (wethouder): Dank u wel, voorzitter. Kijk, ik begrijp heel goed, we hebben vorige week woensdagavond uitgebreid gesproken tot, volgens mij, 23.30 uur over de Havenvisie. Mevrouw Zeegers heeft al uitgelegd wat het verschil is tussen de visie en NOVEX Uitvoeringsagenda. Havenvisie bent u aan zet. En dat is ook gewoon bepalend. Want als u besluit wat u belangrijk vindt, komt dat ook gewoon in de Uitvoeringsagenda. As simple as

that. We hebben ook een maand geleden over de NOVEX zelf gesproken, over het perspectief. De Uitvoeringsagenda was er nog niet. Daar gaan we binnenkort verder over praten. Dan ga ik nu maar naar de vragen en de moties die er liggen. De heer Tak had natuurlijk een gloedvol betoog. En hij vroeg zich ook af, wat is het verschil tussen de brandbrief en de Uitvoeringsagenda? Gewoon heel simpel, in die brandbrief zetten we wat er nu urgent is. Daar kunnen we niet wachten op welke vergadering of visie of wat dan ook. Daarin staan de nationale koppen, zoals de extra CO_2-heffing, de plastictaks, de nettarieven. Die moeten gewoon verdwijnen of omlaag, als het over de nettarieven gaat, om een eerlijk speelveld voor onze Rotterdamse bedrijven te creëren ten opzichte van onze buurlanden. Ik wil ook graag aan de heer Tak vragen of hij mij een beetje kan helpen met zijn lobby naar de Kamerfractie van GroenLinks-Partij van de Arbeid. Want er is namelijk een motie ingediend door de leden Bontenbal en Flach om die CO_2-heffing ook gewoon af te schaffen. En tot mijn grote verbazing, ik heb het net nog even nagekeken, want ik kon het bijna niet geloven, naar aanleiding van uw betoog, wordt er in de Kamer door de Partij van de Arbeid-GroenLinks gewoon tegengestemd. U kunt ons helpen. Ga ook gewoon zo'n krachtig betoog tegen uw eigen Kamerfractie houden, zou ik zeggen. Kunt u ons mee helpen. En zeker de bedrijven en al die Rotterdammers waar u zo trots op bent die bij bedrijven werken, die onder andere door die CO_2-taks, die extra nationale kop, nu failliet gaan.

De **VOORZITTER**: De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda): Dank u wel, voorzitter. Ik neem aan dat ik 30 seconden krijg, want de vraag is aan mij gesteld. Ik stelde de vraag aan u, hoe het zit met die 13 sleutelafspraken? U reageert daar eigenlijk gewoon niet op. Dat op 13 sleutelafspraken meer onderzoek wordt gedaan. U heeft het niet over die doortastendheid. Ik had het over stikstof. Er lag 25 miljard klaar om het probleem op te lossen. Dit kabinet gooit die plannen overboord. Ik zou daar graag van de wethouder gewoon een reactie op willen hebben.

De heer **SIMONS** (wethouder): Volgens mij heeft mijn collega Zeegers net prima uitgelegd wat het verschil is tussen de sleutelafspraken, brandbrief en Havenvisie. Ik ga dat niet nog een keer herhalen. En nogmaals, ik heb uw vraag gewoon genoteerd, de brandbrief en NOVEX Uitvoeringsagenda. En dan vraag ik alleen maar, help ons gewoon eens even mee, in uw eigen lobby naar uw Kamerfractie, om te zorgen dat die nationale koppen eraf gaan, want anders dan vind ik het erg ingewikkeld. We komen allemaal op voor onze mensen die in de haven werken. Terecht, denk ik. We komen op voor die fabrieken die de schoonste in de wereld zijn, de meest innovatieve, maar gewoon het loodje gaan leggen, omdat de nettarieven 50 procent hoger zijn dan onze buurlanden, we een extra CO_2-heffing hebben. Om het nog erg te maken, komt er ook nog een plastictaks aan. Dat hebben we allemaal in de brandbrief gezet. Ik ga er ook vanuit, we zijn allemaal betrokken bij deze haven, we vinden het allemaal belangrijk, dat iedereen zijn steentje bijdraagt. Het enige wat ik van u vraag, ga naar uw eigen Kamerfractie en zeg, geen woorden, maar daden voor de arbeiders in de haven.

De **VOORZITTER**: De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda): Inderdaad, geen woorden, maar daden. Maar wat schetst mijn verbazing, in de noodbrief heeft u het over stikstof. In die Uitvoeringsagenda, ik weet niet of u hem zelf gelezen heeft, staat nota bene dat u eerst zelf meer onderzoek gaat doen. Ik begrijp het niet meer, wethouder. Kijk, als ik heel eerlijk ben, ik had verwacht dat die Uitvoeringsagenda veel doortastender is. Nota bene, in het NOVEX-programma staan de rijksinstrumenten gedefinieerd die het Rijk kan inzetten om die ruimtelijke ordening in de haven op orde te krijgen. Geen van die instrumenten zie ik terugkomen in de Uitvoeringsagenda. Ik vind dat een blamage. Ik heb het er graag met u verder over in de commissie.

De heer **SIMONS** (wethouder): Dat is mooi. Ik heb ook het gevoel dat we een beetje langs elkaar aan het heen praten zijn. Nogmaals, mijn collega Zeegers heeft het prima uitgelegd. En ik kan het ook begrijpen. Zo'n agenda die dan ook ongelukkigerwijs op het laatste moment komt, waar wij zelf geen invloed op uitoefenen. Dat die nog even goed bestudeerd moet worden wat de status is en wat de bedoeling. En de visie die u altijd vraagt, dat we daar met al die partijen ervoor zorgen dat we morgen ook nog een haven hebben. Volgens mij zijn er verder niet veel vragen gesteld. Ik ga het voor de zekerheid toch nog even checken. De vragen zijn eigenlijk ook allemaal al beantwoord. De heer Vonk heeft nog een vraag. Hoe gaan de NOVEX en de Havenvisie een tandem worden, die elkaar aanvullen en waar de gemeenteraad goed op kan sturen? Hele terechte vraag. Zoals u weet, heb ik dat vorige week ook gewoon beantwoord in de commissie. In het hele traject van de Havenvisie zitten alle ministeries die sturend zijn of een belangrijke rol spelen in de NOVEX ook aan tafel. Dat is een van de stakeholders, net als de kleine kernen, alle omliggende gemeenten. As we speak wordt daar nu mee over gesproken, om te zorgen dat u een mooie Havenvisie kan maken, met alle relevante informatie. En nogmaals, die Havenvisie gaat over de inhoud. De NOVEX is eigenlijk een ruimtelijke ordening, als ik het helemaal plat sla. Dan ga ik nu naar de moties. Kijk, mevrouw Morkoç, ik heb echt goed naar u geluisterd. En dan heb ik een motie 'Bij onderzoek Derde Maasvlakte: alleen duurzaam'. Maar u heeft net twee keer betoogd dat het natuurlijk geen pas geeft om nu al over de Derde Maasvlakte te praten. En de eerste keer zei u het nog redelijk gewoon rustig. Maar de tweede keer zei u, het is toch echt onverantwoord, ondoordacht, enzovoort, om daar nu uitspraken over te doen. Dat geldt natuurlijk ook voor uw eigen motie dan. Ik neem uw redenatie mee. En dan kan ik alleen maar tot de conclusie komen dat ik deze motie moet ontraden. Volgende.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl): Voorzitter, dit slaat natuurlijk helemaal nergens op. In onze motie zeggen wij, er wordt onderzoek gedaan, neem de meest duurzame stadia mee in het onderzoek. Wij spreken niks uit. Dat doet de motie van de VVD. U zal straks zeggen, dat is aan de raad. Dat is een motie waar een uitspraak van de raad wordt gevraagd. Wij vragen, wethouder, neem een keer een standpunt in. Zorg voor die duurzame haven en zorg ook, als we uitbreiden, dat daar alleen die duurzame haven op de eerste plek komt te staan.

De heer **SIMONS** (wethouder): Ik heb toch het gevoel dat er nu een beetje selectief gewinkeld gaat worden. Want ik heb echt gewoon goed naar u geluisterd, maar u heeft gewoon een punt wat u net maakte. We kunnen nu geen richtinggevende uitspraken doen, in die zin, want dit is in een eerste fase, dus het is veel te voorbarig. En het is misschien wel, even uw eigen woorden weer, onverantwoord en ondoordacht. Daar sluit ik me bij aan. Ik had wat diplomatieke woorden opgeschreven van, het is nu nog te vroeg, er zijn ook heel veel andere partners en het dictum is veel te stellig. Op die grond ontraad ik deze motie. Dan ga heb ik nog een aantal andere moties. Motie van D66, dat is wel een ingewikkelde, want dat is een dictum waar het ... Ik mag ze allebei doen. Het eerste dictum was eigenlijk voor mevrouw Zeegers, maar die kan ermee leven. Als u een toelichting wilt, dat is prima. En het tweede dictum is prima. Weet je, we doen het al. Want ook op de vraag van mevrouw Morkoç, we toetsen nu voor alle nieuwe bedrijven al aan de energietransitie. En dat zal, naar ik vermoedde, ook gaan gebeuren op de Derde Maasvlakte. 'Natuur is geen loze belofte', dat is de volgende motie. Aan te dringen bij het ministerie van LVV, heeft u ook helemaal gelijk in. Het ligt daar veel te lang. Is ook een grote frustratie van dit college. We zien deze motie ook gewoon als een steuntje in de rug om daar nog stevig op de deur te kloppen van, hallo, wakker worden, aan de slag. Dat er ook natuurlijk binnen de NOVEX de natuur een onderdeel van is en eventueel natuurcompensatie bij de Derde Maasvlakte, vanzelfsprekend, zou ik zeggen. Ik kan deze motie om die reden ook omarmen. Mevrouw Abrahamse, dat is natuurlijk een prima ... Hoe moet ik het zeggen? Een raadslid wat zich gewoon elke dag hard maakt voor onze Rotterdamse haven, en daar heel erg betrokken bij is, net als u allemaal trouwens. Maar

we hebben het nu natuurlijk over de motie van mevrouw Abrahamse. En, hoe heet het, die zegt dan, 'Realiseer de Derde Maasvlakte'. En dat is natuurlijk een oproep aan de raad. U weet hoe ik erover denk, want dankzij mevrouw Zeegers, wethouder Zeegers en wethouder Simons, is het sowieso in de NOVEX gekomen. En zonder ons was het niet in de NOVEX gekomen. Wij hebben dat ingebracht. Ik ben niet zo van mezelf op de schouders te kloppen, maar een enkele keer mag ik dat toch gewoon wel doen, want anders wordt het helemaal zo'n zuur debat. Maar goed, 'Realiseer de Derde Maasvlakte'. Ik kan deze motie omarmen. En ik dank ook de betrokkenheid van mevrouw Abrahamse voor onze haven. En natuurlijk alle andere raadsleden, want dat proef ik wel in dit debat.

De **VOORZITTER**: De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu): Dank u wel. Niet dat ik daarom ga staan. Maar even gewoon een toelichting. Want zonet raadde u een motie ten zeerste af, omdat u meeging in de woorden over de Derde Maasvlakte als voorbarig en onverantwoord, hoewel u zelf misschien een wat andere, wat diplomatiekere woorden zou spreken, maar u ging mee in die redenatie. Geldt die dan ook voor deze motie, wat u betreft? Want het is eigenlijk een veel stelligere motie nog, sowieso die Derde Maasvlakte.

De heer **SIMONS** (wethouder): In mijn bescheiden mening halen we nu toch gewoon weer 2 dingen door elkaar. Want mevrouw Morkoç zei, in de fase waarin het debat over de Derde Maasvlakte nu verkeert, moet je geen stellige uitspraken gaan doen of allerlei beperkingen opleggen. Daar ben ik het mee eens. Deze motie is ook niet aan mij gericht, maar is aan de raad gericht. Spreekt-uitmotie. Ik heb net verteld dat wij het een goede zaak vinden als college om die Derde Maasvlakte te onderzoeken. Dat moet ook gewoon zorgvuldig gebeuren. Want we kunnen wel sneller willen dan alle regels die we nou eenmaal in dit land hebben, wat mij betreft veel te veel, maar als we dat niet doen, als we dat niet zorgvuldig doen, dan gaat er iemand naar de Raad van State, zijn we 2 jaar verder en ligt alles weer stil. Ik zie dat echt als 2 totaal verschillende dingen. Ondanks dat het een spreekt-uitmotie is, ben ik benieuwd naar wat u gaat uitspreken. Als ik raadslid zou zijn, zou ik gewoon voorstemmen. 'Red de circulaire industrie'.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Verkoelen heeft eerst nog een vraag.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus): Niet zozeer een vraag, maar ik vind het niet zo erg om in dit geval aanhangsel te zijn van de VVD, mede namens deze motie. Hartstikke geweldig dat u mijn fractie in 1 naam met mevrouw Abrahamse mee genoemd heeft.

De heer **SIMONS** (wethouder): Het is goed dat u dat nog even naar voren brengt, want ik ken u ook als een voorvechtster van de haven. Ik had nog een oude versie. Ben ik nog andere partijen vergeten? Dat kunt u ook zelf gewoon nakijken. Dan 'Red de cruciale industrie'. Dat is natuurlijk, daar zijn we het allemaal mee eens. Het kabinet komt met het publiceren van een lijst. Daar moeten wij op aanhaken. Daar moeten we ook samen met het Havenbedrijf en Deltalinqs gewoon goed inventariseren wat we kunnen. Het eerlijke verhaal is ook dat we niet alles kunnen. Dat weet u ook. Maar om die reden vind ik het een goede motie op de juiste tijd. Ook deze motie kan ik omarmen. Dan heb ik nog een hele mooie motie van 'Verkenning de Lee Towers', maar die moet ik gewoon toch echt overlaten aan mijn collega Zeegers. Ik wil hem ook wel doen hoor, maar anders heb jij helemaal geen moties.

De **VOORZITTER**: Een niet-ingediende motie gaan beoordelen. Dat is ook heel spannend. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Wethouder Zeegers heeft nog een motie.

Mevrouw **ZEEGERS** (wethouder): Was ik even vergeten. Dank. Een motie van ChristenUnie, PvdA, GroenLinks, CDA Rotterdam 'Kansen voor de haven, kansen voor de kernen'. En u zegt

echt ook goed, de positie van de kleine kernen en Hoogvliet mee te nemen. Eigenlijk doen we dat in den brede. Iedereen heeft een betrokkenheid, wat ik zei, in werkgroepen meenemen. Iedereen, en ook Maassluis, Schiedam. We doen dit echt als regio. Ik zie dit als een aanmoediging om door te gaan op de ingeslagen weg. Maar ik vind hem wel overbodig, want we doen dit echt heel erg vanuit de volle overtuiging dat iedereen aan boord moet zijn. Overbodig dus.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan kijk ik even of er behoefte is aan een veegronde. Volgens mij zijn de vragen allemaal wel beantwoord. En dan gaan we over naar de tweede termijn. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda): Kijk, voorzitter, nog heel kort. Mijn fractie heeft de moeite genomen om die Uitvoeringsagenda te lezen. Daar zien we gewoon dat 13 van de 26 punten nog nader onderzocht moet worden. Het college doet net alsof de Havenvisie en deze Uitvoeringsagenda compleet los van elkaar bestaan. Ik zie in beide documenten gewoon exact dezelfde onderwerpen voorbijkomen. Het gaat hier over low-carbon waterstof. Ik vind, in alle eerlijkheid, had ik een meer inhoudelijke reactie van het college verwacht, waarom dat er wordt gekozen voor onderzoek en waarom dat er niet gelijk wordt gekozen voor doorpakken? En ik kan het gewoon niet rijmen met de brief die de wethouder zelf naar het kabinet heeft stuurt. En daar ga ik graag verder met u het debat over aan. Maar goed, u wilde helaas daar geen antwoord op geven. Maar ik ben wel een beetje teleurgesteld dat we daar eigenlijk vandaag geen antwoord op hebben gekregen.

De **VOORZITTER**: Wacht even. We zijn met de tweede termijn bezig. Anderen nog? De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): Voorzitter, we gaan er natuurlijk uitgebreid over praten en we gaan een Havenvisie vaststellen. Hartstikke belangrijk. Maar in deze stukken staat ook, ruimte voor Defensie. En een vonk kan een prairiebrand veroorzaken. Van de week hebben we gezien hoe een rookgranaat de hele Veluwe in de fik stak. En ik wil wel dat er aandacht is, als we ruimte gaan maken daarvoor, voor de veiligheid van onze mensen die er werken, maar ook voor de omwonenden. Want je kan zomaar een kettingreactie krijgen met al die chemie en raffinaderijen. En dan hebben we helemaal geen haven meer over. We zien uit naar het debat daarover. En de stukken die hierin staan over ruimte voor Defensie, wij zien dat zo niet zitten voor die ruimte voor oefenterreinen.

De **VOORZITTER**: Anderen? Niet? Geen leden meer. De heer Tak nog een keer.

De heer **TAK** (pvda): Voorzitter, dat is eigenlijk een checkvraag. De motie kleine kernen, de appreciatie daarvan.

De **VOORZITTER**: Dat had de wethouder Zeegers gedaan inderdaad, als laatste. Niet? Dan is er nog een vraag gesteld aan wethouder Simons.

De heer **SIMONS** (wethouder): We hebben een Havenvisie. We zijn bezig met zijn allen met een nieuwe Havenvisie. Het is gebruikelijk in dit huis dat de wethouder Haven de Havenvisie van de raad uitvoert. Dat doe ik ook elke dag. Dan hebben we een Uitvoeringsagenda. Dat is natuurlijk ook toekomstgericht. De Havenvisie is eigenlijk, als het goed is, na de zomer gewoon klaar. Is uw Havenvisie. De geactualiseerde Havenvisie. De Uitvoeringsagenda is natuurlijk een proces, zoals u hem noemt, wat langer doorloopt en wat ook flexibel is, met allerlei bestuurslagen, wat goed is om het in het afstemmingsproces ... En de brandbrief is gewoon het hier en nu. En ik ben blij, volgens mij heb ik dat begrepen, dat u ook een lobby gaat doen richting uw eigen Kamerfractie. Mooi. Volgens mij heb ik dan alle vragen beantwoord.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan zijn we daarmee aan het einde gekomen van agendapunt 6.1, ontwikkelperspectief NOVEX-haven. De stemmingen zullen vanavond plaatsvinden bij het stemvenster. En ik stel voor, ook gelet op de tijd, om nu toch te gaan schorsen voor de lunchpauze. En dan doen we dat een uur. En echt stipt 13.30 uur gaan we beginnen, want ik heb zelfs nog een paar minuten speling aan u gegeven dan. 13.30 uur zie ik u weer terug. Ik schors de vergadering.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen van de raadsvergadering van 10 april 2025 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 5

Voorzitter: mevrouw drs. C.J. Schouten, met dien verstande dat het voorzitterschap van 13.46 uur tot 13.51 uur is waargenomen door mevrouw V.A. Bruin en van 14.11 uur tot 15.39 uur door mevrouw J.M. Nunnely

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze raadsvergadering

Namens het college zijn tegenwoordig: De heer S. Kasmi, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer R. Buijt, mevrouw C.M. Zeegers en de heer R.A.C.J. Simons

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

6.2 Debat over 'Een onzekere toekomst Mariniersmuseum Rotterdam', aangevraagd door het lid Van Dommelen e.a.

De **VOORZITTER**: Goedemiddag, ik heropen de vergadering. En aan de orde is het debat over 'Een onzekere toekomst Mariniersmuseum Rotterdam'. Is aangevraagd door de heer Van Dommelen. En die krijgt ook meteen het woord.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd): Kijk, hij doet het. Ik ga beginnen. Dank, voorzitter. Ik heb dit debat overigens samen aangevraagd met de PvdA en Leefbaar. En de reden daarvoor is, omdat wij ons zorgen maken over de toekomst van het Mariniersmuseum in Rotterdam. Het Mariniersmuseum is niet zomaar een museum. Het laat een historische en actuele band zien tussen onze stad en het Korps Mariniers. De verbinding met de Van Ghentkazerne, de haven, de stad en haar bewoners mag niet onderschat worden. Voorzitter, ik zie de meerwaarde van een sterk Mariniersmuseum voor het complete museale aanbod in Rotterdam. Ik zie de meerwaarde van een sterk Mariniersmuseum in het enthousiasmeren van jongeren voor een carrière bij Defensie. Niet onbelangrijk in dit tijdsgewricht. Ik zie de meerwaarde van een sterk Mariniersmuseum voor samenwerking met scholen en publieke betrokkenheid. En mijn vraag aan het college en de wethouder is, ziet het college die meerwaarde ook? Wat ons het meeste stoort, is de afwachtende houding van het college. Als u zou zeggen, als de wethouder zou zeggen, wij maken een keuze en de keuze valt niet op het Mariniersmuseum, dan vind ik daar van alles van, maar dan kun je daar een debat over voeren. Maar je weet dan in ieder geval waar je met elkaar over kunt spreken. Maar het college lijkt het belang van het museum voor de stad evenwel te onderschrijven. Dat blijkt uit de beantwoording van de schriftelijke vragen die de heer Engberts en mijn persoon hebben gesteld aan het college. Goede zaak overigens. Maar vervolgens, als je dan het belang van het museum onderschrijft, waar blijkt dit dan feitelijk uit? Welke acties onderneemt het college om dit museum daadwerkelijk voor de stad te behouden? Concreet zijn mijn vragen aan de wethouder, welk belang hecht het college aan het Mariniersmuseum in Rotterdam? En als het college aan de knoppen zou zitten, welke beslissing zou het college dan nemen? En waarom lezen we in de beantwoording van de schriftelijke vragen vooral een soort afwachten en geen gevoel van urgentie? Want voorzitter, waar ik voor vrees, en ik hoop dat het voorbarig is, is dat we straks

moeten concluderen dat het museum naar Den Helder of Soesterberg is gegaan, terwijl wij als gemeente geen regie hebben genomen. Wij zouden graag zien dat er met ons en niet zonder ons over de toekomst van het Mariniersmuseum in Rotterdam wordt beslist. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan de heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda): Dank u wel, voorzitter. Wij maken ons al een paar maanden zorgen over de toekomst van het Mariniersmuseum in Rotterdam. Geluiden dat er gemorreld wordt aan de aanwezigheid van het Mariniersmuseum, bereikte ons. Daarom stelden we samen schriftelijke vragen. En de antwoorden vonden we teleurstellend, vooral omdat er een hele terughoudende opstelling werd gekozen. Toen de minister van Defensie onlangs in een brief aan de Kamer een haalbaarheids- en draagvlakonderzoek ook nog naar het Mariniersmuseum aankondigde, dachten ze, nu moeten we het ook echt hier agenderen. Want kennelijk zitten we niet aan tafel, maar als het over de toekomst van het Mariniersmuseum gaat, dan willen we aan tafel zitten, dan willen we meepraten. Want wij vinden, PvdA samen met de andere partijen hier die dit debat hebben aangevraagd, het belangrijk dat het Mariniersmuseum behouden blijft voor de stad. Inderdaad zelfs, zoals de heer Van Dommelen ook al zei, vanwege de verbinding met het Korps Mariniers, de zichtbaarheid ook van Defensie in de stad. Omdat we denken dat het voor heel veel jonge mensen belangrijk is om te beseffen dat je ook een carrière kan kiezen, een loopbaan kan kiezen in het leger en bij Defensie. Dan is het belangrijk dat het zichtbaar is en niet dat het Mariniersmuseum naar Soesterberg verhuist, want onze jongeren gaan daar dan niet heen. We hebben een motie gemaakt, die we samen indienen met VVD, Leefbaar en D66, waarin we het college verzoeken om zich in te zetten voor het behoud van het Mariniersmuseum in Rotterdam, zich te positioneren als gesprekspartner met Defensie en de Stichting Koninklijke Defensiemusea. En ook, als dat nodig is, een nieuwe locatie gevonden moet worden, om daarvoor met voorstellen te komen.

De **VOORZITTER**: De heer Engberts heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Houd het mariniersmuseum aan boord!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van 'Een onzekere toekomst Mariniersmuseum Rotterdam';

constaterende dat:
- het College terughoudend heeft gereageerd op schriftelijke vragen om een actieve inzet voor
  het Mariniersmuseum en vooral vindt dat het Rijk hier aan zet is;
- de Minister van Defensie aan de Tweede Kamer de start van een haalbaarheids- en draagvlakonderzoek naar het Mariniersmuseum heeft gemeld;

overwegende dat:
- het Mariniersmuseum van groot belang is voor Rotterdam zowel vanwege de historische verbinding van de stad met het Korps Mariniers, het belang voor de museale infrastructuur
  alsmede de zichtbaarheid van defensie;
- we weliswaar niet een formele verantwoordelijkheid dragen voor het Mariniersmuseum, maar wel gesprekspartner willen zijn als het gaat om de toekomstplannen;
- we bij het aangekondigde haalbaarheids- en draagvlakonderzoek een actieve rol willen spelen, ook voor het vergroten en versterken van het draagvlak voor het Mariniersmuseum;

- we willen dat er met ons en niet zonder ons beslist wordt over de toekomst van het Mariniersmuseum in Rotterdam;

verzoekt het college:
- zich in te zetten voor het behoud van het Mariniersmuseum in Rotterdam;
- zich nadrukkelijk te positioneren als gesprekspartner voor alle betrokkenen en in het bijzonder het Ministerie van Defensie en de Stichting Koninklijke Defensiemusea waar het
  gaat om de toekomstplannen;
- indien voor het behoud van het Mariniersmuseum nieuwe locaties gevonden moeten worden, hiervoor met voorstellen te komen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, D.J. van Dommelen, M. Verhoef, J.M. Nunnely en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Dan is het woord aan de heer Verhoef.

De heer **VERHOEF** (lr): Hij doet het. Voorzitter, Rotterdam en het Korps Mariniers zijn met elkaar verbonden. De havenstad met haar no-nonsense mentaliteit en strategische ligging is de ideale omgeving voor een elite-eenheid die altijd paraat staat. Rotterdam, waar de marinierskazerne voor het bombardement nog op het Oostplein was te vinden. En onlosmakelijk deel van de stad. Waar de Zwarte Duivels de Duitsers tot wanhoop dreven. Daar waar het standbeeld de marinier nog aan herinnerd. Jaarlijks worden de Rotterdammers daar ook aan herinnerd door de kranslegging op 10 december en de oefeningen die hier regelmatig plaatsvinden door de mariniers. Het Mariniersmuseum in Rotterdam speelt een cruciale rol in het doorgeven van de rijke geschiedenis van het Korps. Het museum brengt de verhalen van de mariniers tot leven en laat jongere generaties zien wat het betekent om dienstbaar te zijn aan ons land en haar samenleving. Het is een plek waar trots, eer en geschiedenis samenkomen, en waar de toekomst van onze krijgsmacht wordt geïnspireerd. Het Mariniersmuseum zoekt verbinding met het primair en voortgezet onderwijs. Er worden lesprogramma's en workshops gehouden. In de Helden aan de Maas gaan leerlingen aan de slag met de thema's heldhaftigheid, creativiteit en identiteit. In de workshop dilemma's en nu ontmoeten leerlingen een veteraan. De veteraan vertelt zijn persoonlijk verhaal en daagt de leerlingen uit om samen na te denken over de verschillende dilemma's. Het geeft ze inzicht in het maken van moeilijke keuzes en de consequenties die deze beslissingen kunnen hebben. Verder vertelt het Mariniersmuseum het verhaal van het Korps Mariniers, aan de hand van hun collectie en middels meerdere tentoonstellingen. Door inzet van de gemeente Rotterdam en de toenmalige burgemeester is in 2011 ook de Van Ghentkazerne behouden gebleven voor onze stad. Die stond destijds op de nominatie om gesloten te worden, in het kader van de bezuinigingen op Defensie. Onze oproep aan de wethouder is dan ook om als Rotterdam ons nadrukkelijker te mengen in deze discussie, die nu geheel langs ons heen gaat. En ons als stad hard te maken voor het behoud van dit museum in Rotterdam. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank, mijnheer Verhoef. En dan geef ik nu het woord aan de heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Voorzitter, dank. En ook dank aan de indieners van dit debat. Jammer dat het eerder niet behandeld kon worden. En voorzitter, het waren 85 jaar

geleden de mariniers die hier onze stad, maar ook ons land tot de laatste snik verdedigd hebben. En niet toevallig ligt op die plaats ook het Mariniersmuseum. En het doel zou volgens mij heel helder moeten zijn. En als ik de partijen hier voor mij al heb horen spreken, dan heb ik eigenlijk het volste vertrouwen dat we hier als raad ook eensluidend in zijn. Het is nu tijd voor ons om die mariniersgedachte levend te houden en ons tot de laatste snik te verdedigen. En ervoor te zorgen dat het doel heel helder is, namelijk het Mariniersmuseum in Rotterdam. En er zijn allerlei ingewikkeldheden rondom de locatie en mogelijke groeiplannen, enzovoorts. Het doel zou uitgebreid moeten worden met, er moet een plek gevonden worden voor het Mariniersmuseum in onze stad, duurzaam en ook met groeipotentie. En nou kan je natuurlijk zeggen, en dat was natuurlijk ook de teleurstelling in de beantwoording van de vragen, we gaan daar niet over, en zo, het is niet aan ons. Een stad besturen is wel net iets meer dan alleen maar dat doen waarvoor je besteld wordt. Het is soms ook ergens voor staan en ergens aan gaan trekken, als dat nodig is. En ik hoop en verwacht dan ook, voorzitter, dat de wethouder dit debat zal zien als een stevige aanmoediging en opdracht aan het college om ervoor te zorgen dat dat doel behaald wordt. En er is net een motie ingediend. Ik had hem zelf nog niet gezien, maar dat kan zijn omdat ik niet in die appgroepen zat toevallig als woordvoerder. Dat is dan het lot van een eenmansfractie af en toe. Maar u mag het zo zien dat ook het logo van het CDA op die motie staat. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66): Voorzitter, het Mariniersmuseum is waardevol cultuurhistorisch erfgoed in Rotterdam, dat de rijke geschiedenis en traditie van het Korps Mariniers op een interactieve en educatieve manier tot leven brengt. Nogmaals, ook dank aan de indieners van dit debat. Het museum biedt niet alleen een boeiende tentoonstelling, maar ook speciale educatieve programma's voor scholen, waardoor het een belangrijke leerplek is voor zowel jong als oud. De locatie in Rotterdam is ideaal, met een uitstekende bereikbaarheid via zowel het openbaar vervoer als de auto. Voorzitter, het Mariniersmuseum draagt bij aan het betrekken van onze culturele diversiteit en historie van onze stad. En het verdient het om in Rotterdam te blijven, waar het de geschiedenis van de mariniers met trots blijft delen met bezoekers van alle leeftijden. In deze tijd, waarin de volgende generatie zich steeds meer bewust moet worden van de waarde van de geschiedenis en de betekenis van nationale traditie, speelt het Mariniersmuseum een cruciale rol. Het biedt niet alleen inzicht in de geschiedenis van het Korps Mariniers, maar laat jonge mensen ook zien hoe waarden, zoals moed, discipline en doorzettingsvermogen nog steeds relevant zijn in de moderne wereld. Door de jongeren op een interactieve manier en boeiende wijze te informeren, zorgt het museum ervoor dat deze belangrijke geschiedenis niet verloren gaat, maar leeft bij de toekomstige generaties. Het Mariniersmuseum in Rotterdam blijft zo een onmiskenbare en educatieve en culturele schat voor de stad, en voor Nederland als geheel. Voorzitter, daarom onze vraag ook aan de wethouder, hoe ziet hij de toekomst van het Mariniersmuseum in Rotterdam en wanneer vindt er dan wel besluitvorming plaats over een nieuwe locatie in de stad? Graag de antwoorden daarop, en dank.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Mag ik heel even vragen of iemand eventjes mijn voorzitterschap wil overnemen, want ik moet heel even een telefoontje doen. Zou dat kunnen? Ja. Dan draag ik even mijn voorzitterschap over aan mevrouw Bruin. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin): Waren er nog meer inbrengen? De heer Coşkun, gaat uw gang.

De heer **COŞKUN** (sp): Voorzitter, over waar de mariniers voor worden ingezet, daar kan je over van mening verschillen. Maar je kan niet van mening verschillen over de inzet die ze gepleegd hebben voor onze stad, en die onlosmakelijk verbonden zijn aan de historie van onze stad. Voorzitter, op 12 november diende ik, samen met de heer Van Dommelen en

anderen, een motie in dat we sterk behoefte hadden aan een museale visie. Want het Mariniersmuseum is een van de vele plekken waar de geschiedenis van de stad, het erfgoed van de stad te beleven, te bezichtigen en doorverteld wordt. En in die motie, die op 28 november met algemene stemmen is aangenomen, stond ook dat het Mariniersmuseum gevestigd is op een locatie waar geen mogelijkheid is voor noodzakelijke vernieuwing en groei. Wij zijn er erg voor dat we het daar wel over hebben, dat we het niet geïsoleerd behandelen. Maar dat het Mariniersmuseum voor Rotterdam behouden moet blijven, staat voor ons als een paal boven water. En we hopen dat de wethouder dat ook ziet en gaat inpassen in de museale visie, waar we nu op zitten te wachten en waar u op zit te broeden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin): Dank aan de heer Coşkun. Waren er nog meer sprekers op dit onderwerp? Nee. Dan ga ik door naar de beantwoording door de wethouder.

De heer **KASMI** (wethouder): Voorzitter, dank u wel. De, hoe heet het, vragen ga ik even gewoon, zoals u van mij gewend bent, in chronologische volgorde af. Beginnend bij de heer Van Dommelen. Daar zit u. U vraagt of het college ook de meerwaarde ziet, en waar dat dan uit blijkt, voor het Mariniersmuseum? Laat ik daar heel duidelijk in zijn. Ook dit college, net als voorgaande colleges overigens, ziet de meerwaarde in van het Mariniersmuseum. Wij zien ook heel duidelijk, en dat heeft u ook, als het goed is, kunnen teruglezen in de schriftelijke antwoorden op vragen die gesteld zijn, de verbondenheid met de geschiedenis van onze stad. Dat wil ik ook hier nog eens benadrukken. Die meerwaarde zien wij wel heel duidelijk. En ik hoop dat dat ook daaruit blijkt. En dat we ook jarenlang warme banden hebben gehad met het Mariniersmuseum. En dat we daar ook van tijd tot tijd de gesprekken mee voeren. Dat is niet anders. Een aantal van u refereerde aan een iets minder afwachtende houding. Laat ik u dat zeggen, misschien is het in de schriftelijke vragen dan waarschijnlijk net iets ongelukkig geformuleerd, maar daar is geen sprake van. Wij zijn al heel lang in gesprek met het Mariniersmuseum. We hebben gesprekken gevoerd met de voorafgaande bestuurders. En met ook de nieuwe bestuurder voeren we het gesprek. Overigens ook met de nieuwe bestuurder van, hoe heet het, Stichting Koninklijke Defensiemusea. Die is per 1 maart jongstleden aangesteld. Daar ga ik ook een kennismakingsgesprek mee voeren. We zitten allerminst in een afwachtende reactie, maar we zijn wel degelijk in gesprek. En ook blijven we dat doen. En waaruit blijkt dat nog meer? Ook dat is misschien goed voor u om te melden, want daar roept uw motie ook ... Is daar een dictum over opgenomen, naar het zoeken naar locaties. Dat hebben we de afgelopen tijd ook gedaan. We hebben een quickscan gemaakt, waarin we hebben gekeken naar, wat zijn mogelijke locaties voor zo'n Mariniersmuseum? Daar zijn een aantal locaties bekeken, maar die waren nog niet heel erg, hoe zeg je dat, geschikt op dat moment. De nieuwe bestuurder van de SKD heeft als opdracht om een haalbaarheidsonderzoek te doen. Opdracht om te kijken naar de toekomst van alle Defensiemusea. Dat zijn er 3 op dit moment, waaronder die van hier in Rotterdam, het Mariniersmuseum. En dat is wel een onderzoek wat wij ook moeten afwachten, omdat wij daar niet in eerste instantie aan zet zijn. Daar wacht ik, net als ongetwijfeld u ook, met spanning op. En dat zal heel veel duidelijkheid gaan uitwijzen over welke kant het ministerie ook op wil. En wij zullen natuurlijk aan de voorkant onze input meegeven, hebben we al gedaan, blijven we doen van, dat wij het heel belangrijk vinden dat het museum hier in Rotterdam blijft en ook verbonden blijft. Tegelijkertijd moet ik daar wel meedelen, ook qua verwachtingsmanagement, want ik vind wel dat ik jullie alle informatie moet geven, wij gaan er niet over. Dat is wel echt wat ik gezegd wil hebben. We hebben geen subsidierelatie met het museum, en daardoor ook geen prestatieafspraken. Alleen wij dragen het natuurlijk ook, nogmaals, gezien alle woorden die ik zojuist heb uitgesproken, een warm hart toe. En wij gaan heel erg pleiten dat het museum hier in Rotterdam zou moeten blijven. Dat is de lijn.

De **VOORZITTER**: De heer Van Dommelen heeft een vraag.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd): Dank u wel, voorzitter. En ik ben blij met de beantwoording door de wethouder. Alleen het laatste zou ik nog graag even op in willen gaan. Normaal ben ik best wel voorstander van, wie betaalt, die bepaalt. Maar in dit geval, wij gaan er ook over. Wij gaan over onze eigen historie. Wij gaan over onze eigen stad. Het Mariniersmuseum ligt in Rotterdam. En dat willen we graag zo houden. En ik vind het te makkelijk om te zeggen, Defensie gaat erover, want die betaalt. Dat zou eigenlijk van de gekke zijn, want dan kan het museum overal neergezet worden. Wat is goed voor Rotterdam? En mijn vraag aan u is, stel er komt dadelijk uit het haalbaarheidsonderzoek dat het naar Den Helder zou moeten, om wat voor reden dan ook, wat dan? Wat gaat de gemeente dan doen?

De heer **KASMI** (wethouder): Als ik op deze vraag mag antwoorden? Kijk, voor nu is het zo, wij hebben te kennen geven, in de gesprekken die wij hebben gevoerd, dat we heel graag willen dat het museum hier blijft. En overigens, de directie van het museum wil ook heel graag hier in Rotterdam blijven, voor alle duidelijkheid. Dat is onze lijn. Zo zit ik erin. Dat kan ik niet genoeg benadrukken. Tegelijkertijd, en dat is de andere kant van het verhaal, het museum is niet van ons. Is van het ministerie van OCW. Daar valt het nu onder. We hebben ook geen subsidierelatie. Stel uit het haalbaarheidsonderzoek zou blijken, ze gaan toch een aantal zaken, musea clusteren. En stel je eens voor ze gaan het allemaal clusteren in Den Helder. Dat is de uitkomst van dat haalbaarheidsonderzoek. Dan kunnen wij zeggen, op basis van deze beraadslagingen, we willen hem toch hier in Rotterdam houden. Dan is de vraag daarna, en die leg ik dan ook maar weer even gelijk hier op tafel, beste gemeente Rotterdam, wilt u daar dan ook voor betalen? Op dit moment is het zo, tenzij u daar anders over beslist, hebben we geen budget daarvoor. Het is wel zo als wij zeggen, wij willen hem koste wat het kost hier houden, dan komt de vraag terug naar ons, wat bent u bereid als gemeente om hiervoor te betalen? Want dat is dan wel de vraag die op tafel ligt. Ik wil dan de zekerheid hebben, als ik ga onderhandelen met het ministerie, dat ik met volle overtuiging kan zeggen, wij zijn ook bereid om daar geld voor neer te leggen. En de vraag is dan, hoeveel?

De **VOORZITTER**: Wethouder, soms staan er leden die heel lang ... Door de lange zinnen probeer ik het af te laten maken. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Ik zit even te zoeken nu. De heer Segers-Hoogendoorn kan eerst?

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Voorzitter, dank. Wat ik in de opsomming in de tijd van de wethouder mis, is de stap van het wenkende perspectief. En dat is echt niet alleen, betaal er maar voor. Dat kan ook zijn, en daar gingen ook die vragen over, en daar gaat ook met name de aanvraag van dit debat over, u gaat wel over deze stad en de plekken in deze stad en waar dingen mogelijk zijn of mogelijk gemaakt kunnen worden. En waar ik heel erg bang voor ben, met de opstelling die u schetst, is dat u inderdaad uiteindelijk te maken krijgt met een more or less voldongen feit. Waarbij je inderdaad bijna niet meer anders kan dan het plan wat Defensie dan heeft, of het ministerie van OCW, want u noemt meerdere partijen, dan daar iets tegenover te moeten stellen wat je wel helemaal zelf regelt en betaalt. Volgens mij is dat de oproep die deze raad doet in meerderheid, zorg voor een wenkend perspectief, en dat hoeft niet per se met een zak met geld, dat kan ook zijn met een hele geschikte locatie of een geschikt te maken locatie. En daar zou volgens mij uw energie naar uit moeten gaan. En dat helpt dat haalbaarheidsonderzoek, want dan wordt er in 1 keer een wenkend perspectief geschetst in Rotterdam. En dan gaan ze wel anders kijken. En dan wil je het inderdaad niet meer in Den Helder hebben. Dat is volgens mij uw taak.

De heer **KASMI** (wethouder): Dank u wel, voorzitter. Nogmaals, dat is precies de kern van de gesprekken. Sterker nog, daarom hebben we de quickscan ook uitgevoerd, naar andere mogelijke beschikbare locaties. Daar heb ik net al antwoord op gegeven. Daar heb ik volgens mij voldoende op geantwoord. Maar dan nog kan uit dat onderzoek blijken, we beslissen toch anders, om allerlei redenen. En dan is de vraag, gaan we daar dan voor lobbyen? Daar wil ik me 100 procent voor inzetten. Geen enkele twijfel. Maar dan komt wel wellicht op tafel de

vraag, gemeente, wat heeft u ervoor over? Ik probeer heel eerlijk te zijn en transparant in het gesprek wat ik met u heb. Ik wil dan wel weten, even los van alle dingen, dat wenkend perspectief en alles wat u ook meegeeft, waar we mee bezig zijn, zijn we bereid om daar dan ook voor te betalen? Want nu doen we dat niet.

De **VOORZITTER**: De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Voorzitter, dat klopt volgens mij toch niet helemaal wat de wethouder nu zegt, alsof daar antwoord zou zijn gegeven op mijn vraag over het wenkend perspectief. Want wat u volgens mij heeft gezegd is, in dit proces hebben wij een quickscan gedaan naar geschikte locaties en daar kwamen geen geschikte locaties uit. Nu is er een haalbaarheidsonderzoek. En daarom sta ik hier nu op, want dat geeft mij totaal niet de indruk dat uit een quickscan, dat zegt eigenlijk ook het woord al, we hebben even gekeken, dat geeft mij totaal niet de indruk van, wij committeren ons aan dit doel, wij willen alles op alles zetten om dit museum in deze stad te houden. En wij gaan zoeken en vinden een geschikte locatie of een geschikt te maken locatie. Dat is echt even iets meer dan een quickscan. En in uw beantwoording zei u ook, die fase is eigenlijk voorbij. U geeft mij niet de indruk met de gesprekken die u over en weer hebt dat u nog steeds als een malle op zoek bent naar geschikte locaties en dat wenkende perspectief. U kunt daar volgens mij niet zo makkelijk overheen stappen.

De **VOORZITTER**: De heer Engberts wil hier volgens mij ook nog op aanvullen.

De heer **ENGBERTS** (pvda): Een aanvullende vraag. Wanneer is die quickscan gevoerd en afgerond?

De **VOORZITTER**: De wethouder.

De heer **KASMI** (wethouder): Volgens mij afgelopen jaar nog. Ik kijk even naar links. En daar zijn een aantal opties bekeken. Bijvoorbeeld Rijnhaven. Maritiem Museum, ook met de nieuwe ontwikkeling van het Maritiem Museum. En nog 2 andere. Ik zit even te denken. Dat heb ik ergens nog staan. Museum Rotterdam natuurlijk, het nieuwe Museum Rotterdam. Er zijn verschillende locaties bekeken. En dat is niet even snel gegaan, voor alle duidelijkheid, richting mijnheer Segers, zeg ik. En aansluitend daarop, heel veel andere locaties kosten ook geld. Voor alle duidelijkheid, ook toch weer aan verwachtingsmanagement, want ik wil heel eerlijk zijn in het verhaal wat ik u vertel, er zijn niet zomaar andere locaties beschikbaar. Dat weet u. Tegelijkertijd, als we die vinden, en daar blijven we ons voor inzetten, weet dan dat de kans groot is dat ook dat geld gaat kosten. Ruimte is niet gratis. Nogmaals, ik zet me ervoor in. Ik zie het belang. Ik kan de motie ook omarmen, voor alle duidelijkheid. Kan ik u ook alvast meegeven. Maar het is zo dat de vraag van financiën, die kan een keer op tafel komen, en dan moet ik wel weten waar ik aan toe ben.

De **VOORZITTER**: Nu ga ik echt de heer Van Dommelen even het woord geven, want die stond al het langst.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd): Dank u wel, voorzitter. Kijk, ik denk persoonlijk, via de voorzitter, dat u de verkeerde vraag aan ons stelt. We hebben het nu over het behoud van het museum in Rotterdam. Ik weet uit goede bronnen dat er een substantieel bedrag beschikbaar is vanuit Defensie voor een herhuisvesting van dit museum. Volgens mij is het uw taak, dat is wat wij u vragen, om te zorgen dat dat geld in Rotterdam besteed wordt. Dat is de vraag. En of daarna Defensie ooit gaat roepen, wij gaan het niet betalen, als dat aan de orde komt, dan praten we hier graag met u verder over. Maar we gaan hier geen bedrag meegeven. Sterker nog, als we het bedrag nu meegeven, zijn we het ook kwijt. Dat is het laatste wat ik wil. Volgens mij gaat het erom dat Defensie de keuze maakt voor een nieuw

museum in Rotterdam. En ik verwacht dat u daar echt alles aan doet om dat mogelijk te maken, met alle argumenten die er zijn. En er zijn er genoeg.

De heer **KASMI** (wethouder): Voorzitter, maar dat is precies, dan zitten we op 1 lijn. Maar dat is ook wat ik heb gezegd in mijn inleiding, wij zijn in mijn gesprek. Ik weet ook dat er wellicht extra middelen zijn bij Defensie. Zeker in de grotere context wat er nu allemaal wereldwijd gebeurt natuurlijk, wordt er heel anders gekeken naar Defensie en de uitgaven daarvan. Dat is ook precies mijn lijn. Daar zitten we ook op. Maar u stelde ook wel weer een andere vraag. En de vraag was, wat als ze toch besluiten voor Den Helder? Dat is dan weer een andere vraag. Als het aankomt op, er zijn meer middelen en we gaan gewoon ervoor zorgen dat het hier blijft, ook met die extra middelen, dat is precies natuurlijk wat mijn doelstelling is.

De **VOORZITTER**: De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd): Dan snap ik uw antwoord. Dan heb ik mijn vraag wellicht niet duidelijk genoeg gesteld. Het gaat er mij niet om dat we dan geld beschikbaar stellen. Ik wil gewoon graag, en wat dat betreft vind ik de beantwoording inderdaad ongelukkig, maar dat hebt u zelf ook gezegd, ik wil graag van u die strijdbare houding zien. Dat u alles aan het werk zet om dat museum hier in Rotterdam te behouden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Verhoef.

De heer **VERHOEF** (lr): Dank u wel, voorzitter. Natuurlijk kost ruimte geld. Wij vragen u ook niet om geld uit te geven. Defensie heeft een investeringsopgave. Die wil een nieuw Mariniersmuseum. Of dat in Den Helder komt of in Soesterberg of in Rotterdam, het zal om het even zijn. Zij betalen dat. Onze enige boodschap aan u is, maak u sterk dat het landt in Rotterdam.

De heer **KASMI** (wethouder): Dan is de eerste zin daarvoor een beetje tegenstrijdig met de laatste, want dan zegt u, het maakt me niet uit of het in Den Helder ... Of ik heb u verkeerd begrepen. Maar volgens mij willen we dat hij in Rotterdam blijft. Dat is ook mijn inzet, nogmaals. En als die extra middelen er zijn van Defensie, dan zou dat natuurlijk onwijs gaan helpen. Maar nogmaals, ik denk niet dat we heel veel uit elkaar zitten. Om het museum hier te houden, dat is de inzet. En tegelijkertijd wordt er nu een onderzoek gedaan vanuit Defensie. Ik zei net OCW, maar ik bedoelde Defensie uiteraard. Dat is mijn andere portefeuille. En in de tussentijd zijn we natuurlijk ook gewoon in gesprek.

De **VOORZITTER**: De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda): Dank u wel, voorzitter. Want ik denk dat we al heel erg dicht bij elkaar zijn. Maar in de beantwoording van de vraag van de heer Van Dommelen zei de wethouder, er is nu een haalbaarheidsonderzoek en ik moet de uitkomsten daarvan afwachten. En volgens mij is dat precies op het punt dat wij zeggen, we gaan er dan in financiële zin niet over, maar als er een haalbaarheidsonderzoek wordt aangekondigd op 31 maart jongstleden, een quickscan van ruim een jaar geleden, dan willen we bij dat haalbaarheidsonderzoek natuurlijk een actieve rol en de betrokkenheid van de gemeente, en niet wachten op de resultaten. Ik denk dat dat het punt is waar wij zozeer aan hechten.

De heer **KASMI** (wethouder): Voorzitter, en ook daar zitten we op 1 lijn, maar dat is precies wat ik bedoelde van, wij zijn in gesprek met ze. Dat haalbaarheidsonderzoek wordt gedaan. Tegelijkertijd zijn we natuurlijk in gesprek en leveren we de input ook daarvoor.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66): Dank u wel, voorzitter. Ik ben blij om te horen dat we inderdaad elkaar hierin kunnen vinden. Maar ik wil toch gewoon dit moment hiervoor gebruiken om uw andere portefeuille, het onderwijs, de jonge generatie, ook de Jonge Rotterdammers in deze stad hierin mee te kunnen nemen. En hoe belangrijk het is om inderdaad die ambitie duidelijk ook uit te spreken om het hier te behouden. Deze kans wil ik toch wel benutten om dat ook nu nogmaals bespreekbaar te maken.

De heer **KASMI** (wethouder): Oproep is gehoord, voorzitter, en past in de lijn van eerdere antwoorden die ik heb gegeven, dat de inzet is om het museum ook hier te behouden voor Rotterdam en dat we dat een warm hart toedragen. Ook vanuit de geschiedenis die het heeft gehad en de rol daarin die de mariniers hebben gespeeld in onze stad. En dat dat een belangrijk onderdeel is van het verhaal van de stad en de geschiedenis van de stad, wat overgebracht kan worden naar de volgende generaties. Dat heb ik ook gedeeld met u. Voorzitter, volgens mij is er dan sowieso nog een motie. Daarvan had ik eigenlijk net al gezegd, die kan ik omarmen, wat mij betreft. Punt. Ik hou het daarbij.

De **VOORZITTER**: De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Dank, voorzitter. Dan heb ik een vraag over de omarming van die motie. Want in de motie staat heel duidelijk, indien voor het behoud van het Mariniersmuseum nieuwe locaties gevonden moeten worden, dan is het verzoek dat u met voorstellen daarvoor gaat komen. Lees ik hem zo goed, of kan ik u omarming dan interpreteren dat u met voorstellen gaat komen voor nieuwe locaties voor het Maritiem Museum, Mariniersmuseum?

De heer **KASMI** (wethouder): Ik verspreek mij ook weleens. Sterker nog, die voorstellen van locaties hebben we natuurlijk al actief gedaan. En nogmaals, en tegelijkertijd blijven we op zoek naar andere mogelijke locaties. Het is in de lijn met wat we al afgelopen tijd hebben gedaan. Nogmaals, er zijn iets van 4 verschillende locaties al bekeken, en we blijven kijken naar nieuwe locaties. Met in de wetenschap, nogmaals, die liggen niet zomaar voor het oprapen. Dat weet u ook. De ruimte in onze stad is superschaars en we hebben heel veel wensen. Maar we blijven daarvoor ons inzetten.

De **VOORZITTER**: De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Dan toch nog een verduidelijkende vraag. Want u had het net over afgelopen jaar, dat is inmiddels 4 maanden geleden, dat er een quickscan is geweest. En daarin zegt u dat onder andere onderzocht is eventueel een locatie samen met Museum Rotterdam en het Maritiem Museum. Kan ik eruit concluderen dat u eigenlijk het museum wil integreren samen met een ander museum op 1 locatie? Want ik bedoel, Museum Rotterdam is al 5 jaar dicht. Daar lopen we al 5 jaar mee te klooien. Ik zie er nog steeds geen toekomst voor, dat er binnenkort een locatie gaat komen. Hoe ziet u dat? Kunt u dat iets meer toelichten?

De heer **KASMI** (wethouder): Ja. Allereerst, het Maritiem Museum heeft natuurlijk een hele natuurlijke binding met het Mariniersmuseum. Het is natuurlijk ook watergerelateerd, mariniers, noem maar op. Geschiedenis van de haven, maar ook de geschiedenis natuurlijk van onze stad. En het Mariniersmuseum is nu bezig met een plan voor een nieuw Mariniersmuseum, een nieuw ontwerp voor het Mariniersmuseum. Staat ook op de IHP Cultuur, Integraal Huisvestingsplan voor Cultuur, om aan bod te komen om verbouwd te worden. Daarin is nagedacht van, is dat misschien een mogelijkheid om die 2 dingen bij elkaar te brengen? Alleen zijn we nu al in een redelijk vergevorderd stadium, wat betreft de plannen voor het Mariniersmuseum, dat dat nu niet opportuun is. Dat geldt ook voor Museum Rotterdam. Ook daarvan weet u, we zijn op zoek naar een nieuwe locatie. En ook dat kan een

gelegenheid zijn, als de nieuwe locatie daarvoor geschikt is, dat je kunt kijken, kun je dingen ook niet bij elkaar brengen, integreren? Op die manier moet u het zien. Dank, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan kijk ik even of er nog vragen zijn blijven liggen voor de veegronde? Niet het geval. Dan gaan we nog naar de tweede termijn. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda): Heel kort. Allereerst, het CDA wil graag de motie. De wens van mijnheer Segers is mijn bevel, om dan maar in die termen te blijven. Dat is geregeld. Alstublieft. Maar ik vond het wel leuk om er even melding van te maken. Het is heel fijn, die antwoorden. Ook goed om te weten dat er een quickscan is. Ik vraag me wel af waarom we die quickscan dan toen niet bij de beantwoording van onze schriftelijke vragen ook hebben meegekregen. Dat had ons natuurlijk ook op een beter spoor gezet. Superbelangrijk dat we bij dat haalbaarheidsonderzoek ... Ik ben blij dat het zo breed in de raad ook wordt gesteund, want de marine en het Mariniersmuseum behouden, niet alleen zoals mevrouw Nunnely zei, om jongeren mee te nemen in de geschiedenis, maar ook omdat we denken dat zichtbaarheid van Defensie belangrijk is als beroepsperspectief.

De **VOORZITTER**: Anderen? Niet? Ik hoorde er geen vraag meer in. Volgens mij zijn wij hiermee aan het einde gekomen van dit debat.

6.3 Debat over 'Aanpak overlast De Esch', aangevraagd door de leden Ceulemans en Van Groningen

De **VOORZITTER**: En gaan wij over naar het debat op 6.3. Dat is het debat over 'Aanpak overlast De Esch'. Dat is aangevraagd door de heer Ceulemans en Van Groningen. En ik vraag even of iemand, ik denk mevrouw Nunnely, mij wil vervangen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Dan zijn we aangekomen bij 6.3, het debat over de 'Aanpak overlast De Esch'. En dan het woord aan de heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, het is eigenlijk heel simpel, de bewoners van De Esch willen gewoon hun nachtrust terug. Na een lange werkweek, lekker op vrijdagavond op hun balkon kunnen zitten, met uitzicht op de Maas. En niet geterroriseerd en geïntimideerd worden door asocialen die hun buurt onleefbaar maken. Dat lijken me absoluut geen onredelijke wensen, maar voor bewoners van De Esch zijn ze al jarenlang een illusie. De Esch verkeert, net als toegangswegen, zoals de Maasboulevard, maar ook kleinere straten, zoals de Rijsakkerlaan, al jarenlang in de greep van grote groepen overlastgevers, die met hun patserbakken, vaak trouwens gehuurd of van papa, ongekende overlast veroorzaken op parkeerplaatsen aan de Maas, zoals bij de Plantagelaan, achter de PLUS en bij HAL4 en op de wegen door de wijk. Ongekende en massale geluidsoverlast, dealen, lachgasgebruik, de wijk als racebaan misbruiken, kinderen uit hun slaap houden en steeds vaker ook intimidatie richting bewoners die er iets van zeggen, scheldpartijen, intimiderend met mensen meelopen naar huis, vrouwen lastigvallen, eieren tegen de ruit, illegale prostitutie. Voorzitter, de wijk staat echt op ontploffen. En niemand wil het, maar het is wachten tot de vlam volledig in de pan slaat. Tot het tuig nog een stap verder gaat dan eieren. Of tot bewoners het na al die jaren van getreiter, overlast en slapeloze nachten simpelweg niet meer pikken. Kordaat ingrijpen kan echt geen dag langer wachten, want we praten hier al veel te lang over. En hoewel het probleem al jaren bekend is, de gemeente en politie het op hun netvlies hebben en er de afgelopen jaren wel degelijk maatregelen zijn genomen, is het gewoon allemaal niet genoeg. Bewoners ervaren geen af-, maar een toename van de overlast. Dat blijkt uit het intensieve contact dat wij met veel bewoners hebben en uit het bezoek dat we onlangs met de fractie op vrijdagavond aan de wijk hebben gebracht. En we zijn klaar met kan niet, mag niet en ligt lastig verhalen. En ik hoef ook vandaag niet opnieuw de gebruikelijke opsomming van wat er allemaal al gebeurt. Want ik zei het al, het is gewoon niet genoeg. Het is tijd voor stevige en

effectieve maatregelen, met als leidraad zero tolerance. Geen waarschuwingen meer, geen gesprekjes meer, maar beboeten en verdrijven. De bewoners van De Esch moeten hun wijk weer terugkrijgen. En daarom een aantal voorstellen. In de eerste plaats patsercontroles. Een geweldig instrument, dat bovendien bij uitstek geschikt is voor de doelgroep die overlast veroorzaakt in De Esch, met hun patserige auto's en obsessie met allerlei uiterlijk vertoon. Zet in op die patsercontroles of VIGOR-acties, zo u wilt. Langs de kant zetten, die patserbakken. En niet alleen handhaven en beboeten op asociaal gedrag en verkeersovertredingen, maar de hele boel binnenstebuiten keren. Dat zal ongetwijfeld veel onverklaarbaar vermogen aan het licht brengen en heeft bovendien een sterk ontmoedigend effect om naar De Esch te komen. En ik dien hier zo meteen een motie toe in. Ten tweede, het samenscholingsverbod. Samenscholen is verboden op grond van artikel 2.1 van de Rotterdamse APV. En daar kan gewoon op gehandhaafd worden. Dat moet veel actiever gebeuren en heel zichtbaar worden uitgedragen, bijvoorbeeld via waarschuwingsborden op overlastlocaties in de wijk. Extra noodzakelijk, gelet op de vele overlastgevers van buiten Rotterdam. En ook hiertoe dien ik zo meteen een motie in, ook namens de collega's De Waard en mevrouw Van Groningen van de VVD. En dan preventief fouilleren. De Esch is aangewezen als veiligheidsrisicogebied. Er kan preventief worden gefouilleerd. En dat gebeurt ook, maar het moet intensiever en vooral ook gerichter. Uit de wijk horen we dat er preventief wordt gefouilleerd op momenten waarop dat eigenlijk heel weinig zin heeft, zoals maandagen en dinsdagen. Graag een reactie van de burgemeester. Klopt dit? Hoe ziet de huidige inzet van preventief fouilleren eruit? En is hij bereid deze A, te intensiveren en B, vooral ook te richten op de donderdag-, vrijdag- en zaterdagavonden? Dat zijn de momenten waarop De Esch gek wordt gemaakt. Graag een reactie, want ook op dit punt overweeg ik een motie.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): U heeft een interruptie van mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl): Dank u wel. Ik wilde graag aan Leefbaar vragen wat voor u de definitie, niet voor u, maar wat u denkt dat voor de burgemeester de definitie van preventief fouilleren is en wanneer iets een preventief fouilleergebied of een veiligheidsrisicogebied is? Want volgens mij, om overlast aan te pakken, en ik ben het met u eens dat de overlast hier echt te grof is, is het geen instrument om in te zetten. Want op het moment dat je denkt dat er wapens zijn, mag je dat doen, of dat er echt misdaad is met zware drugscriminaliteit. Maar volgens mij om overlast tegen te gaan, is preventief fouilleren niet een geëigend instrument. En ik wil dit dadelijk ook aan de burgemeester vragen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Voorzitter, ik vind dat we hier het stadium van overlast eigenlijk al ver voorbij zijn. Er is hier gewoon sprake van terreur in die wijk. Er is sprake van criminaliteit. Ik zei het al, er wordt gedeald, bewoners spreken over illegale prostitutie, er wordt allerlei illegale handel bedreven. Bovendien, De Esch valt gewoon binnen wat nu al is aangewezen als een veiligheidsrisicogebied. En dat maakt mogelijk dat daar preventief gefouilleerd wordt. Ik ben ervan overtuigd, als je kijkt naar de doelgroep wat daar de beest uithangt, als we daar gaan preventief fouilleren, dat er absoluut de nodige wapens boven water komen. En bovendien zou ik ook heel blij zijn met het preventieve effect, met de ontmoedigende werking die ervan uitgaat, zodat mensen wel 2 keer achter hun oren krabben, voordat ze vanuit Breda, Middelburg of Gorinchem naar De Esch komen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl): U wilt een paardenmiddel inzetten om mensen te ontmoedigen. Dit is volgens mij niet de reden waarom je preventief fouilleren doet. En er moeten gerede gronden zijn. En kunt u dan aangeven waarom De Esch veiligheidsrisicogebied is? Want volgens mij was dat niet vanwege de overlast op deze locaties.

De heer **CEULEMANS** (lr): Ik zou u willen voorstellen, wij zijn er onlangs geweest, ik ga heel graag ook een keer met u op een vrijdagavond daarnaartoe. En komt u dan mij nog een keer aan met de vraag waarom dat een veiligheidsrisicogebied is? Dat is gewoon een overlast, ik zei al, meer dan overlast, gewoon criminaliteit, terreur die je niemand gunt. Mensen doen daar geen oog meer dicht. Daar rijden gewoon criminelen rond in patserbakken van 1,5 ton, terwijl ze geen werk hebben. Er wordt allemaal handelgedreven. En als er wat wordt gezegd, dan worden mensen geïntimideerd, naar huis gevolgd, bekogeld. Het is gewoon helemaal uit de hand aan het lopen daar. Ik vind preventief fouilleren bovendien geen paardenmiddel. Ik vind dat een heel nuttig instrument in de toolbox van de burgemeester om de orde te handhaven.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Dank u, voorzitter. Mijnheer Ceulemans noemde bepaalde middelen, zoals beboeten, verdrijven. Het is namelijk al gebeurd bij de Euromast, het is gebeurd bij de Maaskade en het probleem verplaatst zich. Is het misschien niet een idee om eens een keer te kijken waar deze mensen wel terechtkunnen, in plaats van al deze maatregelen? Want nu gaan we weer iets toepassen waarvan we weten dat het niet werkt, want daarom zijn die andere locaties afgesloten en verplaatst het zich nu naar De Esch. Het begint zich nu straks ook op te stapelen bij het Noordereiland, want dat leent zich ook prima voor dit soort locaties. Hoe vaak gaan we dit gesprek voeren? Heeft u misschien een ander idee voor een structurele oplossing in plaats van verdrijven en beboeten van dit soort incidenten?

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Twee dingen. U vraagt waar deze mensen anders naartoe moeten, op vrijdagnacht, op zaterdagnacht? Wat dacht u van hun bed of een café, of zo. Daar kunnen mensen ook naartoe. Het is niet zo dat mensen geen andere keuze hebben dan het halve land rondrijden om hier in Rotterdam een woonwijk te terroriseren. Want het zijn ook vaak mensen van buiten. Het is echt niet zo dat dat zielige Rotterdamse jongens zijn die niks te doen hebben en daarom maar daar de beest gaan uithangen. Dit zijn mensen die uit het hele land komen, die elkaar met appgroepen op de hoogte houden en daar gewoon vrij spel hebben. En daar wil ik van af. En ik heb helemaal niet de behoefte om leuke dingen te regelen voor mensen uit andere delen van het land. Ik heb behoefte dat die wijk rustig wordt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Kijk, ik begrijp uw behoefte ook van de bewoners en uzelf dat de wijk wat rustiger mag worden en ze niet hoeven te lijden onder deze vorm van overlast. Maar de middelen die u iedere keer voorstelt, die werken niet. Daarom verplaatst het probleem zich constant. We hebben het nu gezien bij de Maaskade. Nu gaan ze naar De Esch toe. Dit zijn geen structurele oplossingen. De wethouder heeft ons ook eerder toegezegd dat hij zou gaan onderzoeken bij deze groep wie ze zijn, wat ze willen en wat ze nodig hebben. Ik ben ook heel benieuwd naar de wethouder zijn beantwoording of hij al wat informatie heeft opgehaald in de tussentijd, dat we de laatste keren dit debat hebben gevoerd.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Dan de heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Dank. Ik heb een verduidelijkende vraag aan mijnheer Ceulemans. De overlast is natuurlijk ook bij onze partij bekend. En wij hebben ook contact met bewoners. Maar ik zou toch graag een toelichting van u willen. Want u haalt 2 keer aan

dat er sprake is van illegale prostitutie. U zegt, ik heb dat van de bewoners, maar is het ook iets wat u zelf heeft geconstateerd, of zijn er politieverslagen van?

De heer **CEULEMANS** (lr): Ik weet niet of het een verkapte beschuldiging is.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Daar is in ieder geval geen sprake van. Ik heb niet zelf gezien dat daar illegale prostitutie plaatsvindt. Ik krijg wel van verschillende bewoners te horen, er worden hier vrouwen afgezet. Die worden later in een auto opgepikt en een half uur later weer op het parkeerterrein afgezet. En gelet op het type figuren wat daar rondhangt, en ook gelet op verklaringen van personen die daar vaker op die parkeerplaatsen komen, dan hoef ik er geen tekening bij te maken, denk ik.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Dank u. Die signalen komen dan niet van de politie. Die mensen kunnen bijvoorbeeld ook naar een McDrive gaan. Er wordt ook een soort conclusie getrokken. Dan zou ik het heel graag van de burgemeester willen horen of van de politie, want dan kan ik het serieus nemen. Natuurlijk neem ik bewoners serieus, maar ik vind dit een beetje niet helemaal, hoe noem je dat, met zekerheid te zeggen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Dank. De heer Ceulemans, u bent klaar met uw betoog?

De heer **CEULEMANS** (lr): Nee, helemaal niet. Ik heb nog veel moois in petto.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Dan mag u verder.

De heer **CEULEMANS** (lr): En mevrouw Bokhove, roept buiten de microfoon, weer niet onderbouwd. Dit is wat ik van bewoners hoor. Ik ben met die bewoners in gesprek. Die zien dat, die wonen daar. Die zitten daar letterlijk met hun neus bovenop vanaf hun balkon, elke avond opnieuw als ze niet kunnen slapen, omdat er daar een klereherrie is. En die zien dingen gebeuren voor hun ogen. En ik sta achter die bewoners. En op het moment dat zij iets constateren, dan ga ik niet zeggen, dat is niet onderbouwd, daar doe ik niks mee. Dan breng ik die zorg gewoon hier over. Dat is hoe ik het doe. Mijn vraag was of de burgemeester bereid is dat preventief fouilleren te intensiveren en te richten op de donderdag-, vrijdag- en zaterdagavonden. Dat zijn namelijk de momenten waarop De Esch gek wordt gemaakt, zei ik al. Graag reactie, want ik overweeg een motie op dat punt. En begin februari heb ik samen met collega De Waard, naar aanleiding van een brandbrief met suggesties van bewoners, een reeks schriftelijke vragen gesteld. En deze zijn nog altijd niet beantwoord. Ik leg de voorgestelde maatregelen graag via deze weg aan de burgemeester en de wethouder voor. Eén, het inzetten van ANPR, automatische kentekenplaatherkenning, op overlastlocaties in De Esch en toegangswegen. Twee, het beboeten van parkeerovertredingen, indien personen in hun auto zitten op overlastlocaties, op de momenten waarop de overlast het meest ernstig is. Wat we nu massaal zien, is dat figuren urenlang in hun auto zitten, zonder te betalen voor het parkeren of op een plek waar je überhaupt niet mag parkeren, maar dat ze daarmee wegkomen, omdat scanauto's geen parkeerovertreding registreren wanneer er personen in een auto zitten. Dat vraagt om een andere werkwijze. Graag een reactie daarop. Blijf bij het OM aandringen op de al dan niet tijdelijke mobiele flitspalen, geluidsflitsers en camera's op beruchte locaties, in overleg met de wijk. En wat ik dan onder andere terug hoor, is Watertorenweg, Hoge Filterweg, Lage Filterweg, Drinkwaterweg. Waarbij het belangrijk is dat de wijk daarin mee wordt genomen. Zij kennen hun eigen buurt het beste. En het afgrendelen van de toegangsweg tot de parkeerplaats bij de Plantagelaan tussen

donderdagavond tot maandagochtend vroeg. Dat zijn de overlast momenten. Dat is een bekende overlastlocatie. En buurtbewoners gebruiken die parkeerplaats zelf amper. En het is al eerder gedaan. Ook graag daar een reactie op. En tot slot, fysieke barrières, zoals het herinrichten van beruchte overlast parkeerplaatsen, zoals bij de Plantagelaan en achter de PLUS, om het racen daar onmogelijk te maken. En biggenruggen, zoals die dan zo mooi heten, hebben al wat geholpen, maar het kan en moet effectiever. En voorzitter, de tijd van praten, ik zei het al, moet eindelijk voorbij zijn. De Esch moet weer de prachtige woonwijk worden die het was. Een wijk van de bewoners in plaats van asociale overlastgevers en criminelen van buiten. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Dank. Dan het woord aan mevrouw Van Groningen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Ceulemans heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. VIGOR-acties in De Esch

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van het agendapunt Aanpak overlast De Esch;

constaterende dat:
- De Esch geteisterd wordt door zeer ernstige overlast 's avonds en 's nachts door personen in auto's op parkeerplaatsen en straten door de wijk;
- eerdere maatregelen om de overlast tegen te gaan geen of onvoldoende effect hebben gehad of voor verplaatsing van het probleem hebben gezorgd;
- we in Rotterdam de zogeheten VIGOR-acties kennen, waarbij voertuigen worden gecontroleerd om onverklaarbaar bezit en vermogen op te sporen;

overwegende dat:
- veel overlastgevers erg gericht zijn op uiterlijk vertoon en indruk willen maken op anderen;
- dit onder andere tot uiting komt in de auto's waar vanuit zij De Esch terroriseren;
- de locatie, het type overlastgever en het feit dat de overlast vanuit auto's plaatsvindt De Esch uitermate geschikt maken voor het houden van VIGOR-acties;
- dergelijke acties tevens een zeer ontmoedigende werking op overlastgevers kunnen hebben om naar De Esch te komen;

verzoekt het college:
- op korte termijn over te gaan op VIGOR-acties, of acties met een vergelijkbare insteek, omvang en doel, in De Esch;
- de resultaten hiervan terug te koppelen aan de raad

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. S. Ceulemans, J.M.D. de Waard en D.A. van Groningen

Motie 2. Handhaaf samenscholingsverbod in De Esch

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van het
agendapunt Aanpak overlast De Esch;

constaterende dat:

- De Esch geteisterd wordt door zeer ernstige overlast 's avonds en 's nachts door personen in auto's op parkeerplaatsen en straten door de wijk;
- eerdere maatregelen om de overlast tegen te gaan geen of onvoldoende effect hebben gehad of voor verplaatsing van het probleem hebben gezorgd;
- de situatie steeds verder dreigt te escaleren en dat de groepen overlastgevers op de parkeerplaatsen zich steeds intimiderender opstellen tegen buurtbewoners die hen aanspreken op hun gedrag;
- in de Rotterdamse APV een samenscholingsverbod is opgenomen (artikel 2: 1) ter bescherming van de openbare orde;
- dit artikel tevens ziet op het voorkomen van wanordelijkheden op wegen;

overwegende dat:
- exact van deze zaken sprake is in De Esch;
- de situatie in De Esch derhalve een strikte handhaving van het samenscholingsverbod rechtvaardigt;

verzoekt het college:
- het samenscholingsverbod actief te handhaven in De Esch;
- hierbij het principe van zero tolerance te hanteren en in te zetten op beboeten in plaats van
  waarschuwen;
- het samenscholingsverbod zichtbaar uit te dragen middels waarschuwingsborden op overlastlocaties in de wijk;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Ceulemans, J.M.D. de Waard en D.A. van Groningen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Aan u het woord.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, dank u wel. Al maanden wordt De Esch geteisterd door overlastgevers. De wijk aan de Maas, onder de voet van de Van Brienenoordbrug, gaat gebukt onder deze overlast. Roekeloos rijgedrag, geluidsoverlast, drugsgebruik, auto's worden beschadigd, brandstof gestolen, mensen worden gevolgd en geïntimideerd. En we hebben het er net al over gehad, er zijn zelfs signalen van illegale prostitutie. En als u mij niet gelooft, vraagt u het eens de bewoners of de burgemeester. Burgemeester, zou u eens kunnen opsommen wat er allemaal speelt in De Esch? De bewoners die een veilige thuishaven verdienen, zijn het einde nabij. Want als je elke avond deze herrieschoppers voor je deur hebt, dan word je gek. En als je er wat van zegt, dan wacht je niet een goed gesprek, dan wacht je agressie. Het is begrijpelijk dat mensen zich onveilig voelen. En voor ons is het dan ook heel duidelijk, overlastgevers moeten hard worden aangepakt. Deze bewoners staat het water echt aan de lippen. En inmiddels roepen ze zelfs het heft in eigen hand te willen nemen en het zelf op te lossen. Voorzitter, dan gaat het echt mis. Dit is de taak van de overheid en van de politie. Als dit betekent dat er steviger moet worden ingegrepen, dan moet dat. En voorzitter, we vragen natuurlijk niet om het leger of de marechaussee te gaan inzetten, ondanks dat die Van Ghentkazerne om de hoek staat. Maar wat we wel vragen, is om alles uit de kast te trekken wat nodig is om overlastgevers aan te pakken. Wat ons betreft gaan we Mosquito's inzetten, gaan we integrale handhavingsacties inzetten, gaan we preventief fouilleren, ongebruikte parkeerplaatsen aan de kade weghalen, brieven sturen naar voertuigbezitters en zelfs de samenwerking zoeken met andere gemeentes, waar die overlastgevers vandaan komen. Want we moeten ook daar contact mee

onderhouden en weten waarom ze hier zijn. Allereerst zou ik het college en de burgemeester willen vragen om integrale handhavingsacties de komende tijd in De Esch te gaan inzetten. En of u op plekken waar de meeste overlast plaatsvindt, zou willen overwegen om Mosquito's in te zetten. Aan de Maas, ter hoogte van de roeivereniging en De Maaskantine, ligt een groot parkeerterrein, dat, behalve op speeldagen van Excelsior, nauwelijks wordt gebruikt. In hoeverre is het mogelijk parkeerplaatsen hier weg te halen en bijvoorbeeld het park groter te maken? Daar hebben de bewoners ook nog wat aan. Bewoners vertellen ons dat ze veel oplossingen aandragen bij de gemeente. Alleen ze hebben het gevoel dat het niet altijd wordt opgepakt of te laat. Hoe kunnen we ervoor zorgen, voorzitter, dat die bewoners zich echt gehoord en gezien voelen? En wat kunnen we doen om die communicatie met ze te verbeteren? Koppelen we bijvoorbeeld terug welke acties we inzetten voor hun veiligheid? Voorzitter, we zien dat dit stadsbestuur, in samenwerking met ambtenaren, handhavers en politie, echt diverse maatregelen neemt om die overlastgevers dwars te zitten. Maar toch blijft De Esch een trekpleister voor notoire raddraaiers, waarvan 40 procent niet eens uit onze stad komt. En daarom wordt het tijd om uit te zoeken waar ze vandaan komen, en op welke manier we ze kunnen weren uit deze stad. Daarom dienen we vandaag een motie in 'Veilige straten vereist samenwerking', om te onderzoeken waar die overlastgevers vandaan komen en te kijken wat er samen met andere gemeentes nodig is om zoveel mogelijk informatie te vergaren, om ze ook echt te weren uit ons Rotterdam. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Dank u wel, mevrouw Van Groningen. Dan het woord aan de heer Soytekin.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Ik heb daar toch een vraag over aan de VVD. U wilt bepaalde mensen weren uit onze stad, op basis van vermoedens? Op basis van wat? Hoe wilt u dat gaan inrichten?

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, dank u wel. Ik weet dat er eerder brieven zijn gestuurd aan de voertuigbezitters. De politie heeft gegevens over deze mensen. Daarom weten we ook dat 40 procent niet uit Rotterdam komt, maar uit omringende gemeentes. Ik zou weleens willen weten wat de reden is van die mensen om hier te komen, waarom ze hier zitten. Wellicht missen ze faciliteit in hun eigen gemeente. Kan de gemeente daarmee aan de slag? Maar inderdaad, wie hier niet hoort en hier overlast pleegt, moet ook lekker blijven in de gemeente waar ze vandaan komen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Dan even voor mijn duidelijkheid. Die 40 procent doelt u op, dat is 40 procent van de automobilisten bij wie daadwerkelijk een overtreding in dat gebied is geconstateerd, of niet?

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Ja, dat zijn inderdaad mensen die in het voertuig hebben gezeten in De Esch, waar op dat moment overlast was. Die gegevens zijn bekend bij de politie. En wij zeggen, dat is in ieder geval 40 procent niet uit Rotterdam. Want dan kun je met jeugdwerk, of weet ik veel, inzet plegen in je stad. Dat is niet het geval. Denk ik, als jij hier alleen maar komt om overlast te plegen, mensen uit hun slaap te houden of te intimideren, en

die gegevens kunnen volgens mij op politie of gemeentelijk niveau gedeeld worden tussen burgemeesters, ga dan daarmee aan de slag. Zorg in ieder geval dat ze niet hier komen, maar lekker blijven waar ze vandaan komen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Dank u, voorzitter. Ik vind het een beetje spierballentaal, die je totaal niet kan waarmaken. Ik bedoel, als iemand van buiten de stad komt en die is daar toevallig met zijn auto, die wordt gefotografeerd of wat dan ook, zijn kenteken, dan zegt de Rotterdamse VVD, die altijd zegt voor gastvrijheid te staan, voor veel toeristen naar Rotterdam, nee hoor, op basis van vermoedens willen we die niet meer in de stad. Dat verbaast me toch heel erg van een feestpartij als de VVD.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, dit heeft weinig met feesten te maken of met toerisme. Tenminste, tenzij u dit soort activiteiten onder leuk toerisme verstaat. Ik denk dat de bewoners in De Esch daar echt anders naar kijken. Als je hier komt om je te misdragen, om een ontzettende puinhoop achter te laten, dag in, dag uit bewoners uit hun slaap te halen, dan vind ik het niet meer dan logisch, als de politie je daar op heterdaad betrapt heeft, dat je wordt aangesproken erop. En je hebt hier dan gewoon niks te zoeken. Weet je, als jij lekker leuke dingen wil doen, doe het dan in je achtertuin, maar ga deze bewoners, die hier wonen, daar gewoon niet mee lastig vallen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Mevrouw Van Groningen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. 'Veilige straten vereist samenwerking'

“De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 10 april 2025, ter bespreking van 6.3
Debat over 'Aanpak overlast De Esch', aangevraagd door de leden Ceulemans en Van Groningen.

constaterende dat:
- De Esch al een jaar kampt met ernstige overlast;
- er ondertussen door het college verschillende maatregelen zijn genomen, maar bewoners aangeven dat de overlast niet is verminderd;

overwegende dat:
- middels handhaven en het sturen van brieven aan de eigenaren van de voertuigen is gebleken, dat veel van de overlastgevers uit andere gemeenten dan Rotterdam komen;
- Rotterdam, en de bewoners van de Esch specifiek, dus worden geconfronteerd met overlastgevers van andere gemeenten, die met de auto naar de Esch komen gereden om daar te "hangen" en rotzooi te maken;
- het tijd is dat overlastgevers uit andere gemeenten ook daar worden aangesproken op hun
gedrag hier in Rotterdam;
- overlastgevers daarmee beseffen dat je misdragen in een andere gemeente overal consequenties met zich meedraagt en hun misdragingen overal wordt gezien;
- hierbij duidelijk moet zijn dat bij overlastgevers bij recidivisme gaan worden geweerd uit onze stad, desnoods met een gebiedsverbod;

draagt de burgemeester op:

- in gesprek te treden met burgemeesters van de gemeenten waar de overlastgevers vandaan
  komen om samen helder te krijgen waarom ze hier komen;
- in dat gesprek af te spreken dat wanneer overlastgevers een straf krijgen, van een brief of boete tot last onder dwangsom, zij vanuit de gemeente waar overlast is gepleegd en de thuisgemeente een brief krijgen waarin zij worden gewezen op de consequenties van hun acties bij herhaling met als uiterste consequentie een gebiedsverbod;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.A. van Groningen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Dan is het woord aan de heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Dank u wel, voorzitter. De bewoners van De Esch zitten inderdaad met de handen in het haar. De overlast is hardnekkig en de rust in de wijk blijft uit. Mensen voelen zich onveilig en het vertrouwen in de aanpak van de gemeente neemt ook af. Natuurlijk juichen we maatregelen toe die de situatie verbeteren. Maar die moeten dan wel proportioneel zijn. Want voorzitter, er wordt door de aanvragers gesproken over het nemen van onorthodoxe maatregelen. Ik snap het sentiment, en ook wel de urgentie van maatregelen die genomen moeten worden en die worden voorgesteld. De andere kant van het verhaal is ook, wat doen we dan met de Lijnbaan, wat doen we met Vuurplaat, wat doen we met de Meent en wat doen we met Hillesluis, waar elke 2 weken ontzettend veel overlast is door wedstrijden van Feyenoord. Daar gaan we het gelukkig wel binnenkort over hebben. Het kost de politie wel alleen maar extra capaciteit, die er ook niet is. Voorzitter, we zien bijvoorbeeld dat eerder getroffen maatregelen, zoals extra handhaving, niet het gewenste effect hebben gehad. En in hoeverre zal nog meer handhaving dan effect hebben? En de grote vraag is dan ook, waarom hebben die eerdere maatregelen niet het gewenste effect gehad? En hoe is de inzet ook van jongerenwerkers in dat gebied? Graag een reactie op die punten. Daarnaast ben ik wel benieuwd naar de aantallen meldingen die ook daadwerkelijk bij de politie binnenkomen. Want ik kan me voorstellen, op het moment dat op zo'n parkeerterrein heel veel overlast wordt veroorzaakt, dat je als bewoner inderdaad ook gewoon een melding doet. Dan zou je verwachten dat er een politiebusje komt en dat er iets gebeurt. Kan de burgemeester iets over dat proces van melding tot een politiebezoek vertellen, hoe dat dan verloopt? En hoe is dat contact tussen de bewoners en de gemeente? Zeker als er signalen zijn dat mensen het heft in eigen handen willen nemen, is dit cruciaal en lijkt me dat zeer urgent. In hoeverre worden er gesprekken gevoerd met de bewoners en welke maatregelen stellen zij voor die wel haalbaar zijn? Ik hoor ook hele goede ideeën namelijk met betrekking tot buitenruimte en de inrichting daarvan. Dan de overlastgevers. Is er iets meer bekend over de groepen jongeren? Gaat het dan steeds om diezelfde groepen die van buiten Rotterdam komen, voor een deel, of zijn dat steeds nieuwe groepen die naar Rotterdam trekken? En in hoeverre worden dan uiteindelijk de ouders daarbij betrokken, met inderdaad een brief of via gesprekken, et cetera? En veel andere vragen zijn al gesteld, voorzitter. Ik hou het even hierbij. Dank.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): U heeft een interruptie van mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Voorzitter, de ouders? Als mensen met de auto komen, kun je er wel bijna zeker van zijn dat ze 18-plus zijn. En dan kun je niks met die ouders.
De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Dat is niet altijd waar, want soms worden de auto's van die ouders juist meegenomen en er zitten ook weleens minderjarigen in een auto, achterin.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Dank, de heer Soytekin. Dan mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda): Dank, voorzitter. Het is duidelijk dat het onacceptabel is wat er gebeurt. En dit verdient een zorgvuldig debat. En wat de PvdA betreft doen we dat in de commissie, zoals we dat normaal ook doen. Maar nu staan we hier toch. De PvdA is natuurlijk ook langs geweest en we hebben bewoners gesproken, en de plekken gezien waar het over gaat. En toevallig toen we daar aankwamen, was er ook politie aanwezig. Maar voorzitter, wij willen wel effectief beleid, want anders staan we hier over een paar maanden weer hetzelfde debat te voeren, maar dan over een andere wijk. En bewoners die we gesproken hebben, die geven ook aan, alleen repressie werkt niet. Dit hoorden we met name van een bewoner die zelf ook criminoloog is en dat niet alleen gestudeerd heeft, maar ook nu nog onderzoek daarnaar doet en daar actief mee bezig is. En deze bewoner gaf ook graag aan dat hij wil komen inspreken of een lezing wil houden, maar in ieder geval lijkt me een commissiedebat daar een uitgelezen gelegenheid voor dat hij aan alle woordvoerders zijn kennis en ervaring vanuit de wijk kan gaan kan delen, zodat we ook kunnen komen tot, wat is echt effectief beleid? Want alleen maar repressie blijkt gewoon niet genoeg te zijn. En een van de ideeën van deze bewoner gaat ook over een kunstwerk.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): U heeft een interruptie van mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, dank u wel. Allereerst wil ik aan mevrouw Reitema meegeven dat ik het een goed idee vind, want het is inderdaad goed om breed te kijken. Ik vraag me alleen wel een beetje af hoe we ervoor zorgen dat we dat preventieve beleid kunnen inzetten in deze gemeente, omdat we weten dat niet iedereen vanuit hier komt, maar ook omdat we niet precies weten waar die jongeren vandaan komen in onze stad. Hoe gaan we dit gesprek dan precies voeren?

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda): Dat lijkt me juist heel interessant om daarover het debat te voeren in de commissie, en allereerst even de bewoner aan te horen over, wat zouden dan wel maatregelen zijn die helpen?

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Voorzitter, dank. Mevrouw Reitema zegt, alleen repressie werkt niet. Maar volgens mij heb ik een heel gebalanceerd verhaal verteld, waarin ik inderdaad aan de ene kant pleit voor repressie, als het gaat om preventief fouilleren, passencontroles, samenscholingsverboden. Maar waarin ik ook gewoon voorstellen doe die bewoners aandragen over het herinrichten van parkeerplaatsen, waardoor er niet meer geracet kan worden op het moment dat er eigenlijk normaal gesproken helemaal geen gebruik van wordt gemaakt door bewoners zelf. Volgens mij is dat een afgewogen verhaal. En u kunt toch niet ontkennen dat gewoon heel veel bewoners vragen juist om ook repressieve maatregelen. Omdat ze zeggen, er heerst hier wetteloosheid, onze wijk wordt ons gewoon afgepakt door mensen die ons in ons gezicht uitlachen en we zien dat er gewoon amper iets tegen gebeurt. Dan kunt u toch ook niet ontkennen dat die mensen wel degelijk om een stevige aanpak vragen?

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Mevrouw Reitema.
Mevrouw **REITEMA** (pvda): Dat is een heel mooi bruggetje naar de motie die ik ook nu ga indienen. En de frustratie van de bewoners hebben wij ook zeker aangehoord. En ook de

ideeën van de bewoners, waar heel veel preventieve maatregelen ... Dat daar vooral om gevraagd wordt. En een van de ideeën gaat over een kunstwerk. Het is een heel groot kunstwerk dat nu herplaatst moet worden. We hebben daar heel veel parkeerplekken waar al het wangedrag en de overlast plaatsvindt. Wij hebben het voorstel om het kunstwerk, wat herplaatst moet worden, om dat daar te gaan plaatsen. En dat zorgt ook tegelijkertijd voor meer vergroening en verbetering van de wijk en minder ruimte voor wangedrag.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Mevrouw Reitema heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Twee vliegen in een klap voor de Esch

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025, ter bespreking van 'Aanpak overlast De Esch';

constaterende dat:
- bewoners van de wijk de Esch herhaaldelijk hun zorgen hebben geuit over de aanhoudende
  overlast op de parkeerterreinen Plantagelaan en Watertorenweg;
- deze overlast bestaat uit geluidsoverlast, vervuiling en andere vormen van hinder;
- repressieve handhaving alleen niet voldoende blijkt te zijn om deze overlast effectief te verminderen;

overwegende dat:
- bewoners aangeven dat naast handhaving ook gekeken moet worden naar andere middelen om de aanleiding voor jongeren weg te nemen om op deze parkeerterreinen te komen hangen;
- verkeersbeperkende maatregelen en vergroening van de parkeerterreinen mogelijke oplossingen kunnen bieden;
- CBK Rotterdam, Sculpture International Rotterdam en Stadsontwikkeling bezig zijn met een
  locatieonderzoek voor het kunstwerk van André Volten dat tussen Evides en de Van Brienenoordbrug stond;
- dit kunstwerk op de parkeerplaats zou kunnen komen te staan, wat ook een bijdrage zou leveren aan de vergroening en esthetische verbetering van de omgeving;

verzoekt het college:
- in gesprek te gaan met de bewoners en de wijkraad van de Esch om gezamenlijk te onderzoeken welke verkeersbeperkende maatregelen en (gedeeltelijke) vergroening van de parkeerterreinen Plantagelaan en Watertorenweg mogelijk zijn;
- te onderzoeken of het kunstwerk van André Volten op de parkeerplaats geplaatst kan worden als onderdeel van deze vergroening en verbetering van de omgeving;
- de resultaten van deze gesprekken en de voorgestelde maatregelen terug te koppelen aan de
  gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema en J. Bokhove

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.
De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Dan mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Voorzitter, de bewoners van De Esch zijn ten einde raad, vooral door het enorme lawaai 's nachts van optrekkende auto's, knallende uitlaten, muziek, maar ook zwerfafval en andere zaken die al genoemd zijn. De overlastgevers lijken uit het hele land te komen, vooral om lekker herrie te maken in Rotterdam. Haantjesgedrag met dure auto's. En D66 begrijpt dan ook volledig dat de bewoners hier gefrustreerd over zijn. We hebben hier nog wel een vraag over, want we horen van andere kanten dat het hier vooral zou gaan om jongeren. Is dit wel het geval? Zijn het vooral jongeren? Is daar beeld van? Of zijn het ook gewoon mensen die een stuk ouder al zijn? Want dat vereist natuurlijk een andere aanpak. Maar het is wat betreft D66 wel tijd om in te grijpen, want we kunnen de bewoners hier niet mee alleen laten. En daarom moeten we echt kijken wat er te doen is. Wat kunnen we wel doen? En zaken die er bijvoorbeeld bij D66 op tafel kwamen, waren bijvoorbeeld een slagboom bij de parkeerplaats of minder parkeerplaatsen inderdaad, zodat ze gewoon er niet kunnen staan. Maar bijvoorbeeld ook, in Den Haag hebben ze een decibelmeter, waar ze behoorlijk goede resultaten mee hebben, de politie. Dan hoef je geen geluidscamera's te hebben, maar dan kan je met een decibelmeter mensen aanhouden en kijken of die illegale uitlaten eronder zitten, wat een hele grote kans is. En dan kan je daarop ingrijpen. En dat zou voor de rest van de stad ook een zegen zijn, want we hebben deze geluidsterreur niet alleen in De Esch, maar die hebben we in hele grote delen van de stad. En ook zou het instellen van een samenscholingsverbod en het handhaven daarvan een optie kunnen zijn om de bewoners van De Esch tegemoet te komen. Wat mij nog wel van het hart moet, D66 heeft in november vorig jaar vragen gesteld om geluidsoverlast van auto's en motoren tegen te gaan van, wat is hier mogelijk? Hoe kunnen we hierop ingrijpen? Wat doet de politie al? En de beantwoording van die vragen is al 2 keer uitgesteld. Dit onderwerp lijkt ook gewoon helemaal niet veel prioriteit te hebben. Het lijkt erop alsof het tegengaan van geluid van motoren, van auto's gewoon niet hoog op de agenda staat. En zeker in De Esch zou het goed zijn om dat eens een keertje wel hoog op de agenda te zetten, daar wel op in te grijpen en daar een mooi begin te maken, zodat we in heel Rotterdam kunnen gaan beginnen met dit soort gedrag om maar eindeloos veel herrie te maken met illegale uitlaten vooral, om gewoon de tolerantie daar eens een keertje op 0 te zetten. Tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): U heeft nog een interruptie van ... Nee? Dank u wel, mevrouw Van Wifferen. De heer Van Campenhout heeft een bijdrage, die hij wil doen. Aan u het woord.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Dank u wel, voorzitter. De bewoners van De Esch zijn opgescheept met niet-werkende oplossingen van partijen die nu het hardst schreeuwen dat het anders moet. En die oplossingen die zij bieden, die werken simpelweg niet. De vorige keer heeft Rotterdam BIJ1 al een toezegging gekregen van de wethouder om onderzoek te gaan doen waarom deze mensen hier zijn, wat ze hier doen en wat er nodig is om ze weg te krijgen of wat ze nodig hebben als alternatief. Onze vraag is eigenlijk, die nu overblijft, wanneer gaat u starten met het onderzoek, zodat we dit probleem niet wederom verplaatsen en we de volgende keer weer dit debat moeten voeren over een andere locatie? Tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Een heel simpele vraag hoor. De heer Van Campenhout kan om onderzoeken vragen tot hij een ons weegt. Maar vindt de heer Van Campenhout dat strafbare feiten en overtredingen bestraft moeten worden, ja of nee?

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Strafbare feiten en overtredingen mogen gewoon beboet en bestraft worden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): U bent het met me eens als ik zeg, zero tolerance daar gewoon, dat samenscholingsverbod handhaven, want dat mag niet, staat in de wet. Preventief fouilleren, want dat is een instrument waar de burgemeester bevoegdheden over heeft. Passencontroles, want dat behoort tot onze mogelijkheden. En dat is allemaal bedoeld om strafbare feiten en overtredingen aan het licht te brengen. Bent u daar dan voor?

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Ik denk dat u de wethouder moet vragen dat als hij deze middelen heeft, waarom hij deze nog niet toegepast heeft.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Dan stelt de heer Van Campenhout voor het eerst een vraag die ik best goed vind eigenlijk. Overigens gebeurt dat op veel terreinen al wel. Wij vragen om een intensivering. Maar wat mijn punt een beetje is, u lijkt op een of andere manier per se niet te willen dat er iets repressief wordt gedaan, ook al zijn het allemaal strafbare zaken die daar gebeuren. U schudt nee. Maar u zegt net, er wordt hier gevraagd om spierballentaal en om dingen die niet werken. Maar nogmaals, het enige wat wij zeggen, en mevrouw Van Groningen ook, strafbare feiten en overtredingen moeten gewoon zonder pardon worden opgepakt, opgespoord, aangepakt en beboet worden. Als u het daarmee eens bent, dan zijn we al een heel eind.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Kijk. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Dank u, voorzitter. Spierballentaal zijn niet per se de woorden die ik gebruik. Maar waar het mij om gaat, als iets verkeerd gaat, iets beboet mag worden en dat valt binnen de middelen die de wethouder heeft, moet hij ze toepassen. Waar het mij om gaat, we hebben dit gesprek nu al een paar keer gevoerd over verschillende locaties. En iedere keer komen wij niet tot een structurele oplossing, maar verplaatst het probleem en passen we iedere keer de oplossingen toe die niet werken. Daarom wil ik onderzoek, zodat we dit keer structureel kunnen oplossen, zodat we de volgende keer niet dit gesprek weer opnieuw hebben, maar we gewoon verder kunnen aan de orde van de dag.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Dank u wel, de heer Van Campenhout. Ik kijk de raad in. Mevrouw Bokhove, u heeft het woord.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl): Dank u wel. Ook GroenLinks vindt het vreselijk dat de bewoners nog steeds last hebben in De Esch van de overlast. We hebben hier eerder discussie over gehad. Toen zijn er ook maatregelen voorgesteld en het college heeft een aantal maatregelen genomen, maar het is niet genoeg. Maar verder opschalen naar bijvoorbeeld preventief fouilleren om mensen weg te pesten, terwijl daar geen grond voor is, zien wij niet als een duurzame oplossing. Het kost kostbare inzet van politie die niet op dat moment op een andere plek gebruikt kan worden. En het is ook een oneigenlijk instrument in deze. De Mosquito's, waar om gevraagd wordt, horen mensen niet. Als je in een auto zit met hard lawaai, harde muziek, dan is dat ook geen werkende maatregel. Wat willen we dan wel? Is dat het surplus, het te veel aan parkeerplaatsen in die wijk, drastisch gaat afnemen. Dat zijn structurele maatregelen. Dat hebben we eerder in andere gebieden gezien. Bij de Parkhaven, bij het Noordereiland, overal waar de parkeerplaatsen die te veel zijn weg worden gehaald. En daarom steunen wij ook de motie van de PvdA om daar dan een kunstwerk op te zetten, met mooie verder groene inrichting. Dat stopt de overlast. En ik zou zeggen, zet daarop in. Dan ben je effectief en duurzaam bezig.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Dank u wel, mevrouw Bokhove. Andere raadsleden? Nee. Dan ga ik naar beantwoording van de wethouder en de burgemeester. En dan geef ik als eerste het woord aan de wethouder. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Of eerst de burgemeester? Excuses, eerst de burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Er zijn iets meer vragen op mijn deel ingediend. Daarom dachten we dat het misschien handiger is als ik eerst even begin. En allereerst, eigenlijk wordt hier ook raadsbreed erkend, en dat is ook het geval, dat er echt wel sprake is van flinke overlast bij De Esch. Ik meen dat de heer Soytekin vroeg, wat is er allemaal gaande? Of andere leden van u. Dat is een vrij divers palet. Dan gaat het ook echt om mensen die daar hangen. Hangen op zich is geen probleem, maar dan ook echt veel geluidsoverlast veroorzaken, schreeuwen, mensen inderdaad uit hun slaap houden, afval. Maar inderdaad, en dat was een vraag die volgens mij gesteld werd, er is ook sprake van illegale prostitutie. Er zijn door de politie, ik meen in december, 3 vrouwen aangehouden, of aangehouden, maar aangetroffen, 2 meerderjarig, 1 minderjarig, die zich prostitueerden. Daar is ook echt wel degelijk sprake van. Helaas, zeg ik ook met pijn in mijn hart, want zeker als je minderjarig bent dan is dat natuurlijk in mijn optiek niet uit vrije wil en is dat ook iets echt waar we nu inzet op gaan plegen. Dat doen we ook met het Expertisecentrum Seksualiteit, Sekswerk en Mensenhandel, met AVIM, wijkagenten, maatschappelijk werkers en de jongerenwerkers, om dat ook aan te pakken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): U heeft een interruptie van de heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Dank u. Goed dat dat duidelijk is. Ik had alleen even iets niet verstaan in uw beantwoording. Die 3 gevallen waren dat in december, zei u?

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Ja, die waren in ieder geval in december aangetroffen. En wij zijn nu ook nog aan het kijken gewoon wat de huidige situatie is. Er zullen ook extra controles op komen, met al die partijen die ik net noemde, omdat dat gewoon in zichzelf al vreselijk is.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Ceulemans, en dan mevrouw Bokhove.

De heer **CEULEMANS** (lr): Dank voor de reactie. En goed dat u erbovenop zit. En ik wil even gemarkeerd hebben, ik heb hier vooraf geen contact over gehad met de burgemeester. Ik heb de zorgen van bewoners vertaald. Mevrouw Bokhove van GroenLinks roept op dat moment, niet onderbouwd, weer niet onderbouwd. Ik wil even gemarkeerd hebben, bewoners hadden gelijk en mevrouw Bokhove niet.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Uw punt is duidelijk. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl): U weet helemaal niet waarom ik het zei. Maar goed, dat maakt verder helemaal niet uit, want ik had het helemaal niet tegen u op dat moment. Maar soit. Ik bedoel, we hebben het over overlast in een breed pallet, maar is dit ook gekoppeld aan die parkeeroverlast, of zijn dit 3 separate gevallen in december, toen deze dames zijn aangetroffen?

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Even voor de goede orde, in december hebben we 3 vrouwen aangetroffen. Die zijn een traject aangeboden om er echt ook uit te komen. Daarvan zijn er 2 nog in een traject, 1 daarvan is gestopt. Dat weten we gewoon heel duidelijk, omdat we daar ook echt hebben doorverwezen. In het algemeen horen wij wel signalen, maar heb ik nog niet de cijfers van, van handhavers, van politie, dat er ook sprake is van illegale

prostitutie. Ik heb daar nu niet exacte cijfers en onderbouwing van, maar deze 3 wist ik zeker en de anderen zijn ook signalen die we daar vandaan krijgen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl): Dat is zeker ook een belangrijk probleem. Excuses. Maar ik vroeg ook of het gekoppeld was, omdat we natuurlijk 2 zaken anders bij elkaar halen, die illegale prostitutie en de parkeeroverlast, het rondjes rijden. Zijn dat zaken die samenhangen of is dit aangevlogen als separate casuïstiek in deze wijk?

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Gaat uw gang.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Het signaal wat wij krijgen van politie en handhaving gebeurt ook tijdens de acties. De acties om te kijken wat er gaande is op De Esch en ook de overlast die daardoor ervaren wordt. Of u van mij vraagt, is dat helemaal een-op-een, zover ga ik niet dat ik het helemaal echt aan elkaar kan linken. Maar bij die acties wordt dat geconstateerd. Dan kan het zijn dat daar natuurlijk wel een verband is in die activiteiten. Ik denk dat we hier niet hoeven te betwisten dat de overlast er echt fors is en dat er ook echt wel iets aan de hand is daar op De Esch. Ik ga gewoon ook, omwille van de tijd, meteen maar naar de vragen van een aantal van uw leden. Want de heer Ceulemans zegt, hoe sta ik eigenlijk tegenover, hij noemt dat de patserbakaanpak? De VIGOR is wat meer een soort integrale aanpak van heel veel partijen, die dan tegelijkertijd kijken wat er aan de hand is, en ook al die diensten die ingezet worden. Voor de goede orde, van donderdag inderdaad tot en met zaterdagavond, zullen we maar zeggen, wordt het meeste overlast ervaren in de avond. Als je heel sec de VIGOR-acties gaat toepassen, dan heb je ook partijen die op dat moment niet verschijnen, zeg ik ook maar. Omdat het echt om allerlei diensten gaat die niet per se ook 's avonds dit soort acties doen. Omdat het ook om Belastingdienst of douane of dat soort plekken gaat, die ook niet altijd per se hierbij betrokken hoeven te worden. Het is wel zo dat we wat meer teams bij elkaar gaan zetten eigenlijk. Ik noemde net al een aantal partijen. Ook jongerenwerk, ook het Expertisecentrum, maar ook toezicht, handhaving, politie rondom verkeersmaatregelen. Als ik de oproep van de heer Ceulemans zo mag verstaan dat we eigenlijk met alle partijen integraal eens wat meer gewoon moeten kijken, wat kunnen we ook in een keer doen? Het kost veel inzet. Dan wil ik dat wel doen. Maar als ik heel sec de VIGOR-aanpak moet doen, dan komen er ook partijen bij die niet beschikbaar zijn op dat moment of er niet zo heel veel mee te maken hebben. Als ik die vrijheid een beetje mag hebben, dan wil ik daar wel naar kijken, zeg ik de heer Ceulemans toe.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Voorzitter, dank. Het gaat me niet primair om het naampje. Ik heb ook in de motie volgens mij gezegd, VIGOR-acties of acties met een vergelijkbare insteek en doel. Dat het dan niet VIGOR heet, dat vind ik helemaal prima. Ik hecht er dan wel aan dat ook dat element van het verzwegen vermogen, juist omdat het ook een doelgroep is die daar expres met patserbakken rondrijdt en heel erg op uiterlijk vertoon is, dat dat aspect er wel zoveel mogelijk in meegenomen wordt. Dat is dan wel een belangrijk punt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Ik moet even kijken of we heel specifiek dat element ook echt mee kunnen nemen, want dan heb je wel weer mensen nodig die echt inzicht krijgen in vermogen. Dat is vaak Belastingdienst of iets dergelijks, die meestal niet midden in de nacht daar aan het werk gaan, zeg ik ook er eerlijk bij. Dat snap ik ook wel. Maar we zitten wel met partijen die bijvoorbeeld ook echt kijken naar politie, motorrijders, experts van verkeer, toezicht, handhaving, jongerenwerk, gewoon alle partijen bij elkaar. En of er echt

daadwerkelijk sprake is van verzwegen vermogen, is ook nog maar de vraag. Want inderdaad, wij hebben natuurlijk ook gekeken, dat heb ik al eerder gemeld hier, waar komen de personen vandaan? Even voor de goede orde, de meeste personen die daar staan, zeg ik ook inderdaad mevrouw Van Wifferen na, die zijn zo tussen de 18 en 50 jaar. Dat zijn niet per se de minderjarigen die daar zijn. En wij hebben wel brieven gestuurd, ook naar de adressen waar die mensen vandaan komen. Die komen uit 80 verschillende gemeenten, zeg ik ook maar even tegen mevrouw Van Groningen. Het gaat over het hele land. En dat zijn de registraties die de politie heeft gezien en gedaan. Ze staan daar ook niet heel de dag te registreren. Dat is wat we nu ook weten. Dat gaat echt door het hele land heen. Ik moet wel zeggen dat de meesten, als je het in absolute aantallen bekijkt, wel wat dichter uit de buurt komen. Maar het geeft al aan dat het natuurlijk echt een bijna landelijk iets is, waarbij een groep die niet per se jong of minderjarig is, zeg ik er ook maar bij.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Wat heeft het dan eigenlijk voor zin om jongerenwerkers te sturen, als je 40-jarige herriemakers hebt die daar gewoon weekend staan te vieren door de bewoners in De Esch wakker te houden?

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Misschien de jongeren die ik net noemde, die op straat zich prostitueren. Die moeten wij ook bereiken. Sterker nog, daar heb ik een groter gevoel bij dan al die mensen die daar de boel komen verstieren. Dat zijn jongeren, minderjarigen, en echt mijn hart breekt daarbij, die daar gewoon lopen, om wat voor reden dan ook. Die zijn niet altijd makkelijk te bereiken. En daar wil ik mijn jongerenwerk voor inzetten. En dat kunnen ze ook.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Voorzitter, heel goed. Maar als daar minderjarige prostitués rondlopen, is het dan niet goed om daar echt vol politie op te zetten? Want die mannen zijn dan ontzettend strafbaar en die moeten gewoon eens worden aangepakt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Ook. Het is en-en-en. Het is niet of-of. Alleen ik geef al aan, soms zit daar gewoon ook problematiek achter die niet alleen op dat moment bijna repressief bij de daders te bereiken is, maar zijn het dan ook personen die in een kwetsbare positie zitten, waarvan je eigenlijk wil dat ze gewoon de goede hulp krijgen. En dat is niet altijd per se gelijk hetgeen wat de politie aanbiedt. Dan heb ik ook jongerenwerk nodig.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Ik begrijp dat. Ik waardeer dat. Het is wel zo dat we gewoon eerlijk moeten zeggen dat op seksueel geweld, ook naar minderjarigen, nauwelijks straffen worden gegeven. En als we weten dat dat daar plaatsvindt, dat we ook repressief moeten kijken, omdat er dan toch echt daders ook bij betrokken zijn. Ik waardeer de zorg en de warmte richting de slachtoffers, maar zelf zou ik ook wel graag zien dat daar gewoon een aanpak is op mannen die dit op hun geweten hebben.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Van der Velden, op ditzelfde punt?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Ja. Dank u. U zegt dat er prostitutie plaatsvindt, wat natuurlijk uiterst zorgelijk is. Misschien zegt dat ook iets over de oudere jongeren die er dan komen, tot en met 50 jaar. Met andere woorden, is er een correlatie tussen die 80 gemeenten waar al die mensen vandaan komen, en eventueel dat er gewoon structureel misschien prostitutie plaatsvindt? Heeft u dat in beeld, de omvang van die prostitutie?

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Nee, wat ik net noemde, ik heb nu de 3 casussen vanuit december genoemd. Wij krijgen signalen dat daar sprake van is of kan zijn. Soms moet je het ook echt kunnen constateren natuurlijk op dat moment. Dat is ook niet altijd makkelijk. Juist daarom heb ik al die partijen bij elkaar gehaald, om daar een beter beeld van te krijgen, wat is daar gaande, hoe kunnen we dat tegengaan, hoe kunnen we die vrouwen, jonge vrouwen bereiken om hen ook uit die kwetsbare positie te halen? Tegen mevrouw Van Wifferen, is dat dat we harder die daders moeten oppakken? Ik ben de eerste die zegt dat we de daders moeten aanpakken, want ik vind het echt gruwelijk. Alleen ook hier geldt dan dat je op dat moment natuurlijk moet constateren dat een strafrechtelijk feit plaatsvindt. Dat is voor de politie op dat moment natuurlijk niet altijd gelijk te constateren. Dan moet je het ook echt daadwerkelijk zien op dat moment. En wat de straffen betreft over dit soort delicten, dat is niet aan mij. Maar ik proef een beetje dat mevrouw Van Wifferen zegt, daar zou ik eigenlijk willen dat dat ook nog harder aangepakt wordt, heeft u mij helemaal aan uw zijde. Daar geen enkel verschil van mening over. Dan het samenscholingsverbod.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Soytekin is nog niet klaar met dit punt.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Misschien nog even een puntje terug. Want dat ging over de zogenaamde patseraanpak. En ik heb het gevoel dat de burgemeester voor mijn gevoel een beetje tussen neus en lippen door zei, we gaan zoiets invoeren. Alleen bij mij bleef een beetje vaag wat dat dan precies is. Gaan we dan richting toegangswegen auto’s aanhouden? Gaan we dat puur op de parkeerplekken doen? Wat gaan we precies doen en met welke partijen? En hoe borgen we bepaalde dingen waar ik in ieder geval veel waarde aan hecht?

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): We gaan politie inzetten, motorrijders inzetten, experts van verkeer inzetten, toezicht, handhaven inzetten, de jongerenwerkers inzetten. En ik kom zo nog op een aantal andere maatregelen die ook nog daarbij betrokken zijn. Maar allemaal om eigenlijk tegelijkertijd te kijken, wat kunnen we doen om hier ook die personen in beeld te krijgen die die overlast echt veroorzaken. Want ik besefte mij dat ik mijn zin niet had afgemaakt richting de heer Ceulemans. Het zijn niet altijd vermogensdelicten, want we hebben natuurlijk ook die 80 adressen. Daar hebben we ook brieven naar gestuurd. Dat zijn ook soms auto's van anderen. Dat zijn ook soms auto's die geleend zijn. Dat hoeft niet per se zo te zijn dat dat een soort vermogensdelict is dat daar plaatsvond. Dat wil ik ook maar benadrukken. Maar het zijn in ieder geval personen die overlast veroorzaken. En ook in zo'n mate dat het echt heel erg die wijk raakt. Als de heer Soytekin helemaal een plan de campagne wil geven, dan denk ik dat het mijn effectiviteit gaat schaden op de inzet van al dit soort partijen. Maar het is meer een vorm van een integrale aanpak van allerlei partijen bij elkaar, die we tegelijkertijd inzetten om te zorgen dat we daar echt de overlast kunnen aanpakken.
De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Even voor de helderheid, voorzitter. Kijk, als we spreken over de patseraanpak, dan heb ik voor mij dat dure auto's met jonge bestuurders worden aangehouden, om te kijken of dat allemaal wel of niet goed is. En daar zitten natuurlijk

bepaalde gevaren in. Maar uit de beantwoording van de burgemeester begrijp ik dat dat niet het geval is. Kan ze dat bevestigen?

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Ik heb volgens mij, maar goed, ik blijf mezelf herhalen, al 3 keer gezegd tegen de heer Ceulemans ook, ik ga niet exact die aanpak doen, want dat is niet per se de aanpak die ook dan het meest effectief lijkt te zijn. Ik ga wel in de geest van die aanpak allerlei partijen bij elkaar zetten om dat zo goed mogelijk aan te pakken. Vergeet het woord patseraanpak, want die heb ik ook nog nooit gebruikt. Dat is op conto van de heer Ceulemans. In de geest van niet exact hetzelfde.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Dank, voorzitter. En ik heb in mijn motie gezegd, VIGOR-acties of vergelijkbare acties qua omvang, doel en insteek. Het naampje maakt me dan niet zoveel uit. Ik vind dat er met dit plan de campagne in ieder geval een goede stap gezet wordt. Het liefst heb ik gewoon natuurlijk de letterlijke VIGOR-aanpak, maar als dit erbij in de buurt komt, vind ik dat een goede stap.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Uw punt is duidelijk. Ik wil terug naar de burgemeester, maar ik zie de heer Vonk ook nog staan. Gaat uw gang.

De heer **VONK** (cu): Even nog een verhelderende vraag. Want als ik het goed begrepen heb, zegt u, er komen nu een heel aantal maatregelen aan. U noemde net een heel rijtje op. Dan blijft bij mij toch even de vraag hangen, die ook net al in een vraag van BIJ1 doorklonk. Als we in december constateren dat er illegale prostitutie is, in combinatie met veel overlast in De Esch, wat maakt dan dat dat nog niet op 2 januari is ingezet, bij wijze van spreken? Gaat dat inderdaad echt nu gebeuren? Waren er dan redenen om dat nog niet eerder in te zetten? Daar ben ik even benieuwd naar.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Even voor de duidelijkheid rondom die vrouwen. Daar hebben we natuurlijk gelijk actie op ondernomen. Die zijn doorgeleid, en die zijn ook de hulpverlening ingegaan. We hebben in die tussenperiode ook echt wel wat acties ingezet. Ik denk dat de wethouder zo meteen er ook nog meer over kan vertellen wat er allemaal gedaan is. We hebben ook politie en handhaving extra ingezet. Maar ik merk dat het nog steeds niet voldoende is. En dat is ook de reden dat we de laatste weken met elkaar zijn gaan kijken al van, wat moet er nog meer eigenlijk? Ik heb u verteld dat mijn eerste werkbezoek was aan De Esch, toen ik hier net burgemeester was. Toen was die problematiek al gaande. Dat was in oktober. Precies een half jaar geleden ben ik hier overigens beëdigd. Dat was gelijk. Dat was een half jaar geleden. Sindsdien hebben we ook allerlei acties ingezet. Maar dat klopt, het is nog niet voldoende, want er is nog steeds overlast. En dat is waarom we nu ook weer een stap erbovenop zetten. Maar een ding, die vrouwen hebben echt een traject aangeboden gekregen, want dat vind ik wel echt ongelooflijk belangrijk. Ik ga terug. Het samenscholingsverbod. Ik pak hem ook maar gelijk even met het preventief fouilleren. Bij het samenscholingsverbod en ook bij het preventief fouilleren geldt, dat kan ... Het samenscholingsverbod zit in onze APV. Dat heeft u gedaan. Preventief fouilleren kan als er een veiligheidsrisicogebied is aangewezen. Dat laatste is het geval bij De Esch. Het samenscholingsverbod en het preventief fouilleren kan je wel inzitten op het moment als er ook een dreiging vanuit gaat, van het gedrag. En dat is best een zware eis. Dat is niet dat als er overlast is dat je zomaar kunt zeggen, we gaan het samenscholingsverbod gelijk handhaven. Dat is altijd een weging die op dat moment ook door de politie plaatsvindt. Bij preventief fouilleren moet er ook echt een dreiging met wapens ervanuit gaan op dat gebied. Dat is ook best een zware. Dat is niet zomaar het geval. Als je ook heel veel overlast, die echt

heel vervelend is ... Maar dat wil niet per se zijn dat dat met wapens te maken heeft. Maar het kan allebei wel, zeg ik tegen de heer Ceulemans. Op alle 2 die punten heeft de politie de bevoegdheden om dat gewoon in te zetten. En ik vind dat ook echt aan de weging van de politie op dat moment om te kunnen beoordelen of die proportionaliteit er op dat moment aanwezig is, want we moeten dat wel goed kunnen onderbouwen als we dat inzetten. De heer Ceulemans vraagt in zijn motie ook nog, pak ik hem er gelijk maar bij, kunnen we dan duidelijk maken dat er een samenscholingsverbod is? Zo noem ik het maar eventjes. Ik heb daar ook met de wethouder even over gesproken. In het algemeen zijn we er geen fan van om door de hele stad borden neer te zetten, want de hele stad heeft een samenscholingsverbod. Dan moet je eigenlijk op elke hoek iets neerzetten. Maar in dit geval kan ik me wel voorstellen, juist omdat er vanuit 80 verschillende gemeentes mensen komen, dat ze ook niet konden zeggen, we hebben het niet geweten, als ze daarop aangesproken worden. Daarom willen we in dit specifieke geval ook wel kijken of we daar iets van een bord kunnen neerzetten van, hier heerst een samenscholingsverbod, omdat het niet mensen zijn die per se uit deze buurt komen. En zo meteen, als ik de moties ga waarderen, dan kunt u dat ook terughoren. Dan, even zien, gaan we nog meer preventief fouilleren? Het is altijd, politie wil het inzetten en moet data altijd in afstemming doen met het OM. Ik zal daar zelf ook wel zeggen, als daar sprake van is, kijk dan ook naar de goede momenten dat dat moet plaatsvinden. Want ik begreep dat de heer Ceulemans daar een vraag over had of dat dat ook wel gebeurt. Ik zal vragen, als ertoe overgegaan wordt, doe het dan ook op de momenten om dat nog een keer onder de aandacht te brengen bij politie en OM. Maar of ertoe overgegaan wordt, dat is echt wel aan de politie. Even kijken. De heer Ceulemans heeft een aantal schriftelijke vragen. Inzetten van ANPR op toegangswegen. Dat is een van de middelen die wij de komende maanden zullen gaan inzetten, ook in het kader van die integrale aanpak. Die kan ik toezeggen. Aantal andere punten zal de wethouder meenemen. Bij het OM aandringen op de flitsers en de geluidsflitsers. Wij kunnen ook camera's neerzetten. Dat doen wij op een aantal plekken ook. Bijvoorbeeld weer een camera op de Oude Plantagedreef. En de andere plekken worden op dit moment ook onderzocht. En het inzetten van de flitspalen bij 30 kilometerzone is vanuit het OM een heel erg terughoudend beleid bij, want het OM moet daar uiteindelijk over gaan. Wij zijn nu wel in contact met het OM om te kijken of in dit soort situaties het toch nog toegepast kan worden. Dat is er nog niet, maar dat is ook een van de mogelijkheden die we op dit moment wel aan het onderzoeken zijn. Even zien. Mevrouw Van Groningen vraagt ook om die integrale handhavingsactie. Ik heb dat denk ik net uitentreuren al toegelicht hoe we dat willen gaan aanpakken. De Mosquito's, er zijn of worden op dit moment ongeveer al 5 Mosquito's geplaatst. Eén op de watertorenweg bij HAL4 en 2 bij de Rijnwaterstraat, daar bij het Pompgebouw, en 2 op de Plantagelaan bij de parkeerplaats. Die worden volgens mij komende week ook nog geplaatst. We zijn daar al mee bezig. Even zien. Dan vraagt mevrouw Van Groningen, zij heeft in de motie daar ook om gevraagd, eigenlijk moet je andere gemeentes gaan aanschrijven om te vragen hoe zij dat gaan doen? Ik zie daar wel een praktische moeilijkheid in, zeg ik maar. Want ik kan niet helemaal uitsluiten dat onze inwoners in andere plaatsen ook weleens wat doen wat niet mag. En als ik dan steeds aangesproken moet worden wat onze inwoners allemaal doen om daar actie op te ondernemen, is dat ook wel een beetje ingewikkeld. En dat geldt hier natuurlijk ook. Als ik bij 80 gemeenten langs moet om te zeggen, er zijn inwoners van uw gemeente die overlast veroorzaken bij ons, dan zullen ze zeggen, dat is heel vervelend, maar ik hoop dat u de goede middelen inzet om dat te voorkomen. Uiteindelijk kunnen zij natuurlijk zelf ook niet zo heel veel daarmee doen. Ik snap dat mevrouw Van Groningen zoekt van, hoe kun je als thuisgemeente ook daar iets mee doen? Maar praktisch weet ik niet helemaal goed hoe ik dat zou moeten vormgeven, eerlijk gezegd.
De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, dank. En ik hoor ook wat u zegt. En tegelijkertijd was ik, om het mooi te verwoorden, een soort moreel appel aan het zoeken. Dat ik denk, dit veiligheidsprobleem is niet alleen maar voor Rotterdam. Het is groter dan dit. En

als wij een soort trekpleister worden, een aanzuigende werking van al dit soort overlastgevers, dan gaat het fout. Ik ben gewoon heel erg aan het zoeken van, hoe kunnen we dit doen? Zou op zijn minst een gesprek met burgemeesters zin hebben om gewoon te zeggen, jongens, we hebben dit probleem, als jullie inzichten hebben, dan hoor ik het graag. Wellicht draait het op niks uit, maar ergens voelt het wel goed om dit signaal een keertje af te geven.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Ik bedoel, de burgemeester zal de eerste zijn die erkent dat dat heel vervelend is, want omgekeerd hebben zij er met onze bewoners ook weleens mee te maken, als ik naar Schiedam ga of naar Vlaardingen of naar Capelle of welke plaats dan ook. Ik geloof niet dat het aan de burgemeester ligt dat dat gebeurt. En ik geloof ook niet dat het de burgemeester is die kan voorkomen dat het gebeurt. Anders zou mijn taak wel heel groot worden in deze stad, als ik 671.000 mensen moet behoeden voor het kwaad. Dat doe ik met liefde, maar dan wordt het wel een grote rol. Ik snap een beetje de zoektocht van mevrouw Van Groningen. En tegelijkertijd zou ik ook niet helemaal weten hoe ik dat moet doen. Maar goed, daar kom ik zo bij de moties nog op. Even kijken. De heer Soytekin vraagt, waarom hebben eerdere maatregelen niet het gewenste effect gehad?

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Met andere woorden, ik concludeer dat de burgemeester de motie van de VVD ontraadt.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Ik kom daar zo nog bij, maar in deze vorm wel, ja.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Gaat u verder, burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Even kijken. Waarom hebben de eerdere maatregelen niet het gewenste effect gehad, vraagt de heer Soytekin. Nogmaals, we hebben op een aantal plekken echt wel een succesvolle aanpak gehad, bij de Rijnspoorkade of bij de Plantagelaan. Maar we zien wel dat de problematiek zich ook weer verplaatst binnen het gebied. Dan krijg je bij HAL4 en de Buitenbassinweg ... En we lopen ook een beetje tegen de fysieke grenzen aan van de fysieke maatregelen. Dat gaat de wethouder, denk ik, zo ook nog wel zeggen, wat hij daar allemaal heeft gedaan. En je mag ook gewoon hangen en chillen. Als het gewoon geen overlast veroorzaakt, is dat ook wel toegestaan. Maar je moet, denk ik, nu ook echt wel erkennen dat op een aantal punten we gewoon nog een stap extra moeten zetten om echt die problematiek, die er wel is op die plaats en die mogelijk wel verplaatst is, dat we daar nu toch nog wat verdergaande stap in moeten zetten. Even kijken. Wat is de inzet van de jongerenwerkers? Dat heb ik, denk ik, net ook aangegeven al. Even kijken. Dat is voor de wethouder. In hoeverre worden ouders betrokken of aangesproken, vraagt de heer Soytekin. Ik noemde net al dat het grotendeels geen kinderen zijn. Dat het ook niet zo is dat daar ouders heel veel invloed dan mogelijk nog op hebben. Even zien. Dit is allemaal voor de wethouder. En ik denk dat ik daarmee de antwoorden eigenlijk wel gegeven heb op de vragen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Dank u wel. Dan gaan we door naar de wethouder, om de openstaande vraag te beantwoorden. De heer Soytekin heeft nog een vraag. Nog een moment aan de wethouder, en het woord aan u, burgemeester.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Dank, voorzitter. Even een verhelderende vraag, want de burgemeester geeft aan dat er fysieke belemmeringen waren. Ik vermoed dat dat gaat om capaciteit, of niet?

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Nee. De belemmeringen in de fysieke ruimte. Laat ik het zo zeggen. We hebben een aantal fysieke maatregelen. Parkeerplaatsen. Dat weet de wethouder allemaal veel beter dan ik. Daar allemaal de drempels, de weet ik veel wat niet, aangelegd. En dat daar op enig moment een grens aan zit. Of je moet een hele wijk echt helemaal dicht gaan zetten. Zelfs dat is een tijdje ook nog gedaan. Maar dat is een hele kostbare maatregel, want je moet daar continu iemand bij hebben om dat te doen. En het wordt echt best wel ingewikkeld als je daar ook bijvoorbeeld, en dat is mijn belang dan weer, de hulpdiensten naar binnen moet krijgen. Want dan moet je ook weer zorgen dat je toch snel ter plekke kunt zijn. Een wijk zomaar afgrendelen, dat zou de ultieme fysieke maatregel zijn. Maar daar wegen we het weer in dat dat toch ook wel weer heel veel nadelen heeft, die we niet willen doen. Moet ik de moties alvast nog beoordelen, voorzitter?

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Graag.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Dat zat ik me net even te bedenken. Ik heb ze al toegelicht. Met de toelichting die ik geef, kan ik motie 1, even zien, dat is, deze volgorde, de VIGOR-acties. Als het in de geest van de VIGRO-acties is, als ik hem zo mag lezen, niet exact hetzelfde, dan kan ik hem oordeel raad geven. De handhaaf het samenscholingsverbod. We hebben gezegd, het toepassen van het samenscholingsverbod is echt wel aan de politie, om te kijken of het zo kan. De heer Ceulemans heeft ook nog gevraagd, kunnen we dat niet duidelijk maken? Daar heb ik een toezegging op gezegd, om daar een bord neer te plaatsen. Deze motie gaat wel ver in het, gij zult samenscholingsverboden toepassen. Nogmaals, dat moet echt wel zijn ook als er echt wel een vorm van dreiging vanuit gaat. Die vind ik iets te stellig geformuleerd. Maar dat punt van dat bord kan ik toezeggen. Zoals hij nu is geformuleerd, moet ik hem in deze vorm zo ontraden. Alleen het derde puntje dan weer niet. Het is een beetje de zoektocht nu, op dit moment.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Ceulemans heeft het woord.

De heer **CEULEMANS** (lr): Ik heb het idee dat we eruit gaan komen. Ik vind dat dat fysiek gewoon zichtbaar wordt gemaakt, dat kan ook al een preventieve werking hebben. Kijk, ik ben gewoon van mening dat er op dit moment echt sprake is van een bedreiging van de openbare orde, omdat het niet meer alleen om overlast gaat, maar ook om het intimideren van bewoners die er wat van zeggen, het bekogelen van ramen. Ik vind dat dat echt legitimeert om dat samenscholingsverbod heel actief te handhaven. Maar ik vind het belangrijkste dat het gebeurt en dat het duidelijk wordt gemaakt dat het gebeurt. Ik kan ook nog naar de formulering kijken, maar daar hebben we nog de hele dag voor.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Helemaal goed. Motie nummer 3, heb ik al aangegeven bij mevrouw Van Groningen, ik snap haar zoektocht, maar de uitvoering zie ik hem niet eigenlijk, eerlijk gezegd. Dus moet ik hem ontraden. En motie nummer 4 is 4 vliegen in een klap, over het kunstwerk. Die is voor u. Die ga ik niet beoordelen. Dank u.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Dank u wel, burgemeester. Dan gaan we het woord geven aan de wethouder.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (wethouder): In tweede termijn, in mijn eerste termijn. Dank u wel, mevrouw de voorzitter, en voor de geweldige aftrap van onze burgemeester. Voor mij een paar vragen. U weet, ook mijn eerste werkbezoek was aan De Esch. Elke wethouder of bestuurder aan deze tafel gaat als eerste naar De Esch. Maar gaat toch echt eerst naar De Esch, om daar vast te stellen dat het daar problematisch is. En dat we daar, en toch ga ik het zeggen, mijnheer Ceulemans, u hoeft mij niet te vertellen wat u allemaal doet, maar we doen daar echt gigantisch veel. En dat is nog niet genoeg. En met die conclusie ben ik het ook geheel eens. Want het is wel zoeken, ook vanuit mijn portefeuille, wat je daar nog

meer kan doen, want daar zitten wel grenzen aan, zeker voor vroemvroempartijen. In alle oprechtheid. Want ik kan de overlastgevers uit een wijk jagen, maar daarmee jaag ik ook alle auto's uit die wijk. Dat is wel de een-op-een optelsom die u daaraan mag zetten. En ook daar zitten weer beperkingen aan, omdat we dan inderdaad ook hele wijken ontzien van hulpverlening. En als er iets fout gaat, dat de ambulance of de politie er niet meer bij kan. En dat willen we ook niet. En dat is de trade-off die je als bestuurder hebt, waar we continu mee bezig zijn. En ik heb er heel lang over na zitten denken of ik een aantal kooltjes die ik in het vuur heb liggen, waar ik naar aan het kijken ben of dat dat werkt, en mijn ambtenaren gaan me nu echt verschrikkelijk uitschelden als ik straks op mijn kamer kom, maar ik ben met een aantal maatregelen wel aan het kijken of we die kunnen gaan inzetten, ook op basis van internationale voorbeelden. Zo ben ik aan het kijken, en daar moet ik echt nog de juridische grondslag voor vinden, om bijvoorbeeld auto's aan de ketting te leggen. En dat betekent dat we direct op bezit vorderen. Dat betekent dat we de auto in beslag nemen en vervolgens een aantal dagen vasthouden. Daar moet ik de juridische grondslag nog voor vinden. En nogmaals, mijn ambtenaren zijn nu echt woedend dat ik dit al tegen u vertel, want ik kan het natuurlijk nog helemaal niet waarmaken. Maar er lijken mogelijkheden te zijn waarop we dat zouden kunnen doen. Maar dat vraagt wel tijd. En ik snap dat u geen tijd heeft, maar ik heb het ook juridisch goed te doen. Dat is een van de maatregelen waar ik bijvoorbeeld naar aan het kijken ben.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): U heeft een vraag van de heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Dank. Ik kom even terug op het vorige punt, met die hulpdiensten. Dat die erdoorheen moeten, dat snap ik volkomen. Maar je komt weleens in steden, het is gewoon een informatieve vraag, waar je van die palen in de grond hebt. En dan heeft de bestuurder gewoon een afstandsbediening bij zich, waardoor die paal naar beneden kan, en dan kan hij doorrijden. Dat zou toch in principe ook moeten kunnen met een ambulance?

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Wethouder.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (wethouder): Dat is bijvoorbeeld een Zona a Traffico Limitato. Dat is ZTL-zone, waar dat in Italië in Florence bijvoorbeeld wordt gedaan. En dat is allemaal mogelijk. Maar we hebben zo'n ding ook hier bij het stadhuis staan. En dat ding is nogal weleens kapot. Het is heel schadegevoelig, deze domplers, heten ze volgens mij. Voor grootschalige uitrol heeft het zijn beperkingen, want juist zo’n ZTL-zone zijn vaak echt hermetisch afgesloten. Daar mag je binnen bepaalde tijdzones helemaal niet doorkomen. Maar als je continu op en neer, op en neer moet, bijvoorbeeld voor bezoekers of voor bewoners en ambulance, lijkt me dat niet de juiste ingang. Maar alles kan. Maar daar staat ook een prijskaartje tegenover. Kijk, wat ook kan, is onze hele stad volhangen met camera's, en op basis van camera toegang verlenen. En mensen die ergens niet horen, beboeten. Maar ik weet ook hoe deze raad af en toe naar camera’s kijkt. Want gaan we die camera's dan wel op een goede manier gebruiken en niet voor andere doeleinden, et cetera? Ik voel de vraag al op mij afkomen. Het kan, maar is wel kostbaar. En de laatste keer dat ik naar onze gemeentefinanciën keek, had ik niet het idee dat we in een overvloed leefden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Dank u. Om problemen op te lossen voor onze eigen inwoners, lijkt het kostenplaatje mij niet zo relevant. Dat wil niet zeggen, u komt nu met een oplossing, dat is dan camera's, waarvan u weet dat een groot gedeelte van deze gemeenteraad daar moeite mee heeft, ook met betrekking tot privacywetgeving. Maar als zo'n dompler heel veel geld kost, zal mij een zorg zijn, het gaat mij om dat die overlast er voor die bewoners weggaat. Dat is een politieke keuze. Die keuze kunnen we ook heel makkelijk

maken. Dan kijk ik ook Leefbaar Rotterdam en de VVD aan. Het lijkt mij een fantastische keuze.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Wethouder.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (wethouder): Die begrijp ik heel goed. Maar ik wilde eigenlijk op een opmerking van, ik meen, mevrouw Bokhove aangeven dat het natuurlijk geen oplossing is. Een oplossing is als u dat in de hele stad doet. Want als je het in een deel van de stad doet, dan weet ik wel wat er gebeurt. Dat is namelijk, dan vindt men wel weer ergens anders een parkeerplek of een lange straat waar men in kan gaan racen. Dat is natuurlijk wel de slimme optelsom. In die zin, deels snap ik uw zaak, het is een politieke keuze, is een afweging in schaarste. Daar heeft u gelijk in. Maar aan de andere kant is het ook weer geen oplossing die echt voor heel Rotterdam gaat werken. Daar zit een beperking aan. Beboeten personen als ze in hun auto zitten, was de eerste vraag eigenlijk van ... Dat kan. En dat doen we al. Overigens, dat kan door een boa alleen bij foutparkeren, want dat doet een boa nog lopend. Daar kom ik zo dadelijk nog op terug. Ook daar ben ik met iets anders bezig. Het niet betalen van parkeergelden doen we via de scanauto. En daar zit altijd 10 minuten coulance in. Of u op de Rijnspoorkade staat, op de Plantagelaan of whatever, maar als u gepakt wordt door een scanauto en u heeft na 10 minuten niet een app of een betaling gedaan, dan bent u de Sjaak. Zo werkt het wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Voor mijn begrip, geldt dat ook ongeacht de vraag of je in de auto zit?
Want wat bewoners mij zeggen, mensen parkeren daar op een plek, betalen geen parkeergeld, blijven daar 3 uur in die auto zitten en worden vervolgens niet beboet, omdat het verhaal steeds is, we komen er net aan. Maar dat leidt wel degelijk wel tot een boete?

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Wethouder.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (wethouder): Bij foutparkeren per definitie. Als je in de auto zit en je staat foutgeparkeerd, dan krijg je gewoon een boete. Bij de scanauto zit er soms wel een coulanceregeling in. Als wij zien dat iemand in een auto zit, in een normale situatie wordt er dan eigenlijk geseponeerd. Dat is bij het niet-betalen van parkeergeld het geval. Ik ben zelf een keertje meegegaan met de scanauto en daarna ook de beoordeling. En eigenlijk is dat een soort van algemene, generieke maatregel die wij in Rotterdam kennen, vanuit een soort van menselijke maat, dat als iemand in een auto zit, en wij weten natuurlijk niet hoelang iemand in een auto zit, dat als wij maar een handje zien, dan gaan wij ervan uit dat die persoon eigenlijk nog aan het uitstappen is. Maar we kunnen het niet specifiek voor een bepaalde locatie anders invullen, want dat kan gewoonweg niet. Kan wettelijk ook niet, want, hoe noem je dat, dan ben ik maar een beetje aan het aanrommelen als wethouder. Ik moet het voor iedereen wel gelijkmaken over heel de stad. Dat gaat in die zin niet. Over dat foutparkeren, dat gaan wij straks ook mogelijk met scanauto's doen. Ik doe daar nu een pilot in een aantal wijken, om te kijken of we dat echt goed kunnen doen, geautomatiseerd met de scanauto. Daar krijg ik over een paar maanden de resultaten van of dat dat goed gaat. En dan gaan we het in alle betaald parkeren gebieden in Rotterdam doorvoeren, maar ook in de gebieden waar natuurlijk geen betaald parkeren is, want daar kan je ook foutparkeren op de stoep.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): U heeft een interruptie of een vraag van de heer Verhoef. Klopt dat? Ja.

De heer **VERHOEF** (lr): Een verhelderende vraag. Ik hoorde u net zeggen, proef met scanauto's om ook verkeerd parkeren, parkeren op de stoep bijvoorbeeld te gaan doen. Met het beboeten, gaat dan het Mulder-feit prevaleren of gaat hij ook voor niet-betalen een bekeuring krijgen? Krijgt hij er dan 2 of gaat alleen die naar het Rijk de voorkeur hebben?

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Wethouder.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (wethouder): Nee, want foutparkeren, dat is heel grappig in de wet, daar kunnen wij geen belasting op heffen. Dan is de overtreding foutparkeren. Maar daar kun je niet heffen de belastinginkomsten, het economisch delict, de naheffing, want dat is geen parkeerplek. En op een parkeerplek heffen wij belasting, naheffing op. Als je fout parkeert, word je beboet op het foutparkeren. Dat heeft altijd al de norm. En nu kunnen we dat niet, omdat we alleen op de naheffing een rekening sturen. Het is geen boete. Ik zeg altijd boete, maar dat mag helemaal niet. Het is een naheffing.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Wethouder, mag ik u vragen om uw antwoorden te vervolgen?

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (wethouder): Ja. Even kijken hoor. Afzetten toegangsweg Plantagelaan gedurende het hele weekend. Toen ik daar was op de Plantagelaan heb ik ook vastgesteld dat ik dat een plek vond die zich leent om te verkleinen. Daar is gelijk mee aan de gang gegaan. We moesten even kijken of het voor voetbalwedstrijden niet intensief werd gebruikt. Ik heb ook een parkeerdrukmeting laten uitvoeren. Dat zou denk ik Leefbaar Rotterdam, VVD en DENK bijzonder waarderen dat ik dat eerst heb gedaan. Dat bleek bijna niet gebruikt te worden. En daarmee heb ik onlangs sowieso een tijdelijke maatregel genomen. We gaan daar in de omgeving ook nog wat bouwen. En daarna wordt het ook nog een tijdje een bouwlocatie. Dat is mooi, want dan kunnen mensen er ook niet.... En ondertussen zijn we aan het kijken of we dat verder kunnen vergroenen. In het park door kunnen trekken. Dat is natuurlijk helemaal mooi, want nu hebben we het afgezet, en dan kunnen we het ook nog mooi doen. Uw wensen zijn geregeld. En achter de PLUS hebben we al een knip gemaakt, waardoor racen daar niet meer mogelijk is. En we hebben nagegaan bij bewoners of dat dat soelaas biedt. En dat blijkt in beide gevallen het geval te zijn. Parkeerterreinen heb ik allemaal al gezegd. Overigens 70 procent van de plekken zijn afgezet. Er zijn nog maar 18 plekken beschikbaar voor bewoners. Koppelen bewoners terug welke acties er worden ingezet? Jazeker. Ik heb bewoners bij mij uitgenodigd. Ik heb ze bijvoorbeeld ook nog voor de nieuwjaarsborrel uitgenodigd, een aantal zeer actieve bewoners, om hen te bedanken voor hun inzet voor hun wijk en voor het feit dat ze dit blijven agenderen. Ik heb met veel mensen uit De Esch en omgeving, maar ook Maasboulevard via de mail en de app ... Ze hebben al mijn gegevens. Ik krijg het altijd te horen als er iets is. Ze krijgen van mij altijd antwoord. Soms duurt dat wat langer, omdat ze goede punten hebben die ik ook moet uitzoeken. Ik heb bewonersbrieven gestuurd. Wij hebben iedere maand een overlastgesprek, samen met de bewoners, waar ook bewoners kunnen inlopen. En komende week hebben we een nog wat uitgebreider overleg met omwonenden. En de actiegroep die zich bezighoudt met de kwestie De Esch komt iedere 2 weken samen, op basis van signalen en ontwikkelingen, om verdere acties te bespreken. Ook een beetje kijkend naar de motie van de PvdA, we hebben heel veel gesprekken met bewoners. Hoeveel meldingen zijn er gedaan? Had u dat al gedaan? Daar komen we bij een volgende stand van zaken even op terug, richting de heer Soytekin, zeg ik dan toe. Dan zal ik daar een update van geven. Welke oplossingen worden er vanuit de wijk aangedragen? Vrijwel bijna alle oplossingen die we op dit moment in de wijk uitzetten, zijn in overleg met de wijk. Dat is ook mijn nadrukkelijke wens altijd geweest. U hoort ook, we zijn heel intensief met de wijk in gesprek. En ook op basis van de ideeën die de wijk, waar de heer Ceulemans nog de nodige elementen uithaalde, hebben we altijd het eerlijke gesprek. Wat is mogelijk? Als het niet mogelijk is, wat kan dan wel, om te kijken of we toch op een andere manier hetzelfde kunnen bereiken. Want ook wij

willen van de overlast af. Daar zit geen onwil aan onze kant. Maar het is een complex probleem, wat heel veel inspanning aan onze kant vraagt. Wat kunnen we doen? Slagbomen bij de parkeerplaatsen? Ja, slagbomen doen we al. We hebben al parkeerplaatsen ingekort. We zetten knips weer. We hebben maatregelen bij het benzinestation genomen. Wat we in de fysieke ruimte kunnen doen, doen we. Het zijn niet de meest vriendelijke mensen die deze overlast veroorzaken. Onlangs is de slagboom die we daar hebben aangebracht letterlijk met een slijptol, met een slijptol, beste mensen, afgezaagd. Maar dat moet je dan wel zien. Daar moet je dan wel bij staan. En ik heb niet de capaciteit om de hele dag boa's bij slagbomen neer te zetten. Dat gaat ook niet. Daar zitten beperkingen aan. De geluidsmeting. U zegt, u heeft in november aan ons al vragen, en u heeft nog geen antwoord gekregen. Ergo, is uw conclusie, u heeft er weinig prioriteit. Dat vind ik iets te kort door de bocht. De prioriteit is juist heel hoog. Ik wil het goed doen en uitvoerbaar maken. En daar heb ik mensen bij nodig, bijvoorbeeld ook de politie, om dat op een goede manier te doen. Dat wil u zelf ook. U wil ook altijd dat we zorgvuldig omgaan met zaken. Dat heb ik u ook in 2 tussenberichten aangegeven dat het gewoon tijd kost. En dat merk ik ook met de inzet van flitsers bijvoorbeeld. Wij voelen de urgentie, maar onze partners voelen die urgentie gewoon op een andere manier. Kijken met een andere blik naar de materie. Dan kijk ik naar OM, kijk ik naar politie. Hebben andere belangen, andere prioriteiten. En wij staan hier met onze voeten in de klei en in de penarie. En dat gesprek heb ik continu, hebben mijn ambtenaren continu. Ik ga binnenkort ook naar het veiligheidsdiner toe. Ga ik daar ook weer een pleitbezorging doen naar al onze partners, die ook in de Verkeersaso Aanpak zich aan ons hebben verbonden, nogmaals aangeven hoe belangrijk het is om hier bruikbare inzet op te hebben. Bijvoorbeeld ook met camera's, flitsers, noem het maar op, de hele shebang. Maar ik heb daar wel andere mensen bij nodig. Surplus aan parkeerplekken heb ik al wat over gezegd. En ik heb ook al gezegd, het is niet per definitie een oplossing, maar het is wel een oplossing voor het gebied. En ben ik al op ingegaan. Dank u wel. Dan heb ik nog 1 motie, excuus. Ik was het niet vergeten hoor. Ik zag u zitten hoor, mevrouw Reitema. U zegt in uw motie, in gesprek te gaan. Ik heb u al aangegeven, wij zijn veelvuldig in gesprek. Ik denk niet dat de oplossingen liggen in nog meer met elkaar praten. De oplossing zit hem echt in bruikbare dingen doen in de actiestand. En praten doen we heel graag, omdat we vinden dat de bewoners betrokken moeten worden. Maar daar zit niet, denk ik, de winst. En ik heb u al aangegeven, we zijn in gesprek. Ik ben dat zelf persoonlijk, maar ook mijn ambtenaren, op periodieke wijze zijn we ongelooflijk goed in contact, maar we hebben gewoon ook een aantal extra middelen nodig. U geeft daarbij ook aan, want er is een beetje tweeledige motie, te onderzoeken of het kunstwerk van André Volten op de parkeerplaats geplaatst kan worden. Wij zijn bezig met de inrichting daar, en verdere vergroening. En daar kan ik u toezeggen dat in dat traject gewoon mee te nemen. Het is wel een zaak altijd, herinrichting, van iets langere adem, omdat in dat hele gebied De Esch zijn we ook al naar studies bezig, hoe we dat hele gebied aantrekkelijker kunnen maken. Maar dat heeft ook te maken met Nautilus. Dat is echt nog een paar jaar vooruit. Maar als we het in dat traject mee kunnen nemen, doe ik dat met alle liefde en plezier. En dan heeft u een toezegging.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Dank u wel, wethouder. Ik kijk de raadsleden aan of er behoefte is aan een tweede termijn? Ik zie nog een aantal leden staan, omdat er nog in de eerste termijn verhelderende vragen zijn. Ik begin bij mevrouw Van Wifferen en de heer Van Campenhout.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Graag een techniciteit, want ik heb een vraag die niet beantwoord is. En dat gaat om die decibelmeters, wat in Den Haag en Scheveningen goed werkt. Waarom doen we dat hier eigenlijk niet?

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Dank. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Veegronde. De wethouder had vorige keer aangegeven dat hij ook in gesprek zou gaan met de overlastgevers. Is dat al gebeurd? En wat is daaruit gekomen?

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Mevrouw Reitema, voor de veegronde.

Mevrouw **REITEMA** (pvda): Ik wilde heel graag reageren op wat de wethouder net zei over onze motie. Daarvoor stond ik op. En met deze toezegging kan ik ook de motie intrekken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Wethouder, kunt u de openstaande vragen nog beantwoorden?

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (wethouder): Zal ik die van de decibelmeter ook gelijk doen, burgemeester? De decibelmeters hebben onze politieagenten al, en die worden ook toegepast. Dat is het enige hoor. Als u daar meer over wil weten, kunnen we het nog even uitzoeken. Ik weet niet of dat ze altijd worden ingepast, maar wat ik weet, we hebben ze.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Ik ga u ook vragen om wat tempo te maken, wethouder.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (wethouder): Ik kijk alleen maar naar de zaal, als zij een beetje naar mij kijken van, ik geloof het niet. En de inzet om te kijken en te achterhalen wie deze personen zijn? We gaan inzetten met JOZ, dus J, O, Z, en hoe heette die andere nou? Nog een organisatie. Een moment hoor.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Het antwoord wordt voor u opgezocht. Ik hoor de burgemeester hier het antwoord geven. Gaat uw gang.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (wethouder): Ik weet het. En Grenzenstellend Jongerenwerk. Dat is GJOZ kennelijk. Zie je, dat is mijn portefeuille niet.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Van Campenhout, en dan de heer Van der Velden.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Dank, voorzitter. Goed dat er toch wordt gekeken naar de overlastgevers, om te kijken wat daar uit gaat komen. U gaat dat onderzoek doen met deze partijen? Wanneer verwacht u uiterlijk een tussenuitslag te kunnen geven?

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Dank u. Ik wilde nog iets aan de wethouder meegeven. En dat heeft te maken met de ingetrokken motie van mevrouw Reitema. Dat betreft het kunstwerk. Het kunstwerk is van André Volten. Dat staat op het terrein van Evides. Evides wil ook een andere locatie zoeken voor dat kunstwerk. Als u kunt toezeggen dat u ook in gesprek gaat met Evides, als een van de gesprekspartners, voor die toezegging aan mevrouw Reitema, dan ben ik ook blij.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Wethouder, eerst de heer Van der Velden beantwoorden en dan de heer Van Campenhout.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (wethouder): Ik ben wel de wethouder die overal over gaat, maar dat komt ook omdat ik probeer het zo makkelijk mogelijk te maken. Ik ga het meenemen. Ik ga niet helemaal over kunstwerken. Maar komt goed. Eigenlijk, hebben wij al

een idee wanneer we iets terugkrijgen van JOZ, mevrouw de burgemeester? Komen we nog even op terug bij u.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Dan, is er behoefte aan een tweede termijn? De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Zeker. En dank voor alle antwoorden op de vragen in eerste termijn. En mijn afdronk van dit debat is echt wel positief en hoopvol. Ik voel veel urgentiegevoel. En ik heb ook wel het idee dat er echt nu stevige stappen gezet gaan worden als het gaat om preventief fouilleren, als het gaat om handhaving, aanpak. Ik kom nog eventjes terug op het samenscholingsverbod. Daar moeten we uitkomen. Wethouder, ook een aantal mooie aangekondigde maatregelen. Nogmaals, afdronk positief, zeg ik ook namens mevrouw Van Groningen, die eventjes weg moest vanwege verplichtingen elders. Maar we gaan het volgen. We hebben het er ongetwijfeld nog vaker over. Maar wat mij betreft hebben we vandaag een goede stap gezet, die we uiteraard kritisch, maar opbouwend blijven volgen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Dank. Nog anderen? Uiteraard, de heer Soytekin en dan mevrouw Van Wifferen.

De heer **SOYTEKIN** (denk): Dank, voorzitter. Ik zal het vrij kort houden. Dank voor de beantwoording, de burgemeester. En de wethouder, met betrekking tot ook maatregelen die genomen worden als het gaat om de buitenruimte. En dank ook voor de toezegging over de aantallen meldingen. En ik ga er even vanuit, gemakshalve, dat daar ook iets meer duiding bij zit wat er dan met die meldingen qua opvolging, et cetera, bij zit, wat misschien nog kan helpen bij de integrale aanpak, laat ik het zo even noemen, wat geen patseraanpak is en nog wat meer duidelijkheid geeft aan de bewoners. Dat zou ook wel fijn zijn. Dank.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Voorzitter, de grootste vorm van overlast is de geluidsoverlast, vooral ook met die auto's met die illegale uitlaten. En dan ben ik heel blij om te horen dat de politie in Rotterdam die decibelmeters gebruikt. Maar hebben ze ze ook weleens gebruikt in De Esch? Wordt dat weleens toegepast? Want als je dat hebt, gebruik het alsjeblieft, wethouder. En ik zou graag de informatie willen hebben of ze weleens worden gebruikt? En als dat niet zo is, dat mag u ook later toezenden, wil ik daar toch nog wel weer een keer het gesprek opnieuw over starten. Want dit is niet alleen een probleem in De Esch. Dit is ook in het centrum een groot probleem, ook met motoren. En ik zou echt heel graag willen dat als we de middelen hebben om wat aan deze geluidsterreur te doen, dat we dat ook doen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Wethouder.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (wethouder): Dat is natuurlijk het risico dat ik even voor de burgemeester keek van, zal ik hem even nemen, omdat ik ook nog een andere vraag had. Maar de politie heeft de decibelmeters. Het is eigenlijk geen vraag richting de wethouder. Ik heb geen bevoegdheid richting de politie, maar ik neem aan dat zo dadelijk de burgemeester er misschien nog iets over zou kunnen zeggen. Overigens dat verhaal van die geluidsmeter. Kijk, mijn inzet in de lobby richting Rijk zit hem ook in het onmogelijk maken van die opvoerkits. Kijk, zolang die dingen gewoon verkocht kunnen worden en mensen al kladdend en poppend door onze straten heen kunnen gaan, omdat we kennelijk het normaal vinden als rijksoverheid dat dat soort van ongein op auto's geplakt kunnen worden, terwijl we aan de andere kant ons hele wagenpark aan het elektrificeren zijn, dan zijn we natuurlijk wel met tegengestelde maatregelen bezig. Die rijksoverheid heeft ons ook te helpen. Zolang die dingen er zijn, rijden die dingen rond. En het moet zo snel mogelijk een verbod worden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Dank u wel, wethouder. Dan het woord aan de burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester): Dat is toch mooi, hoe geestig de wethouder hier toch over kan praten. Dat is heel mooi. Even over de decibelmeters. Ik moet dat even nagaan. Ik weet het gewoon niet, zeg ik in alle openheid. Ze hebben ze inderdaad. Dat weet ik. Maar of ze dan ingezet worden op De Esch, weet ik gewoon niet. Ik zal daar nog op terugkomen. Ik heb die informatie niet paraat.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Dank u wel voor het beantwoorden van alle vragen. Dan heb ik een aantal toezeggingen, die ik hierbij ook zal oplezen. De eerste toezegging. De burgemeester zegt, naar aanleiding van de motie 'VIGOR-acties in De Esch' toe om met de partners een integrale aanpak voor De Esch op te zetten in de geest van de VIGOR-aanpak. De burgemeester zegt toe om de mogelijkheden te bekijken om de ANPR-camera's in te zetten bij de aanpak van de overlast in De Esch. De burgemeester zegt toe, naar aanleiding van de motie handhaaf samenscholingsverbod om conform de derde bullet van het dictum, met waarschuwingsborden het samenscholingsverbod onder de aandacht te gaan brengen. De wethouder komt in een volgende voortgangsbericht terug op de vraag aan de heer Soytekin over het aantal meldingen. Dan heeft de wethouder toegezegd om te gaan bekijken of de verplaatsing van het beeld van Volten meegenomen kan worden in de reguliere vergroeningsplannen van deze locatie. En neemt Evides hierin mee, aangezien het kunstwerk op hun terrein staat. En dan de laatste toezegging van de burgemeester, gaat na of de politie decibelmeters inzet in dit gebied. Dan de motie 'Twee vliegen in een klap voor De Esch' is ingetrokken. Ik zie de heer Van Campenhout nog staan. Een laatste punt op dit onderwerp.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Dank u, voorzitter. Misschien dat ik het gemist heb. Maar er zou ook nog een toezegging komen op wanneer jullie terug zouden komen met onderzoeksresultaten van die jongerenorganisaties. Die heb ik niet gehoord.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Ik hoor de toezegging, na te gaan wanneer de resultaten geleverd kunnen worden.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Dank u, voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Nunnely): Graag gedaan. Dan sluit ik hierbij dit agendapunt. En dan stel ik voor, voor een koffiebreak tot 16.00 uur *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Of thee, mag ook.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**: Beste mensen, zijn wij weer compleet? Hebben we gebeld? *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Ja. Dan heropen ik de vergadering.

7.12 Evaluatieplan Actieplan Buitenslapers

De **VOORZITTER**: En aan de orde is agendapunt 7.12, Actieplan Buitenslapers. En dat is omgezet naar een regulier debat. En de wethouder is hierbij ook aanwezig. En als eerste geef ik het woord aan de heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Voorzitter, we gaan weer even in de herhaling. We hebben het 4 uur lang erover gehad in de commissie. Vervolgens denk ik een uur lang in de actualiteitenraad. En we doen het vrolijk nog een keer opnieuw. Maar dan kan ik ook nog een

keer herhalen dat dit actieplan wat ons betreft een hele goede stap is om de overlast op straat tegen te gaan. Er zijn onorthodoxe maatregelen nodig, want de overlast is echt heel erg. We krijgen dagelijks foto's van mensen met daklozen in hun portieken, et cetera. De acties die de wethouder in gaat zetten, die werken. Ik wil nog maar een keer benadrukken, ten opzichte van 2023 zijn de aantallen terugkeer naar werk met 37 procent gestegen, de vrijwillige terugkeer naar het land van herkomst met 9 procent en de gedwongen terugkeer met 10 procent toegenomen. En de detoxtrajecten zijn succesvol met slechts 30 procent uitval. Goede stappen, wat ons betreft. Let wel, de overlast neemt wat ons betreft nog onvoldoende af. En dat komt natuurlijk doordat die instroom onverminderd groot blijft, door falende EU-regelgeving. Dat is een kwestie van lange adem. Dat hebben de wethouder en wethouder Kind ook al stappen in gezet, om in Oost-Europa te gaan spreken met landen van ... Of wethouder Kind? Wethouder Versnel. Twee Tim'en. Maar wat niet is, kan nog komen, zou ik zeggen. In de landen van herkomst, ik praat er gewoon overheen, waar we natuurlijk meer sturingsmogelijkheden op hebben, dat is de aanzuigende werking van Rotterdam verminderen. En ook dat bewerkstelligen we met dit actieplan. Een aantal punten. Heel goed dat de wethouder de Schiekade gaat toevoegen als hotspot, als het gaat om het aanpakken van overlast door dakloosheid. En ook de Pauluskerk. We hebben het er al heel nadrukkelijk over gehad. De overlast waar omwonenden en ondernemers rond de Pauluskerk mee geconfronteerd worden, dat gaat echt alle perken te buiten. Vechtpartijen, intimidatie, vernielingen, uitwerpselen, druggebruik, noem maar op. Wat ons betreft sluit die Pauluskerk zo snel mogelijk. En we vinden het in ieder geval al goed dat de wethouder nu de stappen zet om voor het eerst te erkennen dat die overlast daar rond de Pauluskerk ongelooflijk ernstig is. Dat de Pauluskerk volstrekt onvoldoende doet om dit tegen te gaan. En dan ook veel meer aanspreekt op hun verantwoordelijkheid. Dat zijn goede stappen. En ik zou zeggen, ga zo door.

De **VOORZITTER**: Dan is het woord aan mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Voorzitter, wanneer we in deze raad spreken over dakloosheid, ligt de focus, dat blijkt maar weer, meestal op overlast. En die is er ook. Uit de evaluatie van het Actieplan Buitenslapers blijkt dat de meest hardnekkige overlast wordt veroorzaakt door een groep Rotterdammers die vaak al langere tijd op straat leeft en waarbij sprake is van zware verslavingsproblematiek, soms in combinatie met persoonlijkheidsproblematiek. En vaak wordt, onder meer door de wethouder, aangegeven dat deze mensen niet geholpen willen worden. Maar feit is ook dat er geen goede plek is waar deze mensen terecht kunnen. En uit de evaluatie van de wethouder blijkt dat er behoefte is aan een laagdrempelige eigen plek, waar deze Rotterdammers terechtkunnen, om te stabiliseren en waar zij overdag mogen zijn en 24/7 begeleiding aanwezig is. Op dit moment zijn er in Rotterdam onvoldoende van deze plekken, namelijk maar 2. In het commissiedebat gaf de wethouder aan dat hij een verkenning uitvoert naar het uitbreiden van deze zogenaamde beschermde tijdelijke opvangplekken. Maar ook dat deze plekken enorm kostbaar zijn. Mijn vraag aan de wethouder is, aan wat voor een orde grootte qua bedragen moet ik dan denken? Dan een ander thema wat langskwam in de commissie, vrouwen. Want voorzitter, zoals wel vaker gebeurt, ligt de focus van het beleid en van onze raad vaak op mannen. Maar waar de PvdA-fractie zich in toenemende mate zorgen over maakt en aandacht voor wil vragen, is de toename van dak- of thuisloze vrouwen. Jonge meiden, moeders met kinderen, zelfs een mevrouw van in de 80. Veel van deze vrouwen dragen een heftige geschiedenis met zich mee, en zij lopen extra risico op mishandeling en seksuele uitbuiting. Gisteren was ik bij de vrouwenopvang van het Leger des Heils. En een van de grootste frustraties van hulpverleners en vrouwen in deze opvang, is dat zij van huis naar bank, op straat naar maatschappelijke opvang moeten, voordat zij überhaupt in aanmerking komen voor een woning en voor de hulp die zij nodig hebben. En in die tijd, en daar kunnen echt maanden overheen gaan, kan hun leefsituatie enorm achteruitgaan en maakt het de weg terug naar een normaal leven nog ingewikkelder. En ik dien dan ook een motie in om maatwerk te kunnen bieden, zodat

bankslapers in individuele gevallen alsnog in aanmerking kunnen komen voor urgentie op een sociale huurwoning. En we hebben het in deze raad, voorzitter, ook vaak gehad over de winteropvang. En laat ik duidelijk zijn, de PvdA-fractie is voorstander van een permanente winteropvang in onze stad. Ook is duidelijk dat daar niet voldoende politiek draagvlak voor is. En waar we hopelijk dit jaar wel iets aan kunnen doen. Dat zijn de openingscriteria van de winteropvang. De G4 hanteert een openingscriterium van een gevoelstemperatuur van 0 graden. De onderbouwing hiervoor ontbreekt echter. Waar wel wetenschappelijke onderbouwing over is, is dat al bij een temperatuur van 5 graden kou gerelateerde gezondheidsproblemen ontstaan, zoals onderkoeling. Bovendien zijn de natter wordende winters een toenemende bedreiging voor de toch vaak al wankele gezondheid van mensen die buiten slapen. Mijn vraag aan de wethouder, is hij bereid om lokale data te verzamelen bij de eerste hulp, huisartsenposten en straatartsen in Rotterdam over kou en vocht gerelateerde aandoeningen in de afgelopen 5 jaar? En is de wethouder bereid om binnen G4-verband over het loslaten van de gevoelstemperatuur van 0 graden te spreken? Voorzitter, voorts blijkt uit de evaluatie en het commissiedebat dat er geen bewijs is van een toename van zogenaamde kansloze directe influx van mensen uit Oost-Europese landen. En er is al helemaal geen bewijs dat de FlixBus daar een rol in speelt. Voorzitter, ik noem het de Flixbusfabel. Hij is leuk gevonden hè? Toch hangen er bij 2 FlixBus-haltes bij het Centraal Station en op het Zuidplein infoborden gericht op EU-arbeidsmigranten. Verwijzen naar informatie op de website, dat vindt de PvdA-fractie echt dikke prima. Het is echter het stigmatiserende en polariserende narratief, dat eromheen is gebouwd, waar wij problemen mee hebben. Wil de wethouder de infoborden bij de FlixBus weglaten? En tot slot, naast het meer genuanceerde betoog van de wethouder in het commissiedebat, hoorde ik ook een hoopvolle inbreng vanuit D66. Ik ben benieuwd of dat zich vandaag vertaalt in steun voor de moties die de progressieve partijen vandaag op dit onderwerp indienen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vogelaar heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Ook bankslapers verdienen een thuis

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van 'Evaluatie Actieplan Buitenslapers';

constaterende dat:
- Rotterdam naar schatting zo'n 5000 bankslapers kent[1];
- bemiddeling naar een woning voor dak- en thuisloze mensen alleen mogelijk is vanuit de maatschappelijke opvang of een zorginstelling;
- bankslapers niet in aanmerking komen voor urgentie of voor directe bemiddeling naar een sociale huurwoning;

overwegende dat:
- het op de bank slapen vaak de laatste strohalm is voordat iemand op straat belandt;
- geforceerd tot het allerlaatste moment bij iemand op de bank moeten slapen het sociale netwerk uitholt, wat een spoedig herstel in de weg staat;
- op een bank slapen geen stabiele thuissituatie biedt en met name voor vrouwen (met kinderen) schrijnende en zelfs onveilige situaties kan opleveren;
- vrouwelijke bankslapers extra kwetsbaar zijn, met name voor seksuele uitbuiting en daaraan gerelateerde verslavingsproblematiek.
- verschillende maatschappelijke organisaties in de stad oproepen om urgentie voor bankslapers weer mogelijk te maken en dan met name voor vrouwen (met kinderen);

verzoekt het college:
- maatwerk te bieden voor kwetsbare bankslapers zodat directe bemiddeling naar of

urgentie voor een sociale huurwoning in individuele gevallen toegepast kan worden.
- hierover met betrokken organisaties in gesprek te gaan en afspraken te maken.

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M. Vogelaar, A. Kockelkoren, T. Kind, T.S.J. Coşkun en T.J. Vonk

[1] https://www.linkedin.com/posts/ombudsman-rotterdam-rijnmond-geeftgehoor_grote-tekort-aan-socialehuur-in-rotterdam-activity-7265759400181563393-YC1S?utm_source=share&utm_medium=member_desktop&rcm=ACoAAEwn4SIBjy1Prav_Ksllac8xoKRngU7sgQw

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Dan geef ik nu het woord aan de heer Vonk.

De heer **VONK** (cu): Dank u wel, voorzitter. En inderdaad, we praten nog een keer over de aanpak buitenslapers. We hebben hem al uitgebreid besproken. Dat ben ik eens met de heer Ceulemans. En in de commissie waren we het ook op heel veel punten gewoon met elkaar eens, wethouder en raadsleden. We hebben een goede evaluatie gehad. Veel acties leiden nog niet tot echt significante resultaten, met name aan de preventieve kant, en sommige wat meer repressieve maatregelen. Dat was toch soms wel een beetje symboolpolitiek. En dan met name het meest in het oog springende de bordjes bij de FlixBus. Daar is zojuist ook een motie over ingediend. En een andere, wat ons betreft niet oké maatregel, is het beboeten van de buitenslapers. En hoewel de wethouder volhoudt dat buiten slapen an sich niet een reden is voor een boete, stijgt het aantal boetes, puur op de titel buiten slapen, naar recordhoogte. Wethouder, leg dat ons nog eens even goed uit hoe dat precies zit? Maar dat gezegd hebbende, voor ons is als ChristenUnie het glas echt halfvol. Want de opvang is echt een succes. Met de opvang van 155 mensen en een succesvolle uitstroom van 68 procent, dat is een uitstekend resultaat. En zelfs de tegenstanders van opvang zijn overstag. Dit helpt echt. De wethouder liet ook vol trots de factsheets zien met harde resultaten, en terecht. Geen andere maatregelen kennen zo'n concrete factsheets. Maar van belang is nu dat deze opvang vast onderdeel wordt in die infrastructuur voor hulp aan mensen die op straat terechtkomen en daar teloorgaan en voor overlast zorgen voor Rotterdammers. Want iedereen die echt geeft om de mensen die bijvoorbeeld kwamen inspreken in de commissie, vanwege de overlast in het centrum, moet dit enige echt werkende middel van opvang structureel willen omarmen en inbedden in onze opvangketen. En daarom dienen we daarvoor een motie in. Want richting de medewerkers en organisaties die enorm investeren in deze opvang, willen we meer perspectief bieden dan alleen een eenjarig contract. Daarom de motie met de oproep aan de wethouder om zich in te spannen dit financiële commitment voor minimaal 2 jaar te realiseren. En het liefst langer natuurlijk. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Perspectief voor opvang arbeidsmigranten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van Actieplan buitenslapers;
constaterende dat:
- de opvang voor EU-arbeidsmigranten zeer succesvol is gebleken in het bieden van perspectief voor deze migranten met een succesvolle uitstroom van 68%;
- de overlast in totaal niet significant is afgenomen, maar iedereen het erover eens is dat zonder de opvang de overlast vele malen groter zou zijn geweest;
- het succes te danken is aan de samenwerking tussen gemeente en de verschillende zorgorganisaties die samen een integraal en samenhangend aanbod hebben neergezet;

- de financiering voor zeer korte periode is afgesproken en op dit moment meerjarig financieel perspectief ontbreekt;

overwegende dat:
- met bovengenoemde resultaten de opvang een blijvende plek verdient in de aanpak van overlast en het bieden van perspectief aan mensen op straat;
- niet alleen mensen, maar ook deze aanpak en dus deze opvang perspectief verdient;
- meerjarig perspectief ervoor zorgt dat organisaties en hun personeel weten waar ze aan toe zijn en de kans om de komende tijd te blijven investeren groter wordt;

verzoekt het college:
- zich in te spannen om bij de komende voorjaarsnota een meerjarige financiële dekking te vinden voor de opvang van EU-arbeidsmigranten voor tenminste 2 jaar;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, M. Vogelaar, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, A. Kockelkoren. T.S.J. Coşkun en T. Kind

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Dan krijgt mevrouw Kockelkoren het woord.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, de nieuwe EU-opvang heeft in 7 maanden 246 deelnemers gehad, waarvan op dit moment ongeveer de helft succesvol is uitgestroomd. En de meeste deelnemers blijken de opvang met concreet perspectief te verlaten. En GroenLinks is dan ook blij dat met ons amendement het bieden van perspectief aan buitenslapers in de evaluaties succesvol blijkt te zijn. Tweehonderdachtenvijftig mensen zijn vrijwillig teruggekeerd en 313 mensen zijn weer aan het werk geholpen. Uit de evaluatie Actieplan Buitenslapers blijkt volgens het college wel dat er veel positieve effecten van het lopend beleid zijn, maar ook dat zowel het aantal buitenslapers als de ervaren overlast rondom dakloosheid niet afneemt. En wat GroenLinks betreft gaan het bieden van hulp, perspectief en de voorzieningen aan dakloze mensen hand in hand met het voorkomen van overlast voor bewoners. Belangrijk is daarom ook van elkaar te weten wat er speelt. Er is op dit moment een stuurgroep, waarin organisaties als gemeente, politie, de Pauluskerk, NAS, periodiek bij elkaar zitten. En wij willen dan ook een motie indienen 'Bewonersperspectief onmisbaar in stuurgroep dakloosheid', om juist bewoners te betrekken bij die stuurgroep rondom hotspotgebieden. Zodat zij ook een vaste plek aan tafel krijgen en men van elkaar weet waar de knelpunten zitten, en daar ook gezamenlijk oplossingen kan vinden. En niet te verzanden in polariserend verhaal van, de schuld ligt bij de Pauluskerk of bij de dakloze mensen of bij wie dan ook die het niet goed oppakt. Maar samen de schouders eronder te zetten om dit complexe probleem aan te pakken. Daarnaast hebben wij nog een motie 'Minder verwondingen en overlast door doneerring of bak'. En dat gaat erover dat veel mensen die dakloos op straat leven, die proberen wat geld bij te verdienen door in vuilnisbakken plastic flesjes of blikjes eruit te halen. En dat geeft niet alleen afval op straat, maar dat geeft ook verwondingen aan de handen van mensen die dat doen. En wij zien de ouderwetse doneerring, die om de prullenbakken in het centrumgebied zitten, als een oplossing om verschillende problemen, niet alleen het circulair inzamelen van afval, maar ook die verwondingen, het bieden van wat inkomen aan dakloze mensen, allemaal hand in hand te laten gaan. Daar ook een motie voor. Dan nog 2 vragen. Eén gaat over, we hebben het even gehad in de commissie over de gemeenten in het Westland. Dat we de wethouder willen vragen om aan te spreken op verantwoordelijkheid. In april 2024 hadden wij ook daar een motie over ingediend 'Naast de lusten ook de lasten'. Die is ook uitgevoerd, aangenomen.

Maar ik vroeg mij wel af, misschien kunnen deze gemeenten ook wat meebetalen aan de Volkelstraat. Ik dacht, misschien is dat een suggestie aan de wethouder om dat eens even te polsen bij de buurgemeenten. Want nu hebben wij de lasten, met name. En dan als laatste het verhaal van de boetes. Wij vinden het echt tegen de belofte die de wethouder heeft gedaan indruisen dat nu zoveel extra boetes zijn uitgeschreven. En wij zouden daar graag wat verheldering op willen hebben. Want ik kan er met mijn hoofd niet bij dat je veel meer extra boetes gaat uitschrijven, als je tegelijkertijd bezig bent mensen perspectief te bieden, de problemen op straat op te lossen, enzovoort, en daarin boetes eigenlijk weinig bijdragen aan de oplossing van die problemen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Minder verwondingen en overlast door doneerring of bak

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van agendapunt 7.12 Evaluatie Actieplan Buitenslapers;

constaterende dat:
- het verzamelen van statiegeldverpakkingen voor veel dakloze Rotterdammers een belangrijke vorm van geld verdienen is;
- het zoeken naar statiegeldverpakkingen in prullenbakken vaak leidt tot verwondingen aan handen en armen, welke in veel gevallen onvoldoende verzorgd kunnen worden;

overwegende dat:
- het toegankelijk maken van het verzamelen van statiegeldverpakkingen de noodzaak tot diefstal en bedelen kan doen verminderen en hiermee (ervaren) overlast af zal nemen;
- onbehandelde wonden aan handen of armen kunnen leiden tot serieuze gezondheidsproblemen;
- eerdere pilots met betrekking tot statiegeldringen of bakken zijn gestagneerd vanwege de beperkte impact op zwerfafval, hierbij is geen rekening gehouden met kwaliteit van leven van dakloze mensen én mogelijke overlastbeperking voor bewoners of winkeliers;

verzoekt het college:
- het plaatsen van statiegeldringen of statiegeldbakken te continueren ten behoeve van de gezondheid van mensen die via statiegeldverpakkingen geld verdienen;
- de uitrol te starten in het centrumgebied;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, M. Vogelaar en T. Kind

Motie 4. Bewonersperspectief onmisbaar in stuurgroep dakloosheid

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van agendapunt 7.12 Evaluatie Actieplan Buitenslapers;

constaterende dat:
- uit de Evaluatie Actieplan Buitenslapers blijkt dat er veel positieve effecten van het lopende beleid zijn maar ook dat zowel het aantal buitenslapers als de (ervaren) overlast rondom dakloosheid niet afneemt;

overwegende dat:
- binnen het debat over het dakloosheidsbeleid vaker een valse tegenstelling wordt verkondigd tussen hulpverlening en het bestrijden van overlast;
- het bieden van hulp en voorzieningen aan dakloze mensen hand in hand gaat met het bestrijden en voorkomen van overlast voor bewoners;
- een effectieve aanpak van ervaren overlast voor bewoners dus, voor een deel, bestaat uit acties rondom het bieden van hulp en voorzieningen voor dakloze mensen;
- om deze verschillende zienswijzen over hoe hulp en overlastbestrijding elkaar versterken bij elkaar te brengen overlegstructuren waarin organisaties van 'de politie tot de Pauluskerk' zijn vertegenwoordigd evident waardevol is;
- er op dit moment een overlegstructuur bestaat in de vorm van een stuurgroep maar deze altijd aan de voorkant wordt betrokken, bijvoorbeeld wanneer de gemeente eenzijdig sociaal beveiligers rondom de Pauluskerk terugroept;
- het waarborgen van het perspectief en de wensen van bewoners ervoor zorgt dat de verschillen in inzicht van hulpverlening en handhaving makkelijker te overbruggen zullen zijn;

verzoekt het college:
- bewoners uit 'hotspotgebieden' zoals benoemd in het Actieplan Buitenslapers een vaste plek aan tafel te geven bij de stuurgroep dakloosheid;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, M. Vogelaar en T. Kind

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Dan de heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd): Dank u wel, voorzitter. En ik denk dat ik op hoofdlijnen veel voel voor het betoog van de heer Ceulemans. En dat we het met de hele raad met elkaar eens zijn dat het bestaan van buitenslapers om heel veel verschillende redenen niet menselijk is. De ene kant zal vinden van, het is een menselijk drama, het is voor die mensen onveilig. En dat is eigenlijk juist voor die buitenslapers problematisch. En aan de andere kant zullen we vinden dat juist de bewoners die lijden onder de overlast die sommige van deze mensen veroorzaken het grootste probleem is. En de insprekers die vorige week bij de commissievergadering hebben verteld over hun fiets die ondergekotst is, of hoe ze hun hond moeten optillen, zodat die niet door de glasscherven heen moet lopen, dat grijpt aan. Dat zijn mensen die elke dag netjes de wekker zetten, gewoon naar hun werk willen gaan, maar hieronder lijden. Dit actieplan zou 2 dingen moeten doen. Dit zou moeten zorgen voor perspectief voor buitenslapers. Dat is redelijk gelukt, kunnen we zeggen. Honderden weer aan het werk of afgekickt en tientallen terug naar land van herkomst. Dat is goed. Het terugdringen van overlast gaat nog niet goed genoeg. En we hebben het hier met elkaar over gehad. Ik vraag me af of deze wethouder, los van het aanzien der persoons, de persoon is die we daarvoor kunnen aanspreken. Ik denk dat het vooral een economisch vraagstuk is. De heer Ceulemans gaf de schuld aan falende EU-regels. Ik denk zelf dat de economie die we hebben ingericht, die te veel nog afhankelijk is van goedkope arbeidsmigranten, dat we dat moeten aanspreken. Dat we toe moeten werken naar een situatie waarin we eigenlijk minder van deze mensen nodig hebben. En dat we ze ook ontmoedigen om hierheen te komen. Naast inderdaad het aanbieden van goede huisvesting. Ik ben blij dat de heer Versnel goede initiatieven neemt op het punt om samen met het Westland inderdaad te zorgen voor kwalitatief goede huisvesting. Vraag aan de wethouder is heel concreet, is er nog heel veel

wat u als wethouder Zorg kan doen om de overlast terug te dringen? Of vindt u, met de Rotterdamse VVD, dat we het hier vooral hebben over een economisch vraagstuk, hoe we eigenlijk voorkomen dat het voor arbeidsmigranten aantrekkelijk is om hierheen te verhuizen? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. En dan is het woord aan de heer Akhatab.

De heer **AKHATAB** (denk): Dank u wel, voorzitter. En tijdens de commissie hebben we de evaluatie van het Actieplan Buitenslapers uitvoerig besproken. En we zijn blij met dit actieplan en de mooie dingen die voortkomen uit dit plan. Zo zien we dat de tijdelijke opvanglocatie voor EU-migranten werkt. We zien onder andere dat de maatregelen bijdragen aan terugkeer naar bijvoorbeeld werk. Hier zijn we positief over, omdat dit zorgt voor perspectief in het leven van deze mensen. Dit is een belangrijk deel van het actieplan, waar we verder mee zouden moeten. Voorzitter, juist omdat we zien dat het actieplan mooie resultaten oplevert, vinden wij het als fractie belangrijk dat de opvang voor EU-migranten optimaal wordt benut. Daarom hebben we ook de motie van D66 meegetekend, die het college vraagt efficiënter gebruik te maken van deze opvang. Voorzitter, waar we wel nog onze vraagtekens bij hebben, is de ervaring en het gevoel van de Rotterdammers over het aantal buitenslapers. GroenLinks had daar ook al terecht de zorgen over geuit. Uit de cijfers blijkt namelijk dat het aantal buitenslapers afneemt. Maar stadsbreed neemt de ervaren overlast door buitenslapers in de buitenruimte niet af. We zijn benieuwd of de wethouder een verklaring heeft voor deze tegenstelling. En dan, tot slot, voorzitter, had ik tijdens de commissie aandacht gevraagd voor, hoe nu verder na dit actieplan? De wethouder heeft aangegeven zijn uiterste best te doen om nog minimaal 1 jaar door te zetten met dit actieplan. En dit juichen we vanuit de fractie van DENK ook toe, voorzitter. De EU-migranten verdienen namelijk perspectief, wat voor regelmaat en rust moet zorgen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen die het woord willen voeren? De heer Kind.

De heer **KIND** (volt): Dank u wel, voorzitter. Het was een interessant commissiedebat vorige week, omdat ik denk dat het Actieplan Buitenslapers voor een deel ook een politiek compromis is. Ik denk dat we zien, iedereen kan er wel maatregelen in lezen die passen bij zijn of haar politieke verhaal. Aandacht voor zorg, toeleiding naar ondersteuning, passende trajecten, gericht op terugkeer naar werk, afkicken, al dat soort zaken, maar voor een deel ook repressie en handhaving. En dit tweede deel baart ons wel langer al zorgen. We hebben er eerder schriftelijke vragen over gesteld, over het aantal boetes in Rotterdam, vooral voor slapen op straat. En dat is echt exorbitant toegenomen sinds 2018. In 2018 waren er 72 boetes voor slapen op straat. In 2023 waren dat er al 716. En er is al veel over geschreven. Het is weinig zinvol. Het is stigmatiserend. Die boetes lopen op tot duizenden euro's. Administratie- en handhavingskosten zijn ook gigantisch groot. En het levert uiteindelijk niet zo heel erg veel op. En als we kijken naar die repressieve kant, is dat voor een best wel aanzienlijk deel van deze raadsperiode het geluid geweest van het college zelf, en ook van deze wethouder. Zo citeer ik uit de Volkskrant, november 2023. “We willen de grootste overlastgevers desnoods in 2 weken tijd 6 boetes geven. We zitten ze op de nek.” En dan vervolgens een stadsmarinier, waar ik de naam niet noem, “Bevestig de strategie dat ze uit zijn op 6 registraties. Ik zeg tegen boa's, ik wil die registraties hebben.” Ander citaat. “Sommige delicten moeten gewoon bestraft worden of iemand die boete nu wel of niet kan betalen.” Dit zijn citaten van de wethouder in verschillende media. Maar ook de opmerkingen vanuit de rechterzijde van de raad, we hoorden het eigenlijk net ook al, het is vaak, overlast moet je aanpakken, beboeten, problematiek moet opgelost worden. Hoe dan ook, keihard bestraffen. Maar we horen ook wel het meer genuanceerde verhaal, dat het voor een heel groot deel te maken heeft met economie, arbeidsmigratie en een gebrek aan passende zorg, ondersteuning en huisvesting.

De **VOORZITTER**: Excuus, de heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Geen punt. Kijk, 2 dingen. De heer Kind begint nu weer over de boetes, maar dat is nou juist wat de wethouder vorige week heeft toegezegd in de commissie van, ik ga uitzoeken hoe die cijfers liggen, wat de verhoudingen dan zijn. Met daarbij de aanmerking ook nog dat mensen voor het simpele feit dat ze buiten slapen niet beboet worden, maar wel voor bijkomende overlast. Het feit dat u hier een regulier debat van wil maken, om daar weer een keer over te beginnen, begrijp ik niet. U krijgt die informatie nog gewoon. En 2, u haalt een citaat van de wethouder aan uit een Volkskrant interview, waarin hij gewoon letterlijk zegt, we gaan de ergste overlastgevers in hun nek zitten en zo snel mogelijk 6 registraties of 6 boetes. Daar kan toch geen weldenkend mens op tegen zijn? Dat gaat niet om zielige mensen die alleen maar een beetje in een hoekje liggen te slapen. Dat gaat om mensen die zich ongelofelijk agressief opstellen, die mensen belagen, die in portieken de heleboel onder ... Ik zal het niet eens zeggen. Maar die portieken vervuilen, die het leven van omwonenden tot een hel maken. En die mensen horen hier helemaal niet te zijn. En die kun je wegkrijgen met 6 registraties of 6 boetes. Dat zijn niet de zielige mensen in een hoekje. Dat zijn de mensen die hier een puinbak van maken. En u kunt niet met droge ogen zeggen dat u ertegen bent dat die mensen terug moeten naar het land van herkomst.

De **VOORZITTER**: De heer Kind.

De heer **KIND** (volt): Ik vervolg mijn betoog graag. En dan kom ik hier zo dadelijk ook op terug. Want er was wel echt goede hoop, voorzitter. Het Actieplan Buitenslapers bestond uit erg veel goede actielijnen en interventies. En daarnaast deed het college in juli 2024, het ging er net ook al even over, de toezegging om te stoppen met het beboeten voor alleen slapen op straat. Er kwam een nieuwe werkinstructie voor boa's. En er werd zelfs aangegeven dat er op korte termijn een daling werd verwacht van het aantal boetes. En dat is begrijpelijk, want de grote groep buitenslapers die in 2023 wel een boete zouden krijgen, zouden in 2024 deze boete niet meer krijgen. Als we nu de cijfers lezen in de evaluatie, die overigens goed was, het was echt een goede evaluatie, dan zien we dat die een andere kant op wijzen. Waar een daling werd verwacht, is het aantal boetes voor buiten slapen fors gestegen naar 906 boetes in 2024. Een stijging van bijna 200 boetes ten opzichte van het jaar ervoor. En dat in het jaar dat er een toezegging is gedaan om niet meer te beboeten. Voorzitter, volgens de fractie van Volt zijn er 3 scenario’s mogelijk. Eén, voor de toezegging in 2024 zijn er extreem veel boetes gegeven, en daarna niet. Of het aantal boetes is gelijk gebleven, wat erg teleurstellend zou zijn. Of 3, het aantal boetes is na de toezegging fors gestegen, wat echt enorm bizar zou zijn. Er is ook nog een andere mogelijkheid. En het gaat hier inderdaad over die top 29 aanpak van meest overlast gevende buitenslapers. Dat zijn er 29. Als je 906 deelt door 29, zou dat betekenen dat er ongeveer 30 boetes per buitenslaper gegeven zou moeten worden, wat ook echt totaal waanzinnig zou zijn. Voorzitter, bij dit soort belangrijke onderwerpen mogen we verwachten dat het college in control is. De wethouder zit hier ook niet voor niets. Geeft opdracht voor handhaving en toezicht. Staat ook in de evaluatie en het actieplan zelf. En we weten niet of de wethouder wel helemaal in control is. We hebben schriftelijke vragen gesteld, termijn is al verstreken, waarin we duidelijkheid hebben gevraagd over, hoe zit dat nu met die boetes? Is niet gelukt. Vorige week was de wethouder niet in staat om tijdens de commissie duiding te geven over de stijging van het aantal boetes. En ook wat simpele technische vragen deze week, was niet mogelijk om die cijfers boven water te krijgen. Ik heb veel door Rotterdam gewandeld de afgelopen jaren, ook in de nacht. Ik heb ook met buitenslapers gesproken. En ik heb echt een aantal situaties gezien dat er 2 boa's naast iemand op een bankje zaten en een boete aan het uitdelen waren. Ik heb met buitenslapers gesproken die zeiden, ik heb dit half jaar al 7 boetes gekregen. Ik weet ook niet wat ik ermee moet. De signalen zijn er. En ik wil van de wethouder weten, hoe verklaart u dat er, ondanks een toezegging aan de raad om buitenslapers niet te beboeten, het aantal boetes voor buiten slapen in 2024 fors is gestegen? Dat is de belangrijkste vraag die ik heb. En ten tweede, hoe

gaat u ervoor zorgen of zich inspannen dat deze boetes in ieder geval worden kwijtgescholden?

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan had ik de heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): Voorzitter, ik sluit me aan bij de woorden van de heer Kind, want buiten slapen zou niet beboet moeten worden. Maar de mensen die buiten slapen, dat doe je niet vrijwillig, tenzij het zomer is natuurlijk en je in de duinen ligt of op een camping, dan wil je nog weleens buiten slapen. Maar een normaal mens gaat niet in Rotterdam in de stad buiten slapen. Dan is er wel iets aan de hand. En over de oorzaak, daar hoeven we het allemaal niet over te hebben. Ik ben het met de heer Ceulemans eens, dat heeft met Europese wetgeving te maken. Daar zijn hele rapporten over geschreven. De aanzuigende werking van allerlei industrie is zeer groot. En daar vallen helaas mensen buiten de boot. En die vallen dan op straat. En in plaats van die mensen te helpen, is het te gek dat je ze dan gaat beboeten. Voorzitter, we weten allemaal, Housing First zou het moeten zijn. SP steunt ook alle voorstellen die ervoor zorgen dat mensen menswaardig van de straat komen en weer aan het werk, of terug naar hun thuis elders in deze wereld. En zoals gezegd zijn we bezig met het uitwerken van een voorstel om te komen tot een Welkomhuis, wat ons betreft in het oude postkantoor hier naast de deur, voor alle mensen die zich melden in Rotterdam. En dan kan de kerk gewoon weer de kerk zijn. Maar daar komen we op terug.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Dank u, voorzitter. Wat de evaluatie van het Actieplan Buitenslapers scherp laat zien, is dat we het hartbeleid voeren tegen de zichtbare symptomen, terwijl de diepere oorzaak van dakloosheid doodgezwegen blijft. Het aantal mensen dat op straat slaapt, is nauwelijks afgenomen. En dit laat niet alleen zien dat het beleid faalt, maar dat er überhaupt geen rechtvaardige toekomstvisie onder ligt. Onze grote zorg gaat uit naar mensen die structureel buiten het systeem vallen. Mensen die worden weggezet als zorgmijders. EU-burgers, in de vrije term EU-arbeidsmigranten zonder werk. Zij passen niet binnen onze kaders. Dus laten we ze vallen. Wat zegt dat over de inclusiviteit van ons systeem? Verder worden er plekken van opvang en solidariteit geframed als overlastveroorzakers. Armoede en verslaving wordt gecriminaliseerd, in plaats van erkend, als gevolg van een diep ongelijk systeem. Terwijl de gemeente tekortschiet, vangen deze organisaties mensen op, menswaardig en zonder voorwaarden. Rotterdam BIJ1 dient daarom een motie in, samen met de Partij voor de Dieren en SP, om onze diepe waardering uit te spreken voor de Pauluskerk en haar partners. En dat repressieve karakter van dit plan gedwongen uitzettingen, ingetrokken verblijfsrechten en boetes, die ondanks de toezeggingen wel zijn gestegen, een keiharde aanpak van mensen zonder thuis, gebaseerd op straf en uitsluiting, in plaats van repressie, pleit bij Rotterdam BIJ1 voor structurele huisvesting, specialistische hulp en begeleiding. Zo dringen we al jaren aan op onvoorwaardelijke winteropvang voor iedereen, de hele winter door. Elke keer wordt het weggestemd, maar toch dienen wij hem opnieuw in, want niemand hoort in de kou te slapen. Wij vinden dan ook dat iedereen recht heeft op onderdak, ongeacht identiteit of papieren. Daarom dienen we ook de motie voor een 'Permanente winteropvang voor iedereen', in samenwerking met Partij voor de Dieren en de SP. Een identiteitskaart of paspoort is een sleutel tot zorg, opvang en zekerheid in je leven. Zonder dit document sta je letterlijk buiten de deur voor noodzakelijke hulp. Rotterdam BIJ1 vindt dan ook dat de toegang tot zorg en ondersteuning niet afhankelijk mag zijn van de vraag of je wel of niet de juiste papieren hebt en wie wel of niet rechthebbend is. Helaas heeft dit college ervoor gekozen om dit onderscheid te maken, waardoor de toegang tot zorg bemoeilijkt wordt of zelfs onmogelijk wordt gemaakt. De kosten van een identiteitskaart bedraagt nu 78,50 euro en dat zijn dus plus minus 523 flesjes of blikjes. Om onderscheid te maken voor hem die toegang heeft tot de zorg wordt bemoeilijkt of zelfs onmogelijk gemaakt. Wij vinden het dan ook niet acceptabel

dat iemand die dak- of thuisloos is, zou moeten betalen voor een identiteitskaart. En daarom dient Rotterdam BIJ1 deze motie in, samen met de Partij voor de Dieren, om deze drempel te verwijderen voor het verkrijgen van een identiteitskaart, en om dat gratis te maken voor dak- en thuisloze mensen in onze stad. Door deze motie aan te nemen zetten we een belangrijke eerste stap in de richting van het wegnemen van onterechte barrières voor dak- en thuisloze mensen. Maar als stad kunnen en moeten we verder gaan. Iedereen die zich in Rotterdam bevindt, moet gezien worden als volwaardig lid van onze gemeenschap. Toegang tot zorg en ondersteuning mag daarom niet afhankelijk zijn van in het bezit zijn van bepaalde documenten. Het invoeren van een City ID zou een cruciale stap zijn in de richting voor gelijke toegang tot zorg en steun voor alle Rotterdammers, inclusief mensen zonder officiële papieren. Daarom spreken we nogmaals onze steun uit voor het initiatiefvoorstel van Volt en GroenLinks op dit onderwerp. Rotterdam BIJ1 blijft strijden voor mensenrechten in dakloosheid. Geen noodmaatregel, maar structurele oplossingen die menselijke waardigheid centraal zetten. Want iedereen verdient een plek om te bestaan, ook wie buiten het normatieve plaatje valt.

De **VOORZITTER**: De heer Van Campenhout heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Gratis Identiteitskaart of Paspoort voor Dak- en Thuisloze Personen

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van het agendapunt 7.12 'Evaluatie Actieplan Buitenslapers';

constaterende dat:
- de kosten voor het aanvragen van een identiteitskaart of paspoort (€78,50 voor volwassenen) een barrière kunnen zijn voor dak- en thuisloze personen om een identiteitskaart of paspoort te verkrijgen;
- er in Nederland een identificatieplicht geldt voor alle inwoners boven de 14 jaar oud;
- een geldige identiteitskaart of paspoort vereist is voor het aanvragen van een briefadres en toegang tot zorg en andere noodzakelijke ondersteuning;

overwegende dat:
- een identiteitskaart of paspoort de basis vormt voor toegang tot essentiële zorg, opvang, werk en andere maatschappelijke participatie, en daarmee een fundamenteel recht is voor iedere Rotterdammer;
- het gratis verstrekken van een identiteitskaart of paspoort dak- en thuisloze mensen in staat zou stellen om hun recht op zorg en sociale steun daadwerkelijk in te roepen, wat hen de kans biedt om hun leven weer op te bouwen;

verzoekt het college:
- de kosten van het aanvragen van een identiteitskaart of paspoort door dak- en thuisloze personen in Rotterdam te vergoeden;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. M.R. van Campenhout en S. van de Peppel
Motie 6. Permanente winteropvang voor iedereen

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025, ter bespreking van agendapunt 7.12 'Evaluatie Actieplan Buitenslapers';

constaterende dat:
- het aantal dak- en thuisloze mensen in Nederland historisch hoog is {30.600 in 2023) en nog steeds fors toeneemt;

- structurele oorzaken, zoals woningnood, afbouw van sociale voorzieningen en falend opvangbeleid hieraan ten grondslag liggen;
- de huidige winteropvang in Rotterdam uitsluitend wordt geopend bij temperaturen onder het vriespunt of bij extreem noodweer, en dus onvoldoende bescherming biedt;
- deze vorm van beleid het bestaan van mensen reduceert tot cijfers en criteria, en niet uitgaat van de onvoorwaardelijke menselijke waardigheid;
- in Amsterdam de winteropvang standaard gedurende de wintermaanden geopend is, ongeacht de temperatuur of het weer;
- veel dak- en thuisloze mensen buiten het formele zorgsysteem vallen en daardoor vaak onvoldoende toegang hebben tot reguliere opvang en hulp;

overwegende dat:
- de winterperiode ernstige gezondheidsrisico's oplevert voor mensen die op straat leven, ook bij temperaturen boven het vriespunt;
- de winteropvang een belangrijke toegangspoort kan zijn tot bredere hulpverlening, waaronder geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg, maar ook begeleiding richting stabiele huisvesting;
- het humaan en noodzakelijk is om kwetsbare Rotterdammers structureel bescherming te bieden tijdens de wintermaanden;
- het afwachten van 'gevoelsgraden' en noodweer geen beleid is, maar bureaucratisch geweld tegenover mensen in nood;
- er geen bewijs is voor een structurele 'aanzuigende werking' van humane opvangvoorzieningen: onderzoek toont juist aan dat dakloze mensen zich doorgaans niet verplaatsen vanwege opvangmogelijkheden, maar juist blijven in hun vertrouwde omgeving *(Trimbos-instituut,* 2020);

verzoekt het college om:
- per direct de huidige winterkouderegeling af te schaffen en te vervangen door een structureel permanente winteropvang geopend van 1 november tot 1 april, toegankelijk voor iedereen, zonder voorwaarden;
- te onderzoeken hoe de winteropvang kan worden gepositioneerd als een geïntegreerd hulp- en zorgpunt, met specifieke aandacht voor geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg en sociale ondersteuning, in samenwerking met relevante maatschappelijke organisaties;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.R. van Campenhout, S. van de Peppel en T.S.J. Coşkun

Motie 7. Pauluskerk en partners maken de stad meer menswaardig

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025, ter bespreking van agendapunt 7.12 'Evaluatie Actieplan Buitenslapers';

constaterende dat:
- dakloosheid in Rotterdam nog altijd een urgent en groeiend probleem is;
- organisaties zoals de Pauluskerk, al jarenlang op menswaardige wijze ondersteuning bieden aan dak- en thuisloze mensen;
- deze organisaties cruciale vangnetten vormen waar mensen terechtkunnen voor eerste levensbehoeften, begeleiding, veiligheid en waardigheid;
- zij vaak opereren op beperkte middelen, maar met een groot maatschappelijk en menselijk hart;
- de Pauluskerk steeds vaker wordt geframed als overlastveroorzaker, en wordt

gecriminaliseerd vanwege hun rol als laagdrempelig vangnet;
- zonder de inzet van deze organisaties de situatie rond dakloosheid, kwetsbaarheid en eventuele overlast in de stad aanzienlijk schrijnender zou zijn, en druk op zowel hulpdiensten, als de openbare ruimte verder zou toenemen;

overwegende dat:
- de inzet van deze organisaties onmisbaar is in het sociaal domein van Rotterdam;
- waardering en erkenning vanuit de gemeente bijdraagt aan het moreel van hulpverleners en vrijwilligers;
- een menswaardige aanpak van dakloosheid niet alleen gaat om onderdak, maar ook om rechtvaardigheid, perspectief en compassie;

verzoekt het college om:
- zijn diepe waardering en erkenning uit te spreken voor de Pauluskerk en soortgelijke maatschappelijke organisaties, die zich inzetten voor dak- en thuisloze mensen in Rotterdam, en dat blijven doen met respect voor de menselijke waardigheid;
- deze waardering actief uit te dragen richting deze organisaties;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.R. van Campenhout, S. van de Peppel en T.S.J. Coşkun

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Dan krijgt mevrouw Van de Peppel het woord.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd): Als we het over buitenslapers hebben, hebben we het ook over arbeidsmigranten. Arbeidsmigranten die wij inzetten voor ons economisch systeem. En zodra ze hun bijdrage hebben gedaan, worden ze een persona non grata in deze stad. Voor ieder bezorgd pakket slaapt er iemand buiten. Voor iedere bloem in een boeket slaapt er iemand buiten. Voor iedere gehaktbal, speklap, kippenpoot, entrecote, tournedos bij een glas Bordeaux ligt er iemand buiten te slapen. Bij iedere walm van een vers ontstoken barbecue, bij ieder stuk vlees wat daarop gelegd wordt denkt u nu, daar ligt nu iemand voor buiten te slapen. Dit systeem, gebaseerd op uitbuiting en uitsluiting, is alleen te stoppen met sluiting. We dienen daarom deze 3 moties in, samen met BIJ1 en SP. En voorts zijn wij namelijk van mening dat er een einde moet komen aan de bio-industrie.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van de Peppel heeft de volgende moties ingediend.

Motie 8. Eiwittransitie tegen uitbuiting

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april, ter bespreking van de Evaluatie Actieplan Buitenslapers;

constaterende dat:
- ons economisch systeem gebouwd is op de uitbuiting van dieren en arbeidsmigranten;
- arbeidsmigranten na uitbuiting afgedaan worden als een wegwerpproduct en vaak dakloos raken;

overwegende dat:
- er veel arbeidsmigranten in de vleesindustrie werken;
- een eiwittransitie nodig is om de vleesindustrie in te perken;

verzoekt het college:

- om een plan op te zetten voor de eiwittransitie in Rotterdam;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel, T.S.J. Coşkun en M.R. van Campenhout

Motie 9. Bloementransitie tegen uitbuiting

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april, ter bespreking van de Evaluatie Actieplan Buitenslapers;

constaterende dat:
- ons economisch systeem gebouwd is op de uitbuiting van dieren en arbeidsmigranten;
- arbeidsmigranten na uitbuiting afgedaan worden als een wegwerpproduct en vaak dakloos raken;

overwegende dat:
- er veel arbeidsmigranten in de bloemenindustrie werken;
- de industrie van bloemen ook een grote impact heeft op de biodiversiteit en de natuur doordat de bloemen veelal met gif worden bespoten;

verzoekt het college:
- om geen bloemen meer te gebruiken bij evenementen of vieringen van de gemeente; en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel en M.R. van Campenhout

Motie 10. Pakketjestransitie tegen uitbuiting

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april, ter bespreking van de Evaluatie Actieplan Buitenslapers;

constaterende dat:
- ons economisch systeem gebouwd is op de uitbuiting van dieren en arbeidsmigranten;
- arbeidsmigranten na uitbuiting afgedaan worden als een wegwerpproduct en vaak dakloos raken;

overwegende dat:
- er veel arbeidsmigranten in de pakketverwerking werkzaam zijn;
- de werkdruk in de distributiecentra extreem hoog is;

verzoekt het college:
- om in de toekomst de bouw van nieuwe distributiecentra voor pakketjes niet meer toe te staan;

en gaat over tot de orde van de dag."
w.g. S. van de Peppel, T.S.J. Coşkun en M.R. van Campenhout

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Dan is het woord aan de heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66): Dank u wel, voorzitter. Niemand slaapt voor zijn plezier op straat. Dakloos zijn is een harde realiteit en geen keuze. Ik ben daarom blij dat het Actieplan

Buitenslapers ook inzet op perspectief bieden aan de Rotterdammers die buiten slapen. Die mensgerichte aanpak werkt volgens de evaluatie. We zien bijvoorbeeld 37 procent meer dakloze immigranten die weer aan het werk zijn geholpen. Dat is wat er gebeurt als je mensen niet afschrijft, maar ondersteunt naar een nieuwe toekomst. De nieuwe opvanglocatie aan de Volkelstraat speelt een cruciale rol in dat succes, voorzitter. Die voorziening biedt rust, stabiliteit en begeleiding, waardoor mensen de kans krijgen weer op eigen benen te kunnen staan. D66 wil succes maximaal benutten. Daarom dienen we vandaag, samen met DENK, een motie in om een strategie te ontwikkelen die de bezettingsgraad van de Volkelstraat opvang verhoogt, zonder de capaciteit uit te breiden. Er is plek voor 60 mensen, maar nu blijft er gemiddeld 28 procent van de bedden leeg. Dat is een gemiste kans voor mensen die hulp nodig hebben. Met een slimme aanpak kunnen we wellicht die plekken vullen en nog meer mensen perspectief bieden en aan een duurzame oplossing helpen.

De **VOORZITTER**: De heer Elbay heeft de volgende motie ingediend.

Motie11. Efficiënter gebruik van opvangmogelijkheden aan de Volkelstraat

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10-04-2025, ter bespreking van agendapunt 6.4: *Evaluatie Actieplan Buitenslapers*;

constaterende dat:
- de tijdelijke EU-opvang aan de Volkelstraat is ingericht om EU-buitenslapers perspectief te bieden via terugkeer naar werk of het land van herkomst;
- de gemiddelde bezetting van de opvang op dit moment rond de 72% ligt en dus lang niet altijd volledig wordt benut;
- er een grote en aanhoudende instroom is van EU-buitenslapers die op dit moment niet bereikt wordt;

overwegende dat:
- vroege interventie en stabiliteit bijdragen aan het succes van trajecten richting werk of terugkeer;
- het maatschappelijk ongewenst is dat er opvangcapaciteit leeg staat terwijl er EU-arbeidsmigranten op straat slapen;
- trajecten vanuit de EU-opvang aantoonbaar succesvol zijn: in 2024 is het aantal personen dat (terug) aan het werk geholpen is met 39% gestegen ten opzichte van 2023;

verzoekt het college:
- een strategie te ontwikkelen met als doel een hogere bezettingsgraad te behalen aan de Volkelstraat zodat meer EU-migranten aan een duurzame oplossing kunnen werken en niet op straat te hoeven overleven;
- de gemeenteraad te informeren over de ontwikkeling van deze strategie;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Elbay en N. Akhatab

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **ELBAY** (d66): Dan de zorgmijders, voorzitter. De mensen die hulp hard nodig hebben, maar die hulp keer-op-keer weigeren. Daar wil ik het ook even kort over hebben. Bij deze doelgroep is berusten geen optie. We mogen niet accepteren dat deze Rotterdammers onbereikbaar blijven. D66 wil dat we blijven zoeken naar manieren om ook deze kwetsbare

mensen te helpen. Samen met onze partners in de stad moeten we creatief durven te zijn en ervoor zorgen om deze groep mensen dan ook goed te benaderen. De wethouder heeft tijdens de commissie al aangegeven deze mening te delen. Wellicht kan hij de raad op de hoogte houden over hoe het met deze zeer specifieke groep in Rotterdam gaat. Kunnen we wellicht technische sessies organiseren, om dan ook echt erachter te komen wat de beweegredenen van deze groep mensen zijn, en dan ook hen beter te begrijpen. Als het lukt om juist deze zorgmijders te bereiken, is de winst enorm, voor henzelf en voor de stad. Voorzitter, laten we het goede van dit actieplan vasthouden. Focus op perspectief, op hulp bieden waar mogelijk. Zo maken we Rotterdam niet alleen veiliger, maar vooral ook menswaardiger. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen die het woord willen voeren? Dat is niet het geval. Zou de wethouder kunnen antwoorden?

De heer **BUIJT** (wethouder): Ik mis nog wel aardig wat moties. En die heb ik ook niet vooraf gehad. Ik zal ook soms even tijd nodig hebben om daarnaar te kijken. Het werd al door een aantal gezegd, we hebben natuurlijk uitgebreid gesproken vorige week. Ik denk niet dat het nodig is dat ik weer het hele verhaal opnieuw vertel. Hoe graag ik dat ook doe, omdat ik erg trots ben natuurlijk op het actieplan en dat het niet vaak voorkomt dat er van links tot rechts, van oppositie tot coalitie, in ieder geval men het over 1 ding eens is, is dat er een aantal hele positieve resultaten zijn van dit actieplan. Ik loop eventjes de gestelde vragen na. En dan kan ik soms ook gelijk de motie daarin verwerken. En daarna zal ik nog de moties nalopen waar ik nog niet op in ben gegaan, op basis van uw bijdragen. Mevrouw Vogelaar begon over de BTO-plekken te vragen. We hebben er slechts 2. Die plekken kosten op dit moment dik een ton op jaarbasis voor 1 bed. Dat is echt heel duur. Ik heb wel echt de ambitie om daar een uitbreiding in te zoeken, maar die prijs moet echt wel iets lager worden. Nogmaals, ik wil het graag, maar het is wel echt veel geld. U heeft terecht, veel partijen deden dat ook in de commissie, de aandacht voor vrouwen gevraagd. Dat deel ik ook zeer, want uit alles blijkt dat zij echt extra kwetsbaar en vatbaar zijn voor slechte gevolgen, en met zeer onaangename zaken in aanmerking komen. U zegt de Flixbusfabel. Is leuk gevonden inderdaad. U vindt hem stigmatiserend. Ik ben het niet met u eens. U moet ook wel weten dat dat niet de eerste actie is. Verschillende malen hebben we geprobeerd om met de FlixBus in gesprek te komen van, is het mogelijk dat wij in de bus een soort filmpje kunnen afdraaien van, welkom in Rotterdam, let op, let hierop. Desnoods hadden we nog iets bij een pilot dat er bij de grens iemand van onze gemeente zou instappen en samen met Barka of zo dan een voorlichting geven. We hebben nog geen brief beantwoord gekregen. Ik wil aangeven dat het op een gegeven moment ook wel iets was van, ik ben nou wel een keer klaar met die FlixBus. En dat u het als stigmatiserend kan ervaren, ik kan natuurlijk niet over uw interpretatie van die actie gaan. Zo is hij in ieder geval niet bedoeld. We willen echt voorkomen. En nogmaals, daar gaat deze halte natuurlijk niet het verschil in maken, maar het is een van de maatregelen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Uit het actieplan en uit de evaluatie daarvan blijkt niet dat deze maatregel effectief is. Dan zou ik zeggen, haal die bordjes weg. Bovendien, de FlixBus is 1 vervoersmiddel, maar er zijn natuurlijk allerlei manieren waarop mensen naar Nederland en Rotterdam kunnen komen. Alsnog, door eigenlijk de FlixBus toch nog als soort van stigma van, mensen komen met de goedkoopste bus hier naar Rotterdam toe, alleen al vanwege dat beeld, dat roept eigenlijk al een stigma op. Waarom zouden mensen niet gewoon met de auto of met de trein, met het vliegtuig hiernaartoe kunnen komen?

De heer **BUIJT** (wethouder): Ik zeg al, iedereen heeft natuurlijk zijn eigen interpretatie van een maatregel. En de interpretatie die u geeft, is voor uw rekening. Ik denk dat het een toegevoegde waarde heeft. U heeft ook een motie ingediend over de bankslapers. U heeft het

daar al een aantal malen over gehad. U heeft meer aandacht van mijnheer Tak dan voor de wethouder. Dat is toch jammer, maar goed. Ik had het leuk gevonden om in uw laatste raad, althans voorlopig, want volgens mij gaan we u zeker nog terugzien, u een motie te gunnen. Want dat meen ik ook echt, dat had ik u ook echt gegund. En ook het onderwerp waar u de motie op indient, de bankslapers, die gaan mij net zo aan het hart als u. Alleen wat u vraagt, is niet uitvoerbaar. We hebben echt een groep van duizenden bankslapers in deze stad. Als we die urgentie gaan geven, dan loopt het systeem vast, dan komen er nog minder mensen die regulier op zoek zijn. We komen binnenkort ook met de evaluatie van de bankslapers. We hebben echt een aantal doorbraken met het project van collega Zeegers in de flexwoningen. We gaan doorbraak wonen doen, waar ook extra woningen voor woningzoekenden gaan komen. We doen er echt alles aan. En er zijn ook enkele schrijnende gevallen, die extra aandacht zullen krijgen. Maar deze motie, hoe sympathiek ik hem ook vind, daarmee gaat het systeem echt vastlopen. Ik moet hem echt ontraden. Dan mijnheer Vonk. Dank ook voor de complimenten. U doet eigenlijk een beroep op, doe het meerjarig. Mijn inzet bij de retraite wordt om het in ieder geval voor het hele jaar 2026 veilig te stellen. Dan is het 1 juni, 1,5 jaar. Het staat u uiteraard vrij om mij op te roepen. En u mag er echt op vertrouwen dat dit mij alles waard is om dit niet verloren te laten gaan. Maar ik vind het niet helemaal fair dat ik nu zeg, ja hoor, ik omarm hem naar mijn collega's toe, die ook allemaal hun wensen hebben, dat ik daar al een voorschot op neem. Maar weet in ieder geval dat dit heel ver op nummer 1 staat. Ik heb natuurlijk heel veel wensen. Dan komt er een tijd niks. En dan komen daaronder heel veel andere dingen. U mag er echt op vertrouwen dat ik er alles op alles op ga zetten. U gaat dadelijk een half jaar verder dan ik wil gaan bij de Voorjaarsnota, bij de retraite volgende week, maar dit is eventjes hoe ik hem nu kan beoordelen.

De **VOORZITTER**: De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu): Dank u wel. En ik heb er alle vertrouwen in dat u hem ook inderdaad hoog op uw prioriteitenlijstje heeft staan. En terecht dat u zegt, het is uiteindelijk ook een beslissing van de raad zelf natuurlijk om u dat mee te geven. Ik zou daar de raad wel toe willen oproepen. En misschien helpt het als ik dan nog even herinner aan het feit dat we in 2022 5,8 miljoen hebben overgehouden op maatschappelijke opvang in de jaarrekening. In 2023 4,8 miljoen. En in 2024 voorlopig resultaat staat in ieder geval op 5,3 miljoen. Dat betekent dat we gemiddeld de afgelopen 3 jaar 5,3 miljoen hebben overgehouden op de maatschappelijke opvang, wat allemaal teruggevloeid is naar de maatschappelijke opvang. Als het om geld gaat, staat u heel sterk, als u in het college iets gaat claimen. En daarom kunnen we, wat mij betreft, volgens mij best eendrachtig, omdat we zo met elkaar ook enthousiast zijn over die opvang, u dat meegeven.

De heer **BUIJT** (wethouder): Dank. Uw rekensom klopt grotendeels, maar mijn portefeuille is breder dan maatschappelijke opvang. En als we daar totaal voor mijn portefeuille gaan kijken met Jeugdzorg, dan moet ik ook eerlijk zijn dat ik juist een groter beroep op de rest gedaan heb. Maar nogmaals, het feit wat u zegt klopt grotendeels, want ik praat uit mijn hoofd.

De **VOORZITTER**: De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu): Dan wil ik er toch even op wijzen dat we ook vanuit het Rijk natuurlijk wel dat geld ook krijgen voor die maatschappelijke opvang. Je kan het niet helemaal tegen elkaar uitruilen. Maar goed, we praten allebei uit ons hoofd. Maar u bent het voor een groot deel met me eens. Dat komt helemaal goed.

De heer **BUIJT** (wethouder): Dan GroenLinks. Even kijken. U had het over de ervaren overlast inderdaad. Die blijft gelijk. U had een vraag over het Westland, of die mee willen betalen? Collega Versnel is nadrukkelijk in gesprek momenteel, ook met het Westland. Ook over de huisvesting heeft hij samen een opinieartikel geschreven. Ik wil het hen voorleggen. Maar

kijk, er is nu eenmaal een systematiek dat de ene gemeente ... We hebben soms ook revenuen als Rotterdam, dat er toeristen naar Rotterdam komen. Dan zeggen we ook niet, er komen wel erg veel toeristen uit Klaaswaal. Klaaswaal is trouwens geen gemeente. Dat is natuurlijk Hoeksche Waard. Maar als voorbeeld. Ik vind het wel een beetje ingewikkeld. Ik snap het punt, en zeker als blijkt dat er een overmatig aandeel van een gemeente is. Maar ik zou hem niet helemaal terecht vinden. Wat ik wel een goede suggestie van u vind, is de bewoners eigenlijk ... We hebben nu een stuurgroep. Daar zit de zorg in, daar zitten veiligheidspartijen in, daar zit eigenlijk iedereen in. En u zegt eigenlijk, doe daar ook een afvaardiging van de bewoners uit de hotspots in. Ik vind dat eigenlijk een heel mooi idee. Ik wil dit even toetsen. Ik wil hem eigenlijk omarmen, maar wel de restrictie dat ik het ook even aan de andere partijen in die stuurgroep ... Want we zijn met elkaar een stuurgroep. Als ik dan eigenstandig dat beslis, vind ik ... Maar ik verwacht daar geen probleem in. Ik wil hem omarmen met 1 voorwaarde, dat als er echt steekhoudende protesten komen, kom ik bij u terug, en dan wil ik het bespreken. Dan de VVD vraagt eigenlijk, wat gaat u nog meer doen? We zien eigenlijk die overlast niet echt afnemen. Ik denk dat het ook iets is van de lange adem. Ik ben het niet helemaal met u eens dat het puur economisch iets is, want dan is ook dat op landelijk gebied worden er keuzes gemaakt, gaan we bepaalde sectoren afstoten waar heel veel arbeidsmigranten nu in werken, vleesverwerking, distributie. In het Westland natuurlijk heel veel kassen en dergelijke. Ik denk dat het een kwestie is van lange adem. We zien dat de aanpak succes heeft. Dat we de top 30 behoorlijk in beeld hebben gehad. Ik denk dat het wel degelijk over een jaar, hopelijk gaan we natuurlijk door na 1 juni, echt dat we ook op dat punt nu significante verbeteringen gaan zien, omdat we meer inzet hebben op de hotspots. Ik heb ook met collega Lansink goede afspraken over inzet van de boa's en dergelijke. Ik vermoed echt dat we de overlast gaan afnemen. Ik kan dat natuurlijk ook niet garanderen, maar het is wel mijn inschatting. Ik weiger te erkennen dat we hier niet meer aan kunnen doen dan dat er is. En wat ook niet meegenomen is in de evaluatie, ik heb net de cijfers van de WKR, ik moet het nog analyseren, maar we zien een lagere bezetting in de WKR dan de jaren hiervoor gemiddeld. Echt onder de 100 is die gezakt. En we zien ook in Q1 het aantal buitenslapers op straat echt afnemen. Is nog niet in deze evaluatie meegenomen. Het lijkt erop dat langzamerhand gaan de cijfers ook de goede kant op. Want hoe minder mensen op straat, hoe minder statistisch kans op overlast er ook is natuurlijk. Ik blijf hoopvol, maar ik weet dat het een smal koord is. DENK heeft volgens mij niet concreet iets gevraagd. En dan kom ik bij mijnheer Kind. Wethouder Kind zelfs volgens sommigen in deze zaal. Ik vind het ingewikkeld om nu te reageren op u. We hebben hier vorige week een forse discussie gehad. Ik heb u eigenlijk gezegd, ik snap heel goed waar uw verontwaardiging en in ieder geval uw verbazing vandaan komt. Wij spreken af in een debat, juli ‘24, we gaan het op die manier niet meer doen. En wat is het resultaat over ‘24, meer boetes. Hoe kan dat? Ik heb u toen toegezegd dat ik dat snap. Dat ik daar een analyse van wil hebben. Ik ben daarmee bezig. Ik heb daar nu al iets meer inzicht in, maar nog geen totaalbeeld. Ik wil daar echt een keertje goed op terugkomen. Dat is ook de reden dat u vandaag een uitstelbericht krijgt van de schriftelijke vragen. Die komen net na het meireces. Maar ik vind het jammer dat u er nu zo inhoudelijk weer op terugkomt. U maakt het punt weer. Dat is uw eigen keus natuurlijk. Ik kan u niet verbieden om bepaalde punten te maken. Alleen ik heb u vorige week uitgelegd dat ik uw verbazing snap, dat ik het echt wil uitzoeken, dat ik het wil analyseren. U noemde zelf al, er zijn 3 mogelijkheden. Dat klopt inderdaad. Die ben ik ook aan het uitzoeken. Ik kan er gewoon op dit moment niet meer over zeggen dan vorige week. En dat heeft niets te maken met, wat ik toen ook al zei, dat ik dingen achter wil houden of verborgen of wil wegmoffelen. Absoluut niet. In de openbaarheid uitleggen, hoe is dit gegaan? Uw rekensom, top 30, 29 mensen, zoveel boetes. Die 29 is een lijst, die is dynamisch. In totaal hebben er 120 mensen op die lijst gestaan. Dat is wel een aanname van u die niet klopt. In dat hele verhaal wil ik nu niet gaan cherry picking en 1 voorbeeld noemen, wat ik dan wel doe. Maar ik wil met een totaal verhaal dan bij u terugkomen. En dat heb ik nu niet klaar.

De **VOORZITTER**: De heer Kind.

De heer **KIND** (volt): Voorzitter, zoals ik ook in mijn betoog aangaf, gaat het voor een deel ook over in control zijn. De wethouder heeft echt hele heftige uitspraken gedaan in de verschillende media over het beboeten. In de evaluatie zelf staat ook dat onder andere door meer inzet van handhaving de bekeuringen zijn gestegen, omdat er gewoon via wekrondes en allerlei interventies strenger gekeken is en strenger is beboet. En u geeft zelf ook sturing aan de boa's. En wat ik me kan voorstellen, als iets zo belangrijk is voor de raad, namelijk we hebben een toezegging gedaan, de werkinstructies zijn aangepast, u geeft aan, we verwachten een daling, dat u daar wel grip op heeft wat er vervolgens dan gebeurt. En wat ik nu jammer vind, is dat de schriftelijke vragen hebben hun termijn al overschreden. Het lukte vorige week niet om een eerste reactie te geven in de commissie. Kleine technische vragen die we hebben gesteld, in voorbereiding op dit debat, was ook niet mogelijk. En ik verwacht eigenlijk wel op dit moment van u om enigszins beknopt een analyse te geven wat hier nu precies is gebeurd. U heeft waarschijnlijk de informatie al. Het kan niet zo zijn dat we nu wekenlang moeten wachten op een brief vanuit het college met tussenberichten, et cetera. Dat is echt veel te ver weg. We willen nu wel echt een goed antwoord. Dank u wel.

De heer **BUIJT** (wethouder): Ik zou dat met alle liefde willen doen, voorzitter, maar ik vind dat gewoon niet opportuun, omdat ik niet alle gegevens heb. En dan ga ik u nu een deel van het verhaal vertellen. Dan komt er niet een compleet beeld. En ik vind dit te belangrijk ook. U stelt terechte vragen. En ik wil ook weten hoe dat precies zit. En ik wil ook weten, hoe is precies die registratie? Is dat gewoon onder 1 noemer en zitten daar allerlei andere dingen aan? Dat weet ik nu gewoon nog niet. En dan ga ik nu speculeren door te zeggen ... Bijvoorbeeld, ik weet nu 1 ding, dat is in ieder geval dat de verhouding voor de toezegging in juli en daarna, er is wel een daling. De tweede helft is wel iets minder, maar het is niet zo dat het helemaal significant is. Je moet zien dat de verhouding is waarschijnlijk 60-40 of zo. Dat weet ik nu. Maar dat is een klein stukje van het geheel. Als ik dat nu een beetje ga opsommen, dan heb je niet het hele beeld. Ik vraag u echt, heb nog een maandje geduld. Ik kom daar met een duiding op. Ik kom met antwoorden. En als het nodig is om daar opnieuw met mensen over te praten en de instructies nog eens een keertje aan te scherpen, dan ga ik dat doen. En dan ben ik de eerste die dat ook zal erkennen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Voorzitter, ik deel wel het ongemak van de heer Kind. Want kijk, in het vorige debat, een jaar geleden, toen ging het over, maar welke werkinstructies geeft u aan die boa’s? Daar hebben we toen best een intensief debat over gehad, want er was onduidelijkheid over wat u wel of niet aan werkinstructies gaf. Toen is dat uiteindelijk, na veel tumult, tot een bepaalde toezegging gekomen. Dan blijkt een jaar later dat er een heel ander beeld is ontstaan dan iedereen had verwacht. En dan zijn er schriftelijke vragen gesteld, waar een termijn van een aantal weken voor staat om die te beantwoorden. Het is niet zo dat het een vraag is van gisteren. En het ongemak zit erin dat daar ook wat voorgeschiedenis in zit, waar wij met elkaar het debat over hadden van, wat is de goede manier? We zijn het A, waarschijnlijk ook niet helemaal eens over wat de goede manier is. B, we waren niet helemaal eens over wat de werkinstructie was. Daar was heel veel debat over. En C, de uitkomst is nu heel anders dan we verwacht hadden. Kunt u gewoon nu iets beter uitleggen, waarom kost het zoveel tijd om hier meer duidelijkheid over te geven? Want daar zijn nu, ik denk, 2 maanden overheen gegaan.

De heer **BUIJT** (wethouder): In alle eerlijkheid, omdat ik voor mezelf tot aan de commissie van vorige week niet echt de focus had van, ik wil dit nu met spoed uitzoeken. Ik heb er zelf ook niet heel erg op gedrukt. Dat heb ik na vorige week wel. Want ik begreep ook inderdaad uw ongenoegen en uw vragen. En ik vind het ook niet meer dan logisch dat u dat heeft, dat u daar een uitleg en een duiding van wil hebben. En nu ben ik daar heel erg hard mee bezig. Maar ik wil dat wel zorgvuldig doen, want het luistert nauw. Hoe is precies die registratie

manier opgebouwd? Om hoeveel registraties gaat het nu, dat mensen naar herhaaldelijk waarschuwen gedaan? Hoeveel is het gevolg van dat we extra inzetten op bepaalde focusgebieden? Dat wil ik gewoon eventjes voor u scherp hebben. Ik begrijp uw ongenoegen, ik begrijp uw ongeduld, maar geef me nog even een paar weken de tijd om dit beeld volledig neer te zetten. Ik blijf in een cirkeltje anders draaien, voorzitter. Meer kan ik hier niet over zeggen.

De **VOORZITTER**: De heer Kind.

De heer **KIND** (volt): Kijk, als we dit nu omdraaien. Stel ik ben een buitenslaper en met een wekronde komen er 2 boa's naar me toe. En die zeggen vervolgens, weet je, je ligt hier te slapen, zien wij niet zo zitten, een boete voor 170 euro. Dan zegt vervolgens die buitenslaper, kan ik alstublieft uitstel krijgen? Dit wil ik niet. Allemaal superingewikkeld. Ik heb geen geld. Dan, de boa schrijft gewoon uit. Bam, 906 keer, keer 170 is 154.000 euro. Boetes stijgen. Leidt tot 20 miljoen euro voor de maatschappij aan niet-geïnde boetes of administratiekosten, wat er nog bij komt. Gigantische maatschappelijke impact. U vraagt nu medelijden aan ons. Eerlijk gezegd vind ik dat ongepast. De brief is uit februari. U weet dat we hier al heel erg lang mee bezig zijn. Korte, beknopte uitleg moet nu kunnen. En als u dat niet kan geven, in ieder geval wil ik via de voorzitter vragen om een schorsing.

De **VOORZITTER**: De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): We kunnen wel weer elke raadsvergadering een toneelstukje met elkaar opvoeren. Er is vorige week informatie gevraagd. Dat wordt toegezegd. U gaat ingestudeerd toneelstukje een regulier debat maken van iets wat een Tweeminutendebat is. Het gaat u ook helemaal niet om de inhoud. U wilt hier gewoon een puntje scoren. Wilt u een politiek feestje van maken. Het slaat echt helemaal nergens op. Als je wil schorsen, ga lekker je gang, maar we nemen het 0 serieus dit.

De **VOORZITTER**: We gaan even weer terug naar de inhoud. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Ik vind dit verwijt totaal onterecht, want het gaat niet om die week. Het gaat om schriftelijke vragen die gewoon al weken liggen. Daar moet gewoon op geacteerd worden, op een normale manier. Daar hebben we met elkaar termijnen voor afgesproken. Daar is niet aan voldaan. En 2, als je zo'n afspraak maakt een jaar geleden met elkaar, dan stuur je daar ook op, gedurende het jaar. Dan is het toch ook vreemd dat je vervolgens wekenlang de tijd nodig hebt om daarop te antwoorden. Daar zit gewoon ergernis over. En dat is meer dan terecht.

De heer **BUIJT** (wethouder): Voorzitter, vorige week hebben we een debat van 3,5, 4 uur gehad. Daar is dit punt aan de orde gekomen. Mijnheer Kind heeft dat punt gemaakt. Ik heb dat erkent van, ik ben het eigenlijk wel met u eens. Dat is wel nader uitzoeken. Niemand is toen van, en hoe kan het nou, ik heb nog vragen ingediend. Niemand. Nu gaan we hier, op verzoek van mijnheer Kind, nog eens een keer uitgebreid een debat over voeren. Ik ga nogmaals in. En dan wordt er gezegd, maar als je nu na die week niet meer kan zeggen, ga ik een debat schorsen en dan ga je maar ... Sorry, ik kan er eerlijk gezegd niet mee. Ik kan ook na een uur schorsing niet meer informatie geven, want dat hebben we ook uitgevraagd. Dat wordt ook uitgezocht. Dat wordt geanalyseerd. Ik snap uw ongeduld, maar in deze zou ik echt vragen, geef mij het vertrouwen om daarmee aan de slag te gaan. En ik kom echt naar eer en geweten zo snel mogelijk met een reactie.

De **VOORZITTER**: Kunt u misschien specifieker zijn wanneer de reactie wel gegeven kan worden? Want misschien helpt dat wel ook om te kijken wat er dan eventueel daarna nog kan gaan komen. Wat is ongeveer de scope?

De heer **BUIJT** (wethouder): Ik hoopte zelf binnen 2 weken. Alleen, we zitten ook met een reces wat eraan komt en dat ik het niet 100 procent weet, zei ik, geef me dan nog 1 maand, dan is het begin mei, na het meireces. Maar ik wil mijn uiterste best doen om binnen 2 weken met een reactie te komen. Maar ik kan dat nu niet beloven. Er moet echt het een en ander uitgezocht worden. Die schriftelijke vragen, dat zijn er ook echt een aantal waar hele specifieke gegevens gevraagd worden. Daar is nu een uitstelbericht tot medio mei onderweg vanuit de griffie. Ik zou zelf het liefst zeggen, geef me een maand de tijd. Maar ik wil mijn uiterste best doen om het sneller te doen. Nogmaals, we hebben hier vorige week echt over gesproken. Iedereen ging akkoord met mijn uitleg toen. En ik ben er ook een beetje door overvallen nu.

De **VOORZITTER**: Ik kijk even naar de heer Kind, want die had de vraag natuurlijk gesteld. En ik probeer ergens even te komen waar iedereen toch met een enigszins opgeheven hoofd deze zaal verlaat. De inspanningsverplichting om het binnen 2 weken te leveren, ik noem het maar even gegarandeerd binnen een maand. Dat is eigenlijk wel dat wat er gezegd wordt. Kan de heer Kind daarmee leven?

De heer **KIND** (volt): Ik zou toch graag 10 minuten schorsing willen aanvragen.

De **VOORZITTER**: Dan kijk ik even rond. Mevrouw Van de Peppel nog even een vraag, want die heeft ook nog een vraag. Moment.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd): Voorzitter, eerder een aanvulling. Want ik was vorige week ook bij het debat. En ik heb niet geroepen over de antwoorden van de schriftelijke vragen, omdat de wethouder zelf al aangaf dat ze deze week door het college zouden gaan. Wat ik er eigenlijk uit begrijp, in het hele proces, is dat de wethouder vorige week zelf overvallen is door de cijfers waar de heer Kind hem op wees. Dat hij die cijfers ook nog helemaal niet met de schriftelijke vragen heeft gezien, omdat het pas deze week door het college zou gaan. Dat we misschien te vroeg in het proces zitten. Maar dat is wat ik hier misschien uit afleid. Maar daarom heb ik vorige week niet geroepen, we hebben geen antwoorden op de schriftelijke vragen. Want de wethouder gaf zelf al aan dat ze eraan kwamen.

De **VOORZITTER**: Dank voor de toelichting. De heer Kind heeft gevraagd om een schorsing van 10 minuten. Dat mag. Dan gaan wij schorsen tot 17.10 uur. Ik schors de vergadering.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. En ik geef het woord aan de heer Kind.

De heer **KIND** (volt): Dank u wel, voorzitter. Er is alle reden om de conclusie of het beeld te schetsen dat de wethouder, A, de toezegging, zoals die is gedaan in juli 2024, niet correct uit te voeren. En ten tweede is er een beeld dat de wethouder niet in control is over de cijfers en de sturing op dit deel van het beleid. We merken ook bij de wethouder dat er welwillendheid is. En daarom willen we vragen om in ieder geval al die informatie waar we om vragen, zowel de beantwoording van de schriftelijke vragen, als een duiding van de ontstane situatie, om dat voor het meireces te kunnen krijgen.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Kan de wethouder daar meteen op reageren?

De heer **BUIJT** (wethouder): Ja. Zoals ik u al zei voor de pauze, ga ik mijn uiterste best doen om dat binnen 2 weken te doen. Het reces is over 2 weken en 1 dag. Ik ga daar alles aan doen.

Maar omdat ik ook van externen afhankelijk ben, kan ik het niet beloven. Maar ik kan u wel beloven mijn uiterste best daarvoor te doen. En dat is wat ik erover kan zeggen.

De **VOORZITTER**: Volgens mij hoor ik de heer Kind ook zeggen dat alles wat er beschikbaar is, om dat in ieder geval dan wel beschikbaar te stellen. Ook op het moment als externen dat nog niet hebben aangeleverd, de rest daar niet door op te laten houden. Dat is geloof ik wat ik daarin hoor.

De heer **BUIJT** (wethouder): Maar ik wil wel waken dat er niet een incompleet beeld komt. Het is wel belangrijk dat we het hele verhaal in 1 keer goed kunnen vertellen, want anders blijft er ook ruimte voor ruis. En dat zou ik ook niet goed vinden. Zeker niet op een punt wat zo belangrijk is.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Voorzitter, goed om te horen. Zou de wethouder daarin dan ook kunnen aangeven wat hij afgelopen jaar heeft gedaan om ook te sturen op het beboeten of het niet beboeten van dakloze mensen? Hoe hij afgelopen jaar daarop gestuurd heeft, wel of niet in control was? Want dat is waardevolle informatie voor ons, voor het vervolg hierop.

De **VOORZITTER**: Wethouder.

De heer **BUIJT** (wethouder): Voorzitter, ik bemerk dat het een favoriet woord is van sommige raadsleden, in control. Ik kan u daar nu het antwoord op geven. Ik heb daar totaal niet op gestuurd. Ik heb die afspraak met u gedaan. Ik heb u die belofte gedaan. En ik ging ervan uit dat dat ook op die manier gedaan werd. Uit de evaluatie blijkt dat er nog net zoveel of zelfs nog iets meer boetes zijn gegeven. Ik ben ook erg benieuwd naar het verhaal daarachter. Maar ik kan u nu al zeggen dat ik niet maandelijks een rapportage heb gevraagd, mag ik een tussenstand weten? Daar kan ik heel erg kort over zijn. Als de voorzitter het mij toestaat, wil ik naar de laatste ...

De **VOORZITTER**: De heer Kind heeft nog een vraag.

De heer **KIND** (volt): Toch even concreet wat de toezegging dan precies is. Want volgens mij, zoals we hem nu horen, alle informatie die er is, inclusief deze analyses, wat overigens ook vrij interessant is, dat het daarin wordt opgenomen. Dat we dat over 2 weken krijgen. En als er eventueel nog aanvullende informatie nodig is van derden, dat dat later wordt toegevoegd, maar dat we in ieder geval over 2 weken een brief krijgen.

De heer **BUIJT** (wethouder): Dat kan ik zeker toezeggen, voorzitter, met het risico dat niet het complete beeld er dan al is.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Voorzitter, ik blijf wel wat in verbijstering achter dat het totaal niet opgestuurd is, want daarvoor is een wethouder toch in charge, namens ons. Dat vind ik wel bijzonder.

De heer **BUIJT** (wethouder): Voorzitter, ik wil graag verdergaan, want ik denk dat ik hier verder beter niet op kan gaan reageren. Tot slot, mijnheer Elbay. Die was ook blij dat de aanpak werkt. Goed om te horen. Hij maakt zich, met mij, zorgen om de zorgmijders. Is een hele hardnekkige groep, die echt veel problemen heeft en veel problemen veroorzaakt. Wij gaan daar alles op alles zetten. We hebben daar al een aantal middelen op ingezet. U weet dat ik ook heel erg druk bezig ben met een Skaeve Huse 2.0, om die mensen misschien

daartoe te kunnen verleiden. Weet dat deze groep ook nadrukkelijk op mijn netvlies staat. Voorzitter, ik heb in mijn reactie al een aantal moties van commentaar voorzien. Ik wil nu de moties langslopen, waar ik nog niet in mijn beantwoording op ingegaan ben. Motie 3, is motie 'Minder verwondingen en overlast door doneerring of bak', van GroenLinks met anderen. Ik moet deze ontraden. Ik heb daar uiteraard advies ingewonnen bij mijn collega Lansink, die hiervoor verantwoordelijk is. En daarvan kreeg ik terug, er is eerder een pilot gedaan met het gebruik van doneerringen op de vuilnisbakken. Die pilot is niet gecontinueerd, omdat gebleken is dat de vuilnisbakken alsnog structureel worden opengebroken. De pilot wees uit dat dit eigenlijk niet werkte. Daarvoor ontraad ik hem. Motie 5 is van BIJ1 en de Partij voor de Dieren. Zij vragen de kosten voor het aanvragen van een identiteitskaart of paspoort door dak- en thuisloze personen in Rotterdam te vergoeden. Even los van mijn inhoudelijke mening, dit is een motie met financiële consequenties. En alleen al daarom kan ik deze niet omarmen. Motie 6 is een permanente winteropvang. Die wordt ook permanent ingediend. En ik heb ook permanent gezegd dat ik die niet kan omarmen. En dat herhaal ik nu ook. De motie 7 van BIJ1 en Partij voor de Dieren en SP vraagt waardering uit te spreken voor de 'Pauluskerk en partners maken de stad meer menswaardig'. Laat ik vooropstellen dat ik werkelijk diep respect en waardering heb voor iedereen die zich inzet voor mensen die het moeilijk hebben. Maar om vanaf deze plek middels een motie mijn waardering daarvoor uit te spreken, en dan specifiek ook naar de Pauluskerk, ik ben ervan overtuigd dat ze met de beste bedoelingen handelen. Ik heb ook aangegeven dat een sluiting of zo op dit moment helemaal niet aan de orde is. Maar ik vind wel ook dat zij een opdracht hebben en dingen te doen hebben. Op dit moment wil ik het daarbij laten. En deze motie zou ik willen ontraden. Dan heb ik van de Partij voor de Dieren 3 moties gekregen over de eiwittransitie, het geen bloemen meer gebruiken bij evenementen en de toekomst van de bouw nieuwe distributiecentra voor pakketjes niet meer toe te staan. Dat zijn zaken die ik alle 3 wil afraden. Los van de inhoud, het college wil niet dat er geen bloemen meer gebruikt worden. Daar zijn we het gewoon inhoudelijk absoluut niet mee eens. De eiwittransitie, om een plan op te zetten in Rotterdam, dat zien wij ook niet voor ons. En de distributiecentra is echt onderdeel van een landelijke discussie, die er nu is. Daar komt steeds breder van, welke facetten willen wij eigenlijk nog in dit land wel of niet faciliteren? Daar is dit er 1 van. En ik denk dat de uitkomsten van die discussie zullen bepalen hoe dit in de toekomst vormgegeven zal worden. De laatste motie was van D66 en DENK. Die vraagt eigenlijk, die bezettingsgraad van 73 procent willen we kijken of die doelmatiger ingezet kan worden. Ik wil daar zeker welwillend naar kijken. Ik kan niet garanderen dat dat gaat lukken, omdat we in de commissie besproken hebben, daar zitten ook een paar mitsen en maren aan waarom 100 procent niet wenselijk is. Maar meer dan 73 is wellicht wel ook financieel aantrekkelijker. Ik kan deze omarmen, om in ieder geval goed te onderzoeken of dat mogelijk is. Voorzitter, dan heb ik volgens mij ook alle moties en de vragen beantwoord. En denk ik dat we de eerste termijn hebben afgesloten.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vogelaar heeft nog een vraag.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Een techniciteit, als het kan, voorzitter. Want het kan zijn dat ik even zelf als afgeleid wethouder ... Dan daarvoor mijn excuses. Maar volgens mij is de wethouder nog niet ingegaan op gevoelstemperatuur. En met name de vraag, of de wethouder bereid is om lokale data te verzamelen bij eerste hulp, huisartsenposten en straatartsen, over kou en vocht gerelateerde aandoeningen.

De heer **BUIJT** (wethouder): Daar heeft u gelijk in. En het was niet dat u was afgeleid door mijnheer Tak, maar ik heb het gewoon inderdaad niet genoemd. Ik weet niet wat ik met die toezegging op mijn hals haal. Kijk, die gevoelstemperatuur is iets wat ook via de VNG als instrumentarium is voorgeschreven, om op een gegeven moment een soort beslissing te maken van, wanneer wel, wanneer niet. Ik neem aan dat die niet lichtzinnig gemaakt is. Ik vind het op zich best interessant. Maar ik kan gewoon niet overzien wat daar de reikwijdte van is. Want u noemt een aantal partijen. En dat gaat misschien wel ongelooflijk veel inzet en

geld kosten. Ik wil die toezegging niet doen. Wat ik wel u wil toezeggen, want ik wil u ook niet helemaal met lege handen naar buiten sturen vandaag in uw afscheid, is kijken of ik op een van die partijen die u noemt, dat ik toch wel zien van, kunnen zij daar iets meer over zeggen? Maar wat ik zeg, u trekt hem vrij breed, en ik kan daar de gevolgen niet van overzien.

De **VOORZITTER**: Dat is toch wel een mooi afscheidscadeautje.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Zeker. Dank u wel. En als dat dan de straatartsen zouden kunnen zijn, zou dat mijn voorkeur hebben.

De heer **BUIJT** (wethouder): Maar die zijn ook misschien het minst onbevooroordeeld daarin. Geeft u mij dan de keuze wie ik uit het rijtje kies. Oké?

De **VOORZITTER**: Heel goed. Zijn er nog vragen blijven liggen? Dat is niet het geval. Is er nog behoefte aan een tweede termijn? Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Als afscheidscadeautje heb ik toch nog 2 moties voor de wethouder.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vogelaar heeft de volgende moties ingediend.

Motie 12. Loslaten gevoelstemperatuur als criterium winteropvang

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van 'Evaluatieplan Actieplan Buitenslapers';

constaterende dat:
- de winterkouderegeling door gemeenten wordt verzorgd om humanitaire en gezondheidsredenen;
- de faciliteiten voor de winteropvang voor mensen die buiten moeten slapen van 1 november tot 1 april klaar staan voor gebruik;
- deze faciliteiten alleen in gebruik worden genomen als de gevoelstemperatuur van 0 graden Celsius of lager komt of bij extreme storm;
- deze afspraak in G4-verband is gemaakt;

overwegende dat:
- er geen (wetenschappelijke) onderbouwing is waar het 0-graden criterium op is gebaseerd;
- er wel wetenschappelijke onderbouwingen zijn dat de meest kou gerelateerde gezondheidsproblemen ontstaat bij een relatief milde kou van circa 5 graden Celsius, aan de start van het koude seizoen[1] en artsen dit in de praktijk ook constateren;
- de winters in Nederland steeds warmer en natter worden, waardoor een gevoelstemperatuur van 0 graden Celsius of lager, überhaupt geen toekomstbestendig criterium is;
- het huidige knipperlichtbeleid voor veel onzekerheid zorgt voor zowel mensen die buiten slapen als medewerkers van de winteropvang;
- Den Haag naast de tijdelijke winteropvang ook een permanente winteropvang kent;
- maatschappelijke organisaties in de stad aangeven dat de winteropvang ervoor kan zorgen dat dakloze mensen in beeld komen en vervolgens beter kunnen worden geholpen;

verzoekt het college:

- met de G4 in gesprek te treden over het loslaten van de gevoelstemperatuur van 0 graden Celsius als voorwaarde voor het openen van de winteropvang op grond van de Winterkouderegeling

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M. Vogelaar, A. Kockelkoren, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, T. Kind, T.S.J. Coşkun en T.J. Vonk

[1] o.a. Lacncet (, Weather (2017), international journal of environmental research and public health (2019);

Motie 13. Flixbusfabel

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van 'Evaluatie Actieplan Buitenslapers';

constaterende dat:
- er door de gemeente informatieborden met een QR-code zijn geplaatst bij de aankomsthaltes van Flixbus bij het centraal station en Zuidplein gericht op EUarbeidsmigranten.
- uit de evaluatie van het actieplan buitenslapers niet blijkt dat de geplaatste borden door deze doelgroep worden gebruikt;
- er geen betrouwbare cijfers zijn over de instroom van zogenaamde 'kansarme' OostEuropese mensen die naar Rotterdam komen en direct op straat belanden;

overwegende dat:
- er al verschillende (mobiele) informatiepunten in Rotterdam zijn gericht op EUarbeidsmigranten;
- de informatieborden bij de Flixbushaltes stigmatiserend kunnen overkomen;

verzoekt het college:
- de informatieborden met QR-code bij de aankomsthaltes van Flixbus bij het centraal station en Zuidplein weg te halen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M. Vogelaar, T. Kind, T.S.J. Coşkun en T.J. Vonk

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Zullen we die gelijk even doorgeven aan de wethouder? *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* We moeten ze terug.

De heer **BUIJT** (wethouder): Dank u wel. Over de Flixbusfabel, nogmaals complimenten voor de woordspeling. Maar daar ben ik, denk ik, wel in mijn verhaal op ingegaan. Het zal u niet verbazen dat ik deze ontraad. De gevoelstemperatuur, ik vind, we houden vast aan de criteria die door de VNG en de G4 zijn afgesproken. Daar ben ik tegen. Wat ik wel wil doen, is uitzoeken, zoals de toezegging die ik u net gedaan heb. Maar de motie om zover te gaan, dat ontraad ik.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan heb ik een aantal toezeggingen genoteerd. De wethouder zegt toe om zijn uiterste best te doen om de in de commissie gedane toezegging voor het meireces gestalte te geven. Hij zegt toe om te kijken of hij bij 1 van de door het lid

Vogelaar genoemde partijen of hij iets kan doen. En hij zal dat ook schriftelijk terugkoppelen aan de commissie. Dan dank ik iedereen hartelijk. En dan beëindig ik dit debat.

7. TWEEMINUTENDEBATTEN

De **VOORZITTER**: En dan gaan we meteen door naar de Tweeminutendebatten. En wethouder Zeegers is al in huis. Waarvoor dank.

7.1 Stedelijk Sociaal Statuut Rotterdam

De **VOORZITTER**: En dan gaan we meteen van start met het Tweeminutendebat Stedelijk Sociaal Statuut Rotterdam. En mevrouw Kockelkoren heeft als eerste het woord. We draaien hem om. De heer Engberts mag als eerste het woord.

De heer **ENGBERTS** (pvda): Dank u wel, voorzitter. Ik dien 2 moties in bij dit agendapunt. De eerste is om een oude wens van veel partijen, medeondertekend door 7 partijen in de raad, om de professionele bewonersondersteuning toch structureel mogelijk te maken. En een tweede motie. We zijn blij met het Stedelijk Sociaal Statuut. We merken dat veel bewoners daar eigenlijk niet van op de hoogte zijn. En we willen heel graag dat het wel gebeurt. En met deze motie roepen we daartoe op.

De **VOORZITTER**: De heer Engberts heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Rotterdam weet wat er speelt: het Stedelijk Sociaal Statuut in de schijnwerpers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025, ter bespreking van het
'Stedelijk Sociaal Statuut Rotterdam';

constaterende dat:
- het Stedelijk Sociaal Statuut belangrijke informatie bevat over de rechten en plichten van huurders;
- het Stedelijk Sociaal Statuut nog onbekend is bij een groot aantal Rotterdammers;

overwegende dat:
- goede kennis van het Stedelijk Sociaal Statuut een bijdrage kan leveren aan betrokkenheid van bewoners en de goede werking van het Sociaal Statuut;

verzoekt het college:
- in samenwerking met woningbouwcorporaties communicatie te starten om het Stedelijk Sociaal Statuut beter onder de aandacht te brengen van Rotterdamse sociale huurders;
- met corporaties af te spreken dat bij elke nieuwe verhuring de nieuwe bewoners bij startinformatie ook het Stedelijk Sociaal Statuut met een toelichting ontvangen, tenzij dit redelijkerwijs niet nodig is;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, A. Kockelkoren, T.J. Vonk, T.S.J. Coşkun, L.P.A. Dekkers, R.T.J. van der Velden, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en V.A. Bruin

Motie 2. Bewoners aan Zet: structurele ondersteuning in het Stedelijk Sociaal Statuut

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025, ter bespreking van het 'Stedelijk Sociaal Statuut Rotterdam';

constaterende dat:
- Rotterdam in het verleden een stevige organisatie van professionele, onafhankelijke en breed vertegenwoordigende bewonersondersteuning had, en bijvoorbeeld Amsterdam financieel bijdraagt aan dergelijke ondersteuning met Woon!';
- bewoners, huurdersorganisaties en Rechtop de Stad onafhankelijke ondersteuning van bewoners benoemen als een van de knelpunten in een gelijkwaardige participatie;

overwegende dat:
- onafhankelijke en professionele ondersteuning van huurders noodzakelijk is voor gelijkwaardige zeggenschap in geval van ontwikkelingen waarbij hun woonsituatie drastisch dreigt te wijzigen, zoals bij renovatie- en sloop/nieuwbouwprojecten;
- professionele bewonersondersteuning een basisvoorziening van de wijk/stad is;
- professionele bewonersondersteuning niet moet worden gezien als een incidenteel oproepbare participatiemedewerker, maar als een structurele voorziening;
- dit bijdraagt aan het in balans brengen van belangenbehartiging tussen gemeente en bewoners en daarmee aan kwalitatief betere besluitvorming en een groter draagvlak;

verzoekt het college:
- te garanderen dat bewoners bij renovatie-en sloop/nieuwbouwprojecten altijd een beroep kunnen doen op professionele ondersteuning;
- daarom de oprichting van een platform van professionele bewonersondersteuners te initiëren en te ondersteunen en toe te voegen aan het Sociaal Statuut;
- dit platform te zien als een basisvoorziening en niet als een incidentele maatregel, hiervoor bij Voorjaarsnota voorstellen te doen aan de Raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, A. Kockelkoren, T.J. Vonk, T.S.J. Coşkun, L.P.A. Dekkers, R.T.J. van der Velden en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: En de letters worden steeds kleiner geprint. En mijn ogen zijn echt een beetje slecht aan het worden. Wilt u alstublieft een groter lettertype gebruiken? *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Dat is goed. Maar deze is echt heel klein. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Kan ik nu het woord geven aan mevrouw Kockelkoren?

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Voorzitter, ook GroenLinks is blij dat er eindelijk een afsprakenkader is om de positie van bewoners bij ingrijpende projecten voor hun woning vast te leggen. Dat geeft helderheid. Dat geeft ook een soort zekerheid voor hen. Wij zijn heel blij dat het eindelijk gelukt is ook om die stap te zetten samen. Dat was kennelijk ingewikkeld. Voor ons is het heel erg belangrijk dat bewoners ook een daadwerkelijk gevoel van zeggenschap hebben. Ik sprak onlangs een wijkraadslid in mijn wijk. Die had te maken in haar eigen complex met een ingrijpende vervanging. Ze zei, ik ben gaan zoeken en ik ben met mensen gaan praten, en ik kon het eigenlijk niet vinden. Of, ik ben gaan kijken, waar zijn mijn rechten? En pas na veel zoeken kwam ik achter dat Sociaal Statuut. En dat bracht mij, samen met de heer Engberts, tot het idee van, we moeten dat Sociaal Statuut, nu we het eindelijk hebben, ook beter verspreiden. Want ik denk dat afsprakenkaders, dat ook bewoners helder hebben, waar kunnen we op terugvallen, wat zijn onze rechten, wat zijn onze plichten, wat zijn onze haakjes om ook met de corporatie, met de gemeente onze zeggenschap helder te hebben, dat is ontzettend belangrijk. En het nut van dit instrument. En ik hoop dat u daar dan ook met die ogen naar kijkt.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan de heer Verweij. De heer Verweij wil niet. Dan strepen we hem door. Dan de heer Dahoe.

De heer **DAHOE** (denk): Dank u wel, voorzitter. Het Stedelijk Statuut is op 18 december 2024 ondertekend. En eerlijk gezegd had dit allang geregeld moeten zijn. Maar goed dat het er nu is, want dit borgt eigenlijk heel veel zaken waar niet alleen wij, maar ook veel bewoners al jarenlang om vragen en waar ze simpelweg recht op hebben. Duidelijkheid, bescherming, ondersteuning en zeggenschap. Denk aan de blijf in de buurtgarantie, spijtoptantenregeling en de onafhankelijke ondersteuning van bewoners bij sloop of renovatie. Logisch, voor de hand liggend, maar daarom juist ook zo belangrijk dat dit nu zwart-op-wit staat. DENK vindt dat we ook moeten kijken of dit statuut in de praktijk goed gaat werken. Worden de bewoners echt betrokken? Is er voldoende compensatie, ook in de toekomst? En wordt het statuut ook daadwerkelijk nageleefd door de corporaties en projectontwikkelaars? Vooral voor kwetsbare groepen, ouderen, gezinnen met lage inkomens moet ook goed aandacht zijn. Zij mogen niet buiten de boot vallen. En voor ons is het duidelijk, dit statuut moet niet alleen een document en overeenkomst zijn, het moet een echt werkend schild zijn voor bewoners met transparantie, toezicht en echte inspraak. Want stedelijke vernieuwing mag niet ten koste gaan van bestaanszekerheid en sociale rechtvaardigheid. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. En de heer De Haan wilde ook graag het woord.

De heer **DE HAAN** (d66): Dank u wel, voorzitter. Soms duurt het even, maar dan heb je ook wat, zou ik willen zeggen. Want na een lang traject werd deze mijlpaal toch maar mooi op 18 december 2024 officieel in het Gemaal op Zuid gelanceerd en ondertekend. En Rotterdam heeft nu een Stedelijk Sociaal Statuut. Niet alleen in samenwerking met de gemeente en de corporaties, maar ook in samenwerking met de huurdersverenigingen. En dat duurde lang, met zo'n delicaat onderwerp. Misschien dat het gezegde, al het goede komt ook langzaam, hierop van toepassing is. Want zo'n Sociaal Statuut is zeker goed. Hiermee wordt het een stuk duidelijker waar bijvoorbeeld bewoners en huurders recht op hebben, waar ze gebruik van kunnen maken en waar ze zich op kunnen beroepen. Bewoners hebben recht op terugkeer in hun buurt. Is ook goed, een spijtoptantenregelingen. Er zijn kaders voor ondersteuning. Er wordt geëxperimenteerd met 3 pilots rond meebeslissen. En ook niet onbelangrijk, om te kijken wat we nu hebben en hoe het loopt, komt er na 2 jaar een evaluatie. D66 is blij met dit statuut, maar beseft ook dat het moet groeien aan de hand van de praktijk. We kijken dan ook uit naar de komende periode, waar het Stedelijk Sociaal Statuut zich kan gaan bewijzen, en na de 2 jaar verderop waar het wordt geëvalueerd. Maar vanuit D66 betreft, super.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen die het woord wensen? De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): Voorzitter, het is mooi dat er zo'n Sociaal Statuut is. Het zou eigenlijk vanzelfsprekend moeten zijn. Maar goed, na heel veel wikken en wegen is het er dan toch. Er is ook nog wel wat kritiek, met name vanuit Recht op de stad. En de SP onderschrijft die kritiek. Het is wel opvallend dat het Sociaal Statuut mede gekomen is na het debacle rondom de sloop van de Tweebosbuurt. Dat bij sloop toch de rechten van de huurders nog te weinig gewaarborgd zijn. Vandaar een motie ‘Zonder toestemming geen sloop’, van de kant van de SP, richting de wethouder en de rest van de gemeenteraad.

De **VOORZITTER**: De heer Coşkun heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Zonder toestemming geen sloop

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van het agendapunt 7 .1 'Stedelijk Sociaal Statuut Rotterdam';

constaterende dat:
- het goed is dat er een stedelijk sociaal statuut is;
- in het statuut staat dat 'Zeggenschap over de eigen woning en omgeving belangrijk is bij dit recht op huisvesting';
- de wethouder aangeeft dat de 'eigenaren van vastgoed' eenzijdig besluiten mogen nemen over sloop en nieuwbouw;

overwegende dat:
- sloop niet alleen gaat om gebouwen, maar om gemeenschappen;
- slopen bezopen is als bewoners zich niet kunnen organiseren en niet kunnen beslissen over wel of geen sloop;

verzoekt het college:
- jaarlijks het stedelijk sociaal statuut te evalueren en vernieuwen samen met Rotterdamse woningcorporaties en hun huurdersorganisaties;
- in de volgende versie van het stedelijk sociaal statuut op te nemen dat er eerst toestemming moet zijn van minstens 70% van de bewoners voordat er een sloopbesluit kan worden genomen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Ik kijk even rond. Zijn er nog anderen? Niemand meer die het woord wenst. Dan vraag ik de wethouder of zij kan antwoorden.

Mevrouw **ZEEGERS** (wethouder): Dank u wel, voorzitter. En zoals velen, wat u ook aangeeft, het is ontzettend goed en fijn dat we nu dit Sociaal Statuut hebben. En zoals de heer Coşkun ook aangaf, de Tweebosbuurt was aanleiding ervoor, maar eigenlijk iets wat je altijd wel goed geborgd wil hebben. En ik denk dat mevrouw Kockelkoren en de heer Engberts het ook zeiden, mensen moeten goed op de hoogte zijn van hun rechten en plichten. Maar dit gaat natuurlijk vooral ook om de rechten waar huurders recht op hebben om een goede behandeling tijdens grootscheepse renovaties en sloop-nieuwbouw, herstructureringsprojecten. Heel erg belangrijk dat er ook echt op een goede manier daar omgang is met de huurders. En ik ben ook heel erg blij dat we met de corporaties en de huurdersvereniging en de gemeente met elkaar dat Sociaal Statuut hebben kunnen vormgeven. Een aantal moties. De eerste is van PvdA, GroenLinks, 'Bewoners aan zet: structurele ondersteuning in het Stedelijk Sociaal Statuut'. En dat gaat eigenlijk over het structureel inregelen van professionele ondersteuning. We hebben daarvoor niet gekozen in dit Sociaal Statuut, maar echt per situatie te kijken hoe de ondersteuning het best geregeld kan worden. En dat is ook een manier waar ik groot voorstander van ben. Niet one size fits all, maar echt maatwerk per keer. Soms wel nodig, soms niet nodig. En die flexibiliteit wil ik echt houden. En niet een geïnstitutionaliseerd construct. Ik zal deze motie ook ontraden. Dan de motie 'Rotterdam weet wat er speelt: het Stedelijk Sociaal Statuut in de schijnwerpers', om echt betere communicatie ook. Nu het er is, dat mensen ook weten wat hun rechten zijn, dat makkelijk kunnen vinden en niet oeverloos op websites ingewikkeld moeten zoeken. Het lijkt mij heel belangrijk dat dat goed kan. En we zitten nu ook met de corporaties in de implementatiefase om dit te doen. En ik vind het er heel mooi inpassen. Ik ga er graag mee aan de slag. In uw tweede dictum geeft u aan ... Hoe heet het? Nou moet ik het even zoeken. U zegt in het tweede dictum, bij elke nieuwe verhuring dat Stedelijk Sociaal Statuut onder de aandacht te brengen. Dat is goed mogelijk. Bij nieuwbouw is het natuurlijk niet nodig. Er staat, indien het echt nodig is. En ik zie dat als een vertaling daarvan. Zeker dat op de

geëigende momenten onder de aandacht te brengen, proactief, maar ook goed ontsloten op websites en dergelijke. Deze motie kan ik goed mee uit de voeten. Dan zeg ik, oordeel raad. Dan hebben we nog een motie van de SP. Heb ik die al? *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Hij ligt nog hier. Dank u wel. Dat gaat over, in de volgende versie op te nemen dat er minstens 70 procent van de bewoners instemming moeten geven voor een sloopbesluit. Daar hebben we het in de commissie ook uitgebreid over gehad. En daar heb ik ook betoogd van, uiteindelijk, ik vind het heel belangrijk dat huurders op een goede manier worden meegenomen in alle plannen die er zijn. Maar dat de afweging voor een sloop ook eentje is die meerdere aspecten betreft. En dat er dan niet een soort vetorecht vanuit 70 procent van de huurders kan zijn. Er zijn ook andere belangen die een rol spelen. Vandaar dat ik hier niet mee uit de voeten kan en ontraden zal zeggen. Dat was het.

De **VOORZITTER**: Heel veel dank. Dan zijn we daarmee aan het einde gekomen van agendapunt 7.1.

7.2 Initiatiefnotitie De Roon 'Stadsbouwmeester 010'

De **VOORZITTER**: En dan gaan we gelijk door naar agendapunt 7.2 Initiatiefnotitie De Roon 'Stadsbouwmeester 010'. Toen dacht ik, De Roon? Ik heb iemand gemist, maar ik begreep dat dat ook een voorganger is van de heer De Haan. Dat hij de eer heeft om deze initiatiefnotitie nu te verdedigen, zo noemen we het dan maar. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Dat moet nu gebeuren. Momentje. Ik nodig de heer De Haan uit om een korte toelichten te geven op de notitie.

De heer **DE HAAN** (d66): Dank u wel, voorzitter. Mijn voorganger, in wiens schoenen ik ben gestapt in 2022 in deze raad, had als gevleugelde uitspraak, ik sluit me aan bij de vorige spreker. En met het indienen van deze initiatiefnota 'Stadsbouwmeester 010', tijdens volgens mij een van de laatste raadsvergaderingen van de periode 2018-2022, zeg ik natuurlijk met volle overtuiging en met plezier, ik sluit mij graag aan bij mijn voorganger. Want zo'n 3 jaar verder is het denk ik nog steeds een goede en nastrevenswaardige rol om een stadsbouwmeester in het ruimtelijk domein in te zetten. Want de rol en de functie van een stadsbouwmeester heeft een aantal voordelen, denken we. Rond de onafhankelijkheid op de inhoud van het ruimtelijke domein, rond het borgen van kwaliteit en rondom de integraliteit. En D66 en ik waarderen de reactie van het college, ziet de stappen ook die zijn gezet in het ruimtelijk domein, die inderdaad voor een groot deel in de geest zijn van wat we met de initiatiefnota hebben willen adresseren. En tegelijkertijd is het ook jammer dat we onder de streep nu nog niet de stadsbouwmeester geïmplementeerd kunnen zien, zoals het op andere plekken in het land al wel een rol weet te spelen. We zien misschien ook wel het dilemma in de beantwoording in de afdoening van het college, met zo'n natuurlijk goed voorstel. Misschien is het nu voor Rotterdam nog niet het moment de organisatie zo te organiseren en deze op te toppen met een stadsbouwmeester. Maar in dat geval zou ik toch nog een lans willen breken tot dat moment, wat er echt ooit gaat komen, die stadsbouwmeester. En die lans zou ik willen breken voor het belang van de kwaliteit in het ruimtelijk domein, binnen de gemeente. Borg dat toch net even iets beter, verbeter dat waar nodig en maak waar mogelijk dat er ook op gestuurd kan worden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Heel veel dank. Dan is het nu aan de raad. U mag de heer De Haan bevragen en reageren. Wie mag ik het woord geven? Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66): Ik dacht, ik geef eerst nog andere partijen de ruimte om te reageren op dit fantastisch goede voorstel van voormalig raadslid De Roon van de fractie van D66. Maar blijkbaar is het zo breed gedragen in de raad dat er geen aanvulling meer op is. Maar zoals u begrijpt, kan D66 zich enorm vinden in het initiatiefvoorstel wat voorligt. En we zien dat naarmate de tijd is gevorderd, dat het nog 1 aanvulling kan gebruiken. En dat is de

ruimtelijke kwaliteit. En daarom dien ik graag deze motie in 'Kwaliteit van de stadsbouwmeester', zodat we dat ook kunnen borgen, naast natuurlijk het mooie initiatiefvoorstel wat er al ligt.

De **VOORZITTER**: Het is ook heel dualistisch, dat gewoon de fractie van D66 een opmerking heeft over de fractie van D66. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Heel ver door, inderdaad.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Maassen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Kwaliteit van de stadsbouwmeester

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van agendapunt *7.2: Initiatiefnotitie 'Stadsbouwmeester 010' van dhr. R.C.J. de Roon*;

constaterende dat:
- historisch, zeker ook in Rotterdam er met bouwmeesters als Willem Nicolaas Rose wordt nagedacht over en gewerkt aan de ruimtelijke kwaliteit van de stad;
- Nederland zich onderscheidt met een rijke planning- en vormgevingstraditie, die we terugzien in diverse vormen en structuren in het ruimtelijke domein;
- in de collegereactie op het initiatiefvoorstel wordt voorgesteld nog geen stadsbouwmeester voor Rotterdam aan te stellen;
- de nodige (stadsbouwmeester) elementen uit het initiatiefvoorstel al wel hun plek hebben gevonden binnen de gemeentelijke organisatie;

overwegende dat:
- in een periode van forse stedelijke groei het van belang is om de ruimtelijke kwaliteit over langere tijd, in samenhang te volgen;
- het waarborgen van kwaliteit en samenhang in ruimtelijke ontwikkelingen nog niet voldoende is geborgd binnen de gemeentelijke organisatie;
- het van belang is onderdelen van die ruimtelijke kwaliteit alsnog te borgen binnen de gemeentelijke organisatie;

verzoekt het college:
- inzichtelijk te maken hoe de sturing op ruimtelijke kwaliteit binnen de gemeentelijke organisatie is geborgd en te verbeteren waar nodig;
- te onderzoeken hoe dit helder en toegankelijk kan worden gecommuniceerd naar Rotterdammers en externe partijen met vragen over ruimtelijke kwaliteit in Rotterdam;
- de raad hierover in het eerste kwartaal van 2026 te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Dan geef ik het woord aan de heer Verhoef.

De heer **VERHOEF** (lr): Dank u wel, voorzitter. Hoewel een sympathiek initiatief van voormalig raadslid De Roon, is het wat Leefbaar Rotterdam betreft door de huidige woningnood enigszins door de tijd achterhaald. Onze fractie ziet daarom op dit moment niets in het toevoegen van een extra orgaan, dat zijn weg zal moeten gaan vinden in de projectontwikkeling. Wij zien het niet anders voor ons dat dit voor nog meer vertraging zal

gaan zorgen in het proces om tot de broodnodige woningen te komen. En dat is wat ons betreft geen noodzakelijke vertraging. Rotterdam heeft woningen nodig, en snel. Inzichtelijk maken hoe de sturing op ruimtelijke kwaliteit binnen de gemeentelijke organisatie moet worden geborgd, zoals verwoord in de motie van mevrouw Maassen, lijkt ons wel een goed punt, maar dit kan wat Leefbaar Rotterdam betreft ook worden belegd binnen de staande organisatie van stadsontwikkeling.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog andere leden die het woord wensen? Dat is niet het geval. En dan mag de wethouder officieel ook nog adviseren op de motie die is ingediend.

Mevrouw **ZEEGERS** (wethouder): Dank u wel. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Wat een geweldige motie. En ook een heel goed initiatiefvoorstel. Zo zie je het toch zelden. U geeft aan, die ruimtelijke kwaliteit is natuurlijk ontzettend belangrijk in de stad. En ik denk dat u daar een heel goed punt heeft. Dat vinden wij als college ook. En u zegt, daar kan toch nog even een slag in geslagen worden, om dat nog wat beter te verankeren. En dat is goed uitvoerbaar voor ons, dus oordeel raad.

De **VOORZITTER**: En dan mag de indiener ook nog reageren op de bijdrage uit de raad. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* De indiener mag uiteindelijk het oordeel over de motie geven, maar u mag adviseren. Maar het wordt een beetje ingewikkeld. Dat geef ik meteen toe. U mag reageren, de heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66): Dat is wel een beetje een 'Wij van Wc-eend' reactie, of we zijn heel duaal. Maar ik zou zeggen richting de indiener van de motie, volgens mij heeft u goed geluisterd naar het verhaal over de kwaliteit. En dit is wel een motie die ik, als ik in de stoel van de wethouder zou zitten, oordeel raad zou geven.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank, ook voor al het werk wat erin is gestoken. Dat moeten we ook niet vergeten, want er zit gewoon heel veel werk achter een initiatiefnotitie. Dan zullen we vanavond ook stemmen in het stemvenster over dit onderdeel. En dan eindig ik agendapunt 7.2.

7.3. Het voorstel tot vaststelling van het Kader Flexwoningen Rotterdam en collegebrief Monitor Flexwonen

De **VOORZITTER**: En dan gaan we over naar agendapunt 7.3. En dat is het voorstel tot vaststelling van het Kader Flexwoningen Rotterdam en de collegebrief Monitor Flexwonen. En dan mag de heer Verhoef ook meteen weer als eerste het woord.

De heer **VERHOEF** (lr): Als eerste nog wel. Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, wat ons betreft is het onderwerp uitvoerig besproken in de voorgaande commissievergaderingen. Omdat het debat over het Kader en de Monitor Flexwonen toch alweer ruim een maand geleden is, toch nog de vraag aan de wethouder, hoe het nu met dit project staat aan de Toepad en of het financiële knelpunt is opgelost en wanneer zij denkt dat er begonnen wordt met de realisatie daarvan? Hiernaast herhalen wij nog graag de oproep, die ook in de commissie werd gedaan, om de Monitor Flexwonen iets meer aan te kleden, zodat de informatie duidelijker en transparanter wordt. En willen wij de wethouder nog bedanken voor haar toezegging in diezelfde commissie om de flexprojecten ook op te nemen op de website Wonen in Rotterdam. Tot zover.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is het woord aan de heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda): Ik wilde ook bij deze 2 moties indienen. De eerste is, het Kader focust zich op het realiseren van 2.000 flexwoningen. Maar het is natuurlijk een kader waar

heel veel tijd in is gestoken. Ziet er heel goed uit. En ik denk dat het heel goed is, als we die 2.000 hebben, dat we dat Kader dan ook blijven hanteren. Een tweede motie. Er staan heel veel stedenbouwkundige en architectonische items in het Kader. Het is voor ons niet helemaal duidelijk of dat verplichte eisen zijn of een richtsnoer is. We denken dat het vooral het laatste moet zijn, omdat flexwoningen, het doel daarvan is snel betaalbare en verplaatsbare woningen te realiseren. Ze worden fabrieksmatig gemaakt. Allemaal extra eisen zouden tot maatwerk en extra kosten kunnen leiden. Wij zouden met deze motie willen uitspreken dat we dat als uitgangspunt hanteren, zodat we de doelen halen.

De **VOORZITTER**: De heer Engberts heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Stedenbouwkundige en architectonische kaders moet je niet in beton gieten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025, ter bespreking van het 'Het voorstel tot vaststelling van het Kader Flexwoningen Rotterdam en collegebrief Monitor Flexwonen';

constaterende dat:
- in het Kader een veelheid aan stedenbouwkundige en architectonische items en uitgangspunten is beschreven zonder duidelijk onderscheid tussen wat vereiste invulling of een richtsnoer is;

overwegende dat:
- dit niet de doelen van flexwoningen in de weg mogen staan;
- flexwoningen bedoeld zijn om snel betaalbare en verplaatsbare woningen neer te zetten;
- deze fabrieksmatig gestandaardiseerd worden geproduceerd en aanvullende eisen voor maatwerk en detaillering tot kostenverhoging en vertraging kunnen leiden met druk op de haalbaarheid;

verzoekt het college:
- de stedenbouwkundige en architectonische wensen en uitgangspunten zo te hanteren dat dit de snelle realisatie van betaalbare en verplaatsbare woningen niet in de weg staat;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts en A. Kockelkoren

Motie 2. Ga flexibel om met de flexwoningen van de toekomst

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025, ter bespreking van het' Het voorstel tot vaststelling van het Kader Flexwoningen Rotterdam en collegebrief Monitor Flexwonen';

constaterende dat:
- het Kader Flexwoningen Rotterdam zich richt op het realiseren van 2.000 woningen;
- daarbij de focus legt op inbreiden in projectvorm;

overwegende dat:
- ook op langere termijn het plaatsen van flexwoningen een welkome aanvulling zullen zijn;

verzoekt het college:
- een langere termijn aanpak te ontwikkelen waarbij flexwoningen als standaard instrument wordt meegenomen, vooruitlopend op of als start bij gebiedstransformaties en/of ontwikkelingen;

- hierover de raad te rapporteren voor maart 2026;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts en A. Kockelkoren

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Dan de heer Dahoe.

De heer **DAHOE** (denk): Dank u wel, voorzitter. Wat mij betreft ook goed besproken in de commissie. En als fractie van DENK erkennen wij de noodzaak om snel woonruimte te realiseren voor onder andere de doelgroepen studenten, starters en de spoedzoekers. Goed om dit nu gezegd te hebben. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen die het woord wensen? De heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66): Dank u wel, voorzitter. Alle begin is moeilijk. En misschien betalen we ook wel bovenmatig veel leerwerk rond het opstarten van de flexwoningen. Maar desalniettemin ben ik blij hoe we hiermee langzaam maar zeker op koers komen. De grote opgaven op de woningmarkt, die raken ons aan alle kanten. En flexwoningen kunnen mijns inziens daar ook een oplossing voor bieden, tijdelijk zou ik daarbij willen aanmerken. En het is ook niet zo vreemd als ik terugdenk aan een vooroorlogs voorbeeld als het Witte Dorp, of met name de noodwoningen en de wijken die na de Tweede Wereldoorlog op verschillende plekken in de stad verschenen. En die op verschillende plekken er soms ook nog steeds staan. Het kan soms verkeren met die tijdelijkheid. En ook tussen 1975 en 1985, in een nieuwe golf van woningnood, werd er in het kader van het HAT compact gebouwd, Huisvesting Alleenstaanden en Tweepersoonshuishoudens. Met name dat tweede stuit op kritiek van, ik zit even te kijken, de christelijke partijen. Maar die zijn er op dit moment niet. Maar je kan het je moeilijk nog voorstellen, ruim 40 jaar later. Flexwoningen zijn niet de panacee voor alle problemen op de woningmarkt, maar het biedt wel enigszins lucht en ruimte en een flexibele schil, juist ook voor doelgroepen die het lastig hebben. Laten we doorstomen, laten we vooral ook de kwaliteit niet uit het oog verliezen. Ik baal toch iedere keer wel een klein beetje van een cliché wat heel vaak bij flexwoningen voorbijkomt van containerwoningen. Destijds heb ik nog een keer met het burgerlid Van Dijk van de ChristenUnie het Cross Laminated Timber aan de Persoonsdam mogen bewonderen. Ik wilde dat nog even benadrukken. En laten we bovenal dat leergeld niet verliezen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. En dan het woord aan de heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd): Dank u wel, voorzitter. Ongewoon korte bijdrage van onze kant vandaag, mijn kant in ieder geval. Blij dat het als flexibele schil wordt toegevoegd aan de woningvoorraad, maar het blijft een doekje voor het bloeden. De structurele oplossing ligt uiteindelijk in te zorgen voor bouwen, bouwen, bouwen. En dan echt daadwerkelijk onbepaalde tijd woningen, die inderdaad structureel blijven staan. Daarvoor is onder andere nodig, we gaan hoger bouwen, we gaan minder rekening houden met ... mogelijkheden, we gaan alleen ..., en vooral minder regulering. En ik zie dat de rijksoverheid daarmee een belangrijk begin heeft gemaakt, door de regels rondom de maximale huurregulering te versoepelen, waardoor het aantrekkelijker wordt om te investeren in woningen. Ik denk dat wij, in die zin, vanuit de rijksoverheid een hele welkome steun in de rug hebben, om daadwerkelijk woningen toe te voegen aan de woningvoorraad.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): De SP was het deze keer bijna geheel met de VVD eens, om echte woningen te bouwen en niet, zoals u het noemt, doekjes voor het bloeden of pleisters te plakken. Want flexwoningen, hoe leuk mijnheer De Haan het ook brengt, blijven toch noodcontainers. Kippenhokken werden het vroeger genoemd. En het wordt niks. Wij zijn daartegen. Alle deskundigen op het gebied van volkshuisvesting zeggen, moet je niet doen, je moet die ambtelijke capaciteit en ruimte gebruiken voor echte woningen. Vandaar een motie 'Stop met flex en bouw echt sociaal'.

De **VOORZITTER**: De heer Coşkun heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Stop met flex en bouw echt sociaal

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van het agendapunt 7.3 'Het voorstel tot vaststelling van het Kader Flexwoningen Rotterdam en collegebrief Flexwonen';

constaterende dat:
- de huidige wooncrisis het resultaat is van jarenlang wanbeleid en niet kan worden opgelost door nadruk te leggen op tijdelijke oplossingen;
- in het kader Flexwoningen wordt aangegeven dat het college ruim 2000 flexwoningen tot 2026 wil realiseren;
- volgens onderzoek van Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), uitgebracht in oktober 2024, het landelijke plan om snel veel flexwoningen te plaatsen als oplossing voor de wooncrisis is uitgedraaid op een totale flop;

overwegende dat:
- flexwoningen weinig zekerheid bieden vanwege de tijdelijke contracten en dus meer (woon)stress opleveren met alle negatieve gevolgen van dien;
- flexwoningen te duur en te klein zijn;
- flexwoningen minder duurzaam zijn;
- flexwoningen stigmatisering en woondiscriminatie in de hand werken;
- voor flexwoningen het zoeken naar vervolglocaties erg moeilijk, kostbaar en tijdrovend is;
- flexwoningen capaciteit van de ambtenaren en de woningcorporaties vereist, terwijl deze capaciteit erg schaars is;
- het inzetten van flexwoningen ten koste gaat van gelden uit het sociaal domein om de businesscase rond te krijgen;
- het is handiger om direct permanent te bouwen omdat er al de nodige infrastructuur (zoals riolering, wegen en elektriciteit) gebouwd moet worden;
- de Speciale Rapporteur van de Verenigde Naties voor het recht op adequate huisvesting na zijn bezoek aan Rotterdam juist aanbevolen heeft om te verzekeren dat alle tijdelijke contracten, zoals tijdelijke contracten voor flexwoningen, dezelfde rechtsbescherming krijgen als een vast huurcontract met betrekking tot uitzettingen en bewoonbaarheid met vaste huurcontracten" als norm;
- flexwoningen vrijstelling krijgen voor de minimale gebruiksoppervlakte, een perverse prikkel voor investeerders om zo de ondergrens op te zoeken van wat getolereerd zal worden in een wooncrisis waar men wanhopig op zoek is naar huisvesting;
- er geen garantie is dat de beoogde 2000 flexwoningen gerealiseerd zullen worden gebaseerd op de track record van de gemeente;
- flexwoningen dus een formalisering zijn van juist een deel van de problemen die de wooncrisis kenmerkt;

verzoekt het college:
- om te stoppen met het inzetten van flexwoningen en zich te richten op lange termijn oplossingen zoals het bouwen van reguliere sociale woningen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Voorzitter, vorige week sprak ik 6 jonge mensen, die allemaal een woning zoeken. En eigenlijk zijn deze jonge mensen bijna in staat om in een doos te gaan wonen of in een tent of in een tuinhuisje. Het is ontzettend schrijnend. En dat is dan niet voor een paar weken, maar dat is jaren dat ze daar in die situatie zitten, met alle problemen voor hun gezondheid ook van dien. Flexwoningen biedt daarin een oplossing. Het is geen ideale oplossing, maar het helpt een stapje. Ik ben blij dat het eindelijk lukt om ze te realiseren, want we praten daar al heel lang over, maar het is kennelijk heel ingewikkeld. Daarvoor steun. Eén ding wat wij nog graag willen meegeven. Er is nu een locatie die voor flexwonen op het Hefpark. Het Hefpark is ook een geliefde groene plek. Een buurtinitiatief waar veel activiteiten worden georganiseerd, in een wijk waar heel weinig groen is. En wij hebben dan ook een motie, om de wethouder op te roepen om met zorg ook voor het Hefpark, voor de bewoners die daar gebruik van maken, voor het groen in die wijk naar die ontwikkeling van flexwoningen daar te kijken.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Help het Hefpark voortbestaan

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van agendapunt 7.3 *Het voorstel tot vaststelling van het Kader Flexwoningen Rotterdam en collegebrief Monitor Flexwonen*;

constaterende dat:
- de Monitor Flexwonen plannen voor het realiseren van flexwoningen in het Hefpark bevat (het project 'StartR Spoortunnel-Hefpark');
- het Hefpark wordt beheerd door Stichting Hefpark waarmee de gemeente in 2022 de afspraak heeft gemaakt dat het park zeker 5 jaar als park gebruikt mag worden;
- het kader Flexwonen aandacht vraagt voor het vergroenen van de (tijdelijke) buurt waarin flexwoningen worden gerealiseerd;

overwegende dat:
- het Hefpark een geliefde groene plek is, een buurtinitiatief waar veel activiteiten worden georganiseerd voor en door bewoners van de wijk Feijenoord;
- omwonenden en gebruikers van het park zich zorgen maken om het verlies van een belangrijk deel van het groen in hun buurt;
- de buurt niet wordt vergroend, maar juist wordt ontgroend door dit project;
- er door bewoners in de wijk hard wordt gewerkt aan verbeteringen in het park waarvoor ook veel financiering is binnengehaald van 250.000 euro, waarmee deze week nog een uitkijktoren in het Hefpark wordt geplaatst;
- zij zich mede door de ontwikkeling van flexwoningen zorgen maken over het voortbestaan van het Hefpark na 2027 en twijfelen of zij in het park moeten blijven investeren;

verzoekt het college:
- het verlies aan groen in het Hefpark in de buurt te compenseren;
- alleen flexwoningen te bouwen op het terrein van de oorspronkelijke bebouwing;

- met Stichting Hefpark in gesprek te gaan over de toekomst van het Hefpark na 2027, met de intentie om de rest van het park groen te houden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, G.J. Engberts en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Zijn er nog anderen? De heer Kind.

De heer **KIND** (volt): Ook een korte bijdrage vanuit ons. Inderdaad fijn dat er flexwoningen komen, maar uiteindelijk geen duurzame oplossing. Wel nog een algemene zorg. Woonunits zijn vaak hele kleine, en soms wordt het inderdaad wel beschreven als hokken. We willen uiteindelijk ook wel naar een stukje samenleven, inclusief wonen en het versterken van de sociale cohesie. En daarom willen we via een motie vragen om gemeenschappelijke ruimtes op te nemen in het Programma van Eisen. En daarom dienen we de eerste motie in. De tweede motie gaat over een stukje creativiteit, maar ook de plekjes weten te vinden in de stad. We weten dat de wijkraden vaak op hele creatieve manieren inzicht hebben van, waar is het nu mogelijk in een stad? Ook goed om de wijkraad af en toe vragen te stellen vanuit het college van, help ons alsjeblieft hierbij. Dus de wijkraden te betrekken bij mogelijke flexlocaties, en met hen daarover in gesprek te gaan, is een tweede motie van ons. Bij deze.

De **VOORZITTER**: De heer Kind heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Wijkraden betrekken bij mogelijke Flexlocaties

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van het agendapunt 7.3 'Het voorstel tot vaststelling van het Kader Flexwoningen Rotterdam en collegebrief Monitor Flexwonen';

constaterende dat:
- de heersende tekorten op de woningmarkt (tijdelijk) verlicht kunnen worden door de realisatie van flexwoningen;
- het vinden van geschikte locaties hiervoor niet altijd eenvoudig is;
- wijkraden beschikken over waardevolle kennis en inzicht in de ruimtelijke mogelijkheden binnen hun wijk;

overwegende dat:
- wijkraden, als democratische verkozen orgaan, een belangrijke rol vervullen in het vertegenwoordigen van bewonersbelangen en hebben zicht op de mogelijke impact van ruimtelijke ontwikkelingen in de wijk;
- het betrekken van wijkraden kan bijdragen aan betere inpassing van flexwoningen in de wijk;
- dit de kans op draagvlak en succesvolle realisatie van flexwoningen vergroot;

verzoekt het college:
- de wijkraden actief te benaderen en te vragen of zij mogelijke locaties kunnen aandragen die geschikt zijn voor de plaatsing van flexwoningen;
- de aangedragen locaties mee te nemen in de eerstvolgende bespreking van de Monitor Flexwonen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind

Motie 6. Ruimte voor gezamenlijke voorzieningen bij flexwonen

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van het agendapunt 'Kader Flexwoningen Rotterdam en collegebrief Monitor Flexwonen';

constaterende dat:
- flexwoningen zelfstandige, compacte woonruimtes zijn, vaak met beperkte of geen gemeenschappelijke voorzieningen;
- in het Kader Flexwonen slechts vrijblijvend wordt verwezen naar de wenselijkheid van gemeenschappelijke ruimten bij grotere complexen;

overwegende dat:
- gemeenschappelijke ruimten essentieel zijn voor sociale cohesie, veiligheid en leefbaarheid, en dit in compacte woonvormen niet vanzelfsprekend tot stand komt;
- het ontbreken van deze ruimtes de kans op vereenzamingen, spanningen of anonieme leefomgevingen vergroot;

is van mening dat:
- flexwonen niet alleen een antwoord moet zijn op de woningnood, maar ook moet bijdragen aan duurzame, inclusieve woonvormen;

verzoekt het college:
- in het Programma van Eisen voor nieuwe flexwoonprojecten gemeenschappelijke ruimtes voor bewoners als voorwaarde op te nemen;
- deze eis eveneens toe te voegen aan het Kader Flexwonen;

en gaat over tot de orde van de dag.”

w.g. T. Kind

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Dat is niet het geval. De wethouder heeft mogelijk nog niet alle moties. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Dan heeft ze het woord.

Mevrouw **ZEEGERS** (wethouder): Dank u wel. Het is even zoeken in alle papieren. We hebben uitgebreid gesproken over flexlocaties en flexwoningen. En gelukkig hebben we er nu 2 gerealiseerd, Hoogvliet en in Feijenoord. En ik spreek daar de bewoners zo af en toe. En zowel de buurt als de bewoners van die flexwoningen zijn ontzettend blij met die woningen. En ik herken heel erg het signaal dat mevrouw Kockelkoren ook gaf. Echt, het zijn natuurlijk compacte woningen, maar wel waar mensen met heel veel plezier en tevredenheid wonen. En het is inderdaad niet de eindsituatie die je wenst voor iedereen, maar echt wel een mooie tussenoplossing. Tegelijkertijd zien we ook, het is niet eenvoudig om ze te realiseren. Het is ook niet even plug and play en je hebt een flexwoning. Dat is absoluut niet het geval. Maar goed, we zijn met gezwinde spoed steeds verder aan het gaan, we weten steeds beter hoe het moet. Allereerst de vraag van Leefbaar Rotterdam, hoe staat het met Toepad? Daar zijn we uitgekomen. Binnenkort gaan we ook een klap geven op de laatste details die nodig zijn. En we hebben het voornemen om de eerste paal dit jaar te slaan. Maar dat blijft altijd nog wel even spannend. Maar er zit in ieder geval voortgang in het dossier. Gelukkig. U vraagt ook, die monitor, daar nog een slag in te slaan. Daar hebben we ook in de commissie over gesproken. En u zult ook worden bevraagd, in ieder geval degenen die bevraagd willen worden, over verbetertips.

Dan een motie van PvdA en GroenLinks ‘Stedenbouwkundige en architectonische kaders moet je niet in beton gieten’. We hadden net het ronkende betoog over een stadsbouwmeester en het belang van ruimtelijke kwaliteit. Dat geldt ook voor flexwoningen. In dit kader hebben we een aantal ontwerpprincipes meegenomen, die gaan over stedenbouw en architectuur. En we zien natuurlijk dat die ook heel belangrijk zijn voor woongenot van de mensen die ergens in wonen. Dat er ook wel echt over de ruimtelijke kwaliteit is nagedacht. Niet alleen voor de bewoners, maar ook voor de wijk. Die toch ook wel kijkt, ziet het er een beetje uit? Dat is toch voor iedereen plezierig. Tegelijkertijd moet je ook niet helemaal doorslaan in de gouden kranen, om het maar zo te zeggen. Dat hoeft ook helemaal niet. Wat er in het Kader staat, zijn ontwerpprincipes. Zoals eigenlijk alle principes die daarin staan, zijn dat opdrachten voor de te realiseren projecten. Maar er is natuurlijk altijd in de uitwerking wel enige flexibiliteit mogelijk. Maar dat geldt eigenlijk voor alles wat in het Kader staat. Ik zou het zonde vinden om hier een uitzondering voor te maken, voor architectuur en stedenbouw. Die kwaliteit is toch ook voor flexwoningen ontzettend belangrijk om te behouden. Deze motie zal ik ontraden. Dan heeft u nog ‘Ga flexibel om met de flexwoningen van de toekomst’. U zegt, het is maar voor 2.000 flexwoningen, dit kader. Waarom niet voor meer? En als dat eenmaal staat, waarom gaan we niet gewoon ook voor meer flexwoningen dit van toepassing verklaren? Daar kan ik prima mee leven. Ik weet ook niet precies waarom we het erin hebben gezet, want het is gewoon een kader, en een kader geldt zolang dat het kader geldt, totdat er een ander kader komt. En stel dat we zeggen, we willen meer dan 2.000 flexwoningen, dan is dit waarschijnlijk een prima kader ook daarvoor. Daar kan ik me helemaal goed in vinden.

De **VOORZITTER**: De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda): Kan ik dit beschouwen gewoon als een toezegging, die we noteren, dat het Kader het Kader blijft totdat we een ander kader hebben? Dit klinkt allemaal zo logisch natuurlijk. Want die motie kan ik dan ook wel intrekken. Dat lijkt me logisch als dit als een toezegging kan worden genoteerd.

De **VOORZITTER**: Dat is motie nummer ... *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Maar ik moet even weten welke wordt ingetrokken. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Dat is motie nummer 1? 2. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Motie nummer 2 worden ingetrokken.

Mevrouw **ZEEGERS** (wethouder): En dat is een toezegging, dat het Kader gewoon blijft staan, ook al hebben we meer dan 2.000 flexwoningen. Ik moet wel aan verwachtingsmanagement doen, dat we niet heel snel aan die 2.000 komen. Althans, we zijn er druk mee bezig. We hebben ook allerlei plekken in beeld. Maar het duurt gewoon wel even voordat ze er allemaal zijn. Dat was dat. Dan hebben we een motie van Volt, die aangeeft, betrek ook de wijkraden erbij. Nou hebben wij sowieso dat we met de wijkraden goed in gesprek zijn, ook over flexlocaties. Het is vanzelfsprekend dat op het moment dat we iets in beeld hebben, dat we altijd de wijkraden daarover informeren. Ik bel ze om persoonlijk te informeren, maar ze worden zeker ook betrokken. En op zich is dat, denk ik, gewoon een goede werkwijze. Maar om nu een inventarisatie bij die wijkraden te maken, dat gaat mij even 1 slag te ver. Want we hebben al onze capaciteit nodig in het realiseren van de locaties die we nu in beeld hebben. Echt een nieuw plan gaan maken, dat zou ik eigenlijk liever niet willen doen. Ik heb alle inzet nodig. Maar als u vraagt aan mij, betrek gewoon wijkraden hier bij dit proces, dan is dat zeker iets wat wij al doen en blijven doen. Zoals de motie nu is, zal ik hem ontraden. Maar als u hem iets anders kunt formuleren, dan is dat goed. Dan van de SP.

De **VOORZITTER**: De heer Kind.

De heer **KIND** (volt): We kijken er inderdaad nog even naar. Dank u.

Mevrouw **ZEEGERS** (wethouder): De SP 'Stop met flex en bouw echt sociaal'. Ik ken uw pleidooi. Toch wil ik doorgaan met het flexprogramma. Tegelijkertijd moeten we ook gewoon de structurele huisvesting goed regelen. Dat ben ik met u eens. Maar dit is toch een programma waar we de nood tijdig wat kunnen ledigen. Dan Volt weer. Ik heb ze een beetje door elkaar gehaald. 'Ruimte voor gemeenschappelijke voorzieningen bij flexwonen'. Eigenlijk doen we dat al wel, maar niet in alle gevallen op deze manier. Als ik kijk naar Hoogvliet, dan hebben wij gewoon een gemeenschappelijke binnentuin. In Feijenoord hebben we er eigenlijk geen gemeenschappelijke, maar is ook de tuin wel een plek waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. In Toepad willen we er juist wel weer in voorzien. We kijken wel per project anders. En dat wil ik eigenlijk zo houden, omdat met name natuurlijk gemeenschappelijke ruimtes ook geld kosten, en het daarmee vaak financieel onhaalbaar maken. Ik wil toch kijken, daar waar het kan, wil ik het zeker doen, maar niet als standaard eis. Dat waren de moties.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog vragen, opmerkingen? Niet het geval. Dan heb ik 1 toezegging genoteerd. De wethouder heeft toegezegd dat het Kader Flexwoningen van kracht blijft, ook bij meer dan 2.000 flexwoningen. Dan zijn we hiermee aan het einde gekomen van agendapunt 7.3. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Excuus. Ik ga even weer terug. U mag nog onthameren. Ik moet onthameren. U kunt nog 1 motie van een oordeel voorzien.

Mevrouw **ZEEGERS** (wethouder): Die lag even op een andere plek. Excuus daarvoor. Dat gaat over 'Help het Hefpark voortbestaan', om het verlies van groen te compenseren op het moment dat we daar gaan realiseren. Dat kan ik zeker uitvoeren. Dat is oordeel raad.

De **VOORZITTER**: Hebben we het nu echt helemaal rond? *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Oké. Dan ga ik hem nu echt afhameren.

7.4 Het voorstel tot vaststelling van de 'Beleidsregel Parkeernormen auto en fiets gemeente Rotterdam 2025'

De **VOORZITTER**: En dan gaan we door met agendapunt 7.4. Het voorstel tot vaststelling van de 'Beleidsregel Parkeernormen auto en fiets gemeente Rotterdam 2025'. En de heer Biljoen heeft het woord. Wij waren hele belangrijke zaken aan het bespreken. Maar als u begint met praten, dan stoppen wij acuut. U heeft het woord.

De heer **BILJOEN** (gl): Voorzitter, we bespreken vandaag een beleidsregel die bedoeld is om de parkeerdruk te beperken en de mobiliteitstransitie te versnellen. Maar artikel 17 lid 3 maakt een uitzondering op die regels, zonder duidelijke grenzen. Dat is een probleem. En daarom dien ik zo meteen een amendement in om dit lid te schrappen. Maar dat ga ik eerst heel even kort toelichten. Want Rotterdam heeft ambitieuze klimaatdoelen. Veel minder auto's op straat, maar wel veel meer ruimte voor groen, de fietsers, de voetgangers en het openbaar vervoer. Kijk maar naar het Hofplein. Maar als we toestaan dat projecten zomaar van de parkeernormen kunnen afwijken, krijgen we alsnog een overschot aan parkeerplekken. En dat trekt meer auto's aan, terwijl we juist met elkaar willen gaan vergroenen. En ik wil wel even benadrukken wat dat zou kunnen betekenen in de praktijk. Bewoners van de flexwoningen in het Hefpark komen zo meteen in aanmerking automatisch voor een parkeervergunning op straat, terwijl er op Noordereiland al helemaal geen parkeermogelijkheden zijn. Dat is niet goed voor de bewoners. Dat is niet goed voor de ondernemers. Voorzitter, het schrappen van lid 3 is voldoende om de consistentie van de beleidsregel te behouden, terwijl maatwerk in de overige leden van artikel 17 mogelijk blijft, zoals in uitzonderlijke gevallen bij functiemenging of fysieke beperking van de locatie. En daarom, voorzitter, 'Kies voor ruimte, niet voor extra auto's'.

De **VOORZITTER**: De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd): Dank u wel, voorzitter. Het lijkt me juist heel belangrijk voor bewoners dat zij gewoon hun auto kunnen parkeren, ook als ze in een flexwoning wonen. En waar ik eigenlijk heel benieuwd naar ben, want ik weet wel wat de heer Biljoen denkt, maar de heer Biljoen gaat straks samenwerken met de Partij van de Arbeid. En de Partij van de Arbeid had eind 2023 nog een heel urgent punt. En die maakten er bezwaar tegen dat er bij flexwoningen niet op straat geparkeerd kon worden. Hoe staat GroenLinks, PvdA hierin? Want volgens mij zijn jullie het er niet over eens.

De **VOORZITTER**: De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl): Dank, voorzitter. En ook dank voor deze vraag, de heer Becker. Ik heb een gesprek met het college. Het college is van plan om de beleidsregel aan te passen. De beleidsregeling willen ze nu aanpassen, waardoor er ook gewoon mogelijkheden komen voor flexwoningen, om extra parkeervergunningen aan te vragen. Dat gesprek heb ik niet met de Partij van de Arbeid.

De **VOORZITTER**: *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* De heer Engberts dan eerst.

De heer **ENGBERTS** (pvda): Dat ging om een hele specifieke plek en specifieke locatie.

De **VOORZITTER**: De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd): Volgens mij is dat een beetje een te makkelijk antwoord. Want kijk, het probleem is gewoon dat er heel veel Rotterdammers zijn die bijvoorbeeld in de haven werken, die helemaal niet met het openbaar vervoer naar hun werk kunnen. En die wonen in een flexwoning, en die kunnen straks gewoon niet naar hun werk, die kunnen niet naar hun familie toe. Er zijn heel veel mensen die echt wel afhankelijk zijn van een auto. Flexwoningen worden niet altijd gesitueerd midden in de stad, nabij ov. Die worden ook gesitueerd aan de rand van de stad, waar ov minder goed toegankelijk is. Die noodzaak om gewoon te kunnen parkeren, die is er. Wij gaan dit amendement ook niet steunen.

De **VOORZITTER**: De motie, denk ik? *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Gelukkig weet de wethouder exact hoe het zit. Daar ga ik maar eventjes op. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl): Voorzitter, ik heb nog 30 seconden. Wat we in 2023 hadden, was casuïstiek. Er was 1 persoon die naar de haven moest. En wethouder Karremans, voormalig wethouder Mobiliteit, heeft toen gemeend van, laten we dan alle 44 bewoners een parkeervergunning geven. Dat is toentertijd gebeurd. Maar ik vind het belachelijk dat het college op dit moment besluit om dat dan een nieuwe beleidsregel te maken voor alle projecten. En het gaat niet alleen maar om flexwoningen, het gaat ook om optoppen. Op het moment dat je in een straat gewoon een woning gaat optoppen, 1 of 2 verdiepingen, dat betekent ook dat die bewoners automatisch recht krijgen we een parkeervergunning. En dan, als hij zich echt zorgen maakt over of mensen wel of niet een plek kunnen vinden, dat betekent dat mensen constant rondjes blijven rijden. Als u dat amendement niet steunt, eigenlijk blijft u maar rondjes rijden in de buurt.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen die het woord wensen? De heer Verhoef. Mevrouw Van Wifferen, excuus.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Bijna hetzelfde. Voorzitter, bij dit onderwerp heeft D66 wel veel vragen. We hebben daar ook best wel over getwijfeld, want moet je meer auto's willen in een buurt? En is dit niet juist een kans om woningen zonder parkeren te promoten? Aan de

andere kant, veel mensen die naar flexwoningen gaan, kiezen niet bewust voor autovrij. En je hebt bijvoorbeeld ook best wel veel gescheiden ouders die op een plek terechtkunnen die misschien wel een heel stuk van hun kinderen verwijderd is. En die hebben misschien wel echt een auto nodig. Dit plan roept wel voor ons veel vragen op. Hoe zit het met de ruimte voor parkeren rond de flexwoningen? Is er überhaupt ruimte voor? En hoelang moeten ze op een wachtlijst staan? En wat betekent dit voor de parkeerdruk? Kortom, wij zitten een beetje te dubben. En wij denken toch dat we dit moeten toestaan, omdat de mensen die in deze woningen terechtkomen toch vaak in een situatie zitten dat ze misschien die auto nog wel nodig hebben. Maar we willen wel eerst deze vragen beantwoord hebben. Tot zover.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Anderen die het woord wensen? Dat is niet het geval. Kan de wethouder meteen antwoorden?

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (wethouder): Ik ga proberen dat snel te doen, maar ik wil wel een aantal zaken uit de lucht halen die ik belangrijk vind. De heer Biljoen stelt, via de voorzitter, dat dit plan behelst dat alle woningen, en ook alle bewoners, automatisch een parkeervergunning krijgen. En dat klopt niet. We werken met een parkeernorm. En daar zit ook een verdiscontering van het aantal in, met dezelfde factor die wij kennen binnen de parkeereisnormering, namelijk 0,1 voor kleine woningen. Daarmee zit er een beperking in. Voorts gaan wij contrair besluiten op onze eigen beleidslijn, als op basis van het onderzoek naar parkeerdruk, wat de aanvrager dient mee te sturen met zijn aanvraag, blijkt dat de parkeerdruk te groot is. Dan zullen wij dat ook afwijzen. Ik vind dat wel van belang. Dan nog richting mevrouw Van Wifferen. Is er ruimte voor parkeren? De heer Becker zei dat eigenlijk al. Veel van de flexwoningen, en dat zal denk ik mevrouw Zeegers ... We hebben er ook een aantal bezocht met collegewerkbezoeken. Zijn vaak in wat rustigere gebieden gelegen. Daar is de parkeerdruk doorgaans niet zo hoog. En sterker nog, in een aantal gebieden is er helemaal geen betaald parkeren aanwezig. Dan heb je dat probleem eigenlijk met parkeervergunningen al niet. En we gaan niet het aantal parkeerplekken vergroten. Het aantal parkeerplaatsen blijft hetzelfde. Waar nu auto’s staan, staan straks met deze regeling ook auto's. Maar er worden niet meer plekken aangelegd met deze beleidsregeling. In de buitenruimte gebeurt er niks. En dat wilde ik toch even meegeven aan de raad, om een beetje context aan deze regeling ... Met dank overigens inderdaad aan het wijkraadslid Feijenoord, wat het toch ook een beetje aanhangig heeft gemaakt dat hier toch een beetje een weeffout in zat. En we in de praktijk toch zagen, precies wat mevrouw Van Wifferen eigenlijk zegt, de roze bril bij het bemachtigen van een woning is enorm. Ik heb daar ook vaak met mevrouw Zeegers het gesprek over. De krapte op de woningmarkt maakt dat mensen zich niet goed voor laten lichten over allerlei soorten van risico's, van fundering tot en met duurzaamheidsproblematiek, of wel of niet een parkeerplek kunnen hebben als je ergens intrekt. Ik krijg bijna maandelijks wel mails van mensen die zeggen, ik heb nu een woning, en ik dacht dat ik daar gewoon een parkeervergunning bij zou kunnen krijgen. En bij de flexwoningen en bij het optoppen hebben we daar denk ik nu ... Eigenlijk wijken we niet af van wat we normaal doen, alleen hebben we het omgedraaid. In eerste instantie moest je via een gemeentelijk belang, dus een uitzonderingsbepaling. En nu zeggen we, het is standaard mogelijk, maar we gaan contrair als we vinden dat het in deze wijk niet kan. Ik denk dat dat een mooie tussenweg is, waarin we de zaak, zoals we dat eigenlijk al in de praktijk doen, op een wat slimmere manier in een beleidsregel verankeren. En ik ben eigenlijk wel blij met die regeling. Dan heb ik nog een motie, want het is een motie, even voor de annalen van deze ... Er staat geen motie.

De **VOORZITTER**: Even, want ik heb hier wel een amendement van GroenLinks gekregen. Maar is het een amendement of is het een motie? Het is een amendement.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (wethouder): Dan heb ik denk ik weer iets anders van de ambtelijke burelen gekregen. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)*

De **VOORZITTER**: De heer Biljoen heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Kies voor ruimte, niet voor extra auto's

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van agendapunt 7.4 *Het voorstel tot vaststelling van de 'Beleidsregel Parkeernormen auto en fiets gemeente Rotterdam 2025'*;

Besluit:
- het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

Paragraaf 6 Afwijkingen van de parkeereis
Artikel 17 Afwijking autoparkeereis: flexwoningen of optoppingen
1. Indien de kortingen op de parkeereis, bedoeld in artikel 10, artikel 11 en artikel 12, ontoereikend zijn voor de ontwikkeling van flexwoningen of optoppingen, kan het bevoegd gezag bij het verlenen van de omgevingsvergunning geheel of gedeeltelijk afwijken van de parkeereis, bedoeld in artikel 3, eerste lid en in artikel 3, vijfde lid, als:
   a. de woonontwikkeling bestaat uit StartR-flexwoningen waarbij autoparkeren op eigen terrein of in een alternatieve autoparkeervoorziening niet mogelijk is;
   b. de woonontwikkeling bestaat uit een optopping, waarbij autoparkeren op eigen terrein of in een alternatieve autoparkeervoorziening niet mogelijk is.
2. De ontwikkelaar levert een onderbouwing aan waarom de parkeereis met toegepaste kortingen niet op eigen terrein of in een alternatieve parkeervoorziening opgelost kan worden. In deze onderbouwing maakt de ontwikkelaar ook de gevolgen voor de parkeerdruk op straat inzichtelijk.
3. Bewoners van StartR-flexwoningen en opgetopte woningen komen bij een afwijking van de parkeereis op grond van artikel 17 in aanmerking voor een parkeervergunning op straat. Het aantal uit te geven parkeervergunningen is gemaximeerd conform de parkeereis na aftrek van eventuele kortingen, verminderd met het aantal parkeerplaatsen dat op eigen terrein gerealiseerd kan worden.

te wijzigen in:
Het <u>verwijderen</u> van artikel 17, lid 3 uit de *de 'Beleidsregel Parkeernormen auto en fiets gemeente Rotterdam 2025'*

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen en A. Kockelkoren

<u>Toelichting</u>
Dit amendement schrapt de bepaling dat bewoners van StartR-flexwoningen en opgetopte woningen <u>automatisch</u> recht hebben op een parkeervergunning op straat - wanneer dit niet op eigen terrein of op alternatieve parkeeroplossing mogelijk is. Daarmee zet dit lid de deur open voor ongewenste afwijkingen van de parkeernorm, met extra parkeerdruk tot gevolg. De beleidsregel is bedoeld om de transitie naar duurzame mobiliteit te versnellen en het toestaan van parkeervergunningen bij ondermaatse parkeervoorzieningen staat haaks staat op die ambitie. Het schrappen van het lid 3 is voldoende om de consistentie van de beleidsregel te behouden, terwijl maatwerk in de overige leden van artikel 17 mogelijk blijft (zoals in uitzonderlijke gevallen bij functiemenging of fysieke beperkingen van de locatie).

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Is dat de juiste? Oké.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (wethouder): Ik heb hem nu weer in een kleurtje. Die zal ik weer op een andere manier hebben gekregen. Enfin, ik ben helemaal pais en vree, want volgens mij is de inhoud hetzelfde. Excuus, ik heb een aantal dingen in het vooroverleg met de heer Biljoen, waar ik altijd heel dankbaar voor ben, want hij zorgt altijd dat ik op de hoogte ben van wat hij wil. In het amendement stelt hij eigenlijk voor, dat artikel wat ik zo belangrijk vind, wat we denk ik ook samen met de Rotterdammers hebben opgesteld, om dat te schrappen uit deze beleidsregeling. En dat is contrair met wat ik eigenlijk van plan ben. Ik snap uw wens vanuit uw ideologie en vanuit uw partij, maar ik zou hem toch willen ontraden richting de raad. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog opmerkingen, andere zaken? Dat is niet het geval. Dan eindigen we agendapunt 7.4.

7.5 Initiatiefvoorstel De Haan 'Post -65 voor ná 65'

De **VOORZITTER**: En dan gaan we nog door naar agendapunt 7.5. Dat is het initiatiefvoorstel van De Haan 'Post-65 voor ná 65'. En de heer De Haan mag weer hier komen zitten. Hij mag ook een toelichting weer geven op zijn voorstel. Maar ik probeer de wethouder er even bij te halen. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* We wachten nog even op de wethouder. Maar ik stel voor om toch te beginnen, dat de heer De Haan in ieder geval een toelichting kan geven op zijn voorstel. U heeft het woord.

De heer **DE HAAN** (d66): Dank u wel. Want hier heb ik natuurlijk 3 jaar naar uitgekeken. Fijn dat ik kort wat mag zeggen over mijn initiatiefnota over Post-65 architectuur. Architectuur uit de periode na 1965, na de relatief recente architectuurperiode waarin de nodige monumenten, gemeente- en rijksmonumenten, uit zijn voortgekomen, de wederopbouwperiode. En lopend tot, pak hem beet, 1990, 35 jaar geleden. Lang genoeg om net iets meer afstand te nemen van de recente gebouwen en bouwhistorie. En ik denk niet dat ik hiermee het meest controversiële onderwerp heb geagendeerd. Of de controverse moet erin liggen dat ik moet bekennen dat ik het Weenahof van architectenbureau Passchier en Vandesteen oprecht een mooi complex vind. Waarbij de architect rond de oplevering van het complex aangaf, we zijn bij het ontwerpen van dit project niet uitgegaan van esthetische principes. We hebben ons veel meer beziggehouden met een zo efficiënt mogelijk bouwproces en hoe je materialen zuinig en functioneel toepast. Of dat ik de Beverwaard een meer dan bijzonder voorbeeld vind van een Rotterdamse bloemkoolwijk. Waarin er in relatief snelle tijd toch ook een hoge dichtheid is gecreëerd met, voor wie nog even door de oogharen kijkt, daar bijna een oudhollands stadje ontwaart aan de oude wetering. Maar zonder dollen, Rotterdam is een architectuurstad met gewaagde gebouwen en misschien ook minder geslaagde lagen. Maar waarbij, hoe dan ook, de gelaagdheid van de stad al die variëteit aan stijlen met elkaar gemixt wordt. En misschien wel de meest on-Nederlandse stad. En het kost tijd om die gebouwen, die voorbeelden uit het recente verleden, op waarde te schatten. Goede wijn en goede kaas moet soms ook even liggen om op waarde te kunnen worden geschat. En die tijd is in Rotterdam rondom architectuur, en ik zal er eerlijk in zijn, niet altijd de beste garantie. En ik zal niet ontkennen dat Rotterdam soms een bijna ongezonde relatie heeft met de sloophamer. Altijd vooruitkijken naar wat nieuws, beperkte blik achterom. En wat dat betreft is het zaak om voor die Post-65 periode in architectuur nu al in actie te komen. De eerste gebouwen uit die periode hebben we alweer gesloopt of moeten worden getransformeerd. En het is niet dat ik daarmee een compleet moratorium wens uit te spreken over deze periode. Ik merk zelf, en het zal me niet verbazen als u dat misschien her en der ook heeft, al voorzichtig wijzigen in de waardering. Neem nu de Blakeburg aan de Blaak. Eén van de eerste ontwerpen van Jan Hoogstad. Waarbij ik bij mijzelf de opluchting bespeurde toen ergens de afgelopen week het nieuws naar buiten kwam dat die betonnen basisvorm behouden blijft, in een herontwikkeling van het complex. De sloop-nieuwbouw aan de Blaak 22 gaat niet door. Waar pleit ik dan wel voor? Door in te zetten op bewustzijn en op educatie,

door onderzoek te doen naar Post-65 objecten, door te werken aan een toonbeeldenlijst, om zo ook te werken niet per se aan alleen maar gemeentelijke of rijksmonumenten. Ook mooi, maar vooral om te kunnen werken, waar nodig, aan passende bescherming. Want ook in de afgelopen periode hebben we interessante voorbeelden gezien hoe ermee om te gaan. Sommigen iets beter dan anderen. Maar de Coolse Poort, die aubergine toren op het Churchillplein, C93, dat is de Bank Mees & Hope, aan de overkant die in de bouwkranen staat, op de hoek van de Coolsingel/Aert van Nesstraat, de zonet genoemd Blakeburg of het fris geverfde Veenhoven laten zien dat er wel degelijk ook een mooie toekomst is voor Post-65. Rest mij niets dan ook nog hierin het ambtelijk team van Bureau Monumenten en Cultuurhistorie te bedanken voor hun werk en ook hun hulp en ondersteuning bij dit initiatief. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan ga ik over naar de termijn van de raad. De heer Verhoef.

De heer **VERHOEF** (lr): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, Leefbaar Rotterdam zal de laatste zijn om te ontkennen dat er in de periode 1965 tot 1990 helemaal geen erfgoedwaardige gebouwen zijn gebouwd. Maar onze voorkeur ligt toch wel bij het oudere erfgoed, waar we helaas na 14 mei 1940 weinig van hebben overgehouden. De vreselijke stadsvernieuwingsperiode valt echter ook in deze periode. En die heeft naar mening van velen de stad meer kwaad dan goed gedaan. Het vervangen van mooie klassieke gebouwen door lelijke blokkendozen, die inmiddels al ver over hun houdbaarheidsdatum zijn, doet vele Rotterdammers nog steeds pijn. Je zou bijna de lelijke eendjes, de Coignet flatjes op Zuid, in vergelijking daarmee nog gaan prijzen. De bouwstijl, die met hun vernieuwende bouwtechniek, Rotterdam in staat stelde een enorm woningvolume op Zuid neer te zetten, in tijden van een woningnood die nog groter was dan de huidige. Maar die nu voornamelijk bekend zijn vanwege schimmel, achterstallig onderhoud en gebrek aan duurzaamheid. Zoals in de commissie al gezegd, blijft Leefbaar Rotterdam bevreesd voor het verdringingseffect op de Pre-965 voorraad, waarvan vele panden destijds maar als beeldbepalend zijn gemaakt, omdat er toen niet genoeg financiën waren om ze als gemeentelijk monument te bestempelen. Gaat die prachtige, vooroorlogse en wederopbouwarchitectuur, waar al zo weinig van over is en die onze stad historisch karakter geeft, niet in het verdomhoekje raken als het monumentenbestand significant wordt uitgebreid met Post-65 gebouwen, waardoor het beschikbare budget misschien wel minder toereikend wordt voor het geheel. We roepen de wethouder tenslotte ook op om wel met een separaat en toepasselijk kader te komen om de Post -65 gebouwen als monument te kunnen bestempelen. Het kader wat je over het Schielandshuis heen ligt kan je natuurlijk niet over het Weenagebouw heen leggen, om te bepalen of iets monument is. Tot zover. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen die het woord wensen? De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd): Dank u wel, voorzitter. En heel veel dank aan de heer De Haan voor dit prachtige initiatiefvoorstel, wat wij ook volledig zullen steunen. En zeker die architectuur na 1965 vinden wij ook belangrijk. Is vaak heel erg mooi en ook heel erg bruikbaar, nuttig. Kortom, het past bij Rotterdam. U haalde ook een voorbeeld aan van de Blakeburg Building, wat we vorige week hoorden dat dat gespaard zou blijven. Daar zijn we ook blij mee. Maar ik heb dan toch een vraag aan het raadslid, mijnheer De Haan. En dat betreft natuurlijk, een bekende architect is recent overleden. Dat was de heer Carel Weber. Er is natuurlijk veel gesloopt van hem. Maar we gaan hier ook de Pompenburgflat van hem slopen. U heeft daar voorgestemd, voor sloop, terwijl u juist net zegt dat we met sloop voorzichtig moeten zijn. Mijn vraag is eigenlijk aan u, wat waren uw overwegingen om toch akkoord te gaan met die sloop, in verhouding tot het voorstel wat u nu indient? En als het gewoon fractiediscipline is, mag u dat ook gewoon zeggen. Maar ik ben heel benieuwd. Een

raadslid maakt toch zijn eigen afwegingen. Daar zijn we ook voor gekozen. Ik ben benieuwd waarom u akkoord bent gegaan met sloop van de Pompenburg.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): Voorzitter, de heer Van der Velden haalt me de woorden uit de mond. Die zal ik niet herhalen. Na '65 komt '66. D66 zou ik bijna zeggen. In navolging van de heer Van der Velden. Maar ik zou wel willen vragen, de Cinerama, valt dat ook onder uw Post-65, Pre-65? Maar behoud van Cinerama moeten we toch wel doen, volgens u?

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Dat is niet het geval. Dan mag de heer De Haan nog reageren op de bijdragen uit de raad. Dan mag de wethouder nog reageren op de ingediende moties. Maar er zijn geen moties. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Op het initiatief zelf. U mag eerst reageren op de vragen uit de raad, de heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66): Dan loop ik ze even van recent naar de eerste terug. Cinerama is bij mijn weten een wederopbouwpand. Dat valt op zich onder de aanwijsperiode die er al is. Daar zijn op zich kaders voor. Volgens mij is het, denk ik, wel even scherp om zaken uit elkaar te houden, omdat je aan de ene kant het instituut bioscoop hebt en aan de andere kant het gebouw. Ik denk dat het u in dit geval meer gaat om de functie van de bioscoop, en misschien minder om het gebouw. Maar goed, op zich valt dat onder een programma waar al kaders ook binnen onze gemeente voor zijn. Voor de heer Van der Velden, ik heb ook wel duidelijk gezegd in mijn voorstel dat het hiermee niet, wat mij betreft, een moratorium is op alle gebouwen na 1965, om die te slopen. Ik denk dat er altijd een afweging moet worden gemaakt. Ik denk dat het initiatief enigszins kan helpen om een betere afweging te maken, in gevallen van transformatie of sloop. Voor mij was destijds de afweging die we hebben gemaakt geen fijne afweging, maar uiteindelijk ook wel de keuze voor meer woningbouw in relatie tot wat er nu staat. Maar er zit altijd pijn. En dan tot slot de heer Verhoef. Die had wat vrees dat Post-65 als een soort van zwart gat alle andere monumentenstatussen zou gaan wegdringen. Ik ben daar iets minder huiverig voor. Ik denk dat we wat dat betreft een wat atypische stad hebben die niet, zoals een andere stad in het noorden, boordevol gebouwen en monumenten van, pak hem beet, voor 1900 hebben. Ik denk dat we op zich wel degelijk ook wel ruimte hebben om daar wat meer afweging in te maken. Bovendien vind ik dat we het moeten doen, omdat we langzaam maar zeker ook voor die keuze gaan staan. En we hebben hoe dan ook, vind ik, daar wat meer kaders voor nodig om de afweging te kunnen maken. Tot slot nog een laatste punt. Want ik vond dat u wel heel erg inging op volgens mij de trespa-woningen. Ik zou u graag willen uitnodigen, als u daar eens een keer zin in heeft, om een ritje door de stad te maken. En dan kan ik u laten zien dat er nog iets meer is dan alleen trespa, wat Post-65 is.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan de wethouder, of hij kan reageren op het initiatiefvoorstel.

De heer **KASMI** (wethouder): Dank u, voorzitter. We hebben dit ook met elkaar uitvoerig besproken in de commissie. En ook daar heb ik al mijn complimenten uitgesproken over de initiatiefnota, ingediend door de heer De Haan. Ik weet dat de heer De Haan zich al jarenlang inzet voor het erfgoed wat we hebben in Rotterdam. En dit is daar wederom een getuige van. In de commissie heb ik gezegd dat ik de initiatiefnota van harte kan omarmen. En dat we ook met de aanbevelingen die daarin staan aan de slag gaan. En wat mij betreft een hele mooie toevoeging en verrijking van dat al wat we deden om ons erfgoed te beschermen. Complimenten, en dank voor al het goede werk.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog reacties? Ik denk dat de heer De Haan tevreden is met de reactie vanuit de wethouder. Ik weet niet of u nog een slotwoord heeft?

De heer **DE HAAN** (d66): Uitermate tevreden. Ik zou zeggen, Post-65 voorwaarts. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dat is een goede endorsement. Hartelijk dank. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen van agendapunt 7.5.

7.6 Initiatiefvoorstel Biljoen over 'Voorbij de economische groei – brede welvaart voor Rotterdam'

De **VOORZITTER**: En dan gaan we weer door met een initiatiefvoorstel. En deze keer van de heer Biljoen. En we moeten ook even de wethouder ... *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Die wordt ook al geregeld. Heel goed. Dan mag de heer Biljoen ook al achter de collegetafel komen zitten. Heel goed. Dan mag de heer Biljoen. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* U moet de raad overtuigen inderdaad en niet deze kant van de zaal. Maar dat kunt u nu gaan doen. U mag een toelichting geven op het initiatiefvoorstel.

De heer **BILJOEN** (gl): Dank. Voorzitter, collega's, raadsleden, pers en publiek boven in de Raadzaal en diegenen die het debat op afstand volgen, voor jullie ligt het initiatiefvoorstel 'Voorbij de economische groei – brede welvaart voor Rotterdam'. Een voorstel dat 1 fundamentele vraag stelt. Wat betekent vooruitgang echt voor deze stad? Brede welvaart gaat over alles wat mensen van waarde vinden. Niet alleen inkomen of economische groei, maar ook over gezondheid, een fijne woning, schone lucht, goed onderwijs, een goed gevoel van veiligheid en verbondenheid. Het is een manier van denken en werken, waarbij we keuzes niet alleen afwegen op kosten en baten, maar ook op hun maatschappelijke waarde, nu, later, hier en elders. En het voorstel dat wij vandaag aan u voorleggen, vraagt niet om nieuwe systemen of grote investeringen. Het vraagt om een andere manier van kijken. Wat we voorstellen, is gebruikmaken van de kennis die er al is binnen de gemeente, bestaande informatie beter inzetten en zorgen dat we in ons beleid expliciet maken wat de gevolgen zijn voor het welzijn van Rotterdammers, ook op de lange termijn. Het voorstel is dan ook eigenlijk een uitnodiging. Laten we samen deze nieuwe maatstaf gaan hanteren. En in de praktijk zou dat dan kunnen betekenen dat we vooraf bij een besluit 3 vragen kunnen stellen. Wie profiteert er? Gaan alle Rotterdammers erop vooruit, of alleen enkelen? En wat betekent het voor later? Draagt het bij aan een stad die over 30 jaar nog steeds leefbaar is? En past het bij onze ambities? Sluit het aan bij wat we als raad hebben vastgelegd in onze akkoorden en in de Omgevingsvisie? We stellen daarom voor om brede welvaart te verankeren in onze manier van werken, door in de P&C-cyclus en beleidsvoorstellen de effecten op de brede welvaart expliciet mee te nemen, door een langetermijnagenda te ontwikkelen, samen met de stad, en door ambtelijk en bestuurlijk iemand verantwoordelijk te maken die het verder brengt. Geen dikke lagen beleid daarbovenop, maar een betere onderbouwing van de keuzes die we al maken. En de mensen daar veel meer in gaan betrekken. Voorzitter, de collegereactie laat zien dat het onderwerp leeft en dat het erkend wordt. We waarderen dat het college brede welvaart ziet als een belangrijk uitgangspunt. De bereidheid om te experimenteren met de brede welvaartstoets bij enkele projecten is een eerste stap. Maar tegelijkertijd is er zorg over uitvoerbaarheid, werkdruk en overlap met bestaande processen. En die zorgen nemen wij heel serieus, en hebben daar ook heel veel afstemming over gehad met het college. Dat kunt u ook zien in het afdoeningsvoorstel wat het college heeft gestuurd, waar wij ons ook in kunnen vinden. Want het voorstel is niet bedoeld als extra bureaucratie, maar juist als ondersteuning. We willen voorkomen dat brede welvaart slechts een abstract ideaal blijft. Het moet iets kunnen zijn waar ambtenaren mee uit de voeten kunnen, waar raadsleden op kunnen sturen en waar Rotterdammers op kunnen rekenen. De kritiek dat brede welvaart dan wellicht te vaag zou zijn, staan we ook niet achter. Want juist door concrete criteria te hanteren, zoals luchtkwaliteit, betaalbaarheid en gezondheid, maken we deze keuzes transparanter. De suggestie van het college om stapsgewijs te werken en aan te sluiten bij bestaande processen, zoals met de staat van de stad, past goed bij onze intentie. We staan dan ook open voor een gefaseerde invoering, mits de kern behouden blijft. Brede

welvaart moet zichtbaar, meetbaar en bespreekbaar worden in de keuzes die we hier met elkaar maken. We hopen dan ook dat dit voorstel heel veel steun krijgt. Niet alleen omdat het van GroenLinks komt, maar omdat het past bij de opdracht waar we allemaal voor staan. Een eerlijker, gezonder en duurzaam Rotterdam. Een stad die niet alleen investeert in stenen en cijfers, maar in de mensen die hier wonen, vandaag en morgen. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. De heer Bonte heeft het woord.

De heer **BONTE** (lr): Dank u wel, voorzitter. Ik wil beginnen met waardering uit te spreken, uiteraard voor de heer Biljoen en het initiatiefvoorstel dat hij heeft gemaakt. Het onderwerp brede welvaart, heel belangrijk. Het gaat Leefbaar Rotterdam ook aan het hart. Het is ook heel belangrijk. Toch zijn wij kritisch op het initiatiefvoorstel dat voorligt. En wij volgen in grote lijnen de redenatie die ook in de reactie van het college staat, op die 6 punten. En wij trekken daar eigenlijk uit de conclusie, beter niet overnemen. Op hoofdlijnen, wij willen niet dat brede welvaart, wat toch een vaag begrip is op dit moment, wordt verankerd in de ambtelijke organisatie. Niet mee belasten. Het gevaar bestaat dat er, net als bij het diversiteitsbeleid, een hele industrie wordt opgetuigd met trainingen en consultants. Niet doen. Er zijn nu al onafhankelijke instellingen die brede welvaart meten, die indicatoren afgeven. En daar kunnen wij nu al onze politieke besluitvorming op baseren. Dat kan hier plaatsvinden, in alle openbaarheid. En het gevaar bestaat dat als je dat vaag verankert met een brede welvaartsofficier dat er politieke beslissingen achter de schermen worden genomen. Dat willen we tegengaan en voorkomen. Bovendien hebben we al SDG, Social Development Goals. Die aanpak is er al. Er is overlap. Kortom, wij zijn kritisch. Misschien wil de heer Biljoen daarop reageren. Maar even tot hier. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen die willen reageren? Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66): Dank u wel, voorzitter. Een van onze eerste bijeenkomsten buiten het stadhuis was het bezoek bij de Rabobank, toen de brede welvaart, het rapport, werd gepresenteerd. En als we spreken over de toekomst van Rotterdam, dan gaat het niet alleen over de economische groei, het gaat ook over hoe Rotterdammers echt leven, over gezondheid, kansen. De heer Biljoen gaf het net al aan. En daarom ben ik ook blij, en ondersteunen wij de brede welvaart. Daarbij vinden we het wel van belang om vooral te kijken dat we niet de overlappingen in die zin meenemen, maar vooral dat doen wat echt nodig is voor de Rotterdammers en de toekomst van de Rotterdammers.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Dank, voorzitter. En veel dank aan de heer Biljoen voor het indienen van dit initiatief. Ik wil eigenlijk even aansluiten op wat de heer Bonte zei over vaag. Want ik hoorde in uw verhaal, de heer Biljoen, eigenlijk het tegenovergestelde van vaag. Want volgens mij was u vrij concreet in de elementen waaraan je die brede welvaart zou willen afmeten. En daar gaat mijn vraag ook over. Zegt u nu, wij hebben een duidelijke set aan indicatoren, die haal ik namelijk uit deze en deze bronnen, en dat is voor mij waaraan je brede welvaart afmeet? Of zeggen we met elkaar, die elementen kunnen ook in de tijd verschillen? Het kan nu zo zijn dat we aan deze dingen dat afmeten en later aan andere dingen. En daarmee ook, denk ik, gelijk antwoord gevend op het begrip vaag. Dank.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. De heer Becker. Eerst de heer Becker en dan mevrouw Reitema.

De heer **BECKER** (vvd): Dank u wel, voorzitter. Allereerst complimenten aan de heer Biljoen voor het initiatief nemen. Er zit een hoop werk en tijd in, en afstemming ook. Dank daarvoor.

Als Rotterdamse VVD staan wij voor een Rotterdamse economie die floreert, waar mensen hun werk vinden, hun geld in verdienen. En dat is ook de hand die ons allen voedt, die Rotterdamse economie. Dat is waar alles mee betaald wordt. En dat is ook waar alle doelen die met brede welvaart worden beoogd mee worden gefinancierd. Wij vinden dat het allerbelangrijkste. We vinden dat dat voorop moet staan en dat we ook niet als gemeente beperkingen moeten opleggen, nieuwe beperkingen die de economie, die ondernemers, die het bedrijfsleven in de weg staan. Dat wil ik nog even als kanttekening aangeven.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda): Allereerst complimenten en veel dank aan dit werk, met een heel mooi resultaat, een mooi voorstel, waar ook de Partij van de Arbeid volledig achterstaat. En het is ook belangrijk om verder te kijken dan alleen het geld en de euro's, want brede welvaart gaat over veel meer dan dat. En wij vinden het heel belangrijk, zoals ook duidelijk erin staat, dat het ook goed is dat bewoners, wijkraden zelf mee kunnen praten over wat dat dan is en wat voor een betekenis dat voor hen gaat hebben. Die participatie en dat element vind ik belangrijk. En ook als het eenmaal het overgenomen wordt, is het voor ons belangrijk dat dat punt ook goed gegarandeerd gaat worden, die participatie.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Zijn er nog anderen? De heer Kind toch.

De heer **KIND** (volt): Heel kort even waardering en complimenten uitspreken aan de heer Biljoen.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. De heer Biljoen, kunt u eerst reageren op de bijdragen uit de raad?

De heer **BILJOEN** (gl): Voorzitter, dank. Ik heb snel meegeschreven. En ik ga proberen de vragen zoveel mogelijk te beantwoorden. Mocht het niet helemaal helder zijn, vul het vooral aan. Allereerst Leefbaar Rotterdam, ik heb u gehoord. We hebben natuurlijk ook een prachtig gesprek gehad in de commissie, waar we inderdaad goed van mening hebben gewisseld. Ik hoor u aangeven dat u zich wel wat zorgen maakt, ook wat het college aangeeft. Die zorg wil ik bij u wegnemen, want wij hebben ook, zoals ik al zei in mijn tekst, geluisterd naar het college. En als u dit voorstel aanneemt, dan nemen we het aan ook met de collegereactie, de punten die ze daarin hebben meegegeven. In die zin antwoord op dat. U gaf aan over dat er nog meer bureaus moeten worden ingeschakeld voor de brede welvaart. Dat is in principe niet zo, want de kennis en kunde zit al bij de gemeente. Daar hebben wij via het ambtelijke bijstandstraject heel veel gesprekken gevoerd waaruit blijkt dat het al is. Het gaat alleen maar om een nieuwe manier van werken. Dat is eigenlijk wat we voorstellen. Waarbij we een kwaliteitsimpuls kunnen geven aan alle raadsvoorstellen alleen, om mee te beginnen. Dat is waar we naartoe proberen te gaan. Dan ga ik naar D66. Inderdaad, met mevrouw Nunnely was een van onze allereerste bijeenkomsten bij de Rabobank. Daar was wethouder Simons ook nog aanwezig, die op dit moment grapjes aan het maken is met wethouder Zeegers. Die heel symbolisch moest trekken aan een knoop. Die knoop hebben ze gezamenlijk getrokken. En ik zie het ook wel als die knoop dat wij hier ook in de gemeenteraad als gemeente moeten blijven trekken, om echt wel de organisatie op 1 lijn te krijgen, dat we hier ook voor moeten gaan. Mevrouw Nunnely is daar ook heel erg actief mee bezig bij de MRDH, kan ik natuurlijk in dit spectrum zeggen. Bij de economische tak is zij ontzettend bezig om de brede welvaart in onze Metropoolregio ook meer te verankeren. Is ontzettend fijn. En het is heel fijn dat we dat als gemeente dan zo meteen ook kunnen doen, want dat is wat het college eigenlijk aan ons terug heeft gegeven. Maar ik wil niet te veel woorden leggen in de mond van de wethouder. En u vindt het ontzettend belangrijk dat het altijd in het belang is voor Rotterdam. En daar staan wij precies hetzelfde in. En ik denk ook dat we het college daaraan kunnen houden. Dan voorzitter, het CDA. U heeft met uw vraagstelling eigenlijk alles beantwoord,

want het is inderdaad geen vaag begrip, zoals ik al aangaf. Op het moment dat je de indicatoren aangeeft van waar je de brede welvaart aan moet meten, dan gaat het ook gewoon de juiste kant op. Sterker nog, ons voorstel is ook gebaseerd op adviezen van de Rabobank van VNO-NCW, van hogescholen, van de Sociaal-Economische Raad, waarmee we echt hebben gesproken. En zij hanteren ook gewoon een set indicatoren. En niet voor niets zie je altijd dat Rotterdam onderaan bungelt. En als je alleen al dat patroon wil verbeteren, dan zal je daar toch wat aan moeten doen. In die zin, het is geen vaag begrip. Dan de VVD. De VVD maakte zich er wat zorgen over, kunnen we dan economisch nog wel blijven floreren? En het ging met name ook over dat moet natuurlijk ook worden gefinancierd met geld. Voorzitter, het een hoeft het ander niet uit te sluiten. Maar tegelijkertijd waar wij mee bezig zijn en wat we willen bereiken, is wel echt zorgen dat we het geluk van Rotterdammers wat serieuzer nemen en dat we inderdaad ook kijken naar een langeretermijnvisie. En zeker ook de punten die we erin opstellen. Want dit voorstel is niet alleen voor ons, is niet alleen voor de gemeente, het is gewoon voor alle Rotterdammers. We willen ook dat Rotterdammers erbij worden betrokken, zeker ook bij grote voorstellen. En dat is eigenlijk ook wat we willen doen. In die zin denk ik dat uw zorgen misschien wel worden weggenomen ook. Misschien kan de wethouder daar ook nog op reflecteren. Maar ik denk dat uw zorgen daarmee ook worden weggenomen. Dan de Partij van de Arbeid. Ook dank uiteraard voor de complimenten. En u geeft ook aan dat participatie ontzettend belangrijk is. Ik weet dat de Partij van de Arbeid daar ook echt voor staat. Participatie vinden ze ontzettend belangrijk. Ze zijn heel actief in de wijken door heel Rotterdam. En ik denk ook dat het heel goed is dat ... *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Ik denk, daarmee gaat het ook wel goedkomen, zeg ik richting de Partij van de Arbeid. Ik denk ook wel dat dat goed wordt verankerd. En niet voor niets zie je ook in de beantwoording van een aantal elementen van het college dat ze aangeven dat ze heel serieus willen werken met de wijkraden. Wijkraden vinden we ook ontzettend belangrijk. Ik weet dat u dat ook heel belangrijk vindt. Ik denk dat het daarmee ook wel goed wordt verankerd. En ten slotte Volt. Ontzettend dank voor de complimenten. We hebben ontzettend goed samengewerkt in de afgelopen periode, ook nog met mevrouw Elfilali, over de brede welvaart. Want ik weet dat u dat ook ontzettend belangrijk vindt. En ik denk dat we daarmee dan ook gewoon brede welvaart hier beter binnen de gemeente kunnen verankeren. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. En dan mag de wethouder nu ook reageren op het initiatiefvoorstel.

De heer **SIMONS** (wethouder): Dank u wel, voorzitter. En ook dank, heer Biljoen, voor uw initiatiefvoorstel. Is altijd heel mooi om te zien dat raadsleden even een stapje extra doen om een voor hun belangrijk onderwerp onder het voetlicht te brengen. Dat vindt ook veel navolging, want volgens mij hadden we er vanochtend 6 nieuwe. Het wordt een trend. Nu even naar het initiatiefvoorstel zelf. Wat u zegt, is er goede afstemming geweest? We gaan er een pragmatische invulling aan geven, want brede welvaart lijkt soms een vaag begrip. Maar we hebben bijvoorbeeld het wijkprofiel in Rotterdam. En dat zegt iets over wat de staat van de sociale zaken zijn, fysieke zaken en veiligheidszaken. En dat eigenlijk zegt iets over de leefomgeving. Zijn schoon, heel en veilig, zeg ik altijd. Dat zijn belangrijke zaken, ook voor het welbevinden van Rotterdammers. We hebben ook gezegd dat we al veel dingen doen. En dat u ook graag een coördinerend wethouder wilt hebben. Dat was geen probleem. Ik bedoel, ik doe toch al Economie, dan kan dit er gewoon zonder problemen bij. Voor de duidelijkheid hebben we wel gezegd, het voorstel 2 nemen we niet over, omdat we al een Havenvisie, een MRDH-visie, een denktank hebben. Op een gegeven moment is dat ook wel voldoende breed. En dan is dit gewoon op dit moment overbodig, om het een beetje onaardig te zeggen. De collegereactie heeft u gezien. Daar wil ik nog over 1 punt een opmerking maken. Ook in het aangepaste raadsvoorstel staat punt 3, de brede welvaartscan. Daarvan heb ik gezegd, hoe heet het, als de raad dat punt gewoon overneemt dat ik een pilot ga doen. En aan de hand van die pilot gaan we met de raad in gesprek van, weet je, 1 of 2 raadsvoorstellen met die scan,

dat is gewoon een bestaande scan, die we onder andere in onze hoofdstad gebruiken. Hebben we ook al een keer mee proefgedraaid. Ik ben ook gewoon wel nieuwsgierig wat eruit komt. Maar ik wil wel gewoon eerst weten of het ook werkbaar is. Zo hebben we denk ik dat afgesproken. Ik zie ook de heer Biljoen knikken. Verder heeft u het zelf kunnen lezen, de collegereactie. Ook het afdoeningsvoorstel, die betrekking had op punt 3, de brede welvaart. Dat hebben we ook in een brief gezet. Dat wil ik dan invullen door een pilot. Dat was het, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Wil de heer Biljoen nog reageren op deze reactie?

De heer **BILJOEN** (gl): Voorzitter, dank. Inderdaad hele mooie woorden van de wethouder. Ik ben ook heel blij dat de wethouder heeft aangegeven dat hij die voortrekkersrol binnen het college zal nemen, om de brede welvaart binnen de organisatie dan goed te laten verankeren. We hebben goed gesproken over de langetermijnagenda. En ik denk dat het wel duidelijk is dat we het gewoon eens zijn over de collegereactie. We hoeven het niet nu te doen. Misschien ergens een stip op de horizon, maar dat is met de langetermijnagenda. Dat zien we dan wel. En wat betreft de brede welvaartscan, ik denk dat het heel goed is om een pilot te doen, zodat hij ook gewoon de rest van de raad kan informeren over hoe het gaat. Even kijken, wie gaf dat ook aan? Dat gaf de heer Bonte ook terecht aan. Hij zou heel graag willen dat dit niet achter de schermen gebeurt. En op het moment dat u de pilot doet en dat we de raadsleden ook gewoon constant actief blijven informeren over hoe dat loopt, dan is het niet iets wat achter de schermen plaatsvindt, maar dat we gewoon samen kunnen zien wat het oplevert en hoe we de brede welvaart kunnen verbeteren. Met die woorden dank ik de wethouder.

De **VOORZITTER**: En de raad.

De heer **BILJOEN** (gl): En alle ambtenaren uiteraard, via de ambtelijke bijstand. Ik wist niet wanneer ik een dankwoord moest doen. Ik doe hem gewoon nu even. Alle ambtenaren die via de ambtelijke bijstand hieraan hebben bijgedragen, want het zijn er ontzettend veel. Ze hebben ons ontzettend veel geholpen, zeker met het initiatiefvoorstel. Mag dat? En dan nog 1, want ik moet afronden. En dan als laatste moet ik het toch nog heel even zeggen, Julia Werkhoven, die achterin zit, dat is mijn fractiemedewerker die vandaag voor het allerlaatst is, die heeft hier ook ontzettend veel aan bijgedragen. En ook heel veel dank aan haar. *(Applaus.)*

De **VOORZITTER**: Heel veel dank. En dan zijn we daarmee aan het einde gekomen van agendapunt 7.6. En dan stel ik voor om te gaan schorsen voor de dinerpauze. Is een uur genoeg? Ik kijk even rond. Of is er behoefte om iets langer? Uur? *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Een uur. Dan verwacht ik u hier om 19.45 uur terug. En dan schors ik de vergadering.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen van de raadsvergadering van 10 april 2025 (avondzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 5

Voorzitter: mevrouw drs. C.J. Schouten

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig: mevrouw C.M. Zeegers, de heer B.J. van Rij, de heer S. Kasmi

Griffier: mevrouw. I.C.M. Broeders

Heropening

De **VOORZITTER**: Goedenavond, beste mensen. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Lekker zitten. Ik heropen de vergadering.

7.7 Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument 'Schiehaven Noord'

De **VOORZITTER**: Aan de orde is agendapunt 7.7, het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument 'Schiehaven Noord'. En ik geef het woord als eerste aan de heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): Voorzitter, Schiehaven Noord, ik had hier inderdaad een motie voor liggen, want de plannen zijn gewijzigd en met de huidige ambitie weten we nu al dat er 1,5 miljoen niet geactiveerd kan gaan worden. Wij als Leefbaar Rotterdam waren eigenlijk beducht dat we in de week dat er een regenboogzebrapad geopend wordt dat iedereen uitgenodigd wordt de kast uit te komen, dat er een financieel lijk de kast in verdwijnt. Echter, ik heb inmiddels begrepen dat er een voorziening hiervoor getroffen is. Dat doet mij deugd dat er gewoon fatsoenlijk financieel mee omgesprongen wordt, waarbij eigenlijk mijn motie niet meer nodig is. Bij deze.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is nu het woord aan de heer Engberts. Die is er niet. Dan gaan we door naar mevrouw Kockelkoren. Maar die is er ook niet. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Dan gaan we naar de heer Vonk.

De heer **VONK** (cu): De heer De Haan zou graag even eerder willen.

De **VOORZITTER**: Dan mag de heer De Haan eerder.

De heer **DE HAAN** (d66): Wat coulant, mijnheer Vonk. Dank u, voorzitter, en mijnheer Vonk. Het is een lange route geweest waar we vandaan kwamen, voorjaar 2022 tot waar we nu zijn. Ik kan me een van de eerste commissiebezoeken van de commissie BWB herinneren, waar we de Schiehaven Noord op de Segway bezochten. Een ontwikkeling die niet heel goed was geland en die ook niet zo goed viel in de omgeving, inclusief het dempen van de Schiehaven. En dat bezoek resulteerde al snel in een terug naar de tekentafel opdracht van de wethouder.

Daar volgde nog een tegenbod op, een burgerinitiatief voor het Lloydpark, waar we als commissie best wel mee hebben geworsteld. Want in de geest van het initiatief, dat was sympathiek, maar de haalbaarheid bleek best complex, al was het maar om de termijn en de processtappen van zo'n burgerinitiatief te halen. Het initiatief ging mee als inspiratiedocument in de nieuwe participatiesessie. En ik moet zeggen, ik was er wel van onder de indruk hoe vaak er is gesproken en ook op welke wijze het is besproken. De zaken die zijn aangestipt en de bouwstenen die ik nadrukkelijk teruglees in het gebiedsambitiedocument. Het belang van een groen en steniger Lloyd Multiplein. Of groen en stenig? Een groene Schiehaven Noord, want steniger dan het Lloyd Multiplein krijg je het niet. Het belang van duurzaamheid. En laten we het dan ook echt Paris Proof maken en niet straks uitkomen op een potplant op een Frans balkon. En het belang van voorzieningen, niet in de laatste plaats, die van de huidige sportvoorzieningen. En er is ook nog het belang van, waar later op is ingesproken, het collectief wonen en het belang van collectieve ruimte. Iets waar bijvoorbeeld ook de wijkraad een warm pleidooi voor heeft gehouden. Vandaar ook een motie om in het volgen van het hierop volgende masterplan beide nog iets beter te borgen en te laten landen, samen met de ChristenUnie en met Leefbaar Rotterdam. En voorzitter, er staat een hele set aan wensen geformuleerd in het projectambitiedocument. En dat is mooi. En dat is goed. Dat spreekt natuurlijk ook ambitie uit. Niet zo gek met een projectambitiedocument. Maar tegelijkertijd besef ik me ook, en ik maakte net al een grapje over die Paris Proof ambitie, dat het een flinke puzzel gaat worden richting het Masterplan, om dat allemaal er goed in te krijgen. Oprecht ook succes richting de wethouder in het volgen van dit traject.

De **VOORZITTER**: De heer De Haan heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Coöperatief in de Schiehaven

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van het agendapunt *7.7: Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument 'Schiehaven Noord'*;

constaterende dat:
- in de Gebiedsambitiedocument Schiehaven-Noord een mooie ambitie staat genoteerd over het zoeken naar alternatieve opdrachtgevers en woonvormen zoals coöperatieve woonvormen;
- in Rotterdam tot op heden coöperatieve woonvormen nog niet van de grond zijn gekomen;
- de wijkraad Delfshaven Schiemond in haar advies aan het college het huidige voorzieningenniveau in het Lloydkwartier aan de orde stelt en benoemd dat een wijkruimte / ontmoetingsruimte ontbreekt;
- er voldoende interesse en daadkracht in Rotterdam, in de startblokken staat om het een coöperatieve woonvorm op te zetten;

overwegende dat:
- het tot op heden vaak heeft ontbroken aan goede plekken en kaders voor het opzetten van een coöperatieve woonvorm;
- in het ruimtelijke proces naar realisatie het instrument Masterplan essentieel is voor de vervolgstappen richting bijvoorbeeld een tender;

verzoekt het college:
- in overleg met geïnteresseerden groepen als onderdeel van het Masterplan voor Schiehaven-Noord, hierin te streven naar een coöperatieve woonvorm;
- hierin tevens te verkennen in hoeverre een publiek gemeenschappelijke ruimte tot de mogelijkheden behoort;

- hierover terug te koppelen bij het Masterplan van Schiehaven Noord;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. de Haan, T.J. Vonk en M. Verhoef

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Dan kijk ik toch even weer naar de heer Vonk. Mevrouw Kockelkoren was net weg. Dan doen we eerst de heer Vonk. Is goed.

De heer **VONK** (cu): Dank u wel, voorzitter. En mijn verhaal sluit mooi aan, denk ik, op het verhaal van de heer De Haan. Het is niet voor niks dat we samen deze motie namelijk indienen, die zojuist is ingediend. Want dit is echt een mooie start voor de ontwikkeling van Schiehaven Noord. Daar zijn we blij mee. Eigenlijk om 2 redenen. De eerste is dat dit gebiedsambitiedocument echt tot stand is gekomen met de omgeving. Daar worden wij op zich al blij van. Maar als we dan ook nog lezen dat die ambities zijn om een wijk in verbinding te zijn en een gastvrije wijk, waar het samenleven en het delen een belangrijk onderdeel is, dan begrijp je dat ons ChristenUnie hart natuurlijk daarvan sneller gaat kloppen. Dat vinden wij echt belangrijk. Maar daar horen natuurlijk wel de juiste voorzieningen bij. Dat zijn wat ons betreft 2 dingen. Eén is het coöperatief wonen, waar ook in de motie, die zojuist is ingediend, een pleidooi voor wordt gehouden. En het tweede is eigenlijk een wens die heel sterk komt vanuit de wijkraad. En dat is een stem waar we echt naar moeten luisteren. En die zegt op een gegeven moment, wat betreft het voorzieningenniveau proeft de wijkraad ook al langer de behoefte voor een wijkruimte in het Lloydkwartier. Waar in Schiemond een Huis van de Wijk aan de Dempostraat is, op het Coolhaveneiland een Wijktrefpunt aan de Oostkousdijk, is er in het Lloydkwartier geen dergelijke wijkruimte, aldus de wijkraad. En die wens, voor die wijkruimte, willen wij ook graag overbrengen. En die is ook verwoord in die motie die zojuist is ingediend door D66, onze gezamenlijke motie. En ons hartstochtelijk pleidooi om daar dan ook voor te gaan stemmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan de heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd): Dank u wel, voorzitter. Er lag een plan van wethouder Kurvers voor Schiehaven Noord, waarin 1.200 woningen zouden worden toegevoegd, voor de vele woningzoekenden hier in Rotterdam. Dit plan is afgeschaald. En daar zijn 2 argumenten voor aangebracht. En de eerste is een financiële. En die heeft te maken met het dempen van de Schiehaven, voor een deel, wat oorspronkelijk de bedoeling was. En die snappen we. We snappen dat je niet zomaar 40 miljoen uitgeeft. Althans, dat je dat in ieder geval heel goed wil overwegen. Maar wat we minder goed snappen, is dat tweede argument, namelijk weerstand vanuit de bewoners. Participatie is buitengewoon belangrijk. Dat vinden wij ook. Participatie vanuit de omgeving moet serieus worden genomen. Maar weerstand vanuit de bewoners vinden we wel heel ingewikkeld. Want hoe zit dat dan met al die woningzoekenden die nu geen woning kunnen krijgen, omdat de huidige bewoners daar weerstand voor hebben? En als we daar voortdurend naar gaan luisteren, dan is het einde zoek. We hebben heel veel moeite met dit argument. En nou ligt er een plan voor, met een aantal van 500 tot 700 woningen. Terug naar 1.200 gaat niet werken. Dan kunnen we weer helemaal opnieuw beginnen. Dat snappen wij ook. Hoe jammer we het ook vinden. Maar ik zou de wethouder wel willen vragen, daar heb ik ook een motie voor liggen, om in ieder geval de ambitie op 700 woningen te leggen. Niet op 500 woningen, maar op 700 woningen. Zodat we nog eens 200 extra woningzoekenden een woning kunnen geven. En deze motie wil ik graag indienen. En de titel is 'Een echt ambitiedocument'. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Van Dommelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Een echt ambitiedocument

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 10 april 2025, ter bespreking van agendapunt 7.7: Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument 'Schiehaven Noord';

constaterende dat:
- in het in 2022 opgestelde stedenbouwkundige plan Schiehaven Noord voorzag in de bouw van in totaal circa 1200 woningen;
- dit aantal in het voorliggende gebiedsambitiedocument is teruggeschaald naar 500 tot 700 woningen;
- de reden voor deze terugschaling, naast gewijzigde economische omstandigheden, "weerstand vanuit de omgeving" is;

overwegende dat:
- Rotterdam kampt met een tekort aan woningen;
- de Schiehaven Noord bij uitstek geschikt is voor goede verdichting;
- participatie vanuit de omgeving belangrijk is, maar dat weerstand op zichzelf geen reden is om minder woningbouw te realiseren;

verzoekt het college om**:**
- aan te sturen op een ambitie van ten minste 700 woningen in de Schiehaven Noord, waarvan alleen gemotiveerd van kan worden afgeweken;
- weerstand vanuit bewoners geen belemmering meer te laten zijn voor het aantal te realiseren woningen in Schiehaven Noord.
- hierover bij de behandeling van het Masterplan Schiehaven Noord terug te koppelen aan de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.J. van Dommelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Voorzitter, wij zijn ook blij met het aangepaste idee voor Schiehaven Noord en het project dat daarvoor is uitgestippeld. Want we krijgen natuurlijk nog allerlei documenten, een stedenbouwkundig plan, een masterplan, een bestemmingsplan. Van alles moet nog gebeuren. Maar nu is er samen met bewoners tot een beter tijdspad en een betere visie gekomen, wat ons betreft. Wij hebben 2 moties, 2 aanvullingen op dat plan. Eentje is ruimte voor coöperatief wonen. Ging het net al even over. Wij zijn al jaren bezig om initiatiefnemers in de stad te helpen om voet aan de grond te krijgen voor een plek, een gebouw, een manier om een wooncoöperatie van de grond te krijgen. In andere steden lukt het wel, zoals Den Bosch, Amsterdam en Groningen, om met succes wooncoöperaties te realiseren, waar veel bewoners dan ook na lang zoeken en plannen maken eindelijk een thuis hebben gevonden. En dat thuis kan dan echt een gemeenschap zijn waar je dingen samen deelt. Wat echt een aanvulling is op alle bouwstromen die we hebben en die ook ontzettend belangrijk zijn. Daarom een motie om te vragen om dat hier gewoon concreet te maken, door minimaal 15 procent van de te realiseren woningen daarvoor te realiseren. En de tweede motie gaat over steen is geen groen. Dat is, Lloydpier, Müllerpier zijn heel versteende gebieden. Eerder heeft de wethouder toegezegd om een groennorm in te vullen. Maar wij zien dat die eigenlijk toch nog te veel ruimte overlaat. En wij zouden het vergroenen van dit stuk nog serieuzer als opdracht mee willen

geven. En daarom hebben wij het voorstel om bij uitwerking van het masterplan te streven naar 40 procent openbaar toegankelijk groenoppervlak op straatniveau.

De **VOORZITTER**: De heer Van Dommelen heeft daar een vraag over.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd): Een verduidelijkende vraag. En ook als dat betekent dat we dan daardoor minder woningen kunnen gaan bouwen voor Schiehaven Noord?

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Voorzitter, we hebben heel veel discussies natuurlijk altijd over dichtheid. Ik heb thuis een heel mooi boek liggen. Ik ben natuurlijk een stedenbouwkundige. En daar heb ik even getoetst het aantal woningen wat je kan realiseren en dan ook groennorm. Een heel goed voorbeeld is het GWL-terrein in Amsterdam. Zestig procent groen. Heel veel woningen. Dit kan gewoon hand in hand gaan.

De **VOORZITTER**: U heeft 2 seconden. Een hele snelle vraag, mijnheer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd): Een hele snelle vraag. U bent het met me eens dat die ambitie hoog moet. Zevenhonderd woningen, ik kan me voorstellen dat dat ook uw voorkeur heeft. En dan met zoveel mogelijk groen. Dan ben ik het helemaal met u eens.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Ik ben het wel eens dat je gewoon moet zoeken naar, hoe kun je op zo'n goede manier zoveel mogelijk woningen realiseren? In de commissie hadden we het al even over een bandbreedte. Ik was het ook eens om de wethouder uit te dagen om dan te zoeken naar de bovenkant van die bandbreedte. In die lijn kunnen we elkaar goed vinden, denk ik.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Schiehaven Noord: steen is geen groen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van agendapunt 7.7 *Het voorstel tot vaststelling van het Gebiedsambitiedocument 'Schiehaven Noord'*;

constaterende dat:
- omwonenden een grote behoefte hebben aan meer groen in de wijk, zoals blijkt uit het burgerinitiatief Lloydpark, de participatie voor Schiehaven Noord en uit de groenplannen voor het bestaand bebouwd gebied in het Lloydkwartier en op de Müllerpier;
- de toezegging over een groennorm is ingevuld met de eis dat minimaal 50% van het gebied onbebouwd blijft;

overwegende dat:
- het vastleggen van een groennorm als doel heeft ruimte te reserveren voor meer groen en bomen in dit stenige gebied zodat een gezonde aantrekkelijke woonomgeving voor mens en dier gerealiseerd wordt;
- volgens het college en groennorm gehaald wordt als minimaal 50% onbebouwd blijft, maar onder onbebouwd gebied ook straten, stoepen en parkeerplaatsen worden gerekend;
- straten, stoepen en parrkeerplaatsen toch overwegend geen groene, maar stenige

oppervlakken zijn;
- op die manier het doel van een groennorm om meer ruimte voor groen te creëren, voor waterberging, het tegengaan van hittestress, buitenspelen in een groene buurt, verloren dreigt te gaan;

verzoekt het college:
- bij de uitwerking van het Masterplan Schiehaven Noord te streven naar 40% openbaar toegankelijk groenoppervlak op straatniveau;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, M.Y. Morkoç, G.J. Engberts en T.J. Vonk

Motie 4. Ruimte voor coöperatief wonen in Schiehaven Noord

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van agendapunt 7.7 *Het voorstel tot vaststelling van het Gebiedsambitiedocument 'Schiehaven Noord'*;

constaterende dat:
- het gebiedsambitiedocument de ambitie uitspreekt om in Schiehaven Noord te werken met alternatieve opdrachtgevers- en woonvormen, zoals wooncoöperaties;

overwegende dat:
- de Rotterdamse Coalitie Wooncoöperaties RoCoCo oproept om deze ambitie zo concreet mogelijk te maken, zodat de kans van slagen op realisatie van een wooncoöperatie in Schiehaven Noord wordt vergroot;
- er al jaren wordt gezocht naar plekken waar wooncoöperatie en andere collectieve woonvormen de ruimte kunnen krijgen in Rotterdam, maar in onze stad nog geen enkele wooncoöperatie gerealiseerd is;
- in andere steden zoals Den Bosch, Amsterdam en Groningen al wel met succes wooncoöperaties gerealiseerd zijn waar veel bewoners na lang zoeken en plannen maken eindelijk een thuis hebben gevonden;
- Schiehaven Noord door de relatief kleine schaal, de gunstige ligging ten opzichte van het centrum kansrijk is voor het realiseren van coöperatieve woningen;

verzoekt het college:
- in Schiehaven Noord ruimte te maken voor ten minste een wooncoöperatie, voor minimaal 15% van de te realiseren woningen met 50% betaalbare woningen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, G.J. Engberts en T.J. Vonk

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Dan is het woord aan de heer Dahoe.

De heer **DAHOE** (denk): Dank u wel, voorzitter. Volgens mij had ik die term bandbreedte ingebracht. Maar mooi. Met dit ambitiedocument voor Schiehaven Noord zetten we een nieuwe stap in een oude belofte. En het is goed dat we na jaren van stilstand verder kunnen. Maar laten we niet vergeten, we beginnen hier niet op 0. Dit gebied is al jarenlang in beweging, zonder concreet resultaat voor de Rotterdammer, die gewoon een betaalbare woning zoekt. En het huidige plan zet in op 500 tot 700 woningen, waar eerder werd

gesproken over 1.000 plus. En de afname is begrijpelijk met de technische aanpassing. Maar dat betekent ook dat er minder ruimte is om de woningcrisis te verlichten. Daarom zegt DENK, maak die 65 procent betaalbaar bouwen hard en geen verschuivingen en uitstellen, en zet in op de bovenkant van die bandbreedte. Daarnaast willen we graag dat die duurzaamheidsambitie als Paris Proof tuin niet eindigt in mooie rapporten, maar leiden tot lagere woonlasten voor bewoners. En niet tot hogere kosten, onder het mom van groen. En voorzitter, het document schetst veel plannen met veel woorden, maar op 3 punten willen wij graag nog wat meer duidelijkheid. Hoe waarborgen we dat sociaal en middenhuur daadwerkelijk gerealiseerd worden, ook als de kosten onverwachts oplopen? En welke ruimte is er straks voor lokale ondernemers en werkgelegenheid? En als laatste, hoe voorkomen we dat die duurzaamheidsambitie op de schouders komt van bewoners met een kleinere portemonnee? Voorzitter, voor DENK Rotterdam is Schiehaven Noord alleen geslaagd als het een wijk wordt waar alle Rotterdammers kunnen wonen, leven en vooruit kunnen komen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen die het woord wensen? De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): Voorzitter, ik was net terug in de raad, en toen moest ik leren Segwayen door de Schiehaven Noord. Dat is gelukt. Velen met mij. Het was zeer boeiend om met bewoners daar door dat stukje Rotterdam te Segwayen, of hoe je dat ook moet zeggen. Er was toen sprake van een onzalig plan van een hele muur, waarbij de achterliggende wijk afgescheiden werd van de rivier. Er ligt nu een beter plan, maar het is in onze ogen nog niet goed genoeg. De ambities zijn nog te laag. Vandaar dat we ook een motie hebben van ‘40 Procent sociaal in Schiehaven’. Als je zo'n groot gebied hebt, dan moet het toch kunnen om een plan te maken waar 40 procent sociaal is, zeg ik dan maar tegen alle collega's. En we doen dat samen met de Partij voor de Dieren. En wat ons betreft mag dat ook groener en moeten de woningen zeker ook aansluiten op de buurt. Zei ik ook tegen de heer Van Dommelen, want wij spreken hier namens alle Rotterdammers die ons in 2022 gekozen hebben. En niet namens de toekomstige Rotterdammers, die hier misschien zouden willen zitten.

De **VOORZITTER**: De heer Coşkun heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. 40 procent sociaal in Schiehaven

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van het
agendapunt 7.7: 'Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument Schiehaven Noord';

constaterende dat:
- steeds meer mensen dakloos worden door een gebrek aan betaalbare woningen;
- Rotterdammers geen betaalbare woning in Rotterdam meer kunnen vinden;
- de wooncrisis veroorzaakt is door verkeerde politieke keuzes;
- het Schiehavenproject het zoveelste project is met te weinig sociale huurwoningen;
- de woningen een verdeling zullen hebben volgens het coalitieakkoord: 25% sociaal, 40% middensegment, 20% hoogsegment en 15% topsegment;

overwegende dat:
- het onacceptabel is dat bij deze grote gebiedsontwikkeling van 500-700 woningen er weinig sociale woningen bij komen;
- de wachtlijsten voor sociale huurwoningen alleen korter kunnen worden door het

bouwen van meer sociale woningen;

verzoekt het college:
- ervoor te zorgen dat minimaal 40% van de te bouwen woningen in Schiehaven Noord onderdeel zijn en blijven van de sociale voorraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun en R.T.J. van der Velden

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Niet? Lukt het de wethouder om te antwoorden? Moet u de laatste motie nog even hebben? *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)*

Mevrouw **ZEEGERS** (wethouder): Ik begin alvast, en dan komt het vast goed. Schiehaven Noord, iedereen herinnert zich inderdaad nog het Segway avontuur en het plan met die demping van het haventje. En dat heeft tot heel veel commotie geleid, en ook initiatieven om juist heel veel te vergroenen daar. Maar ik ben ook heel erg blij dat we nu een plan hebben liggen die goed is afgestemd en met heel veel participatie met de buurt heeft geleid tot een plan waar we in ieder geval dat beter financieel kunnen dragen. Want dat andere plan was inderdaad heel kostbaar. Maar ook hier gewoon een mooie wijk van kunnen maken, een Paris Proof tuin, waarin het heel duurzaam is. En dat heeft niet te maken met heel erg fancy dingen. Dat gaat juist heel erg over dat groen, die biodiversiteit, lage energierekening en een sociale duurzaamheid, doordat je mensen uit de wijk betrekt, juist bij ook de bouw van deze wijk, zoals wij dat in ons duurzaam Doorbouwakkoord hebben opgenomen. In de volle breedte van eigenlijk de sociale duurzaamheid. Ik zie er zeer naar uit, en ik hoop u ook, dat we hiermee aan de slag gaan. Dan even alle moties. D66, ChristenUnie, Leefbaar Rotterdam, 'coöperatief in de Schiehaven'. Die kijkt echt ook wat er mogelijk is om in Schiehaven Noord een coöperatieve woonvorm te realiseren. Dat is heel goed mogelijk. Ik denk ook een mooie plek daarvoor. Daar ga ik graag mee aan de slag. Dat is oordeel raad. Dan heb ik van de VVD een motie, 'Een echt ambitiedocument' zegt hij. Ga bovenaan die bandbreedte zitten, tenminste die 700. En wijk er pas van af, beargumenteerd. Laat dan ook zien waarom die 700 niet haalbaar zou zijn, als dat het geval is. En ik hoor u zeer vaak in de raad pleiten voor die verdichtingen, zoveel mogelijk woningen toevoegen. En ik kan me uw ambitie heel goed voorstellen. Ik kan er ook mee aan de slag. Wat mij betreft oordeel raad. Dan een motie van GroenLinks. U gaat eigenlijk een standje verder met het coöperatief wonen. U zegt, nu is het wel tij, huppakee, 15 procent in dit plan. Ik snap uw ambitie. Tegelijkertijd wil ik me niet vastpinnen op die 15 procent. Ik ga daarmee aan de slag. Er is een motie waar ik goed mee uit de voeten kan, waar ik daarnet op heb gereageerd. Deze moet ik ontraden, vanwege de stelligheid die erin staat. We hebben heel veel ambities in dit plan. En die 15 procent wil ik me niet echt op vastpinnen. Tegelijkertijd gaan we wel serieus werk maken van coöperatief wonen. Ik hoop dat u daar toch een beetje gerust op bent. Maar deze zal ik dan ontraden. Dan uw motie over steen is geen groen. Dat is een waarheid als een bus. En u zegt, ga dan voor 40 procent openbaar toegankelijk groenoppervlak op straatniveau. En dat is een behoorlijke hoeveelheid groen. En ik denk dat dat ook heel mooi zal zijn om dat te realiseren. Het moet wel goed inpasbaar zijn, met ook de sportvoorzieningen die we nog willen realiseren daar. Maar ik ga ervan uit dat dat allemaal wel goed te doen is. Dit is oordeel raad. Dan de motie van de SP, '40 Procent sociaal in Schiehaven Noord'. U doet altijd een warm pleidooi voor die 40 procent. En elke keer moet ik dan toch hetzelfde antwoord geven. We vallen wat in herhaling met elkaar. Maar goed, we kunnen blijven proberen. Deze zal ik ontraden. We hebben toch een ander percentage dat we voorstaan hier. Maar het moet wel echt een hele betaalbare wijk worden, 25 procent sociaal en 40 procent in het middensegment. Die 65 procent betaalbaar die we hier willen realiseren, dat is natuurlijk ook al heel mooi. Dan nog

wat vragen van de heer Dahoe van DENK. U zegt, hoe waarborgt u nu die sociale huur en die middenhuur? Dat hebben we gewoon opgenomen in al onze plannen om dat te realiseren. Dat nemen we gewoon mee naar het vervolg. Dat is hoe dat werkt. En de duurzaamheidsambitie leidt natuurlijk ook, is de bedoeling, tot lagere energielasten. Ook vaak wel tot een ingreep om hittestress te verminderen, door veel meer groen. Duurzaamheid moet ten goede komen voor iedereen, ook voor mensen met een smalle beurs. Dat is zeker ook de opzet. En ondernemerschap is wat we ook belangrijk vinden uiteraard. Dat was de beantwoording.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog vragen, opmerkingen? Mevrouw Kockelkoren heeft nog een vraag.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Voorzitter, ik had het wel verwacht, over coöperatief wonen heb ik het dan, dat dit eruit zou komen. Kijk, het masterplan wordt in 2025, beoogde planning indicatief. Stedenbouwkundig plan 2026. Ik ben gewoon bang, het loopt heel erg van ons weg. We hebben nu weer een groep mensen die de energie en de tijd erin wil investeren. Ik vind het zonde dat het niet nu concreter wordt. Ik vind, wat er nu in die motie staat, blijft nog redelijk vaag. Ik ben natuurlijk blij met elke beweging. Zo is het ook. Maar ik wil wel zeggen, weet je, we wachten al zo lang. Het is gewoon nodig om het concreter te maken.

De **VOORZITTER**: Anderen nog? Niet het geval. Dan eindig ik hiermee agendapunt 7.7.

7.8 Projectambitiedocument (light) 'Integraal Kindcentrum Nieuw Kralingen'

De **VOORZITTER**: En gaan wij over naar agendapunt 7.8, projectambitiedocument (light) 'Integraal Kindcentrum Nieuw Kralingen'. En de heer Roskam is degene die het woord krijgt. Maar de heer Ceulemans staat ook op. Dat kan.

De heer **CEULEMANS** (lr): Heel snel tussen 2 agendapunten door. Ik heb een gewijzigde motie. Kan ik die bij deze indienen?

De **VOORZITTER**: Dat kan. Moet die ook nog geapprecieerd worden? Moet er nog een oordeel op?

De heer **CEULEMANS** (lr): Ja, het gaat over De Esch, en dan samenscholing. Is aan u gericht. Ik heb daar een aantal wijzigingen in gedaan.

De **VOORZITTER**: Dan stel ik voor dat we eerst even agendapunt 7.8 doen. En dan kijk ik even naar de motie. Dan zal ik dan mijn oordeel geven. En dan kan daarna weer doorgegaan worden met 7.9.

De **VOORZITTER**: De heer Ceulemans heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2A. Handhaaf samenscholingsverbod in De Esch

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van het
agendapunt Aanpak overlast De Esch;

constaterende dat:
- De Esch geteisterd wordt door zeer ernstige overlast 's avonds en 's nachts door personen in auto's op parkeerplaatsen en straten door de wijk;
- eerdere maatregelen om de overlast tegen te gaan geen of onvoldoende effect hebben gehad of voor verplaatsing van het probleem hebben gezorgd;
- de situatie steeds verder dreigt te escaleren en dat de groepen overlastgevers op de

parkeerplaatsen zich steeds intimiderender opstellen tegen buurtbewoners die hen aanspreken op hun gedrag;
- in de Rotterdamse APV een samenscholingsverbod is opgenomen (artikel 2: 1) ter bescherming van de openbare orde;
- dit artikel tevens ziet op het voorkomen van wanordelijkheden op wegen;

overwegende dat:
- exact van deze zaken sprake is in De Esch;
- de situatie in De Esch derhalve een strikte handhaving van het samenscholingsverbod rechtvaardigt;

verzoekt het college:
- het samenscholingsverbod actief te handhaven in De Esch indien er dreiging uitgaat van een overlastgevende groep;
- hierbij in te zetten op beboeten in plaats van waarschuwen;
- het samenscholingsverbod zichtbaar uit te dragen middels waarschuwingsborden op overlastlocaties in de wijk;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Ceulemans, J.M.D. de Waard en D.A. van Groningen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Het oordeel volgt. Dan geef ik weer het woord aan de heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): Voorzitter, dank. Een school juichen we uiteraard toe. We willen tenslotte gezinnen in de stad houden. Maar mijn vraag is of het college de juiste route volgt in deze, en de raad niet gepasseerd wordt in haar budgetrecht? We hebben het besluitvormingsmodel. En men kiest voor een projectambitiedocument light. Vermoedelijk vanwege de geringe complexiteit. Dit spoor stelt echter dat de raad alleen geïnformeerd wordt. Echter is het een plan met een impact van enkele miljoenen, volgens de tekst, die volgens de Verordening Financiën, artikel 12.2, buiten het mandaat van het college valt. Men had hier geen light-variant moeten starten, maar een reguliere. Immers, de raad moet besluiten en niet geïnformeerd worden. Ik heb hier een motie over liggen 'Les financiële verordening op het IKC', maar ik wacht eerst de reactie van de wethouder af. Dank u.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan gaat u hem indienen, eventueel na de reactie van de wethouder? Dat is even afhankelijk daarvan? Ik probeer het even te begrijpen.

De heer **ROSKAM** (lr): Als ik een toezegging krijg, dan dien ik geen motie in. En dat bespaart iedereen tijd. Dat lijkt me het beste.

De **VOORZITTER**: Helder. Dan is het woord aan mevrouw Kockelkoren. U hoeft niet. Anderen nog bij dit agendapunt? Ja. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd): Korte vraag aan de wethouder. Dank u wel. Ik moet het even heel snel doen. We gaan het bestemmingsplan wijzigen. Prima. Als het moet, dan moet het. Is dit niet een moment om dan toch nog even goed te kijken naar de oproep die vanuit de markt is gedaan, om nog 200 of 300 extra woningen bij te bouwen in het betaalbare segment? Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Anderen nog? De heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66): Dank u wel, voorzitter. We hebben het bij veel ruimtelijke ontwikkelingen over de noodzaak van voorzieningen gehad. Een stad bestaat uit meer dan alleen huizen. En inmiddels hebben we het dan ook regelmatig over de referentiewaarde. Bij de behandeling van Schiehaven Noord kwam het in de commissie BWB bijvoorbeeld ook aan bod. Maar vreemd genoeg destijds bij de start van Nieuw Kralingen was de discussie klaarblijkelijk nog niet zover. Vandaag de dag zou je het, denk ik, als een no-brainer noemen dat er een school zou moeten komen, een IKC. En D66 is dan ook blij dat in tweede instantie er plek wordt gemaakt voor dit IKC. Sowieso zijn we ook blij dat er een flinke slag in de afgelopen jaren is gemaakt met een aantal nieuwe schoolgebouwen. En in dit in een aantal gevallen ook als een IKC. Denk aan Schiebroek-Zuid, of met iets tegenslag het Open Venster in Lombardijen. Denk aan de duurzame verbouwing, inclusief het zonnedak, voor de buurt van de wederopbouwparel, het Olympia College in Lombardijen, of de prijswinnende Fridtjof Nansenschool in Prins Alexander. Zo'n school vormt echt een cruciaal onderdeel van het weefsel van de wijk. En dat verdient dan ook een goed en mooi schoolgebouw. De GREX schreef zwarte cijfers en zal dat nog steeds schrijven, ook nadat deze nieuwe school zal worden gerealiseerd. Kortom, steun voor het projectambitiedocument. En als ik het nog iets ambitie mag toewensen, dan is het een spectaculair ontwerp, waarmee we deze school ergens in de komende jaren terug kunnen zien in de lijstjes van de Rotterdam Architectuurprijs.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Anderen nog? Dat is niet het geval. Kan de wethouder antwoorden?

Mevrouw **ZEEGERS** (wethouder): Ja. Dank u wel. Een mooie wijk en een mooie school. Een Integraal Kindcentrum, ook heel bijzonder, omdat je dan echt meer voorzieningen voor het opgroeien van kinderen bij elkaar in 1 gebouw realiseert. En wie weet ook nog een architectuurprijs. Dat zullen we bezien. Dit is het projectambitiedocument. En om op de vragen van de heer Roskam in te gaan, het is een projectambitiedocument light. Die gaat inderdaad ter informatie naar de raad, en niet zozeer ter vaststelling. Terwijl u zegt, het heeft wel financiële consequenties. Hoe zit dat precies? Dat heeft te maken met ons besluitvormingsmodel. En daarin hebben we dat op deze wijze zo opgenomen. Tegelijkertijd snap ik uw punt wel dat u zegt, past dat dan wel ook in de financiële verordeningen die we daarin hebben? Is dat helemaal goed te matchen? Ik kan mij goed voorstellen, ik heb al eerder gezegd, ik wil dit jaar nog een evaluatie doen van het besluitvormingsmodel, want we werken daar nu met elkaar 1,5 jaar mee. En ik hoor daar heel veel positieve geluiden over. Dat is heel fijn. Maar ik denk, er zijn altijd nog wel weer wat verbeteringen aan te brengen, kleine, grote. Kan het nog efficiënter? Het lijkt mij heel goed om dit punt ook mee te nemen in de evaluatie van dat besluitvormingsmodel. Dat ten eerste. En het tweede punt dat u zegt, zijn we dan helemaal niet meer aan zet? Dat is niet het geval, want ik kom nog met een raadsvoorstel uw kant op bij de aanpassing van de grondexploitatie, om dit ook financieel mogelijk te maken. Er komt nog een raadsvoorstel uw kant op. U heeft uw bevoegdheden hier nog in uit te voeren. Dat is mijn antwoord op uw vragen. Even kijken. Dan is er nog een vraag van de heer Van Dommelen van, als we nou toch bezig zijn, waarom gaan we dan niet ook die 200 à 300 woningen realiseren, die extra mogelijk zijn? Wij gaan deze school realiseren. Dat zal leiden tot een aanpassing van de grondexploitatie. Die komt nog uw kant op. Daarnaast zal het met een BOPA mogelijk worden gemaakt. En ik kom nog met een brief hoe we omgaan met die 200 of 300 woningen. Maar dat zou zijn over fase 2 sowieso. En dit is in fase 1. Het is ook in een andere fase van het project.

De **VOORZITTER**: De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd): Dank u wel. Ik weet niet wat BOPA is, maar misschien kan de wethouder dat nog even toelichten. Kijk, ik herinner me nog de discussie die we hadden over die oproep vanuit de markt. En toen zei u, maar dan moeten we heel dit plan weer gaan

wijzigen. Dat gaat allemaal tot vertraging leiden. Dat zei u toen. En nu gaan we toch het plan wijzigen. En daarom dacht ik, kijk, als we dan toch bezig zijn, dan kunnen we het in 1 keer doen.

De **VOORZITTER**: De wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (wethouder): Alleen dit heeft ook jaren gekost, deze schoolimpasse. Hier zijn we ook al heel lang mee bezig. En heeft geleid tot een planwijziging, wat een tijd heeft gekost en ook geld kost. Dit nieuwe plan, over die 200 of 300 sociale woningen, zou weer in een heel nieuw proces zijn. En dit heeft ook behoorlijk wat betekent. Dat is niet heel erg eenvoudig. En een BOPA staat voor Buitenplanse Omgevingsactiviteit. Maar dat klopt niet helemaal in de afkorting. Daar kom ik nog wel een keer op terug. Buiten Omgevingsplanse ... *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)*Het is te laat, zullen we maar zeggen. Ik kom erop terug.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank voor de beantwoording. Ik kijk nog even naar de heer Roskam, of hij tevreden is met deze toezegging? Ja? Oké. Zijn er nog anderen die het woord wensen? Dat is niet het geval. Dan eindig ik agendapunt 7.8.

7.9. Debat over beantwoording vragen Elfilali e.a. over 'Betaalbare studentenhuisvesting in gevaar, hoe kan dit (alweer) gebeuren'

De **VOORZITTER**: En starten wij met agendapunt 7.9. Dat is debat over de beantwoording van de vragen van mevrouw Elfilali en anderen over 'Betaalbare studentenhuisvesting in gevaar, hoe kan dit (alweer) gebeuren'? En de eerste die daar het woord op voert, is de heer Kind.

De heer **KIND** (volt): Dank u wel, voorzitter. We hebben het er in de commissie over gehad. Ook onze zorg uitgesproken over natuurlijk de grote behoefte aan studentenhuisvesting en alles wat er rondom alle projecten loopt en waar het soms dan eventjes niet helemaal lekker gaat, maar dan vaak toch weer wordt vlotgetrokken. We hebben eerder aandacht gevraagd voor creativiteit in de omgang met de beschikbare ruimte die er is. Zo hebben we onder andere vragen gesteld over leegstaande schoolgebouwen. En dat waren er 24. In ieder geval, dat bleek uit schriftelijke vragen. En we vinden het doodzonde dat die schoolgebouwen leeg komen te staan, terwijl je er ook vaak studentenhuisvesting in kan realiseren. En dat gebeurt soms ook al wel. Het zou voor ons wat vaker mogen. En daarom dienen we een motie in, samen met ChristenUnie, 'Van Klaslokaal naar studentenkamer', waarin we oproepen om daar goed naar te gaan kijken. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Kind heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Van klaslokaal naar studentenkamer

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van het
agendapunt 7.9 'Debat over beantwoording vragen Elfilali e.a. over 'Betaalbare studentenhuisvesting in gevaar, hoe kan dit (alweer) gebeuren';

constaterende dat:
- er een groot tekort is aan betaalbare studentenhuisvesting in Rotterdam;
- diverse geplande studentenhuisvestingsprojecten onder druk staan door bijvoorbeeld stijgende bouwkosten of strenge regelgeving;
- er in de stad 24 schoolpanden leeg staan, waarvan sommige al voor meerdere jaren;
- lege schoolgebouwen, na wat kleine aanpassingen, vaak prima geschikt zijn voor

tijdelijke bewoning door studenten;

overwegende dat:
- veel studenten bereid zijn om te wonen in leegstaande schoolpanden.
- er in de beantwoording van de schriftelijke vragen 'Tijdelijke woningen in leegstaande schoolgebouwen' [25bb000177] wordt gesteld dat "Leegstandsbeheer enkel en alleen bedoeld is om het vastgoed te bewaken en te beveiligen";

is van mening dat:
- huisvesting een topprioriteit moet zijn en door bewoning van leegstaande schoolpanden ook de veiligheid van vastgoed kan worden geborgd;

verzoekt het college:
- tijdelijke studentenhuisvesting als uitgangspunt op te nemen bij het beleid rondom leegstaande schoolgebouwen;
- in overleg te treden met leegstandsbeheer over de mogelijkheid van tijdelijke studentenhuisvesting in leegstaande schoolgebouwen en waar mogelijk deze huisvesting te realiseren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Dan is het woord aan de heer Verhoef. Niet? Dan de heer Dahoe.

De heer **DAHOE** (denk): Dank u wel, voorzitter. En we hebben het er inderdaad in de commissie al goed over gehad. We willen alleen maar oproepen om snel en daadkrachtig te handelen, vooral bij vertragingen. En we willen een stad zijn met goede en beschikbare studentenhuisvesting. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Voorzitter, kort. Wij zien dat net afgestudeerden na afloop van hun studie, als zij gebruikmaken van een campuscontract, vaak een jaar de tijd hebben om een andere woning te vinden. En wij zien ook dat deze mensen dan haastig op zoek moeten naar een andere woning, met veel stress wat daarbij komt kijken, soms burn-outs en uitval op het werk tot gevolg. En dat hen dan wordt gevraagd naar hun inkomen van de tijd voordat zij afgestudeerd waren. En dat veelal helemaal niet representeert waar ze dan mee zitten. En daarom willen wij het college vragen om met woningcorporaties en verhuurders in gesprek te gaan over de mogelijkheid om recente loonstroken te gebruiken als bewijs van inkomen. En daarmee ook de drempels voor starters weg te nemen voor bij het vinden van een betaalbare woning.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Midden huur toegankelijk voor starters

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van agendapunt 7.9 *Debat over beantwoording vragen Elfilali* e.a. *over 'Betaalbare studentenhuisvesting in gevaar, hoe kan dit (alweer) gebeuren'*;

constaterende dat:
- net-afgestudeerden na afloop van hun studie ongeveer een jaar de tijd hebben om

een woning met campuscontract te verlaten en een nieuwe woning te vinden;
- deze starters vaak geen erg hoog inkomen hebben en dus zijn aangewezen op sociale woningen en/of middenhuurwoningen;
- woningcorporaties en andere verhuurders vaak vragen om inkomensgegevens van jaren terug;[1]

overwegende dat:
- de haastige zoektocht naar een woning voor veel net-afgestudeerden (en andere woningzoekenden) leidt tot hoge stress, met soms burnouts en uitval op het werk tot gevolg;
- het onrealistisch is om net-afgestudeerden te vragen naar hun inkomen in het verleden, omdat zij toen nog studeerden;
- woningcorporaties op Woonnet Rijnmond wél de mogelijkheid bieden om het (geschatte) inkomen van het lopende jaar op te geven, met loonstroken al bewijs;

verzoekt het college:
- met woningcorporaties en verhuurders in gesprek te gaan over de mogelijkheid om recente loonstroken te gebruiken als bewijs van inkomen;
- in het gesprek ook in te gaan op andere drempels die starters belemmeren in het vinden van een passende, betaalbare woning;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren en M.Y. Morkoç

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

[1] Zo staat in de voorwaarden van Woonstad voor middenhuurwoningen in de Zwaanskop dat all1 het geregistreerde jaarinkomen bij de Belastingdienst over 2023 wordt geaccepteerd, zie https://www.woonstadrotterdam.nl/media/5e88c868-55b5-4e8d-977a-046829fe8729/It89fA/Content/Themas/Nieuwbouw/Zwaanskop/Huurvoorwaarden%20en%20Spelregels%20-%20Zwaanskop.pdf

De **VOORZITTER**: Zijn er nog anderen die het woord wensen? Ja. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd): Voorzitter, dank. Wanneer we het hebben over het uitbreiden van het aanbod studentenwoningen worden er veel als studio's gebouwd. Ik denk zelf dat het efficiënter, beter, gezelliger en gunstiger is om veel meer te bouwen ook waar studenten op kamers kunnen wonen, met elkaar een huis kunnen delen. De huurtoeslag is niet beschikbaar voor studenten die op kamers wonen. Wel voor studio's. Ik denk dat dat een heel belangrijk deel is van de oorzaak waarom er eigenlijk te weinig studentenwoningen zijn. Geen oproep aan het college, misschien ook wel om dat bij de wetgever onder de aandacht te brengen, dat de huurtoeslag een onderdeel is van de reden dat marktpartijen liever studio's bouwen dan studentenwoningen, waar je een kamer kan delen. En wellicht ook een oproep aan de raad, aan andere partijen, zoals Volt, zoals D66, als ook GroenLinks, die tekort als studentenwoningen belangrijk vinden. Ik denk dat dit een onderdeel van de oplossing zou kunnen zijn. Laten we dat ook bij onze partijen landelijk onder de aandacht brengen, als deel van de oplossing.

De **VOORZITTER**: Ze zijn met de Voorjaarsnota bezig. We kunnen het nu gaan regelen, de heer Verweij. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Sorry. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): Kort een motie. En ik deel wel de opvattingen van de heer Verweij. Die piepkleine woninkjes zitten dan ook vaak weer flexwoningen in. En die worden dan ook nog

meegeteld voor gerealiseerde studentenwoningen. En daar zijn wij niet voor. Echte woningen voor studenten in plaats van noodcontainers. Dan liever die gedeelde kamers in een echte studentenwoning, zoals de heer Verweij net bepleit.

De **VOORZITTER**: De heer Coşkun heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Echte woningen voor studenten ipv noodcontainers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van het
agendapunt 7.9: 'Debat over beantwoording vragen Elfilali e.a. over Betaalbare studentenhuisvesting in gevaar, hoe kan dit (alweer) gebeuren';

constaterende dat:
- jongeren en studenten niet alleen later, maar vooral nu betaalbaar willen wonen;
- er bijna geen betaalbare (studenten)woningen in Rotterdam meer te vinden zijn;
- in het coalitieakkoord duidelijk staat: "We bouwen vooral voor starters, studenten (...)"en het college deze collegeperiode inzet op de startbouw van 1.600 'studenteneenheden';

overwegende dat:
- de flexwoningen voor studenten na een tijdje verdwijnen en dan toekomstige studenten met de gebakken peren zitten;
- betaalbare permanente (studenten)huisvesting in Rotterdam een echte oplossing is voor het kamerprobleem;

verzoekt het college:
- in te zetten op de bouw van betaalbare en permanente (studenten)woningen in plaats van flexwoningen voor studenten;
- de flexwoningen voor studenten die gepland staan niet mee te tellen in het aantal gerealiseerde studentenwoningen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Even zien. De heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66): Dank u wel. Fijn dat we het over het belang van studentenwoningen hebben. Want op basis van de krantenkoppen lijkt het soms alsof er bijna niets lukt. En als je de casus van de schriftelijke vragen in eerste instantie tot je neemt, dan zou je misschien kunnen gaan denken dat we geen enkele studentenwoning bouwen, laat staan dat we er een plan voor op de rit weten te zetten. Gelukkig is de praktijk hierin misschien net iets minder weerbarstig. Want ondanks dat het, net zoals bij heel veel andere bouwprojecten, echt niet makkelijk gaat en vanzelf gaat, zitten we toch behoorlijk op koers met wat we hadden gepland. En we leveren zelfs wat meer studentenwoningen op dan we van tevoren hadden bedacht en aangegeven en opgenomen in de ambitie. Eind 2024 werd bekend dat de teller hiervoor op de bouw op 1.900 studentenwoningen stond in plaats van de 1.600 geplande stuks. En het goede nieuws over Toepad gaat er komen. Bouwen in Rotterdam is lang niet altijd een walk in the park of walk langs het Toepad, maar onderstrepen doen we het toch maar mooi. En dat is belangrijk. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Anderen nog? Nee. Kan de wethouder antwoorden?

Mevrouw **ZEEGERS** (wethouder): Dank u wel, voorzitter. Ik wacht nog op een motie van de SP, maar ik begin alvast. Studentenwoningen, we zijn er allemaal druk mee bezig. Het is ook heel erg belangrijk. En gelukkig zit er ook echt vaart in onze realisatie. Maar we hebben ook nog wel gewoon een hoop te doen daarin. Dat is wel bekend. En alle meedenken daarbij is van harte welkom. Allereerst Volt, de heer Kind. U zegt 'Van Klaslokaal naar studentenkamer'. Ik heb even overlegd met mijn collega Onderwijs van, hoe ziet u dat, die 24 scholen? Kunnen we dat daarvoor inzetten? Maar mij is toch echt op het hart gedrukt dat die klaslokalen echt nodig zijn voor onderwijs. Dat die leegstand vooral ook een tijdelijk karakter heeft. En dat het soms ook voor schuifoperaties nodig is om dat toch te behouden. En op het moment dat je er woningen van maakt, dan zijn ze natuurlijk echt verloren voor het onderwijs. Ik moet deze motie daarom ook ontraden. Dan GroenLinks. U zegt, 'Middenhuur toegankelijk voor starters'. U geeft aan dat er dan gekeken wordt naar die loonstroken. Het is wel een motie die echt zeer recent aan mij voor is gelegd. En ik heb even wat technische vragen daarover uitstaan. Wat ik heb begrepen, is dat corporaties hebben gewoon de verplichting over hoe ze die inkomens moeten checken. En dat gaat op basis van de belasting. En dit in verband met de eis van passend toewijzen. Er zijn voor starters wel mogelijkheden. Zo geeft Woonstad studenten die bij Stadswonen huren voorrang. En mogen mensen ook 3 recente loonstroken voorleggen, als belastingoverzicht niet mogelijk is. Er zijn gewoon regels over hoe dat zit. En daar kunnen wij dan ook niet echt van afwijken. Dat is wat ik doorkrijg. En dan de SP.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Voorzitter, ik weet dat er regels zijn. En ik weet ook dat dit een belemmering is voor mensen om een woning te vinden, terwijl ze wel uit hun woning moeten. Ik zou toch dan willen vragen of de wethouder kan toezeggen dit nog even na te vragen een keer, als dat niet de motie omarmd wordt. Want wij horen echt dat hier een probleem zit voor mensen.

Mevrouw **ZEEGERS** (wethouder): Uiteraard ben ik bereid om problemen die mensen ervaren bespreekbaar te maken met de corporaties. Maar naar verluid zitten die corporaties wel gevangen in de regels die er zijn. En dan is dat ook een beetje zoals het is. Maar als u zegt, check dat nog eens even goed hoe dat zit, hoe het probleem zich manifesteert en wat er mogelijk is om dat op te lossen, dan wil ik dat zeker doen. En die toezegging zal ik u doen. Dan de motie van de SP, 'Echte woningen voor studenten in plaats van noodcontainers'. Die maken we natuurlijk niet, noodcontainers. We maken prachtige flexwoningen en andere prachtige studentenwoningen. Maar ik begrijp dat u daar toch niet zo van gecharmeerd bent. En u zegt, tel die flexwoningen niet mee in het aantal gerealiseerde studentenwoningen. Maar dat zal ik toch wel doen, omdat dat wel degelijk ook echt goede woningen zijn. Deze motie zal ik ontraden.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. En de wethouder heeft een toezegging gedaan. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Ik heb meegeluisterd. Dat ze zal nagaan of er ruimte is om de inkomens anders vast te stellen, in het kader van de doorstroming vanuit een studentenwoning naar een volgende woning. En dat ze dat zal bekijken. Dan zijn we daarmee aan het eind gekomen van agendapunt 7.9.

6.3 Debat over 'Aanpak overlast De Esch', aangevraagd door de leden Ceulemans en Van Groningen

De **VOORZITTER**: En voordat ik overga naar agendapunt 7.10, ga ik de gewijzigde motie van de heer Ceulemans nog even beoordelen. Mag ik gewoon nu ook even mijn andere pet opzetten, terwijl ik gewoon het voorzitterschap niet overdraag? Want de heer Ceulemans

heeft zijn motie op een aantal punten in het verzoek aangescherpt. Hij zegt, het samenscholingsverbod actief te handhaven indien er dreiging uitgaat van een overlastgevende groep. Dat zijn inderdaad ook de kaders. Hierbij in te zetten op beboeten in plaats van waarschuwen. Dat hebben we inderdaad ook afgesproken, dat nu het punt van waarschuwen voorbij is. We kunnen hier ook echt wel mee uit de voeten. En het samenscholingsverbod zichtbaar uit te dragen middels de waarschuwingsborden. Daarvan had ik gezegd, dat lijkt mij wel een optie. Ik kan deze motie op deze wijze omarmen.

7.10 Debat n.a.v. regeling van werkzaamheden 'Ook huurders hebben recht op verduurzaming'

De **VOORZITTER**: Dan gaan wij over naar agendapunt 7.10. En dat is het debat naar aanleiding van de regeling van werkzaamheden 'Ook huurders hebben recht op verduurzaming'. En de eerste spreker is mevrouw Van Wifferen. En gaat u allemaal een beetje op uw tijd letten, zeg ik er ook nog bij.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Sorry. Het schiet niet op met de verduurzaming van woningen van huurders. De huurders staan met de rug tegen de muur en Rotterdammers zitten daardoor in tochtige huizen. En dit is mogelijk, terwijl er subsidies zijn voor verhuurders om juist de woningen te verbeteren. En er zijn voor de verhuurder al jaren voldoende mogelijkheden, maar voor huurders te weinig. En we zijn blij dat we als gemeente gaan inzetten op het initiatiefrecht voor huurders om te verduurzamen, maar dat is nog altijd niet genoeg. En in 2029 moeten alle huurwoningen minstens label D hebben. En de wethouder heeft tijdens de commissie aangegeven dat we hierop kunnen handhaven. Dat stimuleert D66 dan ook van harte. Want naast stimuleren moet je ook wel wat drukmiddelen hebben. D66 en de SP willen in Rotterdam de sprong wagen om duidelijkheid te creëren, en richting 2029 hier volop op in te zetten. Daarom hebben we een motie om nu al een plan te maken voor handhaving richting 2029, en de verhuurders erop te wijzen, en tegelijkertijd het heel duidelijk te communiceren. Hiermee willen we het verschil kunnen maken voor de huurders in de particuliere sector. Tot zover. En ik heb een motie, maar die is er volgens mij nog niet. Even kijken hoor. Die dien ik zo meteen even in.

De **VOORZITTER**: Is prima.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Hij komt eraan.

De **VOORZITTER**: Is prima.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Sorry hoor, mijn lieftallige assistente komt er nu aan.

De **VOORZITTER**: Ik wilde zeggen, de heer De Haan heeft vele rollen deze dag.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66): Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Wifferen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Verhuurders voorbereiden

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025, ter bespreking van agendapunt 7.10: Debat n.a.v. regeling van werkzaamheden 'Ook huurders hebben recht op verduurzaming';

constaterende dat:
- de verduurzaming van particulieren huurwoningen nog sterk achterblijft;

- er 21.000 particulieren huurwoningen als opgave resteren voor de doelstellingen van 2030;
- per 2029 huurwoningen moeten voldoen aan wetgeving over energielabels en minstens energielabel D moeten hebben;

overwegende dat:
- huurders van deze woningen ook recht hebben om in fijne en geïsoleerde woningen te kunnen leven;
- verhuurders nog nog 4 jaar hebben om hun woningen te verduurzamen en hiervoor diverse subsidies, fondsen en leningen beschikbaar zijn;
- handhaving op deze wetgeving mogelijk wordt vanaf 2029 door een aanpassing van het bouwbesluit;

verzoekt het college:
- een plan op te stellen voor de handhaving richting 2029 en dit te communiceren naar de particuliere verhuurders van Rotterdam, zodat zij zich hierop kunnen voorbereiden;
- in deze communicatie de verhuurders van woningen nogmaals te attenderen op de diverse mogelijkheden die ze hebben voor de verduurzaming van hun woningen en de subsidies, fondsen en leningen die hiervoor beschikbaar zijn;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen, T.S.J. Coşkun, E. Rehim Zadeh en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: En de fractie van D66 heeft geen tijd meer, zeg ik gelijk even voor de administratie erbij. Dan is de heer Coşkun aan de beurt.

De heer **COŞKUN** (sp): Voorzitter, in nauwe samenwerking tussen de burgerraadsleden de heer
Hovens Greve van de SP en de heer Meurink van D66 lagen die vragen daar, lag dat initiatief er. Wij ondersteunen het natuurlijk van harte. We denken dat er veel meer mogelijkheden zijn dan we nu benutten. Aandacht daarvoor. En steun ook van deze D66 wethouder. We hebben nog wel iets. En daar gaat de motie over. De Woonbond wijst erop dat huurders vanaf 2026 geen instemmingsrecht meer hebben bij de verduurzaming van hun woning. En we willen pleiten dat dat wel behouden blijft, die huurdersrechten bij verduurzaming. Vandaar deze motie van SP, BIJ1 en Partij voor de Dieren.

De **VOORZITTER**: De heer Coşkun heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Behoud huurdersrechten bij verduurzaming

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 1o april 2025 ter bespreking van het agendapunt 7.10: 'Debat n.a.v. regeling van werkzaamheden 'Ook huurders hebben recht op verduurzaming";

constaterende dat:
- volgens het KAR particuliere verhuurders in Rotterdam achterlopen met verduurzamen;
- huurders op dit moment nog invloed hebben op de verduurzaming van hun woning via het instemmingsrecht;
- huurders vanaf 2026 geen instemmingsrecht meer hebben bij verduurzaming van hun woning;

overwegende dat:
- de Woon bond waarschuwt dat het vervallen van het instemmingsrecht huurdersrechten zal ondermijnen;
- zeggenschap van huurders essentieel is en moet blijven, juist nu hun instemmingsrecht dreigt te vervallen;

verzoekt het college:
- bij het Rijk te pleiten voor het behoud van huurdersrechten bij verduurzaming;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun, M.R. van Campenhout en R.T.J. van der Velden

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Dan is het woord aan de heer Bonte. Hoeft niet? Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl): Voorzitter, wist u dat het aantal huurders in deze raad op 1 hand te tellen is? Ik heb net even snel geteld. En dat betekent niet dat kopers geen huurders kunnen vertegenwoordigen. Helemaal niet. Onze Astrid doet dat elke dag. En veel kopers zijn ook lang huurders geweest. Maar het onderstreept wel hoe belangrijk het is dat we huurders niet vergeten. Ook goed dat het vandaag op de agenda staat, want ik weet als een van de huurders hier hoe moeilijk het is om te verduurzamen als je verhuurder dat niet wil. We dienen vandaag een motie in om juist Rotterdammers met een kleine portemonnee verder te helpen met verduurzamen, door tweedehands zonnepanelen te organiseren voor hen. En we zijn blij met de stappen die al zijn gezet, onder andere door onze eerder aangenomen motie voor het helpen van huurders met hun initiatiefrecht voor verduurzaming. Daar zijn we erg blij mee. En we hopen dat de raad deze extra stap ook wil nemen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Morkoç heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Hergebruik zonnepanelen voor minima

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van agendapunt 7.10 Debat n.a.v. regeling van werkzaamheden 'Ook huurders hebben recht op verduurzaming';

constaterende dat:
- zonnepanelen soms voor het einde van hun levensduur al vervangen worden, terwijl ze nog een aantal jaar mee kunnen;
- voornamelijk mensen met een hoger inkomen kunnen investeren in verduurzaming bijvoorbeeld door de aanleg van zonnepanelen;

overwegende dat:
- de Energiebank Rotterdam zich inzet voor mensen met energiearmoede, maar dit gebeurt voornamelijk met energiecoaches die gedragsverandering stimuleren en kleine verduurzamingsmaatregelen zoals tochtstrips en isolatiefolie;
- het voor mensen met een minimuminkomen ontzettend lastig is om te investeren in verduurzaming van hun (huur)woning;
- het hergebruik van zonnepanelen voor minima tegelijkertijd zorgt voor minder gebruik van grondstoffen en de mogelijkheid voor mensen met een kleine portemonnee om te verduurzamen;
- het aanleggen van zonnepanelen, naast verduurzaming van de woning, er ook voor kan zorgen dat de totale energiekosten lager zijn, waardoor minder mensen in

energiearmoede leven;

verzoekt het college:
- te onderzoeken hoe het hergebruik van tweedehands zonnepanelen voor mensen met een minimuminkomen georganiseerd kan worden, bijvoorbeeld via de Energiebank Rotterdam;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, S. Reitema en T.S.J. Coşkun

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda): Dank, voorzitter. Ons burgerlid Amy de Bruijn heeft het debat gevoerd in de commissie. En dat heeft geleid bij de PvdA-fractie tot nog 2 moties, die we vandaag willen indienen. En ik ga ze allebei toelichten. En de eerste, in Rotterdam staan duizenden particuliere huurwoningen met energielabel E, F of G. Woningen die slecht geïsoleerd zijn, tochtig, vochtig en ook vooral heel duur in energieverbruik. Dat is niet alleen slecht voor het klimaat, het is ook slecht voor de portemonnee en slecht voor de gezondheid van de huurders. Een gemeente doet al heel veel om te stimuleren, maar de resultaten blijven achter en de tijd dringt. Het is tijd voor duidelijkheid, sturing en normering. En met deze motie, die we samen indienen met Partij voor de Dieren, Volt en de ChristenUnie, vragen wij het college om een verordening te ontwikkelen waarmee we de verduurzaming van particuliere huurwoningen kunnen versnellen en afdwingen, waar nodig. Niet omdat we willen straffen, maar omdat we huurders willen beschermen en verhuurders willen aanzetten in het nemen van hun verantwoordelijkheid. Dan de tweede motie.

De **VOORZITTER**: Maar mevrouw Reitema, u heeft een totaal aantal seconden. En er is niet zoveel meer over voor de heer Engberts, in het volgende rondje. Als u uw fractievoorzitter te vriend wil houden, dan moet u nu, denk ik, gaan opschieten.

Mevrouw **REITEMA** (pvda): De tweede motie gaat over een zichtbare erkenning van goed verhuurderschap. En daarover ook een motie.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Reitema heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Energiebesparing voor iedereen, ook particuliere huurwoningen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van 'Ook huurders hebben recht op verduurzaming';

constaterende dat:
- de klimaatdoelen van Parijs en het Nederlandse Klimaatakkoord vragen om een snelle verduurzaming van de gebouwde omgeving;
- de gemeente Rotterdam al diverse stimulerende maatregelen heeft getroffen, zoals subsidies, energiecoaches en informatiecampagnes;
- ondanks deze inzet het tempo van verduurzaming bij particuliere verhuurders onvoldoende is;
- de Wet betaalbare huur gemeenten ruimte biedt om via een lokale verordening aanvullende voorwaarden aan verhuur te stellen;

overwegende dat:

- huurders in slecht geïsoleerde woningen te maken hebben met hoge energiekosten, slechte woonkwaliteit en gezondheidsrisico's;
- de rechtbank in Amsterdam heeft besloten dat enkel glas in huurwoningen mag worden gezien als gebrek;
- het recht op een energiezuinige en comfortabele woning niet afhankelijk mag zijn van de bereidheid van een verhuurder om te verduurzamen;
- gemeentelijke sturing op woningkwaliteit en energieprestaties noodzakelijk is om sociale ongelijkheid te verminderen én het klimaatbeleid te realiseren;
- het aangepaste Bouwbesluit een landelijke norm introduceert voor energielabels bij huurwoningen vanaf 2029, maar aanvullende eisen noodzakelijk zijn om reeds eerder lokaal regie te nemen en aanvullende eisen te stellen;

verzoekt het college:
- te onderzoeken hoe via een aanpassing van de Verhuurverordening of via een nieuwe verordening isolatie- of verduurzamingseisen kunnen worden gesteld aan particuliere verhuurders, aanvullend op de Wet betaalbare huur;
- daarbij mogelijkheden te verkennen zoals:
    - o het verplicht stellen van een minimaal energielabel (bijv. C) voor verhuur,
    - o het verplicht opstellen van een verduurzamingsplan bij vergunningverlening,
    - o en het koppelen van handhaving en boetes aan het nalaten van verduurzamingsmaatregelen;
- de raad voor het zomerreces te informeren over de juridische en praktische haalbaarheid, en daarbij een voorstel te doen voor een route richting besluitvorming en invoering;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema, P.J.H.D. Verkoelen, R.T.J. van der Velden, L.P.A. Dekkers en T.J. Vonk

Motie 5. Van tochtwoning naar trotswoning - keurmerk voor duurzame verhuur

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van 'Ook huurders hebben recht op verduurzaming';

constaterende dat:
- Rotterdam diverse klimaatdoelen moet behalen en in 2050 klimaatneutraal moet zijn;
- de verduurzaming van (particuliere) huurwoningen achterblijft;
- huurders van slecht geïsoleerde woningen kampen met hoge energielasten, lage woonkwaliteit en gezondheidsklachten;
- energielabels inmiddels een belangrijke rol spelen in het Woningwaarderingsstelsel en huurprijsbepaling;
- er nog geen herkenbare, motiverende erkenning bestaat voor particuliere verhuurders die hun woning verduurzamen;
- zichtbaarheid van kwaliteit belangrijk is voor huurders;

overwegende dat:
- een gemeentelijk keurmerk een laagdrempelig maar zichtbaar instrument kan zijn om verduurzaming te belonen;
- een keurmerk verhuurders kan stimuleren om te investeren in het verduurzamen van hun woning;
- huurders via een keurmerk beter geïnformeerd worden bij het zoeken naar of wonen in een duurzame huurwoning;

verzoekt het college:
- een Rotterdams keurmerk te ontwikkelen geschikt voor de gevels van huurwoningen die

verduurzaamd zijn naar energielabel C of hoger;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Nou is het woord aan mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd): Dank u wel, voorzitter. Veel partijen hier vandaag zetten zich in voor een duurzame woning voor de huurders in Rotterdam. Als VVD zijn we vooral bezorgd dat de huurders überhaupt nog een woning hebben. En we zien dat al de regels die er steeds meer bijkomen door de Wet betaalbare huur, maar ook dit soort verduurzamingsregels zorgen alleen maar voor minder woningen voor huurders. We zien dat zelfs 25 procent van de woningeigenaren die verhuurt hier door deze duurzaamheidsregels overweegt te verkopen. Dat betekent dat er nog een nijpender tekort komt van deze huurwoningen. En dat is waarom wij vooral zeggen, we kunnen prima ze stimuleren, maar laten we niet nog meer regels op die verhuurders leggen.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen die het woord wensen? Dat is niet het geval. De laatste moties komen er denk ik nog aan, maar mogelijk kan de wethouder al starten met de beantwoording.

Mevrouw **ZEEGERS** (wethouder): Met het risico dat ik niet helemaal het overzicht heb. Maar ik begin gewoon. En als iemand iets mist, dan hoor ik het wel. Belangrijk dat huurders van particuliere verhuurders ook een goede woning hebben, waarin verduurzaming goed tot stand komt. En gelukkig worden we geholpen met wetgeving vanaf 2029, om daar ook meer op toe te zien, door wijzigingen in het Bouwbesluit. En ik denk dat het heel goed is dat dat komt, dat we daarmee die huurders helpen, dat er ook verduurzaming tot stand gaat komen. Dat is belangrijk. En het is ook een goed idee om ons daar alvast op voor te bereiden, want het is tenslotte het halve werk. De motie van D66 en de SP, om daar een plan voor op te stellen en daarmee flink aan de slag te gaan en ook daarover te communiceren, kan ik heel goed mee aan de slag. Dat is oordeel raad. Dan heb ik nog een motie. Even kijken. De moties van de PvdA heb ik nog niet gekregen. Ik zit heel even te kijken. Die zullen er zo wel aankomen. Dan heb ik er hier wel eentje van GroenLinks, PvdA, SP, hergebruik zonnepanelen. Die heb ik wel. En dat is natuurlijk een heel sympathiek idee om te kijken, hoe kunnen we ook circulariteit hier een rol in geven en naar dat hergebruik van die zonnepanelen kijken. Dat is wat mij betreft oordeel raad. Dan heb ik wel een motie van de SP, BIJ1, Partij voor de Dieren 'Behoud huurdersrechten bij verduurzaming'. En daarbij zegt u, bij het Rijk te pleiten voor, hier komen ze, dank, behoud van huurdersrechten bij verduurzaming. Ik krijg toch terug dat die aanpassing in de wetgeving niet gericht is op het afschaffen van die huurdersrechten, maar juist wel die instemming dat dat ook behouden blijft of juist versterkt wordt. De rol van de huurdersvertegenwoordiger wordt juist belangrijker. Het is niet een afschaffing, het is een aanpassing van de wet die beoogd wordt. Om die reden zal ik deze motie ontraden. Dan heb ik nog een motie van Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren, Volt, ChristenUnie. Inderdaad heel klein getypt. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Zo, dat is zelfs met bril best lastig. Even kijken. Dat is een verhuurverordening om dat te gaan doen. Deze zal ik ontraden. Een hele verordening. We gaan een aanpassing op het Bouwbesluit krijgen. We krijgen handhavingsmogelijkheden. Dat is denk ik heel belangrijk om daarmee aan de slag te gaan. Een aparte verordening is wat mij betreft te ingrijpend, niet nodig en zal weer een hoop extra capaciteit vragen, en daarmee ook geld. Dus ontraden. Dan de tweede motie van de Partij van de Arbeid, 'Van tochtwoning naar trotswoning – keurmerk voor duurzame verhuur'. Wij gaan aan de slag met een keurmerk voor particuliere verhuurders. Daar zijn we druk mee bezig. Ik

weet niet of ik die brief al naar u heb gestuurd of dat dat binnenkort komt. Dat ben ik heel eventjes kwijt. Maar we zijn drukdoende met een keurmerk voor particuliere verhuurders om dat te doen. En dat gaat over de volle breedte van wetgeving na te leven. En een apart keurmerk daarvoor te ontwikkelen, dat is wat mij betreft niet echt nodig, en ook weer een kostbare aangelegenheid, met alle administratie die erbij komt. Deze zal ik ook ontraden. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)*

De **VOORZITTER**: De heer Coşkun had nog een vraag.

De heer **COŞKUN** (sp): De informatie die de wethouder heeft, strookt niet met de informatie die wij hebben van de Woonbond. Maar ik ga dat even uitzoeken. Maar dan trek ik de motie voorlopig even in over de huurdersrechten. Want u zegt, ze worden juist versterkt. Wij krijgen informatie, ze worden verzwakt. Dan trek ik hem liever in, zodat we daar een andere keer nog op terug kunnen komen.

De **VOORZITTER**: Motie nummer 2 is hierbij ingetrokken. Dan zijn wij daarmee aan het eind gekomen van agendapunt 7.10.

7.11 Debat n.a.v. regeling van werkzaamheden 'Alle kaarten op tafel voor betaalbare erfpacht'

De **VOORZITTER**: Dan gaan wij door met agendapunt 7.11, debat naar aanleiding van de regeling van werkzaamheden 'Alle kaarten op tafel voor betaalbare erfpacht'. En het woord is allereerst aan mevrouw Verkoelen. Bij mij als eerste op het lijstje staat mevrouw Kokkelkoren. Jullie draaien hem om. Dan gaat de heer Engberts als eerste, en daarna mevrouw Kockelkoren.

De heer **ENGBERTS** (pvda): Dank u wel, voorzitter. We hebben het debat gevoerd in de commissie. En in onze fractie kwamen we tot de conclusie, hier hadden wij gewoon beter over moeten worden geïnformeerd. Het is in onze ogen wel degelijk een nieuw beleid geweest. Een project erfpacht starten, wat leidt tot een wijziging in de meerjarenbegroting van tientallen miljoenen. En daarom hebben wij een motie gemaakt die dat uitspreekt. En 2, een project erfpacht beginnen zonder een goed beeld te hebben van de financiële consequenties voor de bewoners, dat werd eigenlijk ook wel duidelijk in het debat in de commissie, pas toen het project gestart is, bleek het vele malen hoger te zijn, de financiële consequenties voor de bewoners, dan gedacht. Daarmee is het project onvoorbereid gestart. En daarmee in onze ogen ook onverantwoord naar de bewoners. Leefbaar deelt flyers uit in allerlei delen van de stad. En met elke flyer die u in de brievenbus steekt, bevestigt u dat het eigenlijk niet zo had gemoeten. En wat ons betreft moet het zo snel mogelijk worden hersteld. En wel ruim voor de Voorjaarsnota.

De **VOORZITTER**: De heer Engberts heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Als je niet weet waarmee je bezig bent, begin er dan niet aan

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025, ter bespreking van 'Alle kaarten op tafel voor betaalbare erfpacht';

constaterende dat:
- het college bij aanvang van het "project erfpacht" een ongefundeerd beeld had van de financiële consequenties voor eigenaar-bewoners;
- deze consequenties tot wel vijf keer zo hoog bleken als verwacht;
- deze bovendien tot oneerlijke situaties leiden ten opzichte van eigenaren die in verleden gebruik maakten van erfpacht-conversie;

overwegende dat:
- het college duidelijk onvoldoende voorbereid en daarmee onverantwoord is gestart met dit project;
- het college sindsdien naarstig op zoek is naar een nooduitgang;
- daarmee alle betrokken Rotterdammers in grote onzekerheid heeft gestort;
- de Rotterdammers recht hebben op duidelijkheid, transparantie en een eerlijke behandeling;

draagt het college op om:
- het vervolgproces nu zo in te richten dat er voorafgaand de publicatie van de voorjaarsnota een besluit mogelijk is waarmee een eerlijke, begrijpelijke en betaalbare sociale erfpacht(conversie) wordt gerealiseerd;
- de consequenties te verwerken in de Voorjaarsnota 2025;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, A. Kockelkoren, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, P.J.H.D. Verkoelen en T.S.J. Coşkun

Motie 2. De gemeenteraad had duidelijker en actiever geïnformeerd moeten worden

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025, ter bespreking van 'Alle kaarten op tafel voor betaalbare erfpacht';

constaterende dat:
- het college in de voorjaarsnota 2024 meerjarig zo'n €150 miljoen heeft ingeboekt aan conversiebaten van erfpacht;
- de €150 miljoen ingeboekte inkomsten een betaalbare en haalbare oplossing voor erfpachters bemoeilijkt;

overwegende dat:
- dit onder de noemer 'project erfpacht' is gedaan waardoor het niet duidelijk genoeg is geweest waar dit over ging;
- het 'project erfpacht' veel Rotterdammers de stuipen op het lijf heeft gejaagd;
- een voorjaarsnota een tussentijds financieel overzicht is waarin het college aangeeft hoe de begroting ervoor staat en welke aanpassingen er gedaan worden voor het lopende jaar en de jaren erna;
- eerder geen sprake was van een 'project erfpacht';
- extra inkomsten inboeken in de begroting daarmee per definitie een wijziging van beleid is;

de raad spreekt uit dat:
- de gemeenteraad duidelijker en actiever geïnformeerd had moeten worden over het 'project erfpacht' en de gevolgen ervan voor Rotterdammers die met erfpacht te maken hebben;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, A. Kockelkoren, T.J. Vonk en P.J.H.D. Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.
De **VOORZITTER**: Dan is nu mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl): Voorzitter, we hebben een debat hierover gevoerd. En wat ons opvalt, is dat hoe dan ook een acceptabele oplossing voor erfpacht zal leiden tot een lagere opbrengst. En wij vinden dat het college probeert recht te praten wat krom is, in het hele debat dat we hierover hebben gevoerd. Dat het inboeken van de opbrengsten, zoals dat door het college is gedaan, niet strookt met wat we van tevoren aan opdracht hebben meegegeven. En dat dat dan ook nog zo onzichtbaar was, vinden wij gewoon onzorgvuldig en niet in het belang van bewoners. Daarom hebben wij deze moties ingediend, die zojuist door de heer Engberts zijn ingediend. Wij vinden dat het zorgvuldiger had gemoeten en ook in de toekomst moet gaan.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan is mevrouw Verkoelen aan de beurt.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus): En ziet u mijn tijd, voorzitter? En geen fractiegenoot of wie dat een probleem vindt. Voorzitter, wat er aan het gebeuren is met de erfpachtproblematiek is een ramp voor vele Rotterdamse gezinnen. Minstens 25.000 mensen gaan hiermee van doen krijgen. En daaronder zitten heel veel gewone ouderen met een kleine beurs. Want voorzitter, dit probleem is al zo'n 20 jaar geleden ontstaan. En Leefbaar, het wordt ... Leefbaar, Leefbaar nu, zie ik trouwens, heeft een dikke vinger in de pap gehad, dat dit gebeurd is. En ik ben het helemaal eens met wat er gezegd werd door GroenLinks en de PvdA, u kunt briefjes stoppen totdat u ons weegt, maar daar ging het fout en daar staan we voor. Maar voorzitter, daar gaan we het niet over hebben vandaag. Alleen mijn fractie hoopt wel echt intens dat het college de keuze gaat maken, zoals Utrecht vandaag in de krant heeft laten zetten, geen grond meer verkopen, maar grond alleen nog in erfpacht uitgeven. Ik hoop dat we dezelfde lijn volgen. Ik weet het niet, maar we gaan het zien. Daarom is het onacceptabel dat het college, dat deze wethouder nu al een voorschot neemt op een nog te voeren debat, en een besluit hierover neemt. Ook moet het mij van het hart dat het voor mijn fractie onacceptabel is op welke wijze dit is gebeurd. Weggemoffeld in de Voorjaarsnota 2024, zonder dat daar de raad in meegenomen is. Wat mijn fractie betreft is dat een doodzonde.

De **VOORZITTER**: En de heer Roskam heeft een vraag aan u.

De heer **ROSKAM** (lr): Ruim 20 jaar geleden heeft Leefbaar Rotterdam inderdaad wat met erfpacht gedaan. We hebben ervoor gezorgd dat mensen het tegen de historische grondprijs konden kopen. En dat in sommige gevallen dat nog steeds mogelijk is. Schijnbaar vindt 50PLUS dit een fout. Waarvan akte.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus): En dan heb ik 30 seconden. En dan kan ik zeggen dat Leefbaar inderdaad al 20 jaar ad-hoc beleid heeft. Even een snelle actie doet, huppakee, een woonwijk eventjes naar boven trekt en ze de erfpachtvoordelen geeft. En vervolgens 20 jaar helemaal niks meer eraan doet. Geen visie, geen perspectief, geen inzicht in hoe de wereld in elkaar zit. Typisch Leefbaar. En dat is waar wij nu, 20 jaar later, problemen mee hebben.

De **VOORZITTER**: De heer Roskam, u heeft nog een klein beetje tijd om hierop te reageren.

De heer **ROSKAM** (lr): Ik vind het bijzonder dat 50PLUS ons zaken toeschrijft die, denk ik, 20, 30 jaar voor de oprichting van de partij hebben plaatsgevonden.

De **VOORZITTER**: U had nog een motie, of niet?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus): Ik ga gewoon verder.

De **VOORZITTER**: U gaat verder.
Mevrouw **VERKOELEN** (50plus): Nogmaals, ik ga hier verder maar niet op in. Die 30 seconden mag hij meetellen. Ik heb tijd genoeg. Op welke wijze dit is gebeurd,

weggemoffeld, weet ik, in een Voorjaarsnota 2024, zonder daar de raad in mee te nemen. Het is echt bloedserieus weggemoffeld in de Voorjaarsnota. Dat is wat betreft mijn fractie een doodzonde. Het gaat niet over niks. Het gaat over 150 miljoen. En het vertrouwen in deze wethouder krijgt, wat mij betreft, daardoor een stevige knak. Wethouder, had de raad meegenomen, had open en transparant zichtbaar gemaakt wat u al een jaar geleden had bedacht. Het voelt niet goed. En daarmee is het ook niet goed. Mijn fractie tekent daarom, en ondersteunt ook daarom, de moties van Partij van de Arbeid en GroenLinks. En die zijn eigenlijk voor een tweeminutendebat, vind ik, te zwaar. Ik had daar liever een ander debat over gehad, maar het is niet anders. We hebben ervoor gekozen. We hadden ook de coalitie er niet meegekregen, als we het anders gewild hadden. Maar laat het heel duidelijk zijn, dit is niet netjes geweest. Pertinent niet. En dit kost heel veel mensen veel geld. En dat doet ze hartstikke veel pijn, en ze hebben er slapeloze nachten van. En we hadden dit niet mogen doen. En gelukkig gaan we nog een keer een erfgoeddebat aan met elkaar. En dan kunnen we dat keihard gaan maken met elkaar, want dit is niet, zoals je met elkaar omgaat als je een woning promoot.

De **VOORZITTER**: Stop. Dank u wel. Dan is de heer Van der Velden aan de beurt. De heer Segers-Hoogendoorn is er niet. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu): Dank u wel, voorzitter. Ik sta inderdaad op de sprekerslijst, omdat wij mede-indiener waren, aanvrager voor de Regeling van Werkzaamheden. En we zijn ontzettend blij in ieder geval dat we met die Regeling van Werkzaamheden dit onderwerp op de politieke agenda hebben kunnen zetten. Er is veel onrust in de stad. Dat verdient ook inderdaad een goede beraadslaging. Er is veel over gesproken inmiddels. Maar ik onderschrijf wel de motie die zojuist door de heer Engberts is ingediend en toegelicht. En daar sluit ik mij graag bij aan.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan de heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp): Ik sluit me geheel aan bij de heer Vonk.

De **VOORZITTER**: De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): Voorzitter, dank. Ik ben ergens verbaasd over het agendapunt. Leefbaar Rotterdam en de VVD zijn al maanden bezig met erfpacht. Bewonersavonden, flyeren, het werd al genoemd. PvdA, GroenLinks, ze lezen de Meerjarenbegroting, ze zien erfpacht staan en slaan aan over mogelijke gevolgen bij bewoners. Leefbaar Rotterdam gaat de straat op om met bewoners te praten over hun zorgen. Van de straat naar de raad. Maar goed, verschil moet er zijn. Een aantal partijen zijn redelijk laat op het feestje. Maar desalniettemin zeg ik, van harte welkom. Hoe meer, hoe beter. Zoals bekend krijgen we over een maand het rapport over mogelijke kortingen. En dan in juni gaan we door naar de commissie.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Verkoelen heeft een vraag. En u bent door uw tijd heen. Ik was net een klein beetje coulant bij mevrouw Verkoelen. Ben ik ook een klein beetje coulant bij u. Ik zou heel streng zijn, maar dan moet er geen misbruik van maken. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus): Van de straat naar de raad, zegt Leefbaar. Dan ben ik reuzebenieuwd wat u ze zegt. Dat ze hier gewoon nul op rekest gaan krijgen? Of gaat u inderdaad met ons straks mee, en gaat u de oplossing bedenken voor dit hele verhaal? Want het is te goedkoop om tegen de mensen in de straten te gaan zeggen, maar dat gaan we voor u oplossen, om vervolgens hier in de raad niet keihard te zeggen dat het zo niet kan.

De **VOORZITTER**: De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): We luisteren naar de bewoners, we luisteren naar hun problemen en we leggen uit wat we kunnen doen.

De **VOORZITTER**: U vervolgt uw betoog in de afronding, want u heeft eigenlijk geen tijd meer.

De heer **ROSKAM** (lr): Nu de mogelijkheid er toch is, wil ik graag de volgende motie indienen, om direct een aantal bewoners te helpen. Voorzitter, graag dien ik de volgende motie in, 'Dat je het weet! Benader de bewoners', medeondertekend door de heer Dahoe van DENK.

De **VOORZITTER**: En de heer Engberts heeft nog een vraag aan u.

De heer **ENGBERTS** (pvda): Ik had een aanvullende vraag. Want ik hoorde de heer Roskam zeggen, we luisteren naar wat er leeft op de straat. Maar welke problemen, die heeft u toch zelf mede lopen veroorzaken? Vindt u dan niet ook dat het college dat beter had moeten doen?

De **VOORZITTER**: De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr): De algemene verordeningen van erfpacht die pas ook langskwamen, '83 en '88. Mijn vraag aan u is, hoeveel jaar zat Leefbaar toen in het college?

De heer **ENGBERTS** (pvda): De eeuwige langspeelplaat van Leefbaar. Dat is het enige wat zij altijd kunnen zeggen als we ergens een debat over hebben, en ze krijgen het een beetje moe moeilijk, dan gaan ze met jaartallen smijten dat wij in het college hebben gezeten. Uw college, uw wethouders zijn begonnen met een project erfpacht, zonder te weten wat de financiële consequenties voor bewoners waren. En dan gaat u flyers uitdelen hoe erg het allemaal wel niet is. Ik zou het maar eens eerlijk toegeven.

De **VOORZITTER**: De heer Roskam, afrondend.

De heer **ROSKAM** (lr): Schijnbaar heeft de heer Engberts de vorige periode niet opgelet. En ook leest hij zijn stukken slecht, want in de stukken van de commissie stond dan 2021, bij het vorige college, dat wethouder Kurvers, zat toen op Bouwen en Wonen, die is hiermee begonnen om deze berekening uit te voeren. En dit college gaat eindelijk oplossen, waar bij het vorige college de bal naar voren trapte.

De **VOORZITTER**: Ook afrondend, de heer Engberts. Want we blijven zo een beetje heen en weer tikken. Ik geloof niet dat u het eens wordt met elkaar. Afrondend.

De heer **ENGBERTS** (pvda): We worden het natuurlijk niet eens. Eén ding, als wij in het college hadden gezeten, dan hadden we veel beter nagedacht over de start van zo'n project. Dan was dat niet gebeurd. Zou een zegen zijn voor de stad.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Verkoelen, u heeft geen tijd meer. Ik heb u al heel veel tijd extra gegeven. En de heer Roskamp ook niet meer. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Dertig seconden. Maar zo blijft het heen en weer gaan. Ik heb net afrondend gezegd. Dus we doen het niet meer.

De **VOORZITTER**: De heer Roskam heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Dat je het weet! Benader de bewoners
"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van de Debat n.a.v. regeling van werkzaamheden 'Alle kaarten op tafel voor betaalbare

erfpacht;

constaterende dat:
- erfpachtregelingen in Nederland per gemeente sterk verschillen, waardoor onduidelijkheid kan ontstaan over de specifieke regels in Rotterdam;
- veel kopers en verkopers van woningen onvoldoende inzicht hebben in de financiële gevolgen van erfpacht, waardoor zij mogelijk voor onverwachte kosten komen te staan;
- notarissen, hypotheekverstrekkers, makelaars en financieel adviseurs een belangrijke rol spelen bij het informeren van kopers, maar niet altijd beschikken over de meest actuele en toegankelijke informatie over de Rotterdamse erfpachtregels;
- de uitgifte van bouwgrond op erfpacht sinds 2003 in Rotterdam is beëindigd;
- in onder andere Nesselande en aan de Laan op Zuid een transitieregeling is toegepast waarbij grond "om niet" is verstrekt aan erfpachters die voldoen aan specifieke voorwaarden;
- volgens de gemeente deze regeling nog voor enkele tientallen woningen van toepassing kan zijn;

overwegende dat:
- Rotterdammers volledige en transparante informatie moeten krijgen over de financiële gevolgen van erfpacht, voordat zij een woning kopen of verkopen;
- een betere informatievoorziening kopers en huurders in staat stelt om bewuste keuzes te maken en financiële risico's te beperken;
- het verbeteren van kennis over erfpacht bij notarissen, hypotheekverstrekkers en makelaars voorkomt dat Rotterdammers in ingewikkelde financiële situaties belanden;
- niet iedere erfpachter bekend is met de transitieregeling;
- het initiatief nu bij bewoners ligt, terwijl de verantwoordelijkheid voor heldere communicatie ook bij de gemeente hoort;
- door actieve benadering van rechthebbenden de gemeente zélf op zorgvuldige wijze de losse eindjes kan afhechten;

verzoekt het college:
- in gesprek te gaan met notarissen, hypotheekverstrekkers, makelaars en financieel adviseurs om hen te voorzien van actuele en toegankelijke informatie over de Rotterdamse erfpachtregelingen;
- te zorgen voor een laagdrempelige en centrale informatievoorziening, zodat alle betrokken partijen de juiste erfpachtinformatie eenvoudig kunnen raadplegen en overbrengen aan potentiële kopers of verkopers;
- alle Rotterdamse erfpachters die naar verwachting in aanmerking komen voor de transitieregeling actief te benaderen, zodat zij alsnog gebruik kunnen maken van de mogelijkheid om de grond om niet in eigendom te verkrijgen.

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Roskam en R.N. Dahoe

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Dan vraag ik nog even de heer Segers-Hoogendoorn. Hoeft niet. De heer Dahoe.
De heer **DAHOE** (denk): Dank u wel, voorzitter. De erfpacht in Rotterdam is al langere tijd een belangrijk instrument voor gronduitgifte. En tegelijkertijd weten we dat erfpacht ingewikkeld

is, zeker voor bewoners met minder financiële ruimte of minder toegang tot juridische ondersteuning. DENK vindt het ook belangrijk dat dit erfpachtproject in Rotterdam rechtvaardig, transparant en toegankelijk is voor alle Rotterdammers. We waarderen de inzet van het college op actief benaderen van erfpachters. En we zijn ook positief over de toezegging van de wethouder om te onderzoeken of het voor erfpachters mogelijk is om hun persoonlijke informatie, inclusief het aanbod, berekening en keuzes via het digitale loket te kunnen gaan inzien. Dat draagt bij aan duidelijkheid en laagdrempelige toegang. En je kan het natuurlijk makkelijker terugvinden dan een brief. Voorzitter, DENK wil de wethouders nog een aantal punten meegeven. Dat is ten eerste transparantie op 1 plek, zoals ik al aangaf. Als de informatie dan digitaal beschikbaar zou komen, dan is het ook belangrijk dat deze informatie compleet, begrijpelijk ... En ook met de onderliggende uitgangspunten van de berekening, zoals taxatierapport, canonpercentage en de rentegrondslag hierin worden toegelicht, zodat bewoners hier goed kunnen nagaan hoe hun aanbod tot stand is gekomen. En ten tweede, voorzitter, vragen we het college om niet alleen te kijken naar de financiële kant, maar ook de maatschappelijke impact. En wat betekent dit project voor het gevoel van zekerheid van de bewoners? En voorzitter, erfpacht mag nooit een dossier zijn waar alleen juristen hun weg in kunnen vinden. En het moet begrijpelijk zijn voor elke Rotterdammer, van jonge gezinnen tot ouderen, die al jaren hun wijk dragen. En geen financiële valkuil, maar een kans op rust, zekerheid en eigenaarschap. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog anderen? De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd): Dank u wel, voorzitter. Op 12 juli 2024 heb ik via een regeling van werkzaamheden de erfpachtproblematiek geagendeerd, sorry, nadat bewoners werden geconfronteerd met torenhoge conversiekosten. En op 28 augustus volgde het eerste inhoudelijke debat. De wethouder toonde daarin veel begrip voor de zorgen van de bewoners. Mede op verzoek van de VVD is toen afgesproken dat de erfpachttaxatierapporten voortaan openbaar worden gemaakt en dat de canonrente herzien zou worden. Daarnaast was de wethouder het met ons eens dat er kritisch gekeken moest worden naar de berekeningswijze van erfpacht. Hiervoor werd Pels Rijcken ingeschakeld. Zij adviseerden om vastgoeddeskundigen te laten onderzoeken of een depreciatiepercentage, een afslag, in de berekening gerechtvaardigd zou zijn. Vervolgens vond op 15 januari een tweede commissiebehandeling plaats, waarin partijen verschillende oplossingsrichtingen hebben aangedragen. En op 19 februari hoorden wij bewoners tijdens een inspreeksessie. En de wethouder heeft toegezegd de zorgen die daar zijn geuit, de voorstellen vanuit de raad en het expertadvies mee te nemen in de afdoening in mei. Het commissiedebat van afgelopen woensdag was geagendeerd om een op zichzelf terechte vraag te stellen over het in de begroting opgenomen bedrag. Helaas ontspoorde dit debat. Daar gaan we weer. Kunnen jullie alsjeblieft even ... Dank je. De heren van Volt. Dank je. Sorry, ik word dan afgeleid door het gemompel achter me. Het commissiedebat van afgelopen woensdag was geagendeerd om op zichzelf terechte vragen te stellen over het in de begroting opgenomen bedrag. Helaas ontspoorde dit debat in een, wie komt het meeste op voor de bewoners, sessie. Partijen opperden om de canonprijs los van de conversieprijs te verlagen, en de gemeente als bank te laten opereren om de conversie voor bewoners te financieren. Sommige partijen besloten zelfs, nog voordat de wethouder de kans kreeg om het ingeboekte bedrag toe te lichten, bewoners op te hitsen met het bericht dat de gemeente erfpachters uitknijpt als melkkoe. Voorzitter, ik roep de raad op om het voorstel van de wethouder in mei rustig af te wachten. Laten we dan een inhoudelijk debat voeren. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan nog anderen? Nee, dat is niet het geval. Wethouder Zeegers start eerst?

Mevrouw **ZEEGERS** (wethouder): Ja. Dank u wel, voorzitter. En ik dacht, ik begin mijn betoog met hoe het is gelopen. Maar de heer Van Dommelen heeft eigenlijk al heel mooi het proces

geschetst. Sinds jaar en dag hebben we erfpacht in Rotterdam. Op enig moment loopt die erfpachtafkoop af. En dan is er een mogelijkheid om de grond in conversie, in eigendom te nemen dan wel willen we ook aanbieden dat je een canon gaat betalen. Dat is een beleid wat al decennia geldt. En we zitten nu in de periode dat voor heel veel mensen die erfpacht begint af te lopen. Dan moeten we daar iets mee. Dat is een gegeven. Het is niet dat dat nieuw beleid is. Er is gewoon een nieuwe situatie. Die erfpachttermijnen lopen af. Dan moeten wij toch die erfpachters benaderen met enerzijds conversiesom, anderzijds, u kunt ook canon gaan betalen. Dat is waarom dit project er was, om mensen daarvan op de hoogte te stellen. En we hebben grondbeleid. Er zijn berekensommen. Die zijn vastgesteld door de raad. En die wij daar ook voor hanteren, die uitgangspunten. Dat is wat er is gebeurd. Tegelijkertijd is natuurlijk de markt ontzettend veranderd. En dat heeft ook helaas heel veel effect op die conversiesom gekregen. Dat is een situatie die voor heel veel bewoners ontzettend moeilijk is. En ik denk dat we dat ons allemaal realiseren. Tegelijkertijd is het wel een project wat in die zin beleidsarm is, want we voeren gewoon beleid uit wat is vastgesteld door de raad. Dat is wat er nu speelt. Waar we nu opnieuw naar gaan kijken, om daar toch een manier in te vinden dat we denken iets meer toch redelijkheid te betrachten in de berekening van die conversiesom. Maar daar wordt hard aan gewerkt, onder andere door die commissie van wijzen of deskundigen, hoe u het noemen wil, waar ik binnenkort wel mee kom, met het rapport wat zij gaan opleveren daarover. En het lijkt me goed om dan inderdaad het debat te voeren over, hoe gaan we verder met dit project. Tegelijkertijd, voordat wij starten met dit project, hebben wij, zoals ook vrij normaal is bij begrotingen, gedacht, we nemen een bepaalde opbrengst op in de begroting. Is niet vreemd. Doen we in heel veel gevallen. Bij grondexploitaties ook de normaalste zaak van de wereld. We hebben gezegd, 10 procent van de erfpachters zal waarschijnlijk overgaan tot conversie. Dat leidt tot een opbrengst van 108 miljoen in 4 jaar in het erfpachtproject. Tien procent was aan de voorzichtige kant, vonden we. En ik denk dat dat nog steeds zo is. Mocht het zo zijn dat we tot andere inzichten komen, en mocht dat leiden tot een aanpassing van de begroting, dan bent u daar nog altijd voor aan zet. Er is wat dat betreft niet heel veel nieuws onder de zon. Dat wilde ik toch even gezegd hebben. En dat iedereen deze consequenties voor bewoners zich aantrekt, dat is helder. Ik hoor het u zeggen, ik zie het in de media, ik hoor het van mensen en ik merk het zelf ook. Denk, je zou maar zo'n brief op de mat krijgen. Dat realiseer ik me heel erg, dat mensen zich daar natuurlijk wezenloos van schrikken. En dat is ook de reden waarom we echt met allerlei experts nu kijken, kunnen we misschien toch de pijn verzachten? Dan even de moties. De motie van de PvdA, GroenLinks, et cetera, 'Als je niet weet waarmee je begint, begin er dan niet aan'. Die luxe hebben we niet. Die erfpacht loopt gewoon af. Je zult mensen daarvan moeten verwittigen. Deze motie zal ik ons raden. We zijn nu bezig met het hele proces, wat ik vertel. Voorjaarsnota komt binnenkort eraan. En we moeten toch eerst dat proces met die deskundigen afwachten. En dat zal daar net na zijn. In ieder geval dat wij bezig zijn met het opstellen van de Voorjaarsnota. Het lijkt me echt een goede volgorde. Lijkt mij verstandig. Eerst die commissie van deskundigen, dan daar de conclusies uit trekken. Deze motie zal ik ontraden. De andere motie is gericht aan uw raad. Daar hoef ik denk ik dan niet zoveel over te zeggen. Dat oordeel is aan u. Dan motie Leefbaar Rotterdam en DENK, 'Dat je het weet! Benader de bewoners'. U vraagt eigenlijk ook om alle betrokkenen toch goed op de hoogte te zetten. De notarissen, de hypotheekverstrekkers. Dat die erfpachtregelingen ook bij hen goed bekend zijn, zodat iedereen ook weet hoe dat hier werkt in Rotterdam. En dat dat goed meegenomen kan worden bij allerlei vastgoedtransacties. Dat lijkt me een heel goed idee. Informatievoorziening goed regelen. En dan ook nog die transitieregeling daar proactief te benaderen. Dat kan ik goed uitvoeren. Dat is wat mij betreft oordeel raad. Dat was het.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Zijn er nog vragen, opmerkingen? U heeft nog 10 seconden, mijnheer Engberts. Heel goed.

De heer **ENGBERTS** (pvda): Voorzitter, volgens mij had het college beter bij het inboeken van de opbrengsten kunnen bekijken wat de financiële consequenties voor bewoners waren. En

dan hadden we een heel ander project kunnen starten met elkaar. En niet de bewoners de stuipen op het lijf hoeven jagen.

De VOORZITTER: Anderen nog? Dat is niet het geval. Dan zijn wij aan het eind gekomen bij agendapunt 7.11.

8. BENOEMINGEN

De **VOORZITTER**: En gaan wij meteen over ook naar de benoemingen. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Heel goed. Als er nog gestemd moet worden, dan zou ik u willen oproepen om wel uw mensen in huis te halen. Wat mij betreft hoeft het niet per se, bij de benoemingen te stemmen. Maar als u dat wel wil, dan moeten we dat organiseren. Ik constateer dat er luchtig mee om wordt gegaan.

8.1 Het voorstel tot herbenoeming van een interim-lid van het college van bestuur van stichting BOOR

De **VOORZITTER**: Dan gaan we eerst over naar 8.1, het voorstel tot herbenoeming van een interim-lid van het college van bestuur van stichting BOOR. Het voorstel tot herbenoeming van een interim-lid heeft het karakter van een voordracht. Ik heb het al net even gepolst, maar is er behoefte aan stemming? Nee, dat is niet zo. Dan stel ik voor om zonder stemming de heer R.P. Zevenbergen met ingang van 10 april 2025 voor een termijn tot 31 december 2025 te herbenoemen als interim-lid van het college van bestuur van stichting BOOR. Aldus besloten. *(Applaus.)*

8.2 Het voorstel tot benoeming van een lid van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening

De **VOORZITTER**: Dan gaan we door naar agendapunt 8.2. Het voorstel tot benoeming van een lid van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening, de COR, heeft het karakter van een aanbeveling. Is er behoefte aan een stemming. Dat is niet zo. Dan stel ik voor om zonder stemming de heer T.S.J. Coşkun te benoemen als lid van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening. Aldus besloten. *(Applaus.)*

8.3 Het voorstel tot benoeming van een lid van de Werkgeverscommissie

De **VOORZITTER**: Dan gaan we door naar het voorstel tot benoeming van een lid van de Werkgeverscommissie. En dat heeft ook het karakter van een aanbeveling. Is er ook behoefte aan een stemming? Dat is niet het geval. Dan stel ik voor om zonder stemming de heer G.F.E. Koster te benoemen als lid van de Werkgeverscommissie. Aldus besloten. *(Applaus.)*

8.4 Het voorstel tot aanwijzen van een lid van de Rekeningcommissie MRDH

De **VOORZITTER**: En dan gaan we door naar agendapunt 8.4. Het voorstel tot aanwijzen van een lid van de Rekeningcommissie MRDH. Ook dat voorstel heeft het karakter van een aanbeveling. Is er behoefte aan een stemming? Nee. Dan stel ik voor om zonder stemming de heer T. Roskam aan te wijzen als lid van de Rekeningcommissie MRDH. Aldus besloten. *(Applaus.)* Allemaal van harte gefeliciteerd met de nieuwe functie. We kijken ernaar uit wat er allemaal uit voortkomt.

9. MOTIE VREEMD AAN DE ORDE VAN DE DAG

De **VOORZITTER**: Dan gaan we door naar agendapunt 9. Motie vreemd aan de orde van de dag.

9.1 Motie vreemd aan de orde van de dag over 'Meivakantie voor alle kinderen gelijk', aangevraagd door het lid Biljoen

De **VOORZITTER**: Er is een motie, 'Meivakantie voor alle kinderen gelijk'. Dat is aangevraagd door het lid Biljoen. Wethouder Kasmi. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Hij komt eraan. De wethouder komt eraan. Moment. En de wethouder is er. Heel fijn. Ik geef het woord meteen aan de heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl): Voorzitter, vandaag dien ik een motie vreemd in, die gaat over iets waar heel veel Rotterdamse kinderen, ouders, verzorgers dit jaar voor het eerst tegenaan lopen, de ongelijke planning van de meivakantie tussen het voortgezet onderwijs en het primair onderwijs, oftewel de basisscholen. Zoals u wellicht weet, is er 1 verplichte meivakantieweek. Die is vastgesteld door het Rijk. En voor beide schoolniveaus in dezelfde week. En scholen hebben de vrijheid om daar een extra week aan vast te plakken. Omdat de centrale eindexamens tegenwoordig al op de vrijdag na die verplichte week beginnen, is het voortgezet onderwijs min of meer gedwongen om die extra week voor de verplichte week te plannen, terwijl basisscholen vaak weer die week erna kiezen. En dat levert probleem op. Want stel je even voor, je hebt 2 kinderen, een kind op een basisschool, een kind op een middelbare school, dan is 3 weken lang altijd wel 1 kind vrij en 1 kind naar school. Dat is voor veel ouders niet alleen een puzzel qua opvang en werk, maar het doet ook af aan het gezamenlijke vakantiegevoel, waar de meeste mensen naar uitkijken. Maar dat geldt ook voor docenten, die we hebben gesproken, die kinderen hebben op een ander schoolniveau dan dat zij lesgeven. Ze moeten extra oppas regelen, werk aanpassen, en dat terwijl er officieel meivakantie is. Tegelijkertijd begrijpen we heel goed waar deze landelijke planning vandaan komt, want de centrale examens zijn een logistiek monster, die vereisen voorbereiding, beveiliging en landelijke afstemming. En het is begrijpelijk dat het ministerie daar stabiliteit in zoekt. Juist daarom is het belangrijk dat we dit signaal tijdig afgeven, met het oog op de jaren die nog komen.

De **VOORZITTER**: Wilt u gaan afronden, want u bent al best ver over uw tijd heen.

De heer **BILJOEN** (gl): Geef maar een interruptie, heb ik deze gewoon extra. Voorzitter, wij gaan als gemeenteraad niet over de landelijke schoolvakanties, maar wij zijn wel volksvertegenwoordigers. En dat betekent dat we signalen uit de stad serieus nemen. En dat we ze doorgeven aan de dagelijkse bestuurders, die hier weer knopen voor kunnen doorhakken. En daarom vragen wij aan het college, in deze motie vreemd, om het gesprek aan te gaan met het Rijk, en als het even kan samen met andere grote gemeentes, om te kijken of de examens een week later kunnen starten, zoals dat voor kort ook het geval was.

De **VOORZITTER**: *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* U mag niet verder. Ik zit te wachten op de motie. En die willen we graag hebben, want dan kan de wethouder erop reageren.

De **VOORZITTER**: De heer Biljoen heeft de volgende motie ingediend.

Motie vreemd aan de orde van de dag 1. Meivakantie voor alle kinderen gelijk

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025;

constaterende dat:
- de meivakantie voor het primair onderwijs (PO) en het voortgezet onderwijs (VO) in de schooljaren 2024/2025 en 2025/2026 niet in dezelfde weken valt;
- de overheid 1 week meivakantie verplicht stelt, maar scholen kunnen kiezen om hier een extra week aan toe te voegen, meestal vóór of ná de verplichte week

- de centrale eindexamens starten op de vrijdag direct na de geplande verplichte meivakantieweek;
- in voorgaande jaren de centrale examens pas in de tweede week na de verplichte meivakantie begonnen;

overwegende dat:
- er een lange aaneengesloten periode zit tussen de meivakantie en de zomervakantie voor het PO;
- VO-scholen genoodzaakt zijn de extra week vóór de verplichte week te plannen vanwege de eindexamens;
- dit zorgt voor een ongelijke planning vakantieplanning tussen PO en VO;
- dit praktische problemen oplevert voor gezinnen met kinderen in zowel het PO als het VO;

verzoekt het college:
- in overleg met de VNG en andere grote gemeenten een lobby te starten richting het Rijk om de centrale eindexamens vanaf 2027 niet direct in de week na de verplichte meivakantie te laten starten, maar een week later;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**: Ik geef hem gelijk even door aan de wethouder.

De heer **KASMI** (wethouder): Dank, voorzitter. Ik kan heel kort reageren op de motie. Ik zou heel graag deze motie, of het dictum van de motie, naar aanleiding hiervan, ook in gesprek met de onderwijsinstellingen zelf in de sectorkamers die ik regulier heb, om bij hen te toetsen hoe ze hiernaar kijken. Mocht daar een groot draagvlak zijn voor het dictum, dan ben ik heel erg bereid om ook dat signaal af te geven aan het Rijk. Maar wel, wat mij betreft, op die voorwaarden. Anders kom ik in de hele gekke situatie dat ik tegen mijn eigen schoolbesturen, waar ik toch ook heel veel mee samenwerk, en die we heel hard nodig hebben, ga lobbyen. En dan kom ik een beetje in een lastige positie. Als dat goed is, dan kan ik de motie met die voorwaarden omarmen. Dank, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dan zijn we nu aan het einde gekomen bij de inhoudelijke onderwerpen. Dan wil ik voorstellen om 20 minuten te schorsen, voordat wij gaan stemmen. *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Langer? Een halfuur max. Dan komen wij om 21.45 uur hier weer bij elkaar. De heer Biljoen heeft een vraag? De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Even een heel praktische vraag. Het eventueel intrekken van moties kan ook na de pauze nog?

De **VOORZITTER**: Zeker. Bij aanvang van het stemvenster kunt u ook moties intrekken. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl): Voorzitter, even heel praktisch, want ik hoorde de wethouder aangeven dat hij nog graag een punt wil aangepast zou zien in het dictum. Dat wil ik zeker heel graag doen. Is het dan belangrijk dat de wethouder daar nog een extra appreciatie geeft, of kan dat op deze manier ook worden afgestemd, vraag ik aan u, via de voorzitter.

De heer **KASMI** (wethouder): Via de voorzitter, hij hoeft wat mij betreft niet aangepast te worden. Hij kan zo blijven. Maar ik geef wel daarbij deze randvoorwaarden mee. Ik leg hem voor, op deze manier, aan de sectorkamers. Als daar breed draagvlak is voor dit dictum, om te lobbyen hiervoor bij het Rijk, dan doe ik dat. Op die voorwaarde kan ik hem omarmen.

De **VOORZITTER**: Volgens mij is dat helder. Hij hoeft voor de rest niet aangepast te worden. Dan schors ik de vergadering nu tot 21.45 uur. En dan zie ik u zo terug.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

10. Stemvenster

De **VOORZITTER**: En we zijn aangekomen bij het stemvenster. Ik wil alvast nog wel een mededeling doen. Want voordat u uw tassen allemaal gaat inpakken aan het einde van het stemvenster, wij gaan nog afscheid nemen daarna van iemand, van mevrouw Vogelaar. Blijft u vooral allemaal even zitten, want dan komt er ook nog een verhaaltje aan mevrouw Vogelaar. Zijn er nog mensen die moties willen wijzigen, intrekken van wat dien aard? De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Voorzitter, dank. Het gaat om motie, dan moet ik het even goed zeggen, 6.3.1, over VIGOR-acties. Was een motie om VIGOR-acties of vergelijkbare acties te gaan uitvoeren. Dat heeft u eigenlijk een-op-een toegezegd, namelijk in de geest van VIGOR-acties. Die motie kan ik met die toezeggingen intrekken.

De **VOORZITTER**: En dat is motie nummer 1 bij 6.3. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda): Bij debat 7.10 willen we bij nader inzien toch motie 5 intrekken. Dat is 'Van tochtwoning naar trotswoning – keurmerk voor duurzame verhuur'. Gaan we intrekken.

De **VOORZITTER**: Bij 7.10, motie nummer 5 is ingetrokken. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Voorzitter, de motie bij 6.3, overlast De Esch, de veiligheid vereist samenwerking. U heeft daar een uitgebreide toelichting op gegeven. Ik zal u zeggen, ik heb ook echt nog overwogen om te kijken hoe we elkaar konden vinden. Maar mijn conclusie was dat dat misschien wel te gekunsteld werd. We wilden meer het signaal overgeven. Volgens mij hebben ze dat misschien gehoord. Wij trekken in ieder geval de motie in. Dat lijkt me op dit moment beter.

De **VOORZITTER**: Dat is motie nummer 3 bij agendapunt 6.3. Anderen nog? Nee, geen wijzigingen meer? *(Er wordt buiten de microfoon gesproken.)* Die is ingetrokken. Zijn er nog mensen die een stemverklaring willen afgeven? Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Bij agendapunt 7.12, Evaluatie Actieplan Buitenslapers, heb ik stemverklaring voor motie 5, gratis identiteitskaart of paspoort. Wij vinden dat in strijd met het gelijkheidsbeginsel en ook stigmatiserend, en zullen om die reden tegenstemmen. Voor hetzelfde agendapunt motie 8, 9 en 10 van de Partij voor de Dieren, vinden wij ver buiten de orde gaan van het onderwerp, en zullen ook tegen deze moties stemmen.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda): Voor het debat 6.3, motie 2, handhaaf samenscholingsverbod, daar hebben we een stemverklaring voor, want wij gaan tegenstemmen. Want wij vinden het belangrijk om wel eerst de bewoner, criminoloog te spreken om te horen, wat zijn effectieve maatregelen, voordat we met maatregelen, zoals deze, instemmen. En dan doelen we met name op het stuk van beboeten in plaats van waarschuwen. Dat willen we eerst even bespreken in de commissie, voordat we voor dit soort maatregelen gaan stemmen.

De **VOORZITTER**: De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1): Dank u, voorzitter. Motie 12 van Partij van de Arbeid. Wij vinden simpelweg dat deze motie lang genoeg niet ver genoeg gaat. De winteropvang moet voor de gehele winter openblijven, ongeacht temperatuur of weer. En dat is absoluut een minimum wat onze stad moet bieden. Hetzelfde geldt voor motie 1, Volt, agendapunt 7.9 en agendapunt 7.3. De moties voor de flexwoningen ondersteunen wij niet. Daar stemmen wij tegen. Wij vinden dat er duurzaam geïnvesteerd moet worden in duurzame en structurele oplossingen.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl): Dank u wel. GroenLinks bij onderwerp 6.3 over overlast bij De Esch. GroenLinks wil geen inzet op beboeten en borden. Maar wij willen liever inzet op maatregelen die überhaupt die samenscholing voorkomen in De Esch. En we hebben op andere plekken gezien in Rotterdam dat overlast direct is gestopt na het opheffen van parkeerverzamelgelegenheid. We willen radicale vergroening op die plek en verkeersremmende maatregelen. Dat gunnen we de bewoners van De Esch. Eerst liever een bronmaatregel en dan pas verder op schade. Wij sluiten ons erbij aan. Wij zullen niet voor het samenscholingsverbod stemmen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd): Voorzitter, motie 1 bij 7.12, 'Ook bankslapers verdienen een thuis'. Daarin wordt een onderscheid gemaakt met kwetsbare en niet-kwetsbare bankslapers. En wij vinden iedere bankslaper kwetsbaar. Motie 12 bij 7.12, 'Loslaten gevoelstemperatuur als criterium winteropvang'. Voor ons zouden er helemaal geen voorwaarden moeten zitten aan de winteropvang.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda): Dank u wel. De motie 3 bij het agendapunt over de erfpacht. Die gaat over het goed informeren van de bewoners. Dat hebben we echt al 100 keer in de commissie afgesproken met elkaar. Als dat ook nu nog niet gebeurt en deze motie daarvoor nodig is, dan is het project nog slechter dan we dachten. Wij stemmen tegen deze motie.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Abrahamse.

Mevrouw **ABRAHAMSE** (vvd): Bij 6.1, motie 4. Wij hebben natuurlijk aangegeven, we willen een groene kant op met de haven. En dat willen we nog steeds. Alleen we verwachten ook dat het een enorme puzzel gaat worden wat waar komt? We willen nu niet bij voorbaat al bepaalde puzzelstukjes hierin gaan uitsluiten. We zullen tegen deze motie stemmen, ook al zijn we voor een groene haven.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. De heer De Haan.
De heer **DE HAAN** (d66): Dank u wel. 7.11, motie 3, het benaderen van de bewoners over erfpacht. Daar is natuurlijk niks mis mee. Maar het eerste dictum, het eerste onderwerp

daarover gaat over alle financiële partijen erin. Die vinden we wat overbodig hierin. Wat dat betreft stemmen wij tegen.

De **VOORZITTER**: De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66): Dank, voorzitter. Bij 7.12, motie 2 van ChristenUnie, 'Perspectief voor opvang arbeidsmigranten'. Wij vinden dat we de opvang en de voortgang daarvan en de financiële middelen daaromtrent tijdens de Voorjaarsnota moeten bespreken. Vandaar dat wij op deze motie tegen gaan stemmen.

De **VOORZITTER**: De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu): Voorzitter, 2 stemverklaringen. Eentje over de Derde Maasvlakte. Wij zijn niet per se tegen de Derde Maasvlakte, maar we vinden dit wel te vroeg, en daarmee te voorbarig, om daar nu voor te gaan stemmen. En wat ik ook gezegd wil hebben, is dat het niet heeft geholpen dat de wethouder een motie van GroenLinks ontraadt die gaat over onderzoek naar de Derde Maasvlakte, omdat het te voorbarig zou zijn, en dan vervolgens deze motie kan omarmen. Dat schiet echt in het verkeerde keelgat. En daarom zullen wij tegen deze motie stemmen. En de motie 7.7.2, de motie waarin wordt gesproken over dat de weerstand van bewoners, dat we daar niks mee kunnen, dat dat genegeerd wordt. Dat zegt de VVD. Dat biedt op zich kansen voor optopping in Hillegersberg en Kralingen. Maar om dat in een dictum te zetten, dat vinden wij sowieso dat je zo'n motie echt niet voor kan stemmen.

De **VOORZITTER**: De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda): Twee korte, voorzitter. 6.1, motie 3 en 4, beide over de Derde Maasvlakte, beide op een andere manier. Maar wat ons betreft zou er mogelijk sprake kunnen zijn van een Derde Maasvlakte, maar weten we nog helemaal niet of dat wenselijk is. En om die reden stemmen we tegen allebei die moties.

De **VOORZITTER**: De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr): Voorzitter, dank. Ik ben het, zoals zo vaak, helemaal eens met de heer Elbay, als het gaat om de stemverklaring bij motie 7.12.2, de motie van de ChristenUnie. Inhoudelijk mee eens. En ik hoop ook dat daar die financiële middelen voor gevonden worden, maar dat moet wel op het geëigende moment, namelijk bij de onderhandelingen over de Voorjaarsnota. En daar gaan wij niet een voorschot op nemen.

De **VOORZITTER**: De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd): Dank u wel, voorzitter. 7.11.2, motie van PvdA, GroenLinks, ChristenUnie. Gericht richting wethouder Zeegers. Wij gaan tegenstemmen, omdat we tegen zijn. Maar nog meer omdat we het niet bepaald sjiek vinden om zo'n motie in te dienen in een tweeminutendebat, zonder deze van tevoren met ons te delen, zodat we geen enkele gelegenheid hadden om daarop te reageren. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Bonte.

De heer **BONTE** (lr): Dank, voorzitter. Stemverklaring op 7.10.1. Dat is handhaving of verduurzaming van de verhuurwoning. We zijn tegen dwang op klimaatmaatregelen. Maar in dit geval kiezen wij voor het belang van de huurder, rechthebbende op een goed geïsoleerde woning in de ABC-variant. Daarom kunnen wij voorstemmen in deze fase.

De **VOORZITTER**: Hartelijk dank. Dit waren de stemverklaringen? Dan gaan we nu over tot de stemmingen. Even zien.

6.1 Ontwikkelperspectief NOVEX-haven

Motie 1, 'Kansen voor de haven, kansen voor de kernen'. De motie is met 26 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, PvdA, SP en Volt.

Motie 2, 'Red de circulaire industrie'. De motie is met 38 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, Partij voor de Dieren en SP.

Motie 3, 'Realiseer de derde Maasvlakte'. De motie is met 25 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 4, 'Bij onderzoek derde Maasvlakte: alleen duurzaam'. De motie is met 30 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van ChristenUnie, GroenLinks, PvdA en Volt.

Motie 5, 'Minder kabaal, nieuw materiaal'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 6, 'Natuur is geen loze belofte'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

6.2 Debat over 'Een onzekere toekomst Mariniersmuseum Rotterdam', aangevraagd door het lid Van Dommelen e.a.

Motie 1, 'Houd het mariniersmuseum aan boord!'. De motie is met 39 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties BIJ1 en Partij voor de Dieren.

6.3 Debat over 'Aanpak overlast De Esch', aangevraagd door de leden Ceulemans en Van Groningen

Motie 2A, 'Handhaaf samenscholingsverbod in de Esch'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 10 april 2025 ter bespreking van het
agendapunt Aanpak overlast De Esch;

constaterende dat:
- De Esch geteisterd wordt door zeer ernstige overlast 's avonds en 's nachts door personen in auto's op parkeerplaatsen en straten door de wijk;
- eerdere maatregelen om de overlast tegen te gaan geen of onvoldoende effect hebben gehad of voor verplaatsing van het probleem hebben gezorgd;
- de situatie steeds verder dreigt te escaleren en dat de groepen overlastgevers op de parkeerplaatsen zich steeds intimiderender opstellen tegen buurtbewoners die hen aanspreken op hun gedrag;
- in de Rotterdamse APV een samenscholingsverbod is opgenomen (artikel 2: 1) ter bescherming van de openbare orde;
- dit artikel tevens ziet op het voorkomen van wanordelijkheden op wegen;

overwegende dat:

- exact van deze zaken sprake is in De Esch;
- de situatie in De Esch derhalve een strikte handhaving van het samenscholingsverbod rechtvaardigt;

verzoekt het college:
- het samenscholingsverbod actief te handhaven in De Esch indien er dreiging uitgaat van een overlastgevende groep;
- hierbij in te zetten op beboeten in plaats van waarschuwen;
- het samenscholingsverbod zichtbaar uit te dragen middels waarschuwingsborden op overlastlocaties in de wijk;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Ceulemans, J.M.D. de Waard en D.A. van Groningen

De motie is met 29 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd BIJ1, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA en SP.

7.1 Stedelijk Sociaal Statuut Rotterdam

Motie 1, 'Rotterdam weet wat er speelt: het Stedelijk Sociaal statuut in de schijnwerpers'. De motie is met 41 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van BIJ1.

Motie 2, 'Bewoners aan zet: structureel ondersteuning in het Stedelijk Sociaal Statuut'. De motie is met 24 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP, Volt.

Motie 3, 'Zonder toestemming geen sloop'. De motie is met 40 stemmen tegen en 2 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1 en SP.

7.2 Initiatiefnotitie De Roon 'Stadsbouwmeester 010'

Motie 1, 'Kwaliteit van de stadsbouwmeester'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Even een punt van orde. Maar in mijn optiek stemmen wij ook altijd voor of tegen een initiatiefvoorstel. De vraag is of die niet in stemming nu gebracht moet worden?

De **VOORZITTER**: Het was een initiatiefnotitie.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd): Excuus, dan heb ik niet scherp gekeken. Dank u.

7.3 Het voorstel tot vaststelling van het Kader Flexwoningen Rotterdam en collegebrief Monitor Flexwonen

Motie 3, 'Stop met flexibel en bouw echt sociaal'. De motie is met 38 stemmen tegen en 4 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, Partij voor de Dieren en SP.

Motie 1, ‘Stedenbouwkundige en architectonische kaders moet je niet in beton gieten’. De motie is met 24 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 4, ‘Help het Hefpark voortbestaan’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 5, ‘Wijkraden betrekken bij mogelijke flexlocaties’. De motie is met 26 tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 6, ‘Ruimte voor gezamenlijke voorzieningen bij flexwonen’. De motie is met 36 stemmen tegen en 6 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van ChristenUnie, Partij voor de Dieren, SP en Volt.

Besluit, ‘Kader Flexwonen en Subsidieregeling’. Het besluit is met 40 stemmen voor 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de partijen BIJ1 en SP.

7.4 Het voorstel tot vaststelling van de ‘Beleidsregels Parkeernormen auto en fiets gemeente Rotterdam 2025’

Amendement A, ‘Kies voor Ruimte, niet voor extra auto’s’. Het amendement is met 27 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Besluit, ‘Herziening beleidsregel Parkeernormen auto en fiets op onder meer de afgebakende punten optoppen en flexwoningen’. Het besluit is met 34 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, GroenLinks en Partij voor de Dieren.

7.5 Initiatiefvoorstel De Haan ‘Post-65 voor ná 65’

Initiatiefvoorstel, ‘Post-65 voor ná 65’. Het besluit is met algemene stemmen aangenomen.

7.6 Initiatiefvoorstel Biljoen over ‘Voorbij de economische groei – brede welvaart voor Rotterdam’

Initiatiefvoorstel, ‘Voorbij de economische groei – brede welvaart voor Rotterdam’. Het voorstel is met 27 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Leefbaar Rotterdam en VVD. *(Applaus.)*

7.7 Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument ‘Schiehaven Noord’

Motie 1, ‘Coöperatief in de Schiehaven’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2, ‘Een echt ambitiedocument’. De motie is met 26 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, D66, DENK en VVD.

Motie 3, ‘Schiehaven Noord: steen is geen groen’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 4, ‘Ruimte voor coöperatief wonen in Schiehaven Noord’. De motie is met 24 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 5, ‘40 procent sociaal in Schiehaven’. De motie is met 26 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Besluit, ‘Gebiedsambitiedocument Schiehaven Noord’. Het besluit is met 41 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van SP.

7.9 Debat over beantwoording vragen Elfilali e.a. over ‘Betaalbare studentenhuisvesting in gevaar, hoe kan dit (alweer) gebeuren’

Motie 1, ‘Van Klaslokaal naar studentenkamer’. De motie is met stemmen 35 tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, ChristenUnie, Partij voor de Dieren, SP en Volt.

Motie 2, ‘Middenhuur toegankelijk voor starters’. De motie is met 25 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 3, ‘Echte woningen voor studenten i.p.v. noodcontainers’. De motie is met 36 tegen en 6 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, Partij voor de Dieren en SP.

7.10 Debat n.a.v. regeling van werkzaamheden ‘Ook huurders hebben recht op verduurzaming’

Motie 1, ‘Verhuurders voorbereiden’. De motie is met 36 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van de VVD.

Motie 3, ‘Hergebruik zonnepanelen voor minima’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 4, ‘Energiebesparing voor iedereen, ook particuliere woningen’. De motie is met 26 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

7.11 Debat n.a.v. regeling van werkzaamheden ‘Alle kaarten op tafel voor betaalbare erfpacht’

Motie 1, ‘Als je niet weet waarmee je bezig bent, begin er dan niet aan’. De motie is met 24 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 2, ‘De gemeenteraad had duidelijker en actiever geïnformeerd moeten worden’. De motie is met 24 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 3, ‘Dat je het weet! Benader bewoners.’ De motie is met 22 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, DENK, Leefbaar Rotterdam, SP en Volt.

7.12 Evaluatie Actieplan Buitenslapers

Motie 1, ‘Ook bankslapers verdienen een thuis.’ De motie is met 28 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, ChristenUnie, GroenLinks, PvdA, SP en Volt.

Motie 2, ‘Perspectief voor opvang arbeidsmigranten’. De motie is met 25 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 3, ‘Minder verwondingen en overlast door doneerring of bak’. De motie is met 24 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 4, ‘Bewonersperspectief onmisbaar in stuurgroep dakloosheid’. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 5, ‘gratis identiteitskaart of paspoort voor dak- en thuisloze personen’. De motie is met 30 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren en Volt.

Motie 6, ‘Permanente winteropvang voor iedereen’. De motie is met 24 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 7, ‘Pauluskerk en partners maken de stad meer menswaardig’. De motie is met 24 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 8, ‘Eiwittransitie tegen uitbuiting’. De motie is met 33 stemmen tegen en 9 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, GroenLinks, Partij voor de Dieren en SP.

Motie 9, ‘Bloementransitie tegen uitbuiting’. De motie is met 38 stemmen tegen en 4 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, GroenLinks en Partij voor de Dieren.

Motie 10, ‘Pakketjestransitie tegen uitbuiting’. De motie is met 38 stemmen tegen en 4 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, GroenLinks, Partij voor de Dieren en SP.

Motie 11, ‘Efficiënter gebruik maken van opvangmogelijkheden aan de Volkelstraat’. De motie is met 31 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van GroenLinks, Partij voor de Dieren en PvdA.

Motie 12, ‘Loslaten gevoelstemperatuur al criterium winteropvang’. De motie is met 37 stemmen tegen en 5 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, PvdA, SP en Volt.

Motie 13, ‘Flixbusfabel’. De motie is met 25 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

9.1 Motie vreemd aan de orde van de dag over ‘Meivakantie voor alle kinderen gelijk’, aangevraagd door het lid Biljoen

Motie 1, 'Meivakantie voor alle kinderen gelijk'. De motie is met algemene stemmen aangenomen. *(Applaus.)*

11. Afscheid van Merel Vogelaar als tijdelijk raadslid

De **VOORZITTER**: Blijft u even zitten. Nou is mijn speech weg. Even kijken. De speech is in de motiemapjes verdwenen. Moment even. Momentje. Dan vervoeg ik me eventjes naar dat spreekgestoelte. Want op 12 april aanstaande vervalt het tijdelijk ontslag van mevrouw Yildirim, en daarmee ook de vervanging door mevrouw Vogelaar. En ik zal mevrouw Vogelaar zo meteen even toespreken. De heer Coşkun zal dan ook nog enkele woorden spreken als nestor. En mevrouw Vogelaar heeft aangegeven zelf ook nog enkele woorden te willen spreken. En na de afsluiting is er gelegenheid om mevrouw Vogelaar de hand te drukken. Nog even stilte, mensen. We zijn er bijna. Beste mevrouw Vogelaar, beste Merel, vandaag nemen wij afscheid van u als tijdelijk lid van de gemeenteraad van Rotterdam. En ik moet eerlijk bekennen dat dat best gek voelt, want u voelt helemaal niet als een tijdelijk lid. U doet het namelijk alsof u nooit iets anders heeft gedaan. Vanaf het moment dat u hier in september werd geïnstalleerd, paste de jas van raadslid als gegoten. Met uw aanstekelijk enthousiasme en optimisme bent u een fijne toevoeging aan deze raad en aan Rotterdam. Want hoewel u hier niet bent geboren, bent u wel een echte Rotterdammer geworden. En dat gevoel herken ik maar al te goed. Je komt hier om te studeren, en opeens wil je nooit meer weg. In uw maidenspeech vertelde u dat dit 1 van de superkrachten is van deze stad. Een stad waarin iedereen welkom is en ook iedereen Rotterdammer kan worden. Een stad waarin wij voor elkaar zorgen en oog houden voor het individu, omdat, ondanks dat we van elkaar verschillen, wij ook afhankelijk zijn van elkaar. Mooie woorden uit uw eerste speech in deze zaal. Tijd om echt te wennen aan het raadswerk had u niet. U kreeg een ware vuurdoop tijdens de debatten die we hier hebben gevoerd over de LVV. Ook dat gevoel herken ik een beetje. Een onderwerp wat u ook nog eens heel erg na aan het hart gaat. Het waren niet altijd gemakkelijke debatten, maar u bleef strijdbaar en u bleef geloven in uw idealen. En als raadslid was u benaderbaar en zichtbaar in de stad. Bij demonstraties, werkbezoeken en vergaderingen was u er. En dit is bewonderenswaardig, want het raadswerk kan veel van iemand vragen. En u beschrijft uzelf dan ook als iemand met hart voor de publieke zaak, en vooral voor Rotterdam. En dat lijkt me een hele treffende beschrijving. En in het begin, heb ik begrepen, twijfelde u of het raadswerk wel iets voor u was. En mocht u daar nu nog over twijfelen, dan wil ik u graag helpen. Ja, het raadswerk is iets voor u. Het past bij u en u bent er goed in. Zeven maanden is kort. Maar in deze korte tijd heeft u impact weten te maken. U vroeg om een niet al te groot afscheid. at gaan we dan ook niet geven. Maar een afscheid is zeer terecht, want uw werk voor Rotterdam is niet onopgemerkt gebleven. Ik wil u hier, namens de stad en de raad, oprecht voor bedanken. Veel succes en geluk in wat u hierna gaat doen. Ongelooflijk veel dank. *(Applaus.)* Ik ga mevrouw Vogelaar zo eventjes wat bloemen geven, want eerst is de heer Coşkun aan de beurt. En die mag ook nog wat woorden als nestor van deze raad tot u richten.

De heer **COŞKUN** (sp): De heer Van Schaik kan niet wachten, maar we kunnen allemaal niet wachten. Het had zo mooi kunnen wezen dat over 3 weken namens de motie Vogelaar alle medewerkers in de stad een taart hadden gekregen. Maar helaas, zo gaan die dingen. Soms win je wat en soms gaat het niet door. Maar het is niet onopgemerkt gebleven. Beste Merel Vogelaar, die vogel kwam hier binnenvliegen, 8 maanden geleden, en in de zomer. En je kon meteen mee op reis naar Aalborg, Denemarken, op werkbezoek, om te leren over zorg en welzijn daar. Dat heb je naderhand ook wel toegepast in de commissie, waar ik voorzitter van mag zijn. Vanaf de start goed ingelezen. De voorzitter zei het al. Altijd haar woordje klaar. Met een gulle lach stortte jij je vol passie op het ambacht van lokale politicus. Na 4 maanden werd je tijdelijke contract hier nog met 4 maanden verlengd. In de regel is 2 keer tijdelijk contract wordt een vast contract, maar daar moeten we nog even op wachten, een contract voor onbepaalde tijd. Kortom, we verwachten je over de 11 maanden hier terug met jouw visie,

jouw ambitie en jouw motivatie. Zoals gezegd, je begon in Denemarken, gisteren had je alweer een werkbezoek in Boijmans. En toen verklapte je, tussen neus en lippen door, dat jij dat wel als wethouder zou willen openen. Jouw snelle terugkomst hier lijkt realistischer dan een snelle opening van dat museum. We gaan je missen en bedanken voor je inzet, de afgelopen 8 maanden.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vogelaar mag ook. U heeft het woord, voor de laatste keer. U moet wel vooraan gaan staan. Dat vind ik ook.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda): Voorzitter collega's, het is laat, ik hou het kort, want eigenlijk wil ik helemaal niet weg, en toch ga ik. Ik wil 1 iemand in het bijzonder bedanken, en dat is Rotterdam. Dank je wel, Rotterdam, voor alles wat je mij hebt gegeven en dat je al die tijd op me hebt gelet. En ik hoop dat ik vanuit deze plek iets terug heb kunnen doen. Dank je wel. *(Applaus.)*

De **VOORZITTER**: Mevrouw Vogelaar, kom terug. U mag hier blijven staan.

12. Sluiting

De **VOORZITTER**: Ik moet nog officieel eventjes de vergadering sluiten. Ik sluit de vergadering. Maar u mag allemaal afscheid nemen van mevrouw Vogelaar, hier vooraan. Goedenavond.

(De vergadering is gesloten.)

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening	521
Onderzoek geloofsbrieven van een burgercommissielid	521
Beëdiging van een burgercommissielid	522
Mededelingen	522
Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 10 april 2025	527
Vaststelling van de notulen van de openbare raadsvergadering van 20 maart 2025	530
Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2025 week 12 t/m week 14	530
Het voorstel tot wijziging van het bestemmingsplan 'Feijenoord', m.b.t. de locatie Nijverheidstraat 53	531
Het voorstel tot wijziging van de 'Beleidsregel luchtkwaliteit bij scholen en kinderdagverblijven 2025'	531
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Politielocatie Veilingweg-Boezembocht'	531
Het voorstel tot intrekking van diverse verordeningen voor bedrijveninvesteringszones	531
Ontwikkelperspectief NOVEX-haven	532
Debat over 'Een onzekere toekomst Mariniersmuseum Rotterdam', aangevraagd door het lid Van Dommelen e.a.	561
Debat over 'Aanpak overlast De Esch', aangevraagd door de leden Ceulemans en Van Groningen	570
Evaluatieplan Actieplan Buitenslapers	597
Stedelijk Sociaal Statuut Rotterdam	622
Initiatiefnotitie De Roon 'Stadsbouwmeester 010'	626
Het voorstel tot vaststelling van het Kader Flexwoningen Rotterdam en collegebrief Monitor Flexwonen	628
Het voorstel tot vaststelling van de 'Beleidsregel Parkeernormen auto en fiets gemeente Rotterdam 2025'	636
Initiatiefvoorstel De Haan 'Post -65 voor ná 65'	640
Initiatiefvoorstel Biljoen over 'Voorbij de economische groei – brede welvaart voor Rotterdam'	643

Onderwerp	Pagina
Het voorstel tot vaststelling van het gebiedsambitiedocument 'Schiehaven Noord'	649
Projectambitiedocument (light) 'Integraal Kindcentrum Nieuw Kralingen'	657
Debat over beantwoording vragen Elfilali e.a. over 'Betaalbare studentenhuisvesting in gevaar, hoe kan dit (alweer) gebeuren'	660
Debat n.a.v. regeling van werkzaamheden 'Ook huurders hebben recht op verduurzaming'	665
Debat n.a.v. regeling van werkzaamheden 'Alle kaarten op tafel voor betaalbare erfpacht'	671
Het voorstel tot herbenoeming van een interim-lid van het college van bestuur van stichting BOOR	679
Het voorstel tot benoeming van een lid van de Commissie tot Onderzoek van de Rekening	679
Het voorstel tot benoeming van een lid van de Werkgeverscommissie	679
Het voorstel tot aanwijzen van een lid van de Rekeningcommissie MRDH	679
Motie vreemd aan de orde van de dag over 'Meivakantie voor alle kinderen gelijk', aangevraagd door het lid Biljoen	680
Stemvenster	682
Afscheid van Merel Vogelaar als tijdelijk raadslid	690
Sluiting	691

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 15 mei 2025.

De griffier,

De voorzitter,